

דברי הכנסת

הישיבה המאתיים-ושבע-עשרה של הכנסת הארבע-עשרה

יום רביעי, כ"ג בסיוון התשנ"ח (17 ביוני 1998)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:04

תוכן העניינים

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת למשלחת פרלמנטרית מאוסטרליה
הצעה לסדר
שאילתות בעל-פה
השיעור הגבוה של נשירת תלמידים עולים
אחוז הצלחה נמוך בבחינות הבגרות במגזר הערבי
סגירת מרכז הכוונה לתעסוקה
הצעת חוק הדגל והסמל, התשנ"ז–1996
(הצעת חבר הכנסת ט' אלסאנע)
הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (שינוי תחולה), התשנ"ח–1998
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון – איסור בקשת מידע בדבר שירות צבאי), התשנ"ח–1998
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
הצעת חוק התגמולים (ילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה) (תיקון – החלה למפרע), התשנ"ח–1998
(הצעת חברת הכנסת ע' מאור)
הצעת חוק החזר הוצאות כספיות בגין עריכת נישואין בחוץ-לארץ למי שאינם רשאים להינשא על-פי הדין הדתי, התשנ"ז–1996
(הצעת חברת הכנסת ע' מאור)
הצעת חוק שכר מינימום (תיקון – שכר סטודנטים), התשנ"ח–1998
(הצעת חבר הכנסת ש' בן-צור)
הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון – הדדיות ושוויון במכרז), התשנ"ח–1998
(הצעת חבר הכנסת י' יהב)
הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – ביטול הסמכת בית-המשפט העליון כלפי בתי-דין דתיים)
(הצעת חבר הכנסת מ' גפני)
הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הודעה ברשומות)
(הצעת חבר הכנסת א' הירשזון)
הצעת חוק הגבלת הפרסומת למוצרי טבק לעישון
(תיקון – הגנה על בני הנוער), התשנ"ח–1998
(הצעת קבוצת חברי הכנסת)
הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – מעבר מקופת-חולים אחת לאחרת פעם בשנה), התשנ"ח–1998
(הצעת חבר הכנסת מ' גפני)
הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה)
(תיקון מס' 3), התשנ"ח–1998
(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

שאלות בעל-פה
ידיעות על יציאת הכוח הנורבגי מיוניפי"ל בדרום-לבנון
שאלות ותשובות
ממצאי חקירת תלונה נגד בכירים בטלוויזיה
תחזוקת הכור הגרעיני בדימונה
גישה למקומות קדושים ליהודים שבשליטת הפלסטינים
המגעים לשחרורו של עזאם עזאם
טקס הדלקת המשואות בערב יום העצמאות
הוויכוח על אבטחת סגן נשיא ארצות-הברית
היטל על יבוא ברזל מאיטליה
ספר תורה המוצג במוזיאון בקהיר
הצעה לסדר-היום
מה קרה ליוזמת הממשלה לנסיגה מלבנון?
הצעה לסדר-היום
שנה למלחמת לבנון
הצעה לסדר-היום
ברוממה אין כל חדש בהתייחסות לראש הממשלה
הצעות לסדר-היום
דברי הרמטכ"ל ותגובת ראש הממשלה
הצעה לסדר-היום
בינאום תהליך אוסלו כפועל יוצא מקיפאוו
הודעת היושב-ראש
הצעות לסדר-היום
קריסת תקרה באולם ספורט של בית-ספר בבאר-שבע
שאלות ותשובות
הפיקוח על לימודי דת האסלאם בבתי-הספר הערביים
טיפול משרד החינוך בנגע הסמים
השעיית תלמידות בעקבות מבצע התרמה
תחרויות אופניים בשבת
בתי-הספר הממלכתיים בבני-ברק
אלימות במגרשי הכדורגל
לימוד מקצוע האזרחות
הישגי הנבחנים בבחינות הבגרות
אלימות בבתי-הספר
בתי-הספר הממלכתיים בבני-ברק
נשירת תלמידים בני העדה האתיופית ממערכת החינוך
צמצום הפער בין תלמידים ערבים לתלמידים יהודים

פיטורי מורים באזורי עדיפות לאומית א'

החלת תוכנית הלימודים הישראלית במזרח-ירושלים

הצעות לסדר-היום

דבריו של סגן השר יגאל ביבי בנושא מערכת המשפט

הצעות לסדר-היום

פעילות המשטרה במסיבה בכפר-שמריהו

הצעות לסדר-היום

התפילה שקיימו הרפורמים ברחבת הכותל

הצעות לסדר-היום

מצוקתם של יהודי חבל קוארה שבאתיופיה

דברי ברכה של יושב-ראש הכנסת למשלחת פרלמנטרית מאוסטרליה

היו"ר ד' תיכון:

יום רביעי, כ"ג בסיוון התשנ"ח, 17 ביוני 1998 – ישיבת הכנסת פתוחה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אין לנו סדר-יום.

היו"ר ד' תיכון:

אם אין לנו סדר-יום – – –

חגי מירום (העבודה):

איך ננהל את סדר-היום?

נסים דהן (ש"ס):

על הלוח יש, לחברי הכנסת אין.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני המזכיר, זה מתחיל להיות עניין של שגרה, וחבל.

בינתיים, ברשותכם, חברי הכנסת, ביציע המכובדים נמצאת משלחת של הפרלמנט האוסטרלי. בראש המשלחת יושב-ראש הפרלמנט האוסטרלי, מר איאן סינקלייר, וחברי המשלחת – ג'ורג' בוב הלבסון, שהיה עד לפני כמה שבועות יושב-ראש הפרלמנט האוסטרלי, הסנטור דייוויד מקגיבון, הסנטור קים קאר והסנטור מייקל האטון ובני הפמליה הנכבדים.

לפני שאברך אותם אני רוצה לומר כמה מלים בשני נושאים. הנושא האחד הוא עניין אסון המכבייה, שמטריד את חברי המשלחת, ובמרוצת היום הם בוודאי ייפגשו עם חברי כנסת, נציגי כל המפלגות בפורומים שונים, והנושא הזה יעלה. השאלה היא, מה יכולה הכנסת לעשות בזמן שהנושא נדון בפני

בית-המשפט, והאם יש לתת לבית-המשפט את הזכות למצות את הדין עם אלה שהוגש נגדם כתב אישום? לכל אלה שלוחצים בעניין הזה אני יכול לומר, שכרגע אנחנו מצויים במצב שבו נתבקש חבר הכנסת מיכה גולדמן להגיש את רשימת הנושאים שהוא חושב שוועדת חקירה מטעם הכנסת יכולה לדון בהם בלי לפגוע באושיות בית-המשפט בישראל. זאת אומרת, מי יכול לבוא ולהשמיע עדויות עוד בטרם מסר את עדותו בפני בית-המשפט.

הנושא השני, הבחירות שהתקיימו לאחרונה במדינת קווינסלנד, שבהן זכתה גברת בכ-23% מן הקולות, והבחירות הללו מזעזעות את אוסטרליה, ולא רק את אוסטרליה, אלא את כל דרום-מזרח אסיה, שהרי המצע של אותה מפלגה מבוסס על גזענות והיא עוסקת במה שקורה לילידים, לאבוריג'ינים ולמיעוטים, והעניין הזה מעסיק גם את יהודי אוסטרליה.

בשם הכנסת ובשמי שלי אני מברך אתכם לרגל בואכם לפרלמנט הישראלי.

בין אוסטרליה לבין ישראל שוררים יחסים מיוחדים, שנובעים מקשר היסטורי עמוק לארץ. יחס זה הפך לברית של דם נוכח העובדה ש-1,800 צעירים בני אוסטרליה הקריבו את חייהם במלחמת העולם הראשונה כדי לשחרר את הארץ.

מאז הקמת מדינת ישראל התחזק הקשר ההדדי המושתת על ערכי היסוד של הדמוקרטיה.

אוסטרליה היתה בין התומכות בתוכנית החלוקה ב-1947, ומאז היא מלווה את ישראל במשך כל השנים בידידות ובהבנה.

ברצוני לשבח את הפרלמנט האוסטרלי, שהיה הראשון בעולם שקיבל, בשנת 1975, החלטה המוקיעה את החלטת האו"ם שיצרה זהות בין הציונות לבין הגזענות.

מאז חתימת הסכם העקרונות בין מדינת ישראל לבין הפלסטינים בספטמבר 1993 מלווה אוסטרליה את תהליך השלום.

הדרך לשלום זרועה מכשולים, ואחד הקשים בהם הוא הטרור. ישראל לעולם לא תשלים עם גילויי טרור. אני מעריך מאוד את אוסטרליה, שהיתה בין הראשונות להשמיע גינויים חריפים נגד פעולות הטרור שכוונו נגד אנשים חפים מפשע. הדברים באו לידי ביטוי בהצהרות של ראש הממשלה הווארד ושל שר החוץ דאונו.

ביחסי הסחר והכלכלה ההדדיים יש מקום רב לחיזוק ולצמיחה. אני מוכרח לציין, שבשנים האחרונות הפכה אוסטרליה אחד מן הלקוחות הטובים של ישראל בתחום ההשקיה ומוצרים עתירי ידע.

הרבה נעשה, אך אין די בכך. שוב אין המרחק הגיאוגרפי מהווה מכשול. ישראל יכולה להציע לאוסטרליה סיוע בתחומים החשובים לארצכם כחקלאות, שימור קרקע, מים, תעשיות עתירות ידע, מולטימדיה ועוד.

אוסטרליה מהווה גשר כלכלי בין המערב לבין המזרח. ישראל, כמותה, יושבת גם היא על צומת חשוב בין המזרח למערב. אני מאמין, כי עם בוא השלום נוכל ליישם את המודל האוסטרלי גם במזרח התיכון, לרווחת יושבי האזור כולו.

גבירתי ורבותי, אורחינו אתם, תרגישו כמו בבית. שוב, אני מאחל לאורחים ביקור פורה.

כפי שאתם מבינים, בשבועות האחרונים מבקרות משלחות של פרלמנטים רבים. רק לפני שבוע ביקרה כאן משלחת של הבית העליון של צ'כיה. היום מבקרת כאן המשלחת האוסטרלית. בעוד שבוע תבקר כאן המשלחת של הסיים הפולני, והרשימה ארוכה וטובה.

הצעה לסדר

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אני עובר כעת לסדר-היום. חבר הכנסת חגי מירום רוצה להעיר הערה מן המקום. אם חבר הכנסת בני אלון רוצה גם הוא להתייחס לנושא הזה – הוא מוזמן.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

האם גם אני יכול?

היו"ר ד' תיכון:

לא, זה רק אחד ואחד, רבותי. זו הצעה לסדר.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הגשתי הצעה לסדר ניהול הישיבה, על-פי סעיף 53(ב), ולהלן דברי, שאני מחויב לקריאתם מן הכתב, כפי שכתבתי ליושב-ראש הכנסת:

שלשום נבחר כיושב-ראש אגודת הסטודנטים באוניברסיטת בר-אילן הסטודנט מאיר לפיד, אשר עמד בראש רשימה המכונה "א-פוליטית", ושמה "אחים". הבחירות נעשו באורח דמוקרטי ובפיקוח, ויש להניח שהן משקפות את רצונם האמיתי של הסטודנטים בבר-אילן.

במקרה או שלא במקרה הורשעה באותו יום הסטודנטית מרגלית הר-שפי בגין מעורבותה בפרשת הכנת הרצח של יצחק רבין, זיכרוננו לברכה, אשר בוצע על-ידי סטודנט נוסף מאוניברסיטת בר-אילן, הלוא הוא הרוצח יגאל עמיר.

כעת מתברר, כי מאיר לפיד הוא איש תנועת "כך" והשתתף בעבר בפעילויות ההסתה והגזענות של התנועה הזאת. כמו כן, הוא האיש שפרסם שיר הלל לרוצח ברוך גולדשטיין בספר "ברוך הגבר".

על הכנסת מוטלת החובה להוקיע את המתרחש בקרב הסטודנטים בבר-אילן ואת המגמות הגזעניות, אשר ככל הנראה הרוב שם דוגל בהן, ולהביע חרדה ושאת נפש מהכישלון החינוכי המתרחש בהקשר זה באוניברסיטת בר-אילן. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת בני אלון, אתה רוצה להתייחס? – בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אני לא – – –

היו"ר ד' תיכון:

לא, זו הערה לסדר מן המקום.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

הוא לא אמר שאבא שלו נהרג בפיגוע טרור.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, בשביל זה יופיע חבר הכנסת בני אלון.

חגי מירום (העבודה):

ואז מה? אז יש מקום לגזענות הזאת?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, האבא שלו והאח שלו.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני לא כל כך מבין למה הדברים הם בבהלה שמחוץ לסדר-היום, כי המידע היחיד שיש לי על אותו בחור הוא על המשפחה שלו – שאמא שלו רצה בתנועה פוליטית קיצונית ממולדת, וזה כל המידע שיש לחגי מירום. את כל השאר הוא לא הספיק לברר, כי הכול נעשה בבהלה. ואדוני היושב-ראש נותן לו בבהלה להעלות דברים.

חגי מירום (העבודה):

תסלח לי, בספר "ברוך הגבר" מופיע השיר שלו.

בנימין אלון (מולדת):

המידע המשפחתי – – –

קריאות:

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן. חברת הכנסת גוז'נסקי.

בנימין אלון (מולדת):

כל זה לא בדוק. חבר הכנסת אופיר פינס, אתה ניזון מתקשורת. חבר הכנסת אופיר פינס, אתה קורא עיתון ורץ לבג"ץ. זו לא רמה של כנסת. אפשר לברר דברים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת גוז'נסקי, אני קורא אותך לסדר. חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם הראשונה. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

הערתי היחידה היא, שמן הראוי שיהיה קצת בירור עובדות, ולא להיות ניזונים מידיעות ולרוץ מייד, כי אם מדברים רק על משפחה – – –

חגי מירום (העבודה):

אין ספק לגבי העובדות. אין ספק לגביהן.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מירום.

בנימין אלון (מולדת):

אני מסיים, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מירום, תן לו לסיים. הוא לא הפריע לך. איש לא הפריע לך. אני מניח שהוא לא מסכים לדברים שאמרת.

רן כהן (מרצ):

אני מבקש להגיד רק משפט אחד.

היו"ר ד' תיכון:

לא יהיה אף משפט. הוא יגמור ונעבור לנושא הבא.

וליד צאדק חאג' - יחיא (מרצ):

לא צריך להגן עליהם.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבל לנסות לשכנע אותי.

רן כהן (מרצ):

הערה לסדר מגישים כפי שחבר הכנסת חגי מירום עשה, כשהוא הכין את הדברים מראש וכתב אותם. זה לפי התקנון. מה שעושה חבר הכנסת בני אלון, זה לא לפי התקנון.

היו"ר ד' תיכון:

זה על-פי התקנון.

רן כהן (מרצ):

אם זה לא על-פי התקנון, הרי לך רק שורה ממה שהוא כתב בספר על ברוך גולדשטיין.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, הוא יסיים, ומי שירצה להעלות את הנושא הזה בשבוע הבא – – –

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש – – –

חגי מירום (העבודה):

לא היית צריך לעמוד עכשיו שם.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, חבר הכנסת מירום, אני מבין את ההערה שלך. חבר הכנסת מירום, אתה רוצה לשבת? הרי הוא לא הפריע לך.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, אם אנחנו נרד מהניחותא של יכולת רציונלית לבדוק מידע ולגנות בפומבי כשצריך, ונרד לרמה האמוציונלית של קשרים משפחתיים – אזי אמוציות יש גם לאבא וגם לאח, ולא זו רמה של קביעת עובדה ושל העלאת נושא לסדר-היום. תודה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מי כתב את השיר?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חבר הכנסת מאיר שטרית איננו.

ח כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

לא, מי שרוצה – – –

ח כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, הוא הגדיר את ברוך גולדשטיין כ"אבן זהב בין בני ישראל". את זה אתה לא יודע?
את זה אתה לא יודע?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, אני קורא אותך לסדר בפעם השנייה.

ח כהן (מרצ):

את זה לא צריך לדעת היום? רצחו ראש ממשלה. את זה לא צריך לדעת? אני צריך לקבל הערה?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רן כהן, הנושא הסתיים. אילו ידעתי שכך תהיה התגובה, לא הייתי נותן לחבר הכנסת מירום להעלות את הנושא הזה.

חגי מירום (העבודה):

מדוע לא? מדוע לא? יש מקום לזעקה הזאת. אתה צריך להיות שותף לזעקה הזאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מדובר ביושב-ראש אגודת סטודנטים במדינת ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מירום. חבר הכנסת דראושה, אני לא זקוק להגנתך גם כשאתה רוצה להגן עליו.

חגי מירום (העבודה):

זה עניין של אובייקטיביות. אני משוכנע שגם הליכוד לא יכול לראות דבר כזה קורה במדינת ישראל.

היו"ר ד' תיכון:

גמרנו, גמרנו. חבר הכנסת מירום, העניין הסתיים.

חגי מירום (העבודה):

אולי אני טועה וחבר הכנסת גדעון עזרא יתקן אותי?

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אתה לא יודע את העובדות.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי שואלת את סגן שר החינוך, התרבות והספורט בנושא השיעור הגבוה של נשירת תלמידים עולים. בבקשה.

השיעור הגבוה של נשירת תלמידים עולים

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, לפי נתוני משרד החינוך, שליש מהעולים בני 17 לא למדו בכיתה י"ב.

רצוני לשאול:

1. האם בדק משרד החינוך את הסיבות לנשירה – גורמים כלכליים, קשיי שפה, הסתגלות וכו'?

2. מה עושה משרד החינוך כדי למנוע נשירת תלמידים עולים והחזרת הנושרים ללימודים?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר החינוך, התרבות והספורט.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת. ברשותך, הערה לפני תשובתי.

היו"ר ד' תיכון:

לא, לא, אל תתייחס לנושא הראשון.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא לנושא; ההיפך, לנושא אחר. כששמעתי על ההצעה לסדר-היום, קיוויתי שחבר הכנסת חגי מירום יצא בגינוי חריף על הרצח של הפלסטיני שבוצע אתמול, מסתבר הבוקר, על-ידי יהודים בכביש המוליך לחברון. אני מוצא לנכון לגנות את הרצח הזה בכל לשון של גינוי.

חגי מירום (העבודה):

אם זה נכון, ודאי שאנחנו מצטרפים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני עוד לא יודע את הפרטים. שמעתי במבזק בבוקר, שהרוצחים הסגירו את עצמם, או שהמשטרה תפסה אותם אחרי חקירה. אני רוצה לשבח את עבודת המשטרה ולגנות בכל לשון של גינוי את הרצח המתועב שהיה בדרך לחברון.

היו"ר ד' תיכון:

אדוני סגן השר, הנושא הזה יעלה – –

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מתאר לעצמי שהוא יעלה, אבל אני – – –

היו"ר ד' תיכון:

– – כהצעה דחופה לסדר-היום בשבוע הבא, והכנסת תתייחס לנושא הזה כבר ביום שני. אנא, המשך והשב על השאלתא בעל-פה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

האמן לי, שבמדינת ישראל הנושא הזה, ביום שני הבא כבר לא יעלה. הוא כבר יהיה מיושן. כבר יעלו נושאים אחרים.

היו"ר ד' תיכון:

יכול להיות – – –

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אולי יהיה רצח אחר.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לכן מצאתי לנכון לגנות את הרצח הזה היום, בבוקר הזה, פה.

1. כ-21% מסך כל התלמידים המטופלים על-ידי קציני ביקור סדיר הם תלמידים עולים, ולא שליש, כפי שאמרה חברת הכנסת. אפיון הבעיה של ילדים אלה באחוזים הוא כדלהלן: לא רשום – 17%, נשירה סמויה – 32%, בעיות התנהגות – 5%, שינוי כיוון – 33%, נשירה רגילה – 11%, ובלתי משובצים – 2%.

תופעות של אי-ביקור סדיר ונשירה מבתי-הספר של תלמידים עולים נובעות מהסיבות הבאות, ואת הזכרת רק חלק מהסיבות:

קשיים בהסתגלות לתרבות חדשה, לשפה, לנורמות למנהגים מביאים לאי-הצלחה בלימודים וגורמים לתסכול, לאלימות, להפרעות התנהגותיות וכו'. כמובן, יש גם בעיות גיל ההתבגרות וחוסר נתונים על הביוגרפיה החינוכית של התלמידים העולים וכו'.

בעיות משפחתיות וכלכליות קשות הנגרמות מעצם המעבר מאלצות חלק מהתלמידים לעבוד בשעות אחר-הצהריים והערב ומשפיעות על תפקודם למחרת בבית-הספר. אחרים לא מבקרים באופן סדיר בבית-הספר מאחר שהם נאלצים לטפל באחים הצעירים בזמן שהוריהם יוצאים לעבודה.

רישום ילדים לבית-הספר מותנה ביוזמת ההורים. לא תמיד ההורים העולים מודעים לחובת הרישום, או לא תמיד מעוניינים לרשום את הילד לבית-הספר. חלק מן העולים באים מארצות שבהן החובה והכדאיות של הלימודים אינן מובנות מאליהן.

ניידות ילדי העולים החדשים על פני כל המדינה מקשה את המעקב והבקרה, כיוון שאין כתובת יציבה. כמו-כן, האי-יציבות לא מאפשרת לילדים להסתגל באופן חיובי לבית-הספר מבחינה חברתית ולימודית, ובמיוחד בגיל ההתבגרות.

בכל אוכלוסיית תלמידים בסיכון גבוה לנשירה יש לחזות מבין התלמידים העולים כ-5% של תלמידים הסובלים מבעיות מיוחדות.

2. בשנים האחרונות הקצה אגף שח"ר – שירותי חינוך ורווחה – באמצעות המחלקה לביקור סדיר ולמניעת נשירה משרות קציני ביקור סדיר, במסגרת המגבלות התקציביות, גם מקרב אוכלוסיית האתיופים ויוצאי חבר העמים, כדי להדריך ולהנחות את משפחות העולים ואת הילדים הזקוקים לעזרה ולעידוד על בסיס יחסי אמון הן באשר למעורבות ההורים וידעתם את סבך הרשויות המטפלות בלימודי הילדים והן באשר לניתוב ההורים והילדים בין כל סוכנויות הטיפול בהתאם לצורכיהם המיוחדים.

במסגרת תפקידם, בוצעו על-ידי קציני הביקור הסדיר גם המטלות הבאות: איתור משפחות עולים שלא מילאו את חובות הרישום – העמידו את ההורים על חובתם לרשום את ילדיהם ולדאוג לביקור סדיר של ילדיהם בבית-הספר. ערכו ביקורי בית אצל משפחות עולים ה"מועדות" לנשירה כדי לוודא שהילדים אומנם נשלחים לבית-הספר ומבקרים בו ביקור סדיר.

תלמידים עולים משולבים בתוכניות מניעה של אגף שח"ר כמו האתגר, הט"ף, טיפוח, קריאה נכונה, מנ"ע, מחנות קיץ להכנה לימודית, הזדמנות ראשונה, הזדמנות שנייה וכו'. ילדי עולים שולבו במועדוניות משפחתיות ובית-ספריות – אחד הכלים היותר-אינטנסיביים למניעת נשירה – המשמשות מסגרות חינוכיות משלימות-בית המספקות חום, תמיכה ועידוד לצד עזרה לימודית אינסטרומנטלית. כמו-כן משולבים ילדים עולים בתוכנית אמ"ץ, שמחזירה נושרים לבית-הספר באופן אינטנסיבי בזמן הקצר ביותר.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אדוני סגן השר, תסביר לאלה שמכינים לך את תשובה שזו לא הצעה דחופה לסדר-היום. זו בסך הכול שאילתא בעל-פה, והזמן המיועד לתשובה לא יעלה על שתי דקות.

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה, שאלה נוספת.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר, התשובה שמשרדך פתח מועדוניות – אין לה שום קשר לבני נוער בגיל 17. בגיל 17 לא הולכים למועדוניות. לכן, יש לי תחושה שהתשובה שלך במידה רבה מתחמקת מהבעיה.

אבל, הייתי מבקשת את התייחסותך לניסיון להטביע בעולים, לפחות בחלק מהם, סטיגמה של אנשים באיכות ירודה, בערך דומה לסטיגמה שהדביקו לעולים מצפון-אפריקה ומאמצות דוברות ערבית בשנות ה-50 וה-60. לא אחרת מאשר מנהלת המחלקה לקליטת עולים במשרד החינוך, הגברת שיפר, אומרת, שבשנים 1993-1994 חל מפנה באיכות העולים שהגיעו לארץ. זו עמדה של משרד החינוך? כך אתם מדברים על אנשים? יש לכם בעיה עם איכות של אנשים? אתם אומרים על זה שהורים הם לא משכילים וכו', אז לכן יש לכם עילה להגיע לכך ששליש מגילאי 17 לא מגיעים לבית-הספר? שאחוז ההצלחה בבחינות הבגרות יורד אצלם? אתם חוזרים על אותן טעויות? אין לכם שום הבנה ושום רגישות, שאם יש מצב כלכלי קשה צריך לתת עידוד, עזרה וסיוע – באוכלוסייה הערבית ובאוכלוסיית העולים?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אופיר פינס-פז, שאלה נוספת.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, אני שואל אותך, איך אתה יכול לענות היום לחברת הכנסת גוז'נסקי את התשובה הסטנדרטית שהכינו לך, כשהיום בוועדת הכספים פקיד בכיר במשרדך, הסמנכ"ל לנושא חשבות, אומר, שהוא מעביר 24 מיליון שקלים לתקציב החינוך התורני הציוני משום שאין בעיות למשרד החינוך – אין לו יותר מדי מה לעשות עם הכסף. תראה כמה יש לעשות עם הכסף. איך זה עולה בקנה אחד, התשובה שלך והמציאות במשרד החינוך?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה.

נסים דהו (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, תודה.

אדוני סגן השר, אני רוצה להעלות כאן בקצרה, במסגרת השאילתא השנייה, את הנושא הכאוב כל כך של תאונות במסגרת בתי-הספר. ריבוננו של עולם, זה כבר קורה יותר מפעם אחת, וכמעט בטוח שזו רשלנות את האחראים בשטח. אולי משרד החינוך יעשה "רגע חושבים" ויעשה סיבוב מידי, מהיום למחר, בכל בתי-הספר, ואז יתקנו את כל הליקויים שבוודאי קיימים בבתי-ספר, שיכולים לסכן חיי אדם. זה קורה פעם ועוד פעם במשך שבוע אחד.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

נסים דהו (ש"ס):

אני לא צריך להזכיר. אני מדבר על התאונה בבאר-שבע, ואתמול – הילדה שנפלה מהחלון.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן שר החינוך, התרבות והספורט. בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. מועדוניות אינן רק לילדים בגיל הרך. יכולות להיות מועדוניות, ואכן מתפקדות מועדוניות, גם לילדים בוגרים. לא בכל המועדוניות משחקים "דוק" או דמקה. יש מועדוניות שעושים בהן דברים אחרים, גם לימודיים וגם הכנה לשנת לימודים בחופש. גם זו נקראת אצלנו מועדונית, או היא פועלת באותה תקנה תקציבית.

2. אני מציע, בסוגיות האלה של החינוך, ובעיקר בסוגיות הרגישות של קליטת ילדי עולים, שהן סוגיות מאוד מאוד רגישות ומאוד מאוד מורכבות, שלא לעסוק בכיוון פופוליסטי. איך אתה יכול לענות תשובה סטנדרטית? אינני יודע מה היה היום בוועדת הכלכלה ובוועדת הכספים, אבל –

אופיר פינס-פז (העבודה):

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

— אני רוצה לומר לך, חבר הכנסת אופיר פינס – בבעיות המסובכות האלה והקשות האלה, אני מציע לך שלא לקרוא את הכותרות בעיתונים, כמו שאמר לך קודם חבר הכנסת בני אלון, ולא להוציא כותרת אחרי ישיבה של ועדת הכספים. בבעיות האלה עוסקים בצורה מאוד מאוד רצינית ומעמיקה להפקת לקחים.

לנושא הפקת הלקחים אני רוצה לומר: אם תלכי לאתרי קליטה – לכי לחצרות-יסף ותראי איך מיישמים קליטת עולים של השנים הללו, לעומת קליטת עולים – לא של שנות ה-50 שאת הזכרת; הפקת לקחים מקליטת העולים של 1982, מ"מבצע משה". הרי רוב הנשירה – עסקנו בזה לפני שבועיים, דיברתי מעל דוכן הכנסת ואמרתי: רוב הנשירה שמדובר עליה היא מ"מבצע משה", מ-1982, ומופקים לקחים במשרד החינוך.

לשאלה האחרונה, בדבר בדיקת מוסדות החינוך: א. קיימת הצעה דחופה לסדר-היום, שתעלה אחר כך במליאה; ב. ניתנה הוראה לבדוק את מוסדות החינוך ואת כשירותם. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה, רבותי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת גוז'נסקי, עוד לא הספקת?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה שואל את סגן שר החינוך התרבות והספורט בנושא אחוז הצלחה נמוך בבחינות הבגרות במגזר הערבי. בבקשה, חבר הכנסת דראושה.

אחוז הצלחה נמוך בבחינות הבגרות במגזר הערבי

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, סגן השר, חברי הכנסת, בימים האחרונים פורסם, שרק 23% מבין הבוגרים הערבים הצליחו בבחינות הבגרות האחרונות, בעוד שיעור המצליחים בין התלמידים היהודים היה 44%.

רצוני לשאול:

1. מה הן הסיבות לאחוז ההצלחה הנמוך אצל הערבים?

2. כיצד נערך משרדכם כדי להעלות את אחוז ההצלחה במגזר הערבי?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב סגן השר, בבקשה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לשאלותיו של חבר הכנסת דראושה –

1. בשנים האחרונות ניכרת עלייה באחוז הזכאים לבגרות במגזר הערבי. עלייה זו, אף שהיא אטית וחבל שהיא אטית, הינה תוצאה של החדרת שינויים שונים במערכת בתחומים שונים. אולם עדיין קיים פער בין המגזר הערבי למגזר היהודי באחוז הזכאים מהסיבות הבאות: א. אפיונים מיוחדים במערכת החינוך הערבית ורקע סוציו-אקונומי של האוכלוסייה; ב. עלייה ניכרת במגזר הערבי במספר הניגשים ללא בדיקה והכנה מוקדמת; זאת אומרת, אם יש עלייה גדולה במספר ניגשים, יש ירידה במספר המצליחים לעומת מספר הניגשים.

2. לאחרונה הוקמה ועדה שבוחנת את הנושא במטרה להביא להעלאת רמת ההישגים במערכת החינוך במגזר הערבי. לנוכח ממצאי הוועדה, אני מקווה שבשנת הלימודים הבאה ישתנו הדברים לטובה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

סגן השר, דוח מבקרת המדינה האחרון חשף מדיניות של אפליה שמשרד החינוך והתרבות מנהיג כלפי מערכת החינוך הערבית, אפליה בכל התחומים – בתקנים, בתקציבים, במדיניות הכללית של המשרד. כתוצאה מאפליה זאת, יש פער גדול גם בתוצאות בחינות הבגרות, וזה משתקף באוניברסיטאות.

היום, בגלל השיעור הנמוך של המצליחים אצל הערבים בבחינות הבגרות, שיעור הסטודנטים הערבים באוניברסיטאות בישראל הוא פחות מ-5%, זאת אומרת, מתוך 140,000 סטודנטים במדינת ישראל יש בסך הכול כ-5,000 סטודנטים ערבים – פחות מ-5%, ואחוז הסטודנטים הערבים הולך ויורד. זה בגלל הכישלון של מערכת החינוך.

אני חושב, שאתם, משרד החינוך, אשמים בכישלון הזה. חבר הכנסת ריבלין, תן לסגן השר לשמוע. אדוני השר, אתה נתת תשובה כללית.

היו"ר ד' תיכון:

מה השאלה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

השאלה שלי היא, מה אתם עושים בעניין בחינות הבגרות, בעניין ההכנה של התלמידים לבחינות הבגרות? במדיניות הכללית אתם פישלתם. האם גם בנושא הזה תמשיכו להיכשל ולהפלות את התלמידים הערבים ולא תכינו אותם לבחינות הבגרות?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת אלי בן-מנחם, ואחריו – חבר הכנסת ראובן ריבלין.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר החינוך, שאלתי היא – אני רואה פה נתונים של אחוז ההצלחה בקרב עולים חדשים.

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו מדברים על המגזר הערבי.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

השאלתא הקודמת היתה – – –

היו"ר ד' תיכון:

שאלתא קודמת, עבר זמנה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני מגיע גם לנושא הערבי, אני רוצה פשוט שסגן השר יאזין.

היו"ר ד' תיכון:

מה השאלה?

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אתה בהקשבה, אדוני סגן השר?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני בהקשבה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני רואה פה גם נתונים שבמגזר היהודי שיעור ההצלחה הוא 44%, מול 23% במגזר הערבי. לצערי, יש מגזר גדול מאוד בתוך המגזר היהודי – אלה שכונות השיקום ואזורי הפיתוח, שקשה מאוד לדלות עליהם נתונים. אני גם בטוח שלא תוכל לתת לי עכשיו נתונים. אני מבקש ממך שתבדוק ותעביר את זה בכתב: מה קורה בקרב אותם מאות אלפי תלמידים הגרים בשכונות השיקום – ויש מפה של מדינת ישראל – ובקרב אזורי הפיתוח, בקרב האוכלוסייה היהודית?

אתה טוען שהם קרובים לערבים, אני חושב שאתה מציאותי, אבל חשוב לי גם לדעת את זה. אם אני לוקח עיר כמו תל-אביב, שיש בה תלמידים מצפון תל-אביב ומדרום תל-אביב – אם יהיו שם 100% הצלחה בצפון ואפס הצלחה בדרום, אתה תגיד לי שיש 50% הצלחה. חשוב לי לדעת גם מה קורה עם האוכלוסיות החלשות האלה בתוך מדינת ישראל. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רובי ריבלין, בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, כאזרח יהודי במדינת ישראל אני משבח את חבר הכנסת דראושה שהעלה נושא חשוב זה בשאילתא בעל-פה לשר החינוך.

אני חושב, שבהזדמנות זו צריך לשבח את המנוח, שר החינוך לשעבר, זבולון המר, זיכרונו לברכה, על תוכנית החומש שלו, המתבצעת אומנם באטיות, אבל עקב בצד אגודל. לא תהיה מדינה יהודית, אלא אם כן היא תהיה דמוקרטית ושוויונית לכל אזרחיה. זה סוד קסמה של מדינת ישראל, ובלעדיה – אין.

אני חושב, שצריך לתת את הלב ואת תשומת הלב לעמדות הפתיחה ולאפשרויות הפתיחה של אותם תלמידים מהמגזר הערבי, כמו גם תלמידים מהמגזר היהודי, שעמדות הפתיחה שלהם לקבלת אותה השכלה מעורערות במידה רבה בגלל ההרכב החברתי במדינת ישראל.

כבר נאמר במסורת הישראלית, היהודית, ואני בטוח שגם במסורת הערבית והמוסלמית: "היזהרו בבני עניים" – הם הרוצים ביותר לקבל את ההשכלה, הם השואפים ביותר לקנות דעת.

אני חושב, שבמדינת ישראל, בפרוס 50 שנה לקיומה של מדינת ישראל, הגיע הזמן שנצמצם את הפערים וניתן את הדעת לא רק במלים, אלא הלכה למעשה, ובעיקר גם בנושא היותר-אקוטי, והוא

הנושא העל-תיכוני, האוניברסיטאי, שבו באמת ההבדל בין האוכלוסייה הערבית ליהודית בישראל הוא בשפל המדרגה. תודה רבה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — — מתחיל מגני-הילדים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

ישיב סגן שר החינוך התרבות והספורט.

חברת הכנסת גוז'נסקי, זה לא דיון בהצעה לסדר-היום. את המשפט שלך כבר שמעתי לפחות עשר פעמים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני מודה לך, חבר הכנסת ריבלין, שהזכרת את שר החינוך המנוח, זבולון המר. אני רוצה להזכיר לך, חבר הכנסת דראושה, שאתה שיבחת את שר החינוך המנוח, זבולון המר, זיכרונו לברכה, על ההקמה של ועדת בדיקה בנושא הזה ועל הכנסת תוכנית החומש הראשונה שתיקנה במעט את המצב. אני מדגיש את המלה במעט. הכנסת ועדה נוספת ותוכנית חומש נוספת היו בימיו האחרונים.

אני אומר שוב: התהליך אטי, אבל יש סגירה אטית של הפער. אני מברך על הסגירה, הייתי מברך, אילו היה התהליך מהיר יותר. כפי שאמר חבר הכנסת ריבלין, נעשה הכול למען שוויון זכויות לאזרחי מדינת ישראל, גם במערכת החינוך.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

בהתאם למה שאמרה מבקרת המדינה?

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, היו עוד שתי שאלות.

שבח וייס (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

לפחות הוא הציב סימן שאלה.

רבתי, אנחנו עוברים לנושא הבא: חבר הכנסת מאיר שטרית שואל את השר לקליטת העלייה בנושא סגירת מרכז הכוונה לתעסוקה. אשר לשר העבודה והרווחה, טוענים שהוא תקוע באיזה מקום. נדמה לי שדווקא היום אפשר היה להגיע מכל מקום ומהר, אבל ההודעה שקיבלנו היא שהוא יאחר.

סגירת מרכז הכוונה לתעסוקה

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, נודע לי, כי משרד הקליטה הודיע ב-10 במאי 1998 על סגירת מרכז הכוונה לתעסוקה בתל-אביב ובחיפה, תוך פיטורי כל המורות הוותיקות העוסקות בהוראת עברית לעולים. עם זאת, משרד הקליטה מתכוון להוציא מכרז למטרה זהה.

רצוני לשאול:

1. האם הידיעות נכונות?

2. אם כן – מה ההיגיון בסגירת המרכז ובפיטורי אנשים עם ניסיון רב מאוד בתחום זה?

3. האם נשקל לשנות החלטה זו?

היו"ר ד' תיכון:

ישיב השר לקליטת העלייה, בבקשה.

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

אדוני היושב-ראש, אפתח ואגיד, שעקב הנתונים המדאיגים מאוד על האבטלה בקרב העולים החדשים, בוודאי בקרב כלל האוכלוסייה הישראלית, אנחנו כמשרד לקליטת העלייה מחפשים כל דרך אפשרית לגרום לשיפור הנתונים האלה.

סגירת מרכזי ההכוונה נובעת קודם כול – ואני חייב להזכיר זאת – שתום תקופת ההתקשרות עם הגופים המפעילים במכרזים. לכן אנחנו חייבים לצאת בימים אלה במכרז חדש.

אוסף ואגיד, שכבר תקופה ארוכה אני שומע מן הגורמים המקצועיים במשרד על אי-שביעות רצון ממה שקורה מבחינת התכנים בתוך מרכזי ההכוונה. המטרה העיקרית שלהם היא להכשיר את העולים החדשים למציאת מקום עבודה, ואף לעזור להם לחפש מקום עבודה, והמקומות האלה הפכו אמצעי למטרה חשובה מאוד, אבל אולי לא למטרה המוגדרת של המכרזים האלה – קרי, לאולפנים לשפה העברית.

רצוני להדגיש, כי מרכזי ההכוונה לתעסוקה אינם אמורים להיות מרכז ללימוד השפה העברית. בעצם, חבר הכנסת שטרית אפילו שאל את השאלה בנוסח הזה: הוראת עברית במקומות האלה. מרכזי ההכוונה נועדו לספק לעולים מידע מעודכן, יעוץ והכוונה בנושאי תעסוקה במקצועם ולהכשירם לקראת השתלבותם בעולם העבודה.

אשר לשאלה, אם יש כוונה לשקול מחדש את ההחלטה על הסגירה – מרכזי ההכוונה במתכונתם החדשה מביאים בחשבון את כישורי העולים, תוך ראיית צורכי המשק בכלל ובהתאם למצב התעסוקה המשתנה ממחוז למחוז. התפיסה החדשה מבוססת על רצוננו לטפח את הפוטנציאל המקצועי של העולים ולשפר את תהליך קליטתם התעסוקתית. כך מתכננים, למשל, לשנות את התכנים – לימודי מחשב, אנגלית טכנית, עברית מקצועית, בצד שינויים נוספים בפעילות השוטפת. אני יכול להוסיף, שבשני מקומות אנחנו פותחים לאחר סיום כל תהליך המכרזים מרכזי הכוונה מחדש, אם אני לא טועה, בתל-אביב ובכפר-סבא, ובכל המקומות האחרים שהיו בהם מרכזי הכוונה, הם יפתחו במתכונתם החדשה ב-1 בינואר 1999. בינתיים, בחיפה, שהזכרה, פועל פרויקט ניסויי של אולפן תעסוקה המשלב את הדברים הנ"ל.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת שטרית, שאלה נוספת.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, הסוגיה הגיעה אלי כמובן באמצעות המורות העוסקות בתחום זה. אלה מורות עם ניסיון רב מאוד. בשאלתא שלי לא אמרתי שזהו הדבר היחיד שמרכז ההכוונה עושה, אבל למורות האלה יש ניסיון רב מאוד בהוראת עברית מקצועית, שהצטבר במשך שנות עבודה עם העולים. זה בעצם מה

שעושה מרכז הכוונה: לוקח עולים בעלי מקצועות מסוימים ומלמד אותם את העברית בתחום שלהם, כדי שיוכלו להשתלב בקלות יחסית. מורות אלה קיבלו הודעות פיטורים. מדובר בעשרות מורות בעלות ניסיון רב מאוד.

אם אתם הולכים לפתוח מרכז הכוונה חדש, נניח שבאותם מרכזים יצטרכו לקלוט מורות חדשות, עד שמורות כאלה תצבורנה את הניסיון שיש למורות הוותיקות – מי שישלמו בינתיים את המחיר הם אותם עולים, שבינתיים תתגלחנה על זקנם מורות חדשות.

מדוע לא נחייב במרכז החדש את קליטת המורות הללו, שהיום אתם מפטרים אותן מאותם מרכזי הכוונה? הן תישארנה חסרות תעסוקה, אף שיש להן ניסיון רב מאוד, שיהיה לאחרים קשה מאוד לרכוש אותו.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת שבח וייס, שאלה נוספת. אחריו – חבר הכנסת דהאמשה.

שבח וייס (העבודה):

תודה. אדוני השר, אומנם שלחתי בימים האחרונים שאילתא רגילה בנושא זה, בתור חיפאי – אנחנו גם נציגי מחוזות – אך אנצל הזדמנות זו, כדי שתענה בחבילה אחת, ואז אוכל להפנות את השאילתא לנושא אחר.

בחיפה ובסביבתה, כידוע לך, אחוז העולים מארצות חבר העמים הוא גבוה מאוד. אנחנו מקבלים אותם באהבה גדולה, כמו בכל המקומות בארץ, וחלקם התערו מאוד גם בחברה וגם במערכות התעסוקתיות. בחיפה הם מהווים אולי 25%–30% מהתושבים – אחוז מדהים.

הצטבר בחיפה ניסיון מצוין של הכוונה במפעלים גדולים, שיש בהם קבוצה גדולה של עולים – בבתי-חולים יש קבוצה גדולה של רופאים, אחיות וכן הלאה; הצלחה יוצאת מן הכלל.

רציתי לשאול אותך, אם לא כדאי לקחת את המודל הזה, לחזק אותו מאוד בחיפה, אולי כתחליף לאותו מרכז הכוונה, עם קבלת אותן מורות מצוינות שפוטרו, כמובן, והעברתן לאותם מקומות. אפשר אולי גם להרחיב את המודל הזה למקומות אחרים בארץ.

ברשותך, אדוני היושב-ראש, אם תרשה לי, אני רוצה למסור אינפורמציה לגבי הדברים שנאמרו בראשית סדר-היום, אני מקווה שהיא לא מסעירה, אף שהסערה בקשר לבחירות באוניברסיטת בר-אילן היתה טבעית מאוד. פשוט יש לי אינפורמציה שחשוב שתירשם בסדר-היום: מה שקרה שם בבחירות – וזה מרתק – הוא, שמול המועמד שניצח ניצבה רשימה מאוד רחבה של המפד"ל, של הליכוד, של העבודה ושל ישראל בעלייה, דווקא מולו, ומשום שזה הוא. זו תופעה מרנינה. אבל מה שמדהים הוא התנהגות התלמידים. זה מדהים, זה מכאיב וזה ראוי לגינוי. אבל היה שם ניסיון מצד

כל המפלגות ללכת מול הקיצוניות הזו, ולדעתי התלמידים עשו פה דבר שמבייש אותם ואולי גם את האוניברסיטה.

היו"ר ד' תיכון:

אלה לא תלמידים, אלה סטודנטים. רשות הדיבור לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כבוד השר, חברי הכנסת, אני יודע שמדובר בשר לקליטת עלייה, אבל אני יודע שלשר הזה, כמו לכל השרים, יש אחריות קולקטיבית לגבי כל התושבים במדינת ישראל.

אני רוצה לשאול: רק אתמול פורסמה הסטטיסטיקה של משרד התעסוקה, ונאמר בה כי היישובים המובילים באבטלה במדינת ישראל הם עין-מאהל בצפון ורהט בדרום. כאשר מדובר על תעסוקה וקליטת אנשים מקצועיים, האם חושב משרדך לקלוט אי-פעם גם את העולים הישנים האלה, שהם 2,000 שנה בארץ ו-3,000 שנה בצורה אחרת כלשהי, ולשפר גם את תעסוקתם, כאשר הם-הם המובילים באבטלה בכל המדינה?

היו"ר ד' תיכון:

תודה. ישיב השר לקליטת העלייה.

השר לקליטת העלייה י"י אדלשטיין:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, במיוחד חברי כנסת ששאלו את השאלות, חבר הכנסת מאיר שטרית, אני רוצה לחזור ולהבהיר, שבדברי לא היתה שום ביקורת, לא גלויה ולא סמויה, כלפי אותן מורות ותיקות שעשו את מלאכתן נאמנה. לעומת זאת, לגבי הגוף המפעיל, אני יכול לומר שהוא לא עמד במדויק בתנאי המכרז. כלומר, כ-90% מן הפעילות הוקדשו ללימודי השפה העברית, והמורות, כפי שאמרתי, עשו את זה במסירות נפש ובצורה יפה, ורק 10% מזמן הלימודים הוקדשו לכל המקצועות הנוספים. וכתוצאה מכך, לא בדקתי את זה מחקרית, אבל כנראה כתוצאה מכך, רק אחוז נמוך מאוד מן העולים שסיימו או נעזרו במרכז ההכוונה לתעסוקה אכן מצאו עבודה בעקבות זה.

אני לא ערוך משפטית לענות אם אני יכול לכלול דבר זה או אחר במכרז החדש. אני כן יכול לומר, שבוודאי כל גוף מוזמן לגשת למכרז. אני אבדוק, חבר הכנסת שטרית, אם אנחנו יכולים להגדיר בתנאי המכרז העסקה בצורה זו או אחרת של מורות בעלות ניסיון, כי בוודאי אנחנו מעוניינים בכך. כפי שהזכרתי, אחד הפרויקטים שאנחנו מובילים זה אולפני תעסוקה עם עברית מקצועית יותר, והפרויקט הזה בחיפה בינתיים די מוכיח את עצמו.

לגבי הכשרות פנים-מפעליות, חבר הכנסת וייס, אני מסכים אתך שזו צורת פעילות טובה מאוד, אנחנו מרחיבים אותה עכשיו. אתמול דיווח לי מנהל מחוז חיפה והצפון, מר משה הראל, במסגרת דיווחים של כל מנהלי מחוזות, על עשרות קורסים והשתלמויות ערב והכשרות פנים-מפעליות שמתנהלות במחוז. אני מקווה שכאיש חיפה לא תיפגע כשאגיד שהנחיתי אותו גם לצאת יותר צפונה ויותר לערים המרוחקות, כי שם אחוזי אבטלה יותר גבוהים, ואני מאוד מקווה שהפעילות הזאת גם תישא פרי, ואני גם רואה פירות, אף שכפי שאמרתי הנתונים מדאיגים.

אשר לשאלה לגבי העולים הוותיקים, בינתיים, חבר הכנסת דהמאשה, אני יכול לומר, שראיתי דווקא דוגמאות הפוכות. כלומר, שמורים עולים בתחומי מוזיקה וספורט נקלטו יפה מאוד בכפרים, בעיירות, במיוחד בגליל, ועשו רבות למען טיפוח הילדים והאוכלוסייה בכלל בתחומים האלה, וגם באו אלי נציגים מגופים שונים להודות ולהרחיב שיתוף פעולה. אני זוכר ביקור של "כפפות הזהב" ואחרים עם כל מיני מאמנים עולים, ואני מקווה מאוד שהתהליך הזה ימשך.

אשר לטיפול לשם קליטה בתעסוקה באוכלוסייה הערבית, שהיא בהחלט אוכלוסייה חשובה, אין לי מנדט לכך כשר הקליטה. אני מניח שבמסגרת אותן תוכניות כלכליות שהגשתי לממשלה כהצעות אלטרנטיביות – אני מאוד מקווה שגם זה יכול לשפר את מצב האוכלוסייה הזאת בתחום התעסוקה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

הצעת חוק הדגל והסמל, התשנ"ז-1996

(הצעת חבר הכנסת ט' אלסאנע)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו מתקדמים. הצעת חוק הדגל והסמל, התשנ"ז-1996 – הצעה פ/891.

שבח וייס (העבודה):

אדוני המזכיר, אם אין שר, אני מבקש להוריד את הצעת חבר הכנסת אלסאנע.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

שר הפנים ישנו. הוא יושב במזנון.

היו"ר ד' תיכון:

יש כאן בעיה של הצעת חוק בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. אם אני כבר מאשר אותה, אני לא רוצה לאשר אותה בתחילת סדר-היום.

רבותי, הצעת חוק הדגל והסמל, התשנ"ז-1996, של חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ההגדרה של מדינת ישראל לעת עתה היא מדינה יהודית ודמוקרטית. אני רוצה להדגיש את המושג דמוקרטיה. הדבר הבסיסי במושג דמוקרטיה, משמעותו – –

כבוד היושב-ראש, החברים כאן מפריעים לי.

היו"ר ד' תיכון:

בסוף הצעות החוק, רבותי. זה לא יכול להיות, זה בניגוד לתקנון. אתה אחר כך תצא נגד זה יותר מכל אחד אחר. בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

המשמעות של המושג דמוקרטי – זאת אומרת שלטון העם, והעם במדינת ישראל הוא לא רק העם היהודי. העם במדינת ישראל, כל האזרחים במדינת ישראל מהווים ביחד את העם של מדינת ישראל. רצונו של העם צריך להתבטא בכל דבר ודבר, בכלל זה בסמלים, שהם הדבר החשוב ביותר. המצב הקיים – – – אי-אפשר כך.

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, רק רגע, מה קורה שם? חבר הכנסת שטרית, מה קורה אתכם?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

והשאלה הנשאלת, רבותי חברי הכנסת, היא, האם בתוך הסמלים של מדינת ישראל – הדגל, ההמנון – אכן מוצא את ביטוי ורצונו חלק מהעם שהוא האזרחים הערבים. מה אומר המנון "התקווה" לאזרחים הערבים? כשמדובר על "נפש יהודי הומייה" – איך לומר לאזרח הערבי שהוא צריך להזדהות עם אותן מלים, עם אותם דברים? אני מבין שההמנון חובר עוד לפני קום המדינה, גם הדגל קיים מלפני קום המדינה. ולכן, אפשר להגיד שגם ההמנון וגם הדגל הם לא ההמנון של המדינה ולא הדגל של המדינה, אלא המנון ודגל של התנועה הציונית לפני קום המדינה.

ולכן, כאשר קמה המדינה, מן הדין שיחובר המנון וייקבע דגל אשר יבטאו את רצון האזרחים כולם, ללא הבדל דת, לאום וגזע. זה הדבר הבסיסי, היסודי בכל משטר דמוקרטי.

ואני שואל אתכם, רבותי, האם ההמנון והדגל הם דבר קדוש, הם תורה מסיני, או בני-אדם המציאו אותם?

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

אתה רוצה לשנות את הדגל של מדינת ישראל?

היו"ר ד' תיכון:

כן, הוא רוצה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת מקסים לוי, אני מציע דבר כזה – ההמנון צריך לבטא את הרצון שלך כמו את הרצון שלי. שנינו אזרחי מדינה.

היו"ר ד' תיכון:

אל תחזור על ההסבר שלך.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

אתה רוצה לשנות את הדגל?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מקסים לוי, הוא לא יתחיל את ההרצאה מחדש. הוא רוצה לשנות את ההמנון והדגל.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, התשובה שלי היא, שתוקם ועדה ציבורית שתכלול ערבים ויהודים אשר ביחד --
--

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

--- באיזו מדינה משנים דגל?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תגיד לי, בדרום-אפריקה, לאחר המהפך והשינוי שהיה בדרום-אפריקה, לא שונה הדגל? הדגל זה דבר קדוש? הדגל צריך לבטא גם את רצון האזרחים הערבים וגם את רצון האזרחים היהודים. מה אומר הדגל של המדינה לאזרחים הערבים? מה הוא אומר להם?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

מה אמרה מבקרת המדינה?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

ההמנון של המדינה, "התקווה", כיצד אתה דורש מאזרח ערבי שיזדהה עם ההמנון? מה אומר לו ההמנון, כשהוא לא מוצא את ביטוי בתוך ההמנון הזה?

יצחק וקנין (ש"ס):

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דהאמשה, אני מבקש ממך להפסיק.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לכן, אני אומר שהדגל לא צריך להיות הדגל של האזרחים הערבים, אבל הוא לא צריך להיות בהכרח אך ורק של האזרחים היהודים. במדינת ישראל יש לא רק יהודים. מדינת ישראל היא לא מדינה של יהודים בלבד, זו מדינה של ערבים ויהודים. יש בה אזרחים שהם ערבים ויהודים ואי-אפשר להתעלם מרצונם. אי-אפשר מצד אחד לבוא אליהם בטענות שהם לא עומדים דום ומכבדים את הדגל, או לא מכבדים את ההמנון – כאשר הדגל וההמנון מתעלמים מהם, מתעלמים מהקיום שלהם.

אני רוצה לשאול אתכם, רבותי, כאשר מדובר על "נפש יהודי הומייה" בהמנון "התקווה", מה זה אומר? איפה האזרח הערבי מוצא את עצמו שם? מה זה צריך להגיד לו?

יצחק וקנין (ש"ס):

יש גבול.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת וקנין, במצרים – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת האשם מחאמיד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

במצרים, לפני הסכם קמפ-דייוויד היה המנון שנקרא: "וואללה זמן יא-בילאדי". זה היה ההמנון של מצרים לפני הסכם קמפ-דייוויד. היה הסכם קמפ-דייוויד, יש שלום, יש אירוע היסטורי, יש שינוי באווירה, אז הם ישבו ודנו, זה לא דבר קדוש, אפשר לשנות, בן-אדם המציא, בן-אדם משנה, יש אירועים היסטוריים, צריך מחשבה חדשה – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אבל הרוב יחליט לשנות.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

– – ואז הם שינו את ההמנון במצרים. אז מה קרה? קרה אסון במצרים? מצרים השתנתה? בדרום-אפריקה – היום ראינו במונדיאל – כאשר משמיעים את ההמנון של דרום-אפריקה, משמיעים גם את ההמנון שהיה לפני עלייתו של נלסון מנדלה וגם את ההמנון אחרי עלייתו של נלסון מנדלה. למה? כי רוצים שההמנון יהיה אחיד ומשותף לכל האזרחים, לא מפלג ומפצל.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אחרי קמפ-דייוויד בדגל המצרי הוסיפו מגן-דוד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דראושה, אתה חושב שהעניין הזה תורם למשהו? אני שואל אותך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מה טובו אוהליך יעקב.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה לומר לך: אתה עצמך ציינת שהדגל של מדינת ישראל הוא לא דגל מדינת ישראל. הדגל הזה קיים מזמן דוד המלך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אז איפה רצון העם במדינת ישראל כשמדובר על מדינה דמוקרטית? צריך שהעם יקבע איזה דגל יהיה לו, העם יקבע איזה המנון יהיה לו. והעם הוא לא רק היהודים. העם הוא גם הערבים וגם היהודים. אני רוצה לומר לכם, שהגישה המתעלמת – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

גם בימי דוד המלך ושלמה המלך היתה מדינה יהודית, שבה השתתפו כאזרחים שווי זכויות בני עמים אחרים שאינם יהודים. הם חיו במדינה שדגלה היה מגן-דוד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת רובי ריבלין, אני לא רוצה לפגוע ברצונך או ברצונם של היהודים שיהיה להם דגל. אני מסכים שליהודים ולתנועה הציונית יהיה דגל ויהיה המנון, אבל ראוי שאלה לא יהיו הדגל וההמנון של מדינת ישראל, כי במדינת ישראל יש לא רק יהודים – יש גם ערבים ויש גם יהודים, ולכן צריכים לעשות דגל והמנון משותפים לאלה ואלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לא אני אקבע ולא אתה תקבע, אלא ועדה ציבורית שתכלול גם נציגים ערבים וגם נציגים יהודים, שישבו, ידונו ויחליטו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

עוד מעט תבקש גם שתבוטל זכות השיבה, הנתונה ליהודים בלבד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תקשיב, אי-אפשר מכל דבר לעשות זכות השיבה ולהביא את כל העולם. הגישה המתעלמת היא גישה לא דמוקרטית, כי היא גישה לא שוויונית. מדוע אתה מתייחס בהמנון לנפש היהודי ומתעלם מהנפש של הערבי? אני אגיד לך שלנפש הערבי יש כאן יותר זכויות משיש לכל אדם אחר. מי שנלחם נגד הצלבנים אלה דווקא הערבים כאן; מי שנלחם נגד הרומאים אלה דווקא הערבים כאן; מי שנלחם נגד העות'מאנים אלה דווקא הערבים. מדוע אתה מתעלם מהנפש של הערבי? מדוע אין בהמנון ביטוי לרצונו, אין ביטוי לשאיפות שלו, לחזון שלו?

אני לא רוצה שההמנון לא יבטא את השאיפה שלך, אבל אני לא רוצה שההמנון יתעלם מהשאיפה שלי, מהחזון שלי, כי אני רוצה להגיד שהמדינה הזאת היא המדינה שלי, כמו שהיא שלך. כשאתה פונה אלי פונה לאזרח ערבי שיכבד את ההמנון, אני רוצה שהוא יכבד אותו לא מתוך תירוץ, אלא יכבד אותו כי הוא מוצא איזה מסר בתוך ההמנון. מה יהיה אם נוסיף בהמנון את המלים "שלום" ו"דו-קיום"?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אלסאנע, יש התקדמות רבה בדברים שלך, שאתה חושב שמדינת ישראל היא גם של היהודים. זה יפה, זו התקדמות רבה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני ערערתי פעם אחת על זכותכם? אתה מערער על זכותי להיות כאן? אני לא מערער על זכותכם, מעולם לא ערערתי. אני אומר שהמדינה היא שלי ושלך, אבל אתה רוצה להגיד לי שאני עובר אורח, אני תייר; אתה עושה לי טובה שאני כאן.

רן כהן (מרצ):

זה יהיה גם במדינה הפלסטינית – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כשנהיה במועצה הלאומית הפלסטינית, אתה ואני יחד נדון שם בדגל ובהמנון שלהם. בינתיים אנחנו מבטאים את רצון העם כאן. הכנסת מבטאת את הריבונות של המדינה, וזכותנו לקבוע.

חבר הכנסת רן כהן, אני רוצה להגיד לך: בחוקים, אפילו בחוקי יסוד, יש דברים שהם דברים יסודיים, בסיסיים. אי-אפשר שקבוצה מסוימת תקבע אותם ותכתיב אותם ותכפה אותם, אלא מקיימים דיון בכנסת, שהיא הריבון, ומחליטים. אתה מסכים שנשיא המדינה, למשל, יהיה רק נשיא של היהודים במדינת ישראל, או שראש הממשלה יהיה רק ראש הממשלה של מי שבחרו בו? נשיא המדינה הוא נשיא של כל האזרחים, אבל גם הדגל הוא הדגל של כל האזרחים, וגם ההמנון צריך להיות של כל האזרחים, והוא גם צריך לבטא את רצונם של כל האזרחים.

היו"ר ד' תיכון:

לסיים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

ולכן אני מציע בהצעת החוק הזאת, רבותי, ראשית, לאחר שחלפו 50 שנה מקום המדינה, לאחר שמחבר "התקווה", מר נפתלי הרץ אימבר, חיבר את ההמנון, הגיע הזמן שבני אדם – יש יוצרים, יש סופרים, גם יהודים, גם ערבים – ישבו יחד וימצאו נוסחה מאחדת; הגיע הזמן ללכת למכנה המשותף הפשוט של כלל אזרחי המדינה, ערבים ויהודים יחד. לדעתי, הגיע הזמן, לאחר כל השינויים ההיסטוריים – – –

היו"ר ד' תיכון:

אתה מסיים?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הפריעו לי. מה אתה צועק עלי? הפריעו לי במשך כל הדיון. זה משפט אחרון. אני לא רב עם איש.

היו"ר ד' תיכון:

כן, כן, אני יודע, הפריעו לך. תסיים.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לאחר שחלפו 50 שנה ולאחר השינויים ההיסטוריים שהיו כאן, הגיע זמן למחשבה מחדש בדברים הבסיסיים והמהותיים שמסמלים את הדו-קיום והשוויון, ולדעתי, זה הבסיס למדינה דמוקרטית.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

תודה. הוא סיים, מספיק. לא צריך להתייחס לכל שטות.

ישיב שר הפנים.

בנימין אלון (מולדת):

אני רק רוצה לשאול את אדוני מה המדיניות --

היו"ר ד' תיכון:

גם אני שואל את עצמי, גם אצלי התעוררו עכשיו ספקות אשר לכשרותה של הצעת החוק הזאת, על-פי המבחנים שנקבעו בתקנון, ושאלתי את עצמי איך זה עבר.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מה, סתימת פיות? זה קדוש?

היו"ר ד' תיכון:

שום דבר לא קדוש.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זה פרלמנט.

היו"ר ד' תיכון:

זה פרלמנט, בסדר. פרלמנט – זו גם כן תשובה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' תיכון:

אני לא מסכים לשום מלה שהוא אמר כאן, אבל צריך ליהרג על זכותו לומר את מה שהוא חושב; אלא שבעניין הזה יש בעיה עם התקנון.

בבקשה, אדוני השר.

שר הפנים א' סויסה:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, דגל המדינה וסמלה מלווים את מדינת ישראל מאז ימי מועצת המדינה הזמנית – הדגל, החל מאוקטובר 1948, והסמל, מפברואר 1949. דגלה וסמלה של המדינה קיבלו עיגון חוקי בחוק הדגל והסמל, התש"ט–1949. מני אז הם מסמלים ומייצגים את מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

לא למותר לציין, כי הדגל והסמל נבחרו באופן שייצג נאמנה סמלים יהודיים עתיקים ומקודשים, כמו התכלת-לבן ומגן-דוד. סמלים אלה הם סמלים המלווים את העם היהודי בפזרותיו השונות במשך דורות.

הצעת החוק מבקשת לשנות את סמלה ואת דגלה של המדינה, כאקט של אי-הסכמה ומחאה על עצם קיומה של המדינה כמדינה יהודית. ההצעה מבקשת לקטוע את הרצף שבין מדינת ישראל לשלשלת הדורות שקדמה להקמתה. לכך הממשלה, כמובן, ואם יורשה לי לומר, אף רוב רובו של הציבור בישראל, אינם יכולים להסכים.

מדינת ישראל הוקמה כמדינת היהודים – מדינה יהודית, המעניקה זכויות שוות לכל אזרחיה. סמליה ודיוקנה נבחרו לשקף רצף קיום יהודי, ובכוונתנו לשמור על רצף זה בכל כוחנו.

אדוני היושב-ראש, אני חושב, שכאשר מוצעת הצעה כזאת אנחנו צריכים לחזור קצת אחורה, ל-24 באוקטובר 1948, כשראש הממשלה הביא את הצעת הוועדה שטיפלה בחוק הדגל והסמל. אני חושב שכדאי שנצטט מהדברים שנאמרו באותה הזדמנות. בזמנו אמר שר הדתות פישמן – –

היו"ר ד' תיכון:

פישמן-מימון.

שר הפנים א' סויסה:

פישמן-מימון.

– – "אך לדידי נתקדש דגל זה במסורת עתיקה מאוד – תכלת-ולבן. אני יודע את ההיסטוריה של דגל זה משעה שנבחר לשמש דגל התנועה הציונית בקונגרס הציוני הראשון, ודווקא יהודי מבני מזרח-אירופה הציע דגל זה" – שמו היה דוד וולפסון – " – – היו לו ידיעות של בית-רבו והבין שזה דגל רב-ערך. אחר כך נפגשתי אתו וסיפרתי לו את האגדה שלא היתה ידועה לו, שדגל שבט יהודה היה תכלת-לבן, אך הוא הציע זאת על יסוד צבע הטלית שהוא תכלת ולבן. ואני חושב שיש לקבל את ההצעה הזאת יחד עם התוספת של מגן-דוד" – את זה אמר שר הדתות פישמן – "שנתקדש גם הוא במסורת ישראל, אם כי לא ידוע מדוע ומאיזה זמן, וגם כל אלה הכותבים על מגן-דוד אינם יודעים זאת".

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, דווקא לאור הדברים האלה שנאמרו אז, שנכונים גם היום, ביתר שאת, ביתר עוז, אני חושב שכולנו צריכים להגן על מה שקיים. תודה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני מבקש להשיב.

היו"ר ד' תיכון:

רק רגע, אתה רוצה לדבר? השר שעומד בראש הוועדה לסמלים וטקסים מבקש להשיב.

שר התיירות מ' קצב:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בהמשך לדבריו של שר הפנים, וכשר הממונה לעניינים ערביים וכיושב-ראש ועדת השרים לסמלים וטקסים, אני מוצא לנכון להגיב על הצעת החוק של חבר הכנסת

טלב אלסאנע. הקמת מדינת ישראל, חבר הכנסת טלב אלסאנע, היא תוצאה של המאבק של העם היהודי – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גדעון עזרא, הדבר הזה לא מקובל. מה שעשית עכשיו נוגד את כל הכללים.

שר התיירות מ' קצב:

הקמת המדינה היא תוצאה של המאבק של העם היהודי. העם היהודי הקריב פה קורבנות במשך 100 שנות התנועה הציונית, וההתיישבות היהודית מעולם לא פסקה בארץ-ישראל. מאז ומעולם, גם במשך אלפי שנות חיים יהודיים בגלות – ההתיישבות היהודית נמשכה לכאן.

מעבר לכל זה, חבר הכנסת טלב אלסאנע, יש יהודים חרדים רבים ברחבי העולם. יש מדינות רבות שהצלב מופיע על דגלן; האם עולה בדעתך שיהודי חרדי בשווייץ לא יעמוד דום לכבוד ההמנון השווייצרי? לא יעמוד דום לכבוד הדגל השווייצרי משום שמופיע עליו צלב? אני מציע לך, חבר הכנסת טלב אלסאנע – – –

היו"ר ד' תיכון:

שבדיה, נורבגיה.

שר התיירות מ' קצב:

שבדיה, נורבגיה ועוד ארצות רבות.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יש הבדל בהשוואה הזאת.

שר התיירות מ' קצב:

לא, ידידי חבר הכנסת דהאמשה. אזרחי ישראל הערבים צריכים לכבד את הדגל וההמנון של מדינת ישראל כפי שהם. זו מדינה יהודית, חבר הכנסת דהאמשה, זו מדינה יהודית, וכך תישאר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זו מדינתנו, זו אדמתנו — — —

שר התיירות מ' קצב:

אני מציע לכם, רבותי, תעלו יוזמות שמגבירות אחווה, מגבירות הבנה, שמגבירות את התהליך של השתלבות הערבים בחברה הישראלית על-פי שוויון זכויות מלא.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כל חיינו הם אי-שוויון.

שר התיירות מ' קצב:

היוזמה הזאת של חבר הכנסת טלב אלסאנע מגדילה ניכור, ואת הניכור הזה מוטב שתחסכו גם לכם הערבים, וגם לנו היהודים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היועץ היהודי של מלך מרוקו לא — — —

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת טלב אלסאנע. אני רוצה לשאול אותך, חבר הכנסת דראושה, האם לא עברנו היום את הגבול?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זו הזכות הפרלמנטרית.

היו"ר ד' תיכון:

זכות, זכות, בהחלט זכות. על הזכות אני שומר, אבל אני שואל אותך כחבר כנסת האם – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה לומר, שאם אנחנו בכנסת נתחיל לקבוע אילו דברים כן להעלות ואילו לא להעלות, נגיע למצב שלא תהיה דמוקרטיה כלל, ויהיה יושב-ראש שיחליט על הכללים שלפיהם נדון. יהיו דברים שלא נוכל לערער עליהם.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת רובי ריבלין, תרשה לי. כבוד השר קצב העלה דברים, ואני מברך אותו – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני יודע שמבחינה אמוציונלית העניין הזה טעון.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

בין הקריאה השנייה והשלישית, אפשר שאז נגיע למסקנה שנוריד בכלל את המגן-דוד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

סליחה?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר יהיה אז להוריד את המגן-דוד?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לא, אני לא אקבע.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תרשה לי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אי-אפשר ככה, תגן עלי.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת ריבלין, הוא לא יוכל לסיים לעולם.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה לענות על דברים שנאמרו על-ידי כבוד שר הפנים וכבוד השר משה קצב. כבוד השר, אתה ציינת שההצעות האלה מגבירות את הניכור, ואני רוצה לומר לך, כמי שחי בקרב האוכלוסייה הערבית, שקיים ניכור מסוים כאשר מתעלמים בהמנון מקיומם של אזרחים ערבים. טבעי מאוד שהעם היהודי רוצה שההמנון שהיה לו לפני קום המדינה ימשיך להיות, אבל המדינה קמה וצריכה להיות פשרה בין התנועה הציונית לבין האזרחים הערבים. הפשרה צריכה למצוא את ביטוייה בסמלים. אני לא רוצה להכתיב לך, כבוד שר הפנים, מה יהיו אותם סמלים; אני גם לא רוצה להעלים לחלוטין את הממד היהודי מאותם סמלים, אבל אני גם לא רוצה שתעלימו את קיומם של האזרחים הערבים ואת הרצון של האזרחים הערבים ביחס לאותם סמלים, שהם גם שלי ואתה דורש ממני להזדהות אתם.

רן כהן (מרצ):

זו מדינת היהודים, אז מה, אין להם חלק בסמל? אין להם חלק בדגל? על מה אתה מדבר?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

מי? הערבים – אין להם. תגיד לי, חבר הכנסת רן כהן, בהמנון "התקווה" – איפה אתה מוצא את האזרחים הערבים? תענה לי. איפה אתה מוצא – – –

רן כהן (מרצ):

על מה אתה מדבר?

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תענה לי, אל תצעק. איפה ימצא ערבי את עצמו בהמנון "התקווה"?

רן כהן (מרצ):

– – – בגטאות עם דגל ישראל בגאווה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רק רוצה לצטט – – –

רן כהן (מרצ):

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה לצטט מתוך התנ"ך – – –

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

מדינה דמוקרטית אחרת לא היתה נותנת 500 דונם אדמה – – –

קריאות:

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת דיין, אם זו דמוקרטיה, היא צריכה להיות שוויונית. שוויונית – זה גם הרצון של כל האזרחים.

קריאות:

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

תתבייש לך.

היו"ר ד' תיכון:

גמרנו. תודה. ענית על הכול. תאמין לי, הצלחת להרגיז את כולם יותר ממה ששיערת. תודה רבה לך.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני רוצה משפט אחרון.

היו"ר ד' תיכון:

אני יודע, תודה רבה לך, גמרנו.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

משפט אחרון.

היו"ר ד' תיכון:

לא. נתתי לך מספיק.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הפריעו לי, וזאת זכותי.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אני יודע. תודה, אני מבקש ממך לרדת.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

ללא קשר לדעות שלך, כבוד היושב-ראש – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, סיימת, אני הגנתי עליך, הגנתי על כל מה שאמרת.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — חובתך, לא זכותך — חובתך להגן על הזכות שלי.

היו"ר ד' תיכון:

הגנתי על כל מה שאמרת.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

יש לי ציטוט מפרשת השבוע.

היו"ר ד' תיכון:

לא, אתה גמרת. אני מבקש ממך שתד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש ממך שתד.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אף-על-פי שאני לא מסכים אתך, אני מכבד את הבקשה שלך — — —

היו"ר ד' תיכון:

אני מבקש ממך שתתן. סיימת, תודה רבה לך.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — אני חושב שחשוב שהעניין הזה יועלה וחשוב שתהיה מחשבה חדשה בעניין הזה.

היו"ר ד' תיכון:

שמענו אותך. תודה. חבר הכנסת שבח וייס, משפט אחד ואחרון. מספיק עם העניין הזה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה, לא לבקש, בהקשר זה אני אפילו לא מתכוון לבקש – אני רוצה להציע לחבר הכנסת טלב אלסאנע לוותר על הצעת החוק הזה גם בשלב הזה, לוותר עליה ולא להביא אותה אפילו להצבעה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

תן להפיל אותו.

שבח וייס (העבודה):

תן לי מלה אחת, שים לב שאני לא מבקש. אני רוצה לפנות אל החברים במפלגתו – כיוון שהוא גם מייצג קבוצה – להוריד את זה. חבר הכנסת טלב אלסאנע הרחיק לכת בממדים שאף אחד בבית הזה לא יכול היה ללכת לכיוונם. אם ירצה, נעשה את זה בוועדה. גם מדינת ישראל שמה הוא "ישראלי", ועל-פי אותו היגיון צריך לקרוא לה בשם אחר. תרד מזה. מה שאתה עושה כאן – אתה גם מתגרה באלה שתומכים ברעיון האחוה היהודית והערבית. פשוט תרד מזה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

למה מפלגת העבודה לא באה להצביע?

קריאות:

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

צריך להמתין לתשובת השר.

היו"ר ד' תיכון:

לא, לא, אין דבר כזה.

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנו ניגשים להצבעה. מי בעד הצעת חוק הדגל והסמל – העברה להכנה לקריאה ראשונה בוועדת הפנים? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 7

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 53

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק הדגל והסמל, התשנ"ז–1996, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 7, נגד – 53, אין נמנעים. הצעת החוק הזאת לא עוברת להכנה לקריאה ראשונה.

הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (שינוי תחולה), התשנ"ח–1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (שינוי תחולה), התשנ"ח–1998, של חבר הכנסת חיים אורון וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק פ/1953. בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה לומר רק משפט אחד על הסעיף הקודם. חבר הכנסת טלב אלסאנע, יש כל מיני דרכים להכניס אותנו לפינה. יש רק מעט דרכים המובילות לפינה יותר גדולה ולהכניס אותנו באופן יותר חמור ממה שאתה עשית פה עכשיו.

אני עובר עכשיו לחוק הבא. אני מבקש להגיש הצעת חוק שעניינה חיוב מינהל – במקרה זה, משרד הפנים – לנמק ולהודיע למי שמסיבות אלה או אחרות נפסלה בקשתו לאזרחות במדינת ישראל, לאפשר לחייב את רשויות מינהל מרשם התושבים להודיע לאזרח את ההנמקות לשלילת בקשתו לקבלת אזרחות ישראלית.

אני רוצה מראש לומר ולסייג, שלא מדובר בסתם אדם שהגיע ממקום כלשהו וביקש אזרחות ישראלית ויעמיס על המערכת התכתביות אין סוף ופניות מהסוג הזה. בגוף ההצעה מדובר במפורש במי שבן משפחתו מדרגה שנייה הוא אזרח ישראל או תושב בה. זאת אומרת, בהחלט מדובר במקרים שבהם אזרח ישראלי יכול להיות אב או אם או קרוב משפחה, אח או אחות, או אזרח ישראלי שנישא לאזרחית – למשל, חבר הכנסת טלב אלסאנע, ירדנית – ומבקש תשובה על השאלה למה נמנעה מבת זוגו אזרחות ישראלית, או אזרח ישראלי עולה חדש שנישא למי שנישאה או שנישאה למי שנישאה, ומבקש תשובה מנומקת על השאלה למה נמנעת ממנו אזרחות ישראלית.

המצב היום הוא – רבים מחברי הכנסת נתקלים בשאלות מהסוג הזה – שמתקבלת תשובה לקונית שלילית. לא מדובר כמובן במידע פומבי, לא מדובר כמובן בפגיעה בצנעת הפרט, לא מדובר כמובן בתשובה למי שאיננו מוסמך לקבל אותה, לרבות חבר כנסת. אבל כן מדובר – – –

שר התחבורה ש' יהלום:

— — —

חיים אורון (מרצ):

חוק חופש המידע, כבוד השר יהלום, איננו פותר את העניין, כי חוק חופש המידע – ביררתי זאת – מחייב לתת תשובות כוללות כגון כמה מאזרחי ישראל לא ניתנה להם אזרחות, או כמה מקרובי משפחה לא ניתנה להם אזרחות. חוק חופש המידע איננו מחייב במפורש תשובה פרטנית על פנייה אישית של אזרח לרשויות שלטון. רק על אזרחות, לא על כלי ירייה. אני דיברתי כרגע רק על אזרחות.

שר הפנים א' סויסה:

— — — הנמקה לסירוב מתן אזרחות.

חיים אורון (מרצ):

נכון. במשך תקופה ארוכה פניתי לוועדת שרים לענייני חקיקה ואמרתי: תנו לי תשובה על החוק הזה. אני אפילו מוכן יותר מזה, אדוני השר. אני מוכן, לאור הערתך, נסכים יחד להעביר את הצעת החוק בקריאה טרומית, נקיים שיחה. אם יתברר שאנחנו מסכימים או דרוש פה תיקון, נתקן.

שר הפנים א' סויסה:

אתה לא מדבר על אזרחות.

חיים אורון (מרצ):

לא, לא, לא.

היו"ר ד' טל:

השר שואל אם זה רק לגבי אזרחות ותו-לא.

חיים אורון (מרצ):

לא, לא. מתן אשרה לכניסה לארץ.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש לשאול שאלה רצינית. אני, למשל, חושב באמת, שחוק ההנמקות צריך לחול על עניין זה, כי כאן במדינה אין לנו פחד. אנחנו יכולים לומר למי כן ולמי לא, ולנמק.

מדוע חिकיתם עד שאנחנו נהיה בממשלה כדי להגיש את החוק?

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת ריבלין, עכשיו אני עונה לך תשובה, שם לה "סימנית 1", וכל פעם שתשאל אותי, אני אגיד: ראה סימנית 1. יכול להיות שרצינו ללכת הביתה, היות שמה שלא הספקנו לעשות כבר אי-אפשר לעשות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא שלא הספקתם. לא יכולתם, לא רציתם.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, מה זה לא הספיקו? אולי הם לא רצו? אז מה?

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת ריבלין, בכנסת הקודמת הגישו הצעות חוק דומות חברות הכנסת לימור לבנת ונעמי חזן ואנוכי, וענו לנו תשובות שחלקן ביורוקרטיות, וחלקן על-פי תפיסות שהיו קיימות בעבר, שכל מה שלא חייבים להגיד בכוח, לא אומרים. היום השתנתה השקפתנו, והיא: כל מה שאני לא חייב בחיסיון, אני מודיע לך.

במה מדובר? מדובר באדם שיש לו קרוב מדרגה ראשונה. זאת אומרת, אני רוצה להביא את – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני שואל, למה לא עשיתם זאת אתם?

חיים אורון (מרצ):

אני לא יודע.

נאמר לצורך העניין, שיש פה משפחה מחבר העמים, בדרגה ראשונה, שרוצה להביא באשרת כניסה את אמה, ומישהו אומר לא. הרי אתם מכירים את הסיפורים האלה, היו סיפורים כאלה גם על חיילים. יכול להיות שיש הנמקות ענייניות, ויכול להיות שאין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זו הצעת חוק של חבר הכנסת יוסי שריד. הצבענו בעד.

חיים אורון (מרצ):

רגע. אני אומר עוד הפעם, יבוא השר ויאמר לי, שיש מקרים מיוחדים מאוד מסיבות ביטחון, שעצם הגילוי, כיוון שהסיבה היא ביטחונית, פוגע בביטחון המדינה. נכניס הסתייגות בחוק, שיש סמכות לשר במקרים – – –

שר הפנים א' סויסה:

מה תעשה עם סיבות קרימינליות?

חיים אורון (מרצ):

אדוני השר, יש תמיד בעיה. החיסיון נותן יתרון רב.

שר הפנים א' סויסה:

— — —

חיים אורון (מרצ):

זה מה שאמרתי הרגע, אדוני השר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, אנחנו לא מפחדים כשאתה שר, כי עליך אנחנו סומכים. מה יהיה אם חלילה יתחלף השלטון ומישהו ממפא"י יהיה שר? זאת הבעיה. 50 שנה, זאת הבעיה.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת ריבלין, אני מוכן, ואני אומר זאת מהדוכן הזה לפרוטוקול — — —

ענת מאור (מרצ):

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת ענת מאור, הוא דיבר על המפא"ניקים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

את לא מפא"י.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, חברת הכנסת מאור, אני מבקש מכם.

חיים אורון (מרצ):

אני מבקש מחבר הכנסת ריבלין בכל זאת טיפה פתיחות. עוררת שאלה, ואני קשוב לה. לפי דעתי היא אולי 1% מהנושאים שבהם מדובר. יהיה מנגנון ונחליט עליו, אני לא רוצה להמציא אותו כאן מעל ההדוכן. במקרים מסוימים, מסיבות ביטחוניות, מסיבות של מידע חסוי פלילי או מסיבה כלשהי אחרת, היועץ המשפטי של משרד הפנים והיועץ המשפטי של משרד המשפטים והיועץ המשפטי של אני לא יודע מה, יהיה בסמכותם לומר: במקרה זה נתספק בתשובה שלילית. נקודה.

אבל נפתח את המסלול הרגיל לרוב האזרחים, מכל העדות, הגוונים והמינים, שאם הם קיבלו תשובה שלילית מרשות שלטון, הם יוכלו לקבל הנמקה למה, ולא יזדקקו ללכת לבג"ץ, שלפעמים אונס את משרד הפנים לתת תשובה, למה המסלול הזה. תנו אפשרות, באופן ענייני לחלוטין, לקבל תשובה.

היו"ר ד' טל:

תודה. אדוני השר, בבקשה.

שר הפנים א' סויסה:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, היום זה יום הסמלים והדגלים, וזה אחד הסמלים שהמדינה שלנו מטפלת בו.

לפני שאענה עניינית, אני רוצה לומר לכם, שמעברי הגבול במדינת ישראל לא טופלו כפי שהם היו צריכים להיות מטופלים. אני חושב, שמדינה שמתמודדת עם בעיות ביטחון, עם בעיות חברה, עם

בעיות כלכליות, מעברי הגבול בה לא טופלו באותה רצינות ובאותה חשיבות שהבעיות האלה דורשות. לכן, אנחנו מתמודדים עם כל נושא הכניסה למדינת ישראל.

אני רוצה לומר לכם, שהמדינה מתמודדת היום עם למעלה מ-150,000 עובדים זרים שנמצאים פה בצורה לא חוקית.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הם נכנסו – – – הממשלה הביאה אותם.

שר הפנים א' סויסה:

הם נכנסו בכל מיני דרכים. הם נכנסו בדיוק בדרך שאותה רוצה חבר הכנסת אורון למנוע. הם נכנסו לפה באשרת תייר, או אשרה אחרת, ולא רצו למנוע מהם – – –

חיים אורון (מרצ):

כבוד השר, מי שיש לו קרוב משפחה מדרגה ראשונה.

שר הפנים א' סויסה:

חבר הכנסת אורון, אתה לא יכול בנושאים האלה להתייחס לדבר נקודתי וספציפי.

חיים אורון (מרצ):

למה? הצעת החוק הזאת מדברת על זה.

שר הפנים א' סויסה:

כי כל סוגיית הכניסה למדינת ישראל מורכבת, מסובכת ובעייתית מאוד. אתה לא יכול לקחת נקודה אחת של אשרות ולדבר עליה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהאמשה, בוא נאפשר לשר לדבר. כשהוא יסיים אני אאפשר לך לשאול כמה שאלות, אבל תן לו לגמור כמה משפטים כדי שהוא יסביר את הרעיון.

שר הפנים א' סויסה:

אני הרי יודע בדיוק מהי הצעת החוק. הצעת החוק הזו והצעות אחרות שדומות לה יגררו בעקבותיהן עוד אווירה של הגמשה, אווירה של הפקרות, וכל מי שרוצה לבוא לכאן יבוא לכאן. אתם יודעים, שבעקבות כניסתם של העובדים הזרים לפה, בצורה חוקית או בצורה לא חוקית, עם מסמכים מזויפים, התחילה להתפתח בארץ אופנה של נישואים פיקטיביים. אתם יודעים מה זה נישואים פיקטיביים? נישואים פיקטיביים זה אחד בן 20, שנמצא פה בצורה בלתי חוקית וצו גירוש מאיים מעל ראשו, מחפש לו כלה, מוצא כלה בת 60, בת 70, בת 80, ומתחתן אתה כאן בנישואים פיקטיביים. מובן שהוא לא חי אתה כי היא עצמה בקושי חיה, ודאי שהיא לא יכולה לחיות אתו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה לא אצל הערבים. אין דבר כזה אצל הערבים.

שר הפנים א' סויסה:

לא דיברתי על ערבים.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אדוני השר, אנחנו מוכנים, שבכל אותם מקרים שיש הפרש של 20 שנה, אתה לא תיתן.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת פורז מאוד מקורי, אבל בוא ניתן לשר להמשיך, ובשקט.

סופה לדבר (העבודה):

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת סופה לנדבר, אני מבקש מגברתי לאפשר לכבוד השר להמשיך.

שר הפנים א' סויסה:

חבר הכנסת דראושה וחבר הכנסת דהאמשה, אני לא דיברתי על ערבים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה לא מאשר בקשות של בני זוג. אני מדבר על אשה או בעל שרוצים להתאחד.

היו"ר ד' טל:

אדוני השר, אני מציע שלא תקיים דיאלוג, אחרת לא נסיים עם זה.

שר הפנים א' סויסה:

חבר הכנסת דראושה, הצעת החוק שהוגשה היום היא לא הצעת חוק שמטפלת באיחוד משפחות, לא בזה מדובר.

חיים אורון (מרצ):

למה? כן. קרוב מדרגה ראשונה.

שר הפנים א' סויסה:

אני מכיר את חבר הכנסת אורון. בדרך כלל כשהוא מגיש הצעת חוק הוא מכין שיעורי בית; כנראה היום הוא לא הספיק להכין את שיעורי הבית. אתה מבקש לחייב את שר הפנים לנמק החלטות שהיום הוא פטור מלנמק אותן. חברי הכנסת דראושה ודהאמשה מדברים על נושא של איחוד משפחות, וזה נושא אחר לגמרי, שלא קשור לעניין היום. הם לא דיברו על הנושא שדיברת עליו. זה נושא אחר לגמרי, שלא קשור לעניין היום.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, יש להתייחס רק להצעתו של חבר הכנסת אורון ולהתעלם מהצעתו של דראושה לעניין זה.

שר הפנים א' סויסה:

אותה מדיניות של הגמשה, אותה מדיניות של פתיחת הגבולות שעליה דיברתי, הביאה לכאן למעלה מ-150,000 עובדים זרים בלתי חוקיים, שמביאים להרבה רעות חולות פה במדינה. אני לא מדבר על החוקיים, אבל אותם עובדים זרים גורמים לבעיות חברתיות.

קריאה:

זו בעיה אחרת.

שר הפנים א' סויסה:

זאת לא בעיה אחרת, זו תוצאה של מדיניות פתיחת השערים וכל מי שרוצה – ברוך הבא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אם אין להם קרובי משפחה מדרגה ראשונה.

שר הפנים א' סויסה:

חבר הכנסת דראושה, אתה לא יכול להתייחס רק לחוק ההנמקות ולהתעלם מכל הבעיות שמדיניות הכניסה לישראל גורמת. אי-אפשר להתעלם. זו שרשרת שחוליותיה קשורות זו בזו, כי אם אתה מחויב לנמק לו כל מיני נימוקים ואם אתה מחויב להתחשב בכל מיני דברים אחרים, בסוף אתה נאלץ לתת לו להיכנס. הוא נכנס לפה והופך בלתי חוקי. במקרה הטוב הוא לא מרגל או מחבל שנכנס למדינה להזיק לה.

לכן, המדיניות שקבענו היא מדיניות, שמצד אחד מטפלת עניינית בכל בקשה, ומצד שני מכבדה את היד על כל אלה שלא צריכים להיות כאן. היא מכבדה את היד על כל מיני אנשים פליליים שרוצים להיכנס ולמצוא מקלט במדינת ישראל. לאלה לא ניתן להיכנס. היא נלחמת בכאלה שמגיעים לכאן עם מסמכים מזויפים. אי-אפשר להתעלם מהמדיניות הזאת ולטפל רק בחוק ההנמקות.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לקרוא לחברי הסיעה שלי כדי שיוכלו לראות את ראש הממשלה במליאה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גולדשמידט, לא ראיתי אתכם קודם. מה קרה?

שר הפנים א' סויסה:

א-אפשר להתעלם מכל הבעיות האלה ולדבר רק על חוק ההנמקות. א-אפשר להתעלם מבעיית הזיופים שאנחנו מגלים יום-יום, בטכנולוגיה שהולכת ומתקדמת.

אני רוצה לומר, שלא רק החמרנו בקריטריונים האלה, אנחנו גם הולכים להקל בכל הנושא של מעבר הגבולות.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אני מבקש את תשומת לבכם לדברי השר. חבר הכנסת דראושה, אני מבקש את תשומת לבך לדברי הסיום של השר.

שר הפנים א' סויסה:

הממשלה קיבלה החלטה להעביר את כל נושא מעבר הגבולות במדינת ישראל לטיפולו של משרד הפנים, משרד שהוא בעצם הסמכות הסטטוטורית, שאחראי לתת את הסמכויות לטפל בכל מעברי הגבולות.

אנחנו נמצאים היום בשלבים מתקדמים מאוד של חתימת חוזה עם ממשלת אוסטרליה, לקבלת מערכת מחשבים אלקטרונית מתקדמת מאוד למעבר הגבולות.

היו"ר ד' טל:

השר יהלום, מה קרה?

שר התחבורה ש' יהלום:

או שמצביעים או שלא.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

שר הפנים א' סויסה:

הבעיה שהוא נכנס הנה ולא יוצא. הרי אתה לא מכיר את הבעיות שעליהן עדיין לא דיברתי: עדיין לא דיברתי על אוניות שמגיעות הנה ליום אחד, שאנשים פטורים בכלל מאשרה וקופצים לים ונכנסים למדינה, ואפילו הם לא רשומים אצלך, לא במחשב ולא ידנית ולא בשום צורה אחרת – על דבר זה אנחנו בכלל לא מדברים.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת. חבר הכנסת זיסמן, בבקשה ממך, אדוני. חבר הכנסת הנדל. חבר הכנסת ריבלין.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אפשר להצביע, אדוני השר?

שר הפנים א' סויסה:

עדיין לא סיימתי את דברי. למעשה, אמרתי בהתחלה שלפקודה כזאת אי-אפשר להתייחס כאל בעיה נקודתית, וחייבים לראות את התמונה באופן כללי. אמרתי שהממשלה החליטה להעביר את כל נושא מעבר הגבולות למשרד הפנים, ואמרתי גם שאנחנו נמצאים בשלבים מתקדמים מאוד של חתימת חוזה – – –

שר התחבורה ש' יהלום:

ביקורת הגבולות – – –

שר הפנים א' סויסה:

נכון, בנושא הלוגיסטי רשות שדות התעופה אחראית, זה בהסכם, אבל כל הנושא הסטטוטורי, מעבר הגבולות, הסמכות לאשר למי להיכנס ולמי לסרב, זו סמכות של משרד הפנים, ואותה אנחנו עומדים לקבל תחת חסותנו. ואמרתי שאנחנו עומדים לחתום על חוזה – – –

חיים אורון (מרצ):

– – –

שר הפנים א' סויסה:

אם לא תפריעו, באיזה שלב אסיים.

חיים אורון (מרצ):

– – –

שר הפנים א' סויסה:

אתם בעד גיוס, לא?

חיים אורון (מרצ):

כן, של כולם.

שר הפנים א' סויסה:

מגייסים עכשיו את תלמידי הישיבה לישיבת הכנסת. מגייסים את חברי הכנסת לישיבה.

המערכת שעליה אני מדבר, שאותה אנחנו הולכים לקלוט בקרוב, תיתן פתרון, שלפני שאדם יגיע, או אפילו עוד לפני כן, ברגע שהנוסע עולה למטוס, אנחנו כאן, במדינת ישראל, כבר נדע מי עלה, איזו אשרה יש לו, האם יש לנו סיבות לסרב לכניסתו או לא לסרב.

לכן, אני חושב שההצעה הזאת מקומה לא יכירנה, ואני חושב שיהיה חשוב אם הכנסת תסיר אותה היום מסדר-היום.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. אתה רוצה להשיב?

חיים אורון (מרצ):

ראשית, אני רוצה לברך את ראש הממשלה על הכבוד שהוא נותן לנו בנוכחותו כאן.

שנית, אדוני השר, יכול להיות שאני לא הכנתי שיעורי בית, אבל יש לי הרגשה שאתה הכנת שיעורי בית, והיות שלא היה לך מה לענות על הצעת החוק, ולו במשפט אחד, הובלת אותנו לחופים רחוקים מאוד של עובדים זרים ושל המחשבים.

אני אומר פה לחברי הקואליציה, שמדובר בהצעת חוק פשוטה מאוד. אזרחי ישראל, שיש לו קרוב מדרגה ראשונה, שביקש להיכנס לארץ ולא ניתנה לו רשות, תינתן לו הנמקה. לא רשות, לא אשרה אוטומטית, פשוט משרד הפנים יצטרך לנמק, למי שיש לו קרוב מדרגה ראשונה, למה לא ניתנה לו אשרת כניסה לארץ. בכך מדובר. אני לא מבין מה הגיוס פה. אני לא מבין למה באתם הנה.

היו"ר ד' תיכון:

למה חבר הכנסת דדי צוקר לא כלל זאת בחוק שלו?

חיים אורון (מרצ):

כי החוק של דדי צוקר עוסק במידע כללי, לא במידע אישי.

היו"ר ד' תיכון:

אבל הוא מחייב את כולם להשיב בכתב.

חיים אורון (מרצ):

אני ביררתי עם דדי צוקר.

זאב בנימין בגין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אורון, האם מבחינתך, כאשר הנימוק יכלול נימוקי ביטחון, האם הביטול – – –

חיים אורון (מרצ):

אמרתי אפילו יותר מכך, שבמקרה של נימוק ביטחוני, או נימוק פלילי, יהיה מנגנון שיאפשר לא לנמק בכלל. לא יהיה כתוב מטעמי ביטחון.

שר התחבורה ש' יהלום:

אבל אז הוא ידע.

חיים אורון (מרצ):

אז יהיו שניים-שלושה נימוקים, הוא לא ידע ממה. אני מקבל את הצעתך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אולי קודם נקבע נוסח, אחר כך נצביע.

חיים אורון (מרצ):

בוועדה. חבר הכנסת רובי ריבלין, הצהרתי מהדוכן, שאני מסכים בנושא הזה, נימוקי ביטחון או סודיות פנימית או סודיות רפואית, לקיום מנגנונים שיאפשרו להגיד, זה הנימוק. אבל לא כי יש חשד ששאתך או בנך או כזה וכזה.

נעמי בלומנטל (הליכוד-גשר-צומת):

חיים אורון (מרצ):

המערכת הזאת לא קורסת, למערכת הזאת נוח שלא צריכים לנמק למה לא ניתנה אשרת כניסה.

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה. רבותי, נא לשבת. חבר הכנסת קליינר.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' תיכון:

אני יודע, זו בסך הכול קריאה טרומית.

רבותי, הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (שינוי תחולה), התשנ"ח-1998, העברה להכנה לקריאה ראשונה בוועדת הפנים – מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 35

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 39

נמנעים – אין

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות) (שינוי תחולה), התשנ"ח-1998, נתקבלה.

היו"ר ד' תיכון:

35 בעד, 39 נגד, הצעת החוק לא עוברת לוועדת הפנים. תודה.

הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון – איסור בקשת מידע בדבר

שירות צבאי), התשנ"ח-1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' תיכון:

רבותי, אנחנו מתקדמים לנושא הבא. הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון – איסור בקשת מידע בדבר שירות צבאי), התשנ"ח-1998, הצעת חוק פ/2029. חבר הכנסת אחמד סעד, בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הצעת החוק המובאת כאן באה לפתור עיוות חמור בתחום התעסוקה בישראל, אשר פוגע ברוחו ובמטרתו של חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה.

בהתחלה אני רוצה להגיד, שהשורה התחתונה של החוק הזה, המטרה העיקרית שלו היא, שהשירות הצבאי לא יהיה הקריטריון לקבלה או לאי-קבלה לעבודה.

אדוני היושב-ראש, הטשטוש שבין התחום הצבאי לבין התחום האזרחי בישראל הוא תופעה ידועה ומוכרת לכל אזרח. להשלכותיו החמורות של טשטוש זה התייחסנו, אני ועמיתי, פעמים רבות בעבר.

אולם כאן עומדת בפנינו בעיה עקרונית, הנוגעת לזכות יסוד של כל אזרח בישראל: הזכות לתעסוקה. מה הוא ההיגיון הענייני העומד מאחורי דרישת מעסיקים בסקטור האזרחי לקבל מדורשי העבודה פרטים על שירותם הצבאי? איזו מטרה משרת מידע זה? האם איכותו והתאמתו של עובד הוראה, לדוגמה, נבחנות על-פי שאלת שירותו הצבאי? האם יש לנקוט דרך של אפליה כלפי עובד מצטיין ומנוסה רק משום שלא שירת מסיבה זו או אחרת בצבא?

יש כאן כמה נקודות חשובות שיש לתת עליהן את הדעת. ראשית, אין להתנות זכות דמוקרטית של אזרח במילוי חובה זו או אחרת. זהו כלל בסיס אשר הפרתו במקרה אחד תגרור מפולת של ריאקציה נגד יסודות המשטר הדמוקרטי כולו. השלב הבא יהיה שלילת זכות ההצבעה, והביטוח הלאומי, ומי יודע לאן נגיע.

שנית, במדינה כל כך הטרוגנית מבחינה פוליטית, חברתית ולאומית כמו ישראל, מן הראוי להקפיד על שמירת הפלורליזם הערכי והמצפוני. אי-שירותם של בני ישיבות אינו סתם קפריזה. גם אי-שירותם של האזרחים הערבים נובע מסיטואציה פוליטית סבוכה שאין להתייחס אליה בקלות ראש. הדבקת סטיגמה של עריק או בוגד לכל מי שאינו משרת בצבא היא, אם כן, מעשה מטופש, המערער את המרקם העדין של החברה הישראלית, המבוסס במידה רבה על הסכמים בלתי כתובים ועל הבנות הנובעות מנסיבות המציאות.

מבחן השירות הצבאי הפך בישראל בשנים האחרונות למעין קריאה לדגל אשר נועדה ליצור גיבוש וקונסנסוס בקרב האליטות של החברה היהודית החילונית בבחינת: "אם אתה לא חייל אתה לא בכלל". צמיחתה של מנטליות זו היא במידה רבה אשמתם של פוליטיקאים, אשר עושים שימוש דמגוגי בסממאות המכוונות נגד קבוצות המיעוט בישראל, ובייחוד הערבים והחרדים, וזאת כדי להציג חזות פטריוטית לכאורה. שמענו לאחרונה גם בבית זה מין התלהמות שכזאת כלפי שני סקטורים אלו.

חברי חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, הזכות לשוויון בעבודה היא זכות בסיסית בחברה דמוקרטית מתקדמת. זכות זו אינה נקנית מכוח מעשה זה או אחר, דעה זו או אחרת, או מוצא זה או אחר של האזרח, אלא מעצם מהותו של המשטר הדמוקרטי. מובן, אם כן, כי אין לשים סייגים והגבלות לזכות זו. על אחת כמה וכמה אין לעשות זאת כאשר מדובר בסייג כל כך בלתי ענייני כמו השירות הצבאי.

הצעת החוק באה לוודא, כי מעסיקים לא יוכלו לדרוש מעובדיהם מידע כלשהו על השירות הצבאי, בכוונה לפסול מיושם.

אבקש רק להבהיר שני עניינים הנוגעים ליישומה של החוק. ראשית, אין בחוק המוצע מניעה, שעובד המעוניין לתת מידע על שירותו הצבאי יעשה כן. שנית, אין החוק עוסק במקומות עבודה שלגביהם תקופת השירות הצבאי רלוונטית מבחינה עניינית לתפקיד זה או אחר ונחשבת, לדוגמה, לתקופת ניסיון מקצועי. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. ישיב שר העבודה והרווחה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

איננו. ניגש להצבעה.

היו"ר ד' טל:

שר העבודה והרווחה לא נמצא?

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

לא.

היו"ר ד' טל:

כרגע ראיתי אותו. ראיתי את שר העבודה והרווחה. אדוני שר העבודה והרווחה, בבקשה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, הצעת חוק זו באה להוסיף בחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה איסור על מעביד לבקש מדורש עבודה או מעובד מידע על שירותו הצבאי.

החוק אומנם אוסר אפליה על בסיס לאום, מין ועוד, אולם הבסיס לבקשת מידע בכלל, ומידע על השירות הצבאי בפרט, מרחיק לכת ולא רצוי. לעתים תכופות בקשת המידע נדרשת מאוד ולגיטימית בפני עצמה, כי יש עניין שצריך להבחין במקרים מסוימים בין תחומים ותפקידים כאלה ואחרים. למשל, יש תפקידים של משגיח כשרות, שחיטה; אתה לא יכול לקחת אדם שאינו יהודי, או אפילו שאינו דתי. למשרות כאלה יש צורך לשאול ולבחון את ההתאמה של אותו אדם לתפקיד כזה או אחר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

למה צריך לשאול את השאלה הזו בכל המקרים?

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

כבוד השר, אני לא שללתי זאת. אם יש צורך צבאי – בבקשה; לא שללתי זאת.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

במקום שיש צורך, הקריטריון הזה יהיה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אבל לא במקום שמייצרים בו מקררים.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

לפעמים בתפקידים כמו שמירה בבתי-ספר או בתחומים אחרים יש עדיפות למי ששירת כחייל קרבי ויש לו ניסיון רב; לא מקבלים כל מועמד, ולכן יש צורך לשאול את השאלה: האם שירתת בצה"ל, באיזו דרגה וכדומה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לזה אנחנו מסכימים, אבל לא בעניינים אזרחיים רגילים, שאין בהם מרכיב ביטחוני.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בגלל העניין הזה יודעים שהאדם ערבי ופוסלים אותו.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

למה? גם החרדים לא משרתים בצבא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

החוק משרת גם אותנו וגם אתכם. מדובר גם בחרדים וגם בערבים.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אכן קיים בחוק איסור לשאול על פרופיל צבאי, למשל. החוק אוסר לשאול אותו אזרח מה הפרופיל הצבאי שלו, זה כבר באמת גובל בצנעת הפרט, והיום על-פי חוק בתחומים כאלה לא שואלים ולא נכנסים לפרט הזה.

אני לא רואה תועלת רבה בתיקון הצעת החוק שמציעים חברי הכנסת הנכבדים שמופיעים ברשימה. לכן אני סבור, שבתחומים כאלה, שהמחוקק כבר הרחיב בעניינם וקבע את הקביעות שלו – באילו מקרים מותר, מה רצוי ומה לא רצוי – יש מקרים כדוגמה זו, שאנחנו יכולים ועלולים להרחיק לכת ולגרום בסופו של דבר לקלקול ולא לתיקון כתוצאה מתוספת של חוקים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אפשר שאלה?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני מאפשר לך לשאול את השר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני השר, אנחנו מבינים את הרגישות הביטחונית בנושאים ביטחוניים. אבל מה לגבי נושאים אזרחיים, כמו למשל קבלה לעבודה בבית-מלון, או במס הכנסה, או במע"מ – שם אין מרכיב ביטחוני. למה שתהיה הגבלה מבחינת השירות הצבאי? למה שלא תרשה תיקון כזה על מנת לתקן את הקיים? לא מדובר בפגיעה בביטחון המדינה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

על פניו אתה צודק, ואני לא רואה בעיה לכאורה. הנקודה אחרת. הנקודה היא, שכרגע, אם הוא שואל אותו באיזה תחום הוא, על-פי חוק אסור לו להעדיף אותו בגלל גזע או מין. כלומר, למעסיק אסור לומר: משום שאתה לא יהודי, לא תעבוד; או: משום שאתה גבר ולא אשה, לא תקבל עבודה אצלנו.

היו"ר ד' טל:

השאלה היא, אם הוא לא יכול לומר לו: כיוון ששירתת בצבא, אותך אני מקבל, וכיוון שלא שירתת – אותך אני לא מקבל?

שר העבודה והרווחה א' ישי:

על-פי החוק, ממילא הוא לא יכול לעשות זאת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

קובעים שירות צבאי כקריטריון.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

יש משבצת של שירות צבאי, ולפעמים הדבר פוגע. לפעמים רוצים לדעת, אם האדם עושה מילואים או לא. זה גם לא תקין, יכול להיות שזה פוגע. ברגע שהוא אומר: שירתתי בצה"ל, קוראים לו לשירות מילואים, ואולי זה יכול לפגוע בו בקבלת העבודה.

רן כהן (מרצ):

אדוני השר, האם אני יכול לשאול אותך שאלה? מאחר שההצעה אינה אוסרת על הצהרת שירות צבאי, והיא רק אוסרת החלטה כחובה על הכול, מדוע לא להעביר את הצעת החוק לוועדה כדי שהיא תדון בכל הסוגיה?

שר העבודה והרווחה א' ישי:

חבר הכנסת רן כהן, אתה שואל שאלה במקומה. הרי אדם לא סתם נשאל: האם שירתת או לא שירתת? ברוב המקרים יש טופס מסוים שהוא אמור למלא. אתה אומר, שברגע שאנחנו מעבירים את החוק הזה, צריך למחוק את המשבצת הזאת. אז איפה הוא ימלא את התשובה? מחוץ למשבצת?

זאת אומרת, הדבר הזה כבר היום הוא על-פי חוק. יש חוק שוויון ההזדמנויות, שאוסר על אדם להעדיף עובד מסוים בגלל גזע, לאום או מין. אבל אתה לא יכול לבוא ולשלול מהם את מילוי הפרט הזה. הוא יכול למלא את הפרט הזה והוא יכול שלא למלא אותו. הדרישה שלך בעצם מחייבת את כולם להוציא את המשבצת הזאת מהטפסים שממלא כל עובד שנכנס לעבודה. ברגע שתוציא את המשבצת הזאת, לא יהיה לו איפה לומר זאת. האם הוא צריך לבוא וללחוש לו באוזן: אני איש צבא, שירתתי בצבא, אני בדרגה כזאת וכו'? חוק שוויון ההזדמנויות עונה בעצם על הכול.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני. אני מודה לך מאוד.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון – איסור בקשת מידע בדבר שירות צבאי), התשנ"ח-1998. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 16

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 27

נמנעים – 1

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון איסור בקשת מידע בדבר שירות צבאי), התשנ"ח-1998, נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

בעד – 16, נגד – 27, נמנע אחד. אשר על כן, הצעת חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה (תיקון – איסור בקשת מידע בדבר שירות צבאי), התשנ"ח-1998, לא עברה.

הצעת חוק התגמולים (ילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה)

(תיקון – החלה למפרע), התשנ"ח-1998

(הצעת חברת הכנסת ע' מאור)

היו"ר ד' טל:

נעבור עתה להצעת חוק התגמולים (ילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה) (תיקון – החלה למפרע), התשנ"ח-1998; הצעה פ/2029. חברת הכנסת מאור, הנמקה מהמקום.

חברי הכנסת, אני מבקש את תשומת לבכם.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מדובר פה בתיקון טכני הנוגע לילד שנתייתם בגין רצח אחד מבני המשפחה, ובדרך כלל זו האם. על-פי יוזמת חברת הכנסת נעמי בלומנטל ושרת העבודה לשעבר אורה נמיר, חוקקנו חוק מאוד חשוב, שלפיו ילד כזה ייחשב כיתום ויקבל קצבת ילדים. לצערנו הרב, המקרה שדווקא בגינו התחילה כל פעולת החקיקה נכנס או יצא מחוץ לתחום תחולת החוק בשבועיים בלבד.

בהזדמנות זו אני פונה לשר העבודה והרווחה. אם הביטוח הלאומי ימצא פתרון שלא במסגרת תיקון לחוק, אפסיק כל פעולת חקיקה. מאחר שהביטוח הלאומי לא הצליח למצוא פתרון, הם פנו אלי ואמרו שיש לתקן זאת רק בחקיקה. אני מודה לוועדת השרים לענייני חקיקה שאישרה זאת, ואני מבקשת מהכנסת לאשר את הנושא. נקדם את הנושא במהרה על מנת שנביא אור לילד יתום בן שלוש מנצרת. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה. אדוני שר העבודה, האם אתה רוצה להשיב?

שר העבודה והרווחה א' ישי:

כן. אני חושב שזה תיקון מצוין. הממשלה בעד ההצעה. אני רוצה לברך את חברת הכנסת מאור על ההצעה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעת החוק של חברת הכנסת מאור.

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 23

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק התגמולים (ילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה) (תיקון החלה למפרע), התשנ"ח-1998, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת מאור, 23 בעד, אין מתנגדים להצעת החוק, אין נמנעים. אשר על כן, אני קובע שהצעת החוק תועבר לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש שתצרף את קולי.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

הצבעתי בטעות במקום חבר הכנסת בשארה.

היו"ר ד' טל:

אני מתקן זאת לפרוטוקול: חבר הכנסת אחמד סעד הצביע בטעות במקום חבר הכנסת בשארה. אני מצרף את קולו של חבר הכנסת נסים דהן.

קראתי את התוצאות, אך למען הפרוטוקול אקרא אותן שוב. בעד – 23, אין מתנגדים, אין נמנעים. אשר על כן, הצעת החוק עוברת לדיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

הצעת חוק החזר הוצאות כספיות בגין עריכת נישואין בחוץ-לארץ למי שאינם רשאים

להינשא על-פי הדין הדתי, התשנ"ז-1996

(הצעת חברת הכנסת ע' מאור)

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק החזר הוצאות כספיות בגין עריכת נישואין בחוץ-לארץ למי שאינם רשאים להינשא על-פי הדין הדתי, התשנ"ז-1996 – הצעה פ/1000.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת ענת מאור – בבקשה, גברתי.

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ראשית, אני רוצה להודות לחברי הכנסת – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, מדוע אדוני מפריע פעם אחר פעם? מדוע?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה אופי, זה אופי.

היו"ר ד' טל:

למה? למה? למה?

ענת מאור (מרצ):

ראשית, אני רוצה להודות לחברי הכנסת שהצביעו בעד הצעת החוק האנושית, שבאה לתת תשובה אישית לילד יתום מנצרת. אני מודה לחברי הכנסת על שיתוף הפעולה.

אני רוצה לעבור להצעת החוק השנייה, ואני מקווה לזכות גם בה לתמיכה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא, לא.

ענת מאור (מרצ):

וזאת למרות המחלוקות הפוליטיות.

היו"ר ד' טל:

הגזמת.

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה לציין, שאנחנו לא מעלים פה את הצעת החוק הגורפת, שבעצם אנחנו דוגלים בה.

חברות וחברי הכנסת, דווקא הדתיים מהקואליציה, כידוע לכם, אילו הייתי צריכה להעלות את הצעת החוק לפי רוחי ולפי רוח מרצ, הייתי מעלה את הצעת החוק לנישואין ולגירושין אזרחיים.

היו"ר ד' טל:

עשיתם את זה.

ענת מאור (מרצ):

אני יודעת שעל כך אנחנו חלוקים, ולא נרפה מן המאבק.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה הרבה יותר הגיוני.

ענת מאור (מרצ):

סליחה, חבר הכנסת ריבלין, תקשיב היטב. אני אומרת כך: בשיטה הקיימת במדינה, שבה אנחנו חיים על-פי חוק – וכולנו מכבדים את הדמוקרטיה – שהנישואין יכולים להיות רק דרך בתי-דין רבניים, ולפי בתי-הדין הרבניים יש מגזר גדול, שהולך וגדל, של נשים וגברים – – –

היו"ר ד' טל:

כמה גדול?

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש, לפי הסטטיסטיקה של אלי בן-דהאן, מנכ"ל בתי-הדין הרבניים, 20% מן הזוגות היום כבר לא מתחתנים בבתי-הדין הרבניים. לפי הנתונים שאני קיבלתי מהתנועה הקונסרבטיבית והרפורמית לגבי הנישואין האלטרנטיביים, מדובר ב-30% מן הזוגות. לא כולם נכללים בהצעת החוק שלי. אם יש זוג שמטעמים עקרוניים מחליט שלא להינשא פה – אני מאוד מכבדת זאת, אשמח אם המספר יגדל, אבל אז המדינה לא אחראית לו.

הצעת החוק שהנחתי, בעקבות הצעת חוק דומה של חבר הכנסת בני טמקין שהוגשה בכנסת הקודמת, ולחבר הכנסת רן כהן יש הצעה דומה עכשיו, אומרת כך: מדובר במקרים שבהם על-פי ההלכה זוג לא יכול להתחתן בארץ, כמו במקרה שבו אחד מבני הזוג הוא לא-יהודי, ואנחנו יודעים שיש זוגות רבים כאלה, כמו במקרה של גרושות שנישאות לכוהנים, כמו במקרה של אלמנות. ואני פונה עוד הפעם למגזר הדתיים ולבתי-הדין הרבניים בנושא החליצה, במקרה שאח נהרג בקרב. עוד יש דברים מאוד קשים עד היום, לצערי הרב. במקרים הללו, על-פי האמנה הבין-לאומית ועל-פי הערכים שלנו, אנחנו לא רוצים שזוג לא יוכל שלא לבוא בברית הנישואין. האמנה הבין-לאומית לנישואין מחייבת מתן אפשרות לכריתת ברית, להקמת משפחה, להבאת דורות חדשים לעולם. אז מה אנחנו יוצרים במדינה שלנו? אפליה חמורה בעניין.

לפיכך, מדינה שעל-פי החוק שלה חלק מן האזרחים שלה לא יכולים לבוא בברית הנישואין כאן, צריכה לממן להם את הנסיעה לנישואין.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

מדוע לא קבעתם גם דירה? אם אתם עושים מעשה אבירי כזה, למה לא קבעתם גם דירה?

ענת מאור (מרצ):

איפה דירה? בארץ.

היו"ר ד' טל:

גם דירה. BY THE WAY חבר הכנסת הלפרט מציע לממן להם

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת הלפרט, אני רוצה להזכירך, שכשהם זוג נשוי, הם מקבלים את כל זכויות האזרח, לרבות משכנתה לדירה, לרבות הזכות לעבוד. האפליה בגלל בתי-הדין הרבניים – – –

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

זה פרס, זה פרס.

ענת מאור (מרצ):

זה לא פרס. זה על-פי ההלכה. חבר הכנסת הלפרט, אתה יודע, שלשיטתי, אילו אפשר היה לעשות נישואין וגירושין אזרחיים במדינה – זאת ההעדפה שלי. אבל מאחר שאת זה אנחנו לא מצליחים להעביר פוליטית, אני פונה אליכם.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

— — —

ענת מאור (מרצ):

הרי אתה גם בעד לתת לכל אזרח ואזרחית אפשרות לנישואין מכובדים, ולפי ההלכה הם לא יכולים להתחתן אם אחד מהם הוא לא-יהודי.

חברות וחברי הכנסת, לצערי הרב, בגלל אילוצים פוליטיים המספר ילך ויגדל.

אדוני היושב-ראש, אילו הכירו בגיור רפורמי וקונסרבטיבי בארץ, יותר אנשים היו מתגיירים – –

יצחק כהן (ש"ס):

תסבירי לנו, מה זה?

ענת מאור (מרצ):

— — ופחות אנשים היו נאלצים לנסוע לחוץ-לארץ להתחתן.

יצחק כהן (ש"ס):

תסבירי לנו מהו גיור.

ענת מאור (מרצ):

אני רוצה להמשיך, חבר הכנסת כהן.

יצחק כהן (ש"ס):

מהו גיור?

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת כהן, מעבר להסברים, אילו לפחות את פשרת נאמן, שכל הבית קיבלה אותה, הרבנות הראשית היתה מאמצת — —

יצחק כהן (ש"ס):

תסבירי לנו מהו גיור.

ענת מאור (מרצ):

— — וכבר היו פותחים במכון לימודים משותף לאורתודוקסים, לרפורמים ולקונסרבטיבים — —

יצחק כהן (ש"ס):

את תומכת בו? את תומכת בדוח-נאמן?

ענת מאור (מרצ):

אני, כפשרה, מוכנה גם ללכת על דוח-נאמן.

יצחק כהן (ש"ס):

אז תסבירי לנו מה זה.

ענת מאור (מרצ):

מדוע הרבנות לא משתפת פעולה אתו?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת כהן, אתה מפריע לדוברת. הערת הערות, ואני מבקש – – –

משה גפני (יהדות התורה):

— — —

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת כהן – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת כהן מבקש, שאולי גברתי תסביר מהו גיור.

ענת מאור (מרצ):

ברשותך, אתה מוסיף לי שתי דקות?

היו"ר ד' טל:

אני אוסיף לך שתי דקות.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת כהן, אני רוצה לומר לך, שהייתי ב-1975 – –

משה גפני (יהדות התורה):

— — — אם את מסכימה — — —

ענת מאור (מרצ):

— — בקהילה רפורמית בארצות-הברית, וראיתי טקס גיור שנעשה לאשה נוצרייה שעברה קורס ביהדות.

יצחק כהן (ש"ס):

איפה?

ענת מאור (מרצ):

היא ובעלה, בנוכחות בניהם ובנוכחות כל הקהילה הרפורמית, עשו טקס גיור עם רב רפורמי, והיום היא יהודייה כדת וכדין בארצות-הברית.

משה גפני (יהדות התורה):

את מסכימה לוועדה של רפורמים כדי להתקבל כחבר בקיבוץ?

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת גפני, תשובתי היא חיובית.

משה גפני (יהדות התורה):

— — — יהודי יכול להיות כל אחד — — —

ענת מאור (מרצ):

אני אודה לך, אם תשובתי זו תספק אותך, ואתה תכיר בגיור רפורמי ובגיור קונסרבטיבי כגיור מקובל.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אתה נתת לה שתי דקות, והיא בזבזה אותן ולא הסבירה מהו גיור. אני מבקש שתיתן לה עוד שתי דקות והיא תסביר לנו מהו גיור.

שבח וייס (העבודה):

— — — שאלה

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת וייס.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת כהן, גיור על-פי הגדרתכם: לימוד היהדות — — —

יצחק כהן (ש"ס):

על-פי הגדרתך. תסבירי מה זה.

ענת מאור (מרצ):

על-פי הגדרתי, אני חוזרת שהייתי רוצה שבמדינת ישראל יהיו שני מסלולים לגיטימיים – – –

משה גפני (יהדות התורה):

חבר קיבוץ – לא מקבלים כל אחד.

ענת מאור (מרצ):

– – חוק נישואין לפיהם – – –

נסים דהן (ש"ס):

בקיבוץ – – –

ענת מאור (מרצ):

אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דהן, אתה לא יכול להפריע בצורה כזאת. אני לא מרשה לך להפריע כך. עם כל הכבוד, יואיל אדוני לשבת ולאפשר לחברת הכנסת מאור לסיים את דבריה.

ענת מאור (מרצ):

חבר הכנסת כהן, אני רוצה לומר לך ולחזור ולומר: לשיטתי, לשיטת מרצ ולשיטת אזרחים רבים במדינה, היו צריכים להיות פה נישואין לפי בחירה – נישואין בבתי-דין רבניים למי שבחר בכך, ואני מכבדת זאת, ונישואין אזרחיים או נישואין רפורמיים או קונסרבטיביים למי שבחר בכל אחד מהמסלולים.

משה גפני (יהדות התורה):

את רוצה לפלג את העם?

ענת מאור (מרצ):

מאחר שדבר זה לא הצלחנו להעביר פוליטית – –

משה גפני (יהדות התורה):

את רוצה לפלג את העם?

ענת מאור (מרצ):

– – אני פונה בהצעת החוק: לשיטתכם, מאחר שזכות הנישואין היא לא רק זכות יסוד וזכויות אזרח אלא היא גם רעיון עמוק ביהדות – –

משה גפני (יהדות התורה):

– – –

ענת מאור (מרצ):

– – והיא גם מעוגנת באמנה הבין-לאומית – –

משה גפני (יהדות התורה):

– – – לא

ענת מאור (מרצ):

– – תאפשרו לכל זוג לנסוע לחוץ-לארץ במימון המדינה, כי הרי לשיטתך מי שהיא גרושה ונשואה לכוהן – –

יצחק כהן (ש"ס):

תסביר לנו מהו גיור.

ענת מאור (מרצ):

עכשיו אני רוצה להסביר על הגיור. הגיור נקבע על-פי ההלכה, ובו לומדים מה היא יהדות. אני יודעת, שיש מכוני גיור בארץ שעושים את הטקס בצורה מכובדת, בצורה פלורליסטית, ויש גיור לקולא וגיור להלכה. אני יודעת כמה ילדים מאומצים, עד לפני שלוש שנים, גורו במדינה על-ידי רבנים מוסמכים, וכשבאו הרבנים הראשיים החדשים בטלה זכותם לגייר בכבוד ילדים מאומצים ואנשים מבוגרים. יש רבנים שעושים מזה מסע ייסורים, ויש רבנים שעושים מזה מסע כבוד ליהדות. אל תחשבו שכולנו בורים; נהפוך הוא. תנו אתם פרשנות חיובית ליהדות, ואל תאלצו עוד ועוד זוגות שלא להתחתן.

עכשיו אני רוצה לומר, חברות וחברי הכנסת – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת כהן.

ענת מאור (מרצ):

אילו לפחות החלו ביישום המלצות ועדת-נאמן על-ידי הרבנות הראשית ופתחו את המכון המשותף לגיור – אורתודקסים, רפורמים וקונסרבטיבים – אז יותר זוגות היו מתגיירים.

חברות וחברי הכנסת, שלשום התבשרנו על דבר חדש. אדוני היושב-ראש, חלק מהתשובה היה יכול לבוא דרך הליכה של יותר ויותר זוגות, כפי שהדבר החל, לפחות לצורך גירושין, לבתי-משפט לענייני משפחה. על מה אנחנו מתבשרים? אחרי שכנסת ישראל חוקקה את החוק, בראשותו שר המשפטים דאז דוד ליבאי וחבר הכנסת דדי צוקר כיושב-ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט, והתחילו בתי-המשפט לענייני משפחה בעבודה מפוארת, עושים לנו מחטף בוועדת החוקה, חוק ומשפט, ועכשיו מנסים מחדש לצמצם את סמכויותיהם של בתי-המשפט לענייני משפחה. קודם כול, יש פה פגיעה גסה בהליך הדמוקרטי של הכנסת. אי-אפשר שלא להביא זאת כחוק לקריאה טרומית ולקריאה ראשונה אלא לצרף את זה כמחטף. אני מקווה, שהכנסת לא תאשר את הצעת החוק הזו בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. אני מוחה על המחטף שהיה בוועדת החוקה, חוק ומשפט ועל המחטף שהיה בוועדת הכנסת אתמול.

במקביל, אנחנו נגרום ליותר ויותר זוגות – – –

היו"ר ד' טל:

גברתי, אני מבקש לסיים.

ענת מאור (מרצ):

— לא ללכת לנישואין בארץ מחשש — —

היו"ר ד' טל:

תודה.

ענת מאור (מרצ):

אלה גם כאלה שיכולים, אדוני, ושאלת אותי. ה-20% יגדלו ל-30% ול-40% — —

היו"ר ד' טל:

תודה.

ענת מאור (מרצ):

— אם תהליך הגירושין יהיה תהליך של השפלה ותהליך של ייסורים.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך.

ענת מאור (מרצ):

לכן, אני אודה לחברי הכנסת אם יאשרו את הצעת החוק בקריאה טרומית ויביאו בשורה ומימון לזוגות שנגזר עליהם — לא רק מבחירה — שלא להתחתן בארץ.

היו"ר ד' טל:

גברתי, אני מודה לך מאוד. אדוני סגן השר הרב גמליאל, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

איזו מדינה – – – נישואין בחוץ-לארץ. יש לי שאלה.

היו"ר ד' טל:

בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אשאל את הרב.

היו"ר ד' טל:

הרב יעלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר להתחתן גם עם נשואות?

רפאל פנחסי (ש"ס):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר להתחתן עם בחורים?

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת החוק – – –

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת ריבלין, אתה פעם אחר פעם מפריע ליושב-ראש לנהל את המליאה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

שאלתי שאלה: בקהילה הרפורמית, אם שני בחורים יכולים להתחתן, האם גם את הכסף הזה יחזירו?

היו"ר ד' טל:

תודה על השאלה. תקבל תשובה מסגן השר.

סגן השר לענייני דתות א' גמליאל:

הצעת החוק הזאת נועדה להחזיר לבני זוג את ההוצאות הכספיות שלהם לאחר שהם נוסעים לחוץ-לארץ להתחתן מכיון שאינם רשאים להינשא בארץ על-פי הדין הדתי. לפי דברי המציעה, לא רק נישואים אסורים יוכלו להתקיים בחוץ-לארץ, אלא גם יהודים וגויים יכולים להתחתן בנישואין אזרחיים ויקבלו גם הוצאות. ההצעה הזו היא חמורה ומסוכנת לעם ישראל, פוגעת בסטטוס-קוו, ואני מבקש להוריד אותה מסדר-היום.

היו"ר ד' טל:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. חבר הכנסת רן כהן, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד ומי נגד הצעת חוק החזר הוצאות כספיות בגין עריכת נישואין בחוץ-לארץ למי שאינם רשאים להינשא על-פי הדין הדתי, התשנ"ז-1996? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 5

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 14

בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק – 22

נמנעים – 2

ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת חוק החזר הוצאות כספיות בגין

עריכת נישואין בחוץ-לארץ למי שאינם רשאים להינשא על-פי

הדין הדתי, התשנ"ז-1996, נתקבלה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

לא נקלטה ההצבעה שלו.

היו"ר ד' טל:

אני אוסיף את הצבעתו של השר, אם הוא יבקש.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

זה לא עבד. אני אוסיף את הצבעתו של כבוד שר החקלאות. אם כן, 23 נגד, 14 בעד ושני נמנעים. הצעת החוק של חברת הכנסת ענת מאור לא התקבלה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

היו"ר ד' טל:

לצרף את הקול שלך – –

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

--- להצבעה בעד.

היו"ר ד' טל:

אני מצטרף את חבר הכנסת אחמד סעד – בעד, ואת השר יהלום – נגד. תודה לחברי הכנסת.

שבח וייס (העבודה):

יש לי הצעה לסדר – השר רפאל איתן הוא נתוק אלקטרוניקה מאתמול.

הצעת חוק שכר מינימום (תיקון – שכר סטודנטים), התשנ"ח-1998

(הצעת חבר הכנסת ש' בן-צור)

היו"ר ד' טל:

אנחנו עוברים להצעת החוק הבאה: הצעת חוק שכר מינימום (תיקון – שכר סטודנטים), התשנ"ח-1998; הצעת חוק פ/1892. חבר הכנסת שמריהו בן-צור יעלה, יבוא וישכנע, וישיב שר העבודה והרווחה. חבר הכנסת בן-צור, בבקשה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כבוד השרים, חברי הכנסת – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת שטרית, שמא נסיים את חוק הגליל מחוץ לכותלי המליאה?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

יושב-ראש הקואליציה, אני מבקש את תשומת לבך. חבר הכנסת מאיר שטרית, אני מבקש את תשומת לבך לדברים שאני אומר היום.

בראשית דברי אני רוצה לגנות מעל במת הכנסת את פשיטת המשטרה על תחנת ערוץ-7, כאילו אין למשטרה שלנו עניינים אחרים לעסוק בהם, כאילו זה הדבר היחיד שמעסיק את המשטרה.

אני רוצה לומר, אדוני חבר הכנסת שבח וייס, כשאתה ניהלת פה את הבית, לא העז ראש הממשלה המנוח רבין ולא ראש הממשלה פרס לסגור את התחנה הזאת, כי היתה להם הבנה מדוע אין לסגור.

שבח וייס (העבודה):

זה עלה לו בחיים.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זה לא עלה לו בחיים.

קריאה:

זו תחנה גזענית, צריך היה לסגור אותה מזמן.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת סאלח סלים.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מגנה מעל במת הכנסת את ההתנהגות של המשטרה. במקום שהיא תעסוק במניעת גנבת כלי רכב, במקום שהיא תעסוק במניעת אלימות במשפחה, במקום שהיא תעסוק במניעת אלימות ברחוב, במקום שהיא תעסוק במניעת תאונות בדרכים – זה הדבר היחיד שמעסיק אותה?

אני רוצה לומר באוזני ראש הממשלה, כיושב-ראש סיעת המפד"ל: אדוני ראש הממשלה, כל נגיעה בערוץ-7 – המפד"ל מחוץ לקואליציה, שהדברים יהיו ברורים.

משה פלד (הליכוד-גשר-צומת):

ישר כוח.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

שהדברים יהיו ברורים, ואומר את זה האדם הכי מתון במפלגה. צר לי מאוד שחבר הכנסת שטרית לא שם לב לדברים שאמרת.

היו"ר ד' טל:

אני אחזור. חבר הכנסת שטרית, אם תיפול שיערה משערות ראשם של אנשי ערוץ-7, המפד"ל תהיה מחוץ לממשלה, ואת זה אומר יושב-ראש סיעת המפד"ל, המתון שבין החברים.

צבי הנדל (מפד"ל):

— — —

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

נכון. אני רוצה לומר: כל פגיעה בערוץ-7, שהוא קולה של ארץ-ישראל, זו פגיעה בעם ישראל ובתורת ישראל. לכן אני קורא לראש הממשלה — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

צריך לתת להם רשיון, זה הכול.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אז שייתן רשיון. אגב, הוא חייב לעשות את זה לפי המסמך הקואליציוני, הוא חתם על זה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

הוא הבטיח?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

כן, הוא הבטיח לא רק ערוץ-7, הוא הבטיח ערוץ טלוויזיוני.

היו"ר ד' טל:

אולי הוא לא הבטיח לקיים?

סופה לנדבר (העבודה):

הוא הבטיח הרבה דברים ולא קיים.

קריאה:

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זה נכון.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

עד שייתנו להם רשיון – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני מבקש לאפשר לי.

היו"ר ד' טל:

הוא עובר להצעת החוק. הוא יעשה את זה מהר, הוא יודע לעשות את זה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

קצר.

לגבי הצעת החוק שלי – לא יכול להיות, חבר הכנסת יונה יהב, שיש סטודנטים שעושים עבודת סטאז', אם זה לפי שעות, או שבועות, או חודשים, או שנה, ויקבלו פחות משכר המינימום. זה נגד ההיגיון, זה נגד כל ההגינות. לא יכול להיות, שממילא הסטודנטים האלה שמשלמים שכר לימוד כה גבוה, מממנים את המעונות, שכר לימוד וכל מה שקשור לזה, וכאשר הולכים לסטאז' – הם מקבלים פרוטות. לא ייתכן במדינה כזאת, שבה אנחנו רוצים לקדם ולעזור לאותם סטודנטים – לבוא ולהלקות אותם.

לכן החוק שלי אומר דבר פשוט. אני מבקש, ותחת המלה "מבקש" אני מותח קו אדום בלתי שקוף – אני בא ומבקש, שכל סטודנט אשר עושה עבודת סטאז', אם שעות, אם ימים, אם שבועות, אם חודשים, אם שנה – לא יכול להיות שיקבל פחות משכר המינימום. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה, חברי הכנסת. אדוני השר רוצה להגיב?

שר העבודה והרווחה א' ישי:

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. השר בעד, ואנחנו עוברים להצבעה – מי בעד ומי נגד הצעתו של חבר הכנסת שמריהו בן-צור, יושב-ראש סיעת המפד"ל?

הצבעה מס' 7

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 15

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק שכר מינימום (תיקון שכר סטודנטים),
התשנ"ח-1998, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני מבקש להוסיף את קולי.

היו"ר ד' טל:

ובכן, בעד – 15, אני מוסיף את חבר הכנסת הנדל וחבר הכנסת בן-צור, מגיש ההצעה, אין מתנגדים, אין נמנעים. אם כן, הצעת החוק תועבר לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

אנחנו עוברים להצעת החוק הבאה.

משה גפני (יהדות התורה):

סיעת יהדות התורה הצביעה בעד הסטודנטים.

היו"ר ד' טל:

הצעת החוק הבאה – הצעת חוק הגליל (תיקון – קביעת בסיס לחישוב סובסידיות), התשנ"ח-1998.
חבר הכנסת שלום שמחון יעלה ויסביר.

שלום שמחון (העבודה):

אנחנו, בהסכמה עם יושב-ראש הקואליציה, דוחים את זה בשבועיים.

היו"ר ד' טל:

אנחנו דוחים את זה, בהסכמה עם יושב-ראש הקואליציה, בשבועיים.

הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון – הדדיות ושוויון במכרז), התשנ"ח-1998

(הצעת חבר הכנסת י' יהב)

היו"ר ד' טל:

אשר על כן, אנחנו עוברים להצעת החוק הבאה – הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון – הדדיות ושוויון במכרז), התשנ"ח-1998 – הצעת חוק פ/1951, של חבר הכנסת עורך-הדין יונה יהב.

יונה יהב (העבודה):

הצעת החוק הזאת באה, אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים, ליצור מצב של הדדיות בהתייחסות של מדינות מעבר לים אל חברות ישראליות. היום בהרבה מאוד חברות מערביות, חברות עסקיות ישראליות לא יכולות ליטול חלק במכרזים. תקנות וחוקים למיניהם מונעים מישראלים להשתתף במכרזים. אני מבקש כאן להעניק את הסמכות לשר התעשייה והמסחר –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — הדדיות.

יונה יהב (העבודה):

-- לקבוע עיקרון של הדדיות ולמנוע מאותן מדינות שמונעות מחברות ישראליות להשתתף במכרזים שם להשתתף במכרזים במדינת ישראל.

כנ"ל גם ליחידות מימון. יש מכרזים שמחייבים את החברה המתחרה לא רק להביא את המוצר שהיא מייצרת, אלא גם להביא חבילת מימון, ועל-ידי חובה כזאת שמשיתים על החברה, יוצרים אי-איזון בלתי סביר, שכן רק חברות חיצוניות יכולות להביא חבילות מימון ממדינות מוצאן, ובכך נוצר אי-איזון בהשתתפות במכרזים.

שני אי-איזונים ואי-הדדיות זו אני רוצה לתקן בהצעת החוק הזאת. אני מוכרח לומר, שזכיתי לאהדה מצד שר התעשייה והמסחר לגבי הצעת חוק זו, ואני מבקש מהכנסת להתאחד כדי לתקן את העיוות הזה. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

שר האוצר לא משיב.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת החוק של חבר הכנסת יהב. מי בעד, מי נגד?

הצבעה מס' 8

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 13

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון הדדיות ושוויון במכרז),

התשנ"ח-1998, לדיון מוקדם בוועדה שתקבע ועדת הכנסת.

סופה לדבר (העבודה):

אני מבקשת להוסיף את קולי.

היו"ר ד' טל:

חברת הכנסת סופה לנדבר מבקשת להוסיף. אם כן, 13 בעד, מתנגד אחד, אין נמנעים. אני מוסיף את הצבעתם של חבר הכנסת גבאי, חבר הכנסת בן-צור וחבר הכנסת סגן השר פרוש. חבר הכנסת וקנין טעה בהצבעה והוא מצביע בעד במקום נגד.

יונה יהב (העבודה):

לוועדת הכלכלה.

היו"ר ד' טל:

הנושא יועבר לוועדת הכלכלה של הכנסת.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

חוק המכרזים – זה בוועדת החוקה, חוק ומשפט.

קריאה:

ועדת כספים.

היו"ר ד' טל:

נעביר לוועדת הכנסת ונצרף את קולו של חבר הכנסת יצחק כהן להצבעה.

הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – ביטול הסמכת בית-המשפט העליון

כלפי בתי-דין דתיים)

(הצעת חבר הכנסת מ' גפני)

היו"ר ד' טל:

נעבור להצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – ביטול הסמכת בית-המשפט העליון כלפי בתי-דין דתיים)
– הצעת חוק פ/1429. חבר הכנסת משה גפני, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אני מבקש להתנגד.

היו"ר ד' טל:

היות שיש רק הנמקה, אין התנגדויות.

שבח וייס (העבודה):

יש התנגדויות, אין דבר כזה.

קריאות:

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

השר צריך להשיב ---

היו"ר ד' טל:

סליחה, אני אברר את הנושא.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

לפי הפרוצדורה, רק אם השר מבקש ---

היו"ר ד' טל:

אדוני חבר הכנסת, אולי מונחת בקשה כזאת במזכירות. אם אדוני יאפשר לי, אני אבדוק את זה בתוך כמה שניות, אם לא תמנע בעדי.

שבח וייס (העבודה):

גם אז יש תמיד הנמקה. ברגע שיש הנמקה, יש מקום גם להתנגדויות.

היו"ר ד' טל:

סגנית מזכיר הכנסת לצדי, והיא בוודאי תנחה אותי.

אין עמדת שר. מי שירצה, אאפשר לו להתנגד.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

חבר הכנסת גפני צריך להבין, שאם הוא עולה לדבר, תהיה הצבעה עוד היום, אלא אם הכנסת תחליט אחרת ברוב קולות.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גפני, אתם סיכמתם שאין היום הצבעה?

משה גפני (יהדות התורה):

כן.

שבח וייס (העבודה):

אני יכול להסביר משהו?

היו"ר ד' טל:

בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

הסבר תקנוני בלבד.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אפשר להשיג שר מתנדב.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

השר רשאי לבקש השהיה בהצבעה.

שבח וייס (העבודה):

הכללים בעניין זה מאוד ברורים. אני מציע שלא נגלה גמישות בכללים. חבר הכנסת גפני מבקש להעלות הצעת חוק, ואין זה משנה אם זו הנמקה מהמקום או לא – יש לו עשר דקות. חייבת להיות הצבעה, אלא אם השר מבקש השהיה. אם אין התנגדות לבקשת השר, יש השהיה. אם יש התנגדות, מקיימים הצבעה.

היו"ר ד' טל:

הדבר ברור. הבעיה שלי, חבר הכנסת שבח וייס, היא, שחבר הכנסת גפני אומר לי, שיש סיכום עם השר שלא תהיה הצבעה. אשר על כן, לא יהיה אפשר לתת לו לעלות ולנמק. תכף אבדוק כיצד זה סוכם.

שבח וייס (העבודה):

הם לא יכולים לסכם ביניהם.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כאשר אתה בודק את העניין הזה, תבדוק גם את הצעת החוק שלי. אני לא מתכוון לעלות ולנמק, אם תהיה עכשיו הצבעה.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, לפי סעיף 137א לתקנון, אם הממשלה ביקשה השהיה, אני יכול להשהות את ההצבעה, אם אין התנגדות של אחד מחברי הכנסת. אני מבין שחבר הכנסת פורז יהיה בין המתנגדים – ואולי לא.

שבח וייס (העבודה):

סליחה, אדוני, גם כאן, עם כל הכבוד, יש בעיה נוספת. אני לא רוצה להכביד על חברי.

היו"ר ד' טל:

יש לי בעיה גם עם חבר הכנסת רביץ והצעת החוק שלו.

שבח וייס (העבודה):

אני מבין, אני גם לא רוצה למנוע אותו מלומר את דבריו. הדברים תמיד מרתקים ומעוררים תשומת לב. יש לנו מסורת בימי רביעי להעלות נושאי דת ומדינה. יומיים אחר כך אנחנו גיבורים בתקשורת, הרייטינג עובד – הכול בסדר. זה הקטע הכי נחמד, תמיד בימי רביעי. אני עוד תמיד נשאר עם החברה, תמיד במיעוט, לבד, בשם סיעתי.

היו"ר ד' טל:

ולעצם העניין, חבר הכנסת שבח וייס.

שבח וייס (העבודה):

אבל אני לא בטוח שהממשלה יכולה לבקש זאת.

היו"ר ד' טל:

לפי סעיף 137א, אכן כן.

שבח וייס (העבודה):

איני בטוח שהממשלה יכולה לבקש להשהות את ההצבעה, בלי שיבוא שר ויודיע על כך. אינני בטוח. הוא צריך לבוא לכאן פיזית, אחרת ננהל את הכנסת בפקס. זה יכול להיות משעשע, אבל הפקס שלי מקולקל כבר שבועיים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גפני, אני מבין, שאם לא תהיה הצבעה, אדוני לא מבקש להעלות את הצעתו.

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, לפי בקשת השר, הסכמתי שהנושא יהיה בהנמקה בלבד. לכן, כל ההיערכות היתה בהתאם. הרי מדובר על הצעת חוק, חברים צריכים להיות כאן, להצביע וכו'. אני יודע מתקדימי העבר, שהיתה הסכמה. לא מכבר עלתה הצעת חוק של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין, והיתה הנמקה בלבד. חבר הכנסת המציע העלה את הצעת החוק, כאשר כל חברי הכנסת ידעו שאין מדובר על העברת העניין להמשך ההליך, דהיינו תשובת השר, התנגדויות וכו'.

אדוני היושב-ראש, אם התקנון יאלץ אותי לעשות דבר שהוא בניגוד לסיכום שלי עם השר, פשוט לא אעלה. אני רוצה להיות הגון.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת גפני, נאמר לי, שכאשר יש הסכמה בין כל חלקי הבית, אין בעיה. כאשר אין הסכמה כזו, יש לנו בעיה עם זה. לכן אני מבין שאדוני לא יעלה את הצעתו. אותו דבר לגבי חבר הכנסת רביץ.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אולי לגבי הצעתי יש הסכמה?

היו"ר ד' טל:

אני מוכן לבדוק גם את זה. קודם כול אני רוצה לשאול, לגבי הצעתו של חבר הכנסת גפני, יש מי שמתנגד?

שבח וייס (העבודה):

כן.

היו"ר ד' טל:

לגבי הצעתו של חבר הכנסת רביץ, יש מי שמתנגד?

שבח וייס (העבודה):

יש, אבל – – –

היו"ר ד' טל:

אם כן, אנחנו מדלגים על שתי הצעות החוק.

שבח וייס (העבודה):

באותה הזדמנות, אדוני היושב-ראש, בואו נסכם את הנקודה.

היו"ר ד' טל:

סיכמתי, סיכמתי.

שבח וייס (העבודה):

לא, לא, יש לכך השלכה. תאמין לי, רק לדקה אטריד אותך. אגיד לך מהיכן התרגלנו לכך שיש הנמקות בלי כל ההמשך. יש לנו טקסים פעמיים בשנה: יום הילד, יום האשה, יום העץ – בלי זלזול – ואז יש הפגנת חוקים. עשרה חברי כנסת עולים ונואמים. לכן, על-פי התקדים של היום, תוכל לא לאפשר את זה בעתיד.

משה גפני (יהדות התורה):

היו חוקים שהתנגדתי להם, אבל זה היה ביום הילד והסכמתי להם. אתם יוצרים תקדים, להבא לא אסכים.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, לא נעלה לדיון את הצעת החוק של חבר הכנסת גפני ואת הצעת החוק של חבר הכנסת רביץ, ונעבור להצעת החוק של חבר הכנסת אברהם הירשזון.

הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הודעה ברשומות)

(הצעת חבר הכנסת א' הירשזון)

היו"ר ד' טל:

הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הודעה ברשומות) – הצעה פ/1735. בבקשה, חבר הכנסת הירשזון.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת וייס, אני מבקש את תמיכתך המלאה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הודעה ברשומות). בחוק-יסוד: נשיא המדינה, בסוף סעיף 24(א) יבוא: "על יציאת נשיא המדינה את גבולות המדינה ועל שובו". סעיף קטן (ב) יימחק.

סעיף 24(א) מפרט את המקרים שבהם יושב-ראש הכנסת מפרסם הודעה ברשומות, ואילו סעיף 24(ב) מטיל דווקא על ראש הממשלה את חובת ההודעה ברשומות על יציאת נשיא המדינה ועל שובו.

מוצע שההודעות ברשומות על תחילת כהונתו של נשיא המדינה, על התפנות מקומו, על מילוי מקומו ועל יציאתו את גבולות המדינה ייעשו כולן על-ידי הרשות המחוקקת, באמצעות יושב-ראש הכנסת. אין עוד טעם לפצל את ההודעות בין יושב-ראש הכנסת לבין ראש הממשלה, וראוי להפקיד את חובת ההודעה מכל סוג בידי יושב-ראש הכנסת, אשר ממילא מדווח לפי החוק והנהגה על רובן, מה גם שהוא משמש כממלא-מקומו של נשיא המדינה. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה. חבר הכנסת וייס מבקש להתנגד להצעת החוק של חבר הכנסת אברהם הירשזון. חמש דקות לחבר הכנסת וייס.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חבר הכנסת הירשזון, ההתנגדות שלי לא נובעת, חלילה, מתוך חוסר רצון לתמוך ברעיון שיחזק את סמכות יושב-ראש הכנסת, אלא היא בהחלט עקרונית.

ראו, חברי, בשנים האחרונות השתבשה מאוד הנוסחה המסורתית של נשיאות המדינה. אנחנו כמובן מאוד נהנים מכך שהנשיא ויצמן תומך בעמדותינו הפוליטיות, כאשר זה קורה – –

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

— — —

שבח וייס (העבודה):

רק רגע.

— — ואנחנו מאוד לא נהנים כאשר הוא מביע דעות בניגוד לעמדותינו, כפי שהיה בתקופה של הממשלה הקודמת. עם זאת, נמיתי עם אלה שהצביעו בעבור הנשיא ויצמן, ואני מעריך מאוד את הטמפרמנט של נשיאותו ואת האופי האישי הייחודי של נשיאותו.

אבל, חבר הכנסת הירשזון, כאן אני מגיע לעניין עקרוני: התפקיד המקורי של הנשיאות במדינת ישראל היה – חבר הכנסת הירשזון, אולי תשתכנע להוריד את זה לוועדה לדיון – מוסד נשיאות רפרזנטטיבי מוגבל מאוד. אין זה מקרה שביקשו בחוק לקבוע במפורש, חבר הכנסת בני אלון, שהנשיא לא ייסע לחוץ-לארץ בלי אישור הממשלה, שלא ינהל מדיניות חוץ משלו.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

— — —

שבח וייס (העבודה):

חבר הכנסת פורז, תן לי, יש פה נימוק. לא, אני רוצה את הקשבתך, לא הפרעתך, כי הדיון הוא באמת בסוגיה של ממש.

זה לא מקרי שהממשלה מודיעה על יציאתו לחוץ-לארץ. היא גם מחליטה אם הוא נוסע ואם איננו נוסע. אגב, היא גם שותפה לחיבור נאומי, וזה לא מקרי, כי המחוקק הראשון, שעיצב משרד נשיאות רפרזנטטיבי באופן טוטלי, לא רצה מדיניות חוץ נפרדת של נשיא, ולכן אך טבעי שממשלה, שזו סמכותה המהותית, הסובסטנטיבית, הקשורה למבנה החוקתי של מדינת ישראל ולאופיה החוקתי, היא זו שמחליטה האם הנשיא ייסע, לאן ייסע, לאן לא ייסע, באיזה מקום יהיה –

היו"ר ד' טל:

ואם ידבר.

שבח וייס (העבודה):

– – – – – היא גם זו שתודיע אם הוא יוצא או לא. כך שזה בכלל לא שייך לעניין האחידות. עניין האחידות הוא כאן עניין פורמלי לגמרי. כשיושב-ראש הכנסת מודיע כאן בכנסת איזה שר יוצא וכן הלאה, זה נקרא תפקיד מיניסטריאלי, הוא מודיע רק לידיעת הכנסת, הוא כאן אינפורמטור ולא קובע.

לכן, עם כל החברות, אני מתנגד להצעת החוק.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך מאוד.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הודעה ברשומות). מי בעד? מי נגד?

אני רואה שיש רוב מוחץ, אולי שני מתנגדים, לא יותר. תיכף נראה את תוצאות ההצבעה.

הצבעה מס' 9

8 – בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה

3 – בעד ההצעה להסיר מסדר-היום את הצעת החוק

1 – נמנעים

ההצעה להעביר את הצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון הודעה ברשומות)

לדיון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

אם כן, שמונה בעד, שלושה מתנגדים, נמנע אחד. אני קובע, שהצעת חוק-יסוד: נשיא המדינה (תיקון – הודעה ברשומות) תועבר לוועדת החוקה, חוק ומשפט, להכנה לקריאה ראשונה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

אתה מבקש להצטרף, אדוני? נצרף את קולו של חבר הכנסת ריבלין.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לאיזו ועדה?

היו"ר ד' טל:

לוועדת החוקה, חוק ומשפט.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הצעת חוק הגבלת הפרסומת למוצרי טבק לעישון

(תיקון – הגנה על בני הנוער), התשנ"ח-1998

(הצעת קבוצת חברי הכנסת)

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק הגבלת הפרסומת למוצרי טבק לעישון (תיקון – הגנה על בני הנוער), התשנ"ח-1998, של קבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק פ/2130. תנמק מהמקום חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. לאחר מכן ישיב סגן שר הבריאות. בבקשה, גברתי.

שבח וייס (העבודה):

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זה כולל מוצרי טבק.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני סגן השר, לאחרונה התקיים יום נגד עישון, וסגן השר השתתף בו, והביאו בו נתונים מזעזעים על הגידול בצריכת הסיגריות בקרב בני נוער. בזמן שבאוכלוסייה הבוגרת יש עכשיו נטייה ברורה לירידה בעישון, דווקא בקרב בני נוער יש גידול. יתר על כן, הגיל שבו מתחילים לעשן הולך ויורד.

לכן הצעת החוק הזאת באה להגן במיוחד על בני נוער. היא נועדה לקבוע, שחברות הסיגריות יהיו מנועות מלהשתמש באירועים שמכוונים לנוער כדי לפרסם שם את מוצרי הטבק שלהן. מה שקורה בפועל הוא, שאם יש פסטיבל סרטים או פסטיבל מוזיקה או פסטיבל זמרים או משהו כזה, באות

חברות הטבק ומציעות חסות, ותמורת זה – לחלק סיגריות חינם, וזאת שיטה נלוזה שמביאה לכך שבני נוער בעצם לא יכולים לעמוד בפני הפיתוי.

כן מדובר בחוק בנושא של הפסקת מכירת סיגריות ממכונות ובהצעות אחרות.

לפי בקשת הממשלה ויתרתי על סעיף אחד, שהוא סעיף 7 בחוק, ולכן הצעת החוק מועלית עכשיו ללא סעיף 7.

אני מודה לחברי שהצטרפו להצעת החוק הזאת: חברי הכנסת עזמי בשארה, נעמי חזן, אלכסנדר לובוצקי, מרינה סולודקין, סאלח סלים ואחמד סעד. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, גברתי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני מציעה להעביר את הצעת החוק לוועדת הכלכלה, אדוני.

היו"ר ד' טל:

אדוני סגן שר הבריאות, בבקשה.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ודאי שאנחנו לא מתנגדים, אבל כיוון שהנושא של המאבק בעישון, או בנגע העישון, כמו שקוראים לו – בדומה לנגע הסמים – חשוב כל כך, אני חושב שצריך לנצל כל הזדמנות וכל במה.

לפני כשבועיים ערכנו פה את היום ללא עישון העולמי, והתברר שאצל המבוגרים יש באמת רגרסיה רצינית בנושא העישון, וככל שמתבגרים העישון הולך ופוחת, ואילו בקרב בני נוער גילם של המעשנים רק הולך ויורד, והעישון הולך ומתגבר אצלם. אנחנו באמת רואים חלק גדול בהשפעה של חברות הסיגריות, המשתמשות בכל מיני דרכים וטקטיקות להחדיר את העישון בקרב בני הנוער, וכולנו מודעים לנזקים החמורים ביותר הכרוכים בכך.

פה, מעל במת הכנסת, הודעתי לפני שבועיים, שאולי משרד הבריאות לא יזום מספיק הצעות, ואני אשמח אם יהיו הצעות חוק פרטיות. קראתי לכל חבר כנסת שיכול לעשות זאת להגיש הצעת חוק. אני אישית אגיע לוועדות הכנסת כדי לקדם את הצעות החוק, כדי לעמוד מול הלובי של חברות הסיגריות – הלובי האלים שהן מביאות לפעמים לוועדות הכנסת ומפחידות את חברי הכנסת. אני אישית אגיע לוועדות. אם תזמין אותי חברת הכנסת גוז'נסקי, אני אשמח להגיע לשם.

בהזדמנות הזאת אני קורא לחברי הכנסת שלא לבטל את הוועדה למלחמה בנגע הסמים, כי אני רואה בה חשיבות רבה. כל ועדה, כל דרך שיכולה לצמצם כל מיני נזקים בחברה שלנו – יבורכו. בין שיש לוועדה נושאים לדיון ובין שאין לה נושאים לדיון, בעצם העובדה שהיא קיימת היא משרתת לציבור שהנושא הוא כן על סדר-יומה של הכנסת.

לכן, אדוני חבר הכנסת בן-מנחם, חזק ואמץ, אל תירא ואל תיחת. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני רוצה לשאול שאלה בנושא החוק.

היו"ר ד' טל:

בבקשה.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

אני בעד החוק, אבל מה זה קשור למכונות?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זו זמינות של המוצר. צריך שהמוצר יהיה זמין פחות.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

תחנות לממכר סמים.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

--- באחת מהצעות החוק, כמו בארצות-הברית, תהיה הגבלת גיל העישון ותהיה מניעה למכור לנוער מתחת לגיל 18.

אליהו בן-מנחם (העבודה):

היו"ר ד' טל:

בוא נדון על כך בוועדה. תודה.

אברהם פורז (מרצ - רצ, מפ"ם, שינוי):

אם אתה יכול להכריז על המכונות האוטומטיות כעל תחנות לממכר סמים ---

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מוכן להצטרף אליך, אם תכריז.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני סגן השר.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מאשר שאני תומך בהצעת החוק, אף שאני מעשן.

היו"ר ד' טל:

זו הפתעה נעימה, הפתעה נעימה מאוד.

קריאה:

גם אני.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני לא יכול לתמוך, כי אני מקוֹזֵז.

שבח וייס (העבודה):

לפחות שהילדים שלי לא יעשנו.

היו"ר ד' טל:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעת החוק? מי נגד? אני בעד הצעת החוק, ותשתדלו להגיע.

הצבעה מס' 10

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 13

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הגבלת הפרסומת למוצרי טבק לעישון (תיקון הגנה על

בני הנוער), התשנ"ח-1998, לדיון מוקדם בוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

ובכן, 13 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. חבר הכנסת בני אלון מבקש להוסיף את קולו, חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להוסיף את קולו וחבר הכנסת שלמה בן-עמי מבקש גם הוא להוסיף את קולו.

סופה לנדבר (העבודה):

גם אני.

היו"ר ד' טל:

וגם חברת חברת הכנסת סופה לנדבר מבקשת להוסיף את קולה – כמובן, איך לא?

לאיזו ועדה גברתי רוצה להעביר את הצעת החוק?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לוועדת הכלכלה.

היו"ר ד' טל:

לוועדת הכלכלה. תודה.

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – מעבר מקופת-חולים אחת לאחרת פעם בשנה), התשנ"ח-1998

(הצעת חבר הכנסת מ' גפני)

היו"ר ד' טל:

אנחנו עוברים להצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – מעבר מקופת-חולים אחת לאחרת פעם בשנה), התשנ"ח-1998; הצעת חוק פ/2027, של חבר הכנסת משה גפני. יעלה ויבוא.

שבח וייס (העבודה):

— — —

משה גפני (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אני רואה שאני הפכתי לחשוד אצל חבר הכנסת שבח וייס. ברוב החוקים שלי אתה תומך.

שבח וייס (העבודה):

— — — ברוח טובה

משה גפני (יהדות התורה):

כן, זה בסדר.

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר, חברי הכנסת, כשהתקבל חוק ביטוח בריאות ממלכתי, היו חילוקי דעות רבים לגבי התוצאות, ההשלכות, הניסיון בעניין הזה, והיו בעניין זה הרבה בעיות, שחלקן תוקן במשך הזמן וחלקן לא תוקן במשך הזמן. יש לי סדרה של חוקים בעניין הזה, ואני מגיש היום לכנסת הצעת חוק אחת, שבאה למסד יותר את הנושא של המעבר מקופה לקופה, כאשר אנחנו יודעים שיש בעיות קשות שהקופות – כל הקופות – צריכות להתמודד אתן.

כל הקופות צריכות להתמודד עם סל הבריאות, שאיננו מספק, איננו מספיק, וצריך לעסוק בדברים הענייניים עצמם, ענייני הרפואה, מה נמצא בסל ומה לא נמצא בסל. ובמקום זאת הקופות נמצאות בתחרות ביניהן שהיא תחרות קשה מאוד.

משרד הבריאות עשה כמה דברים בעניין הזה. הדבר הראשון שהוא עשה – שאי-אפשר לעבור מקופה לקופה בסופרמרקט, אי-אפשר לעבור מקופה לקופה במדרחוב כשמחתימים אותך לעבור מקופה לקופה, אלא זה צריך להיות רק ברשות הדואר וצריך להיות בשיקול דעת.

הדבר הנוסף, מנעו במידה מסוימת – לא מספקת – את השיווק. דהיינו, הקופות עוסקות בניסיון לרכוש לקוחות נוספים זו מזו, ומוציאות כסף רב, והדברים ידועים, וזה התפרסם פעמים רבות.

אני מציע, היות שהעתקנו את חוק ביטוח בריאות ממלכתי מהולנד, ובהולנד המעבר מקופה לקופה יכול להיעשות אחת לשנתיים – הטמפרמנט אצלנו שונה; אני מציע שיתאפשר לעבור מקופה אחת לאחרת אחת לשנה.

באתי בדברים עם שר הבריאות ועם מנכ"ל משרד הבריאות ואמרתי להם, היות שצריך שתהיה פה הסכמה גם של משרד הבריאות, וצריך שתהיה הסכמה גם של הקופות, אני עושה את זה לטובת הקופות ולטובת משרד הבריאות.

אני מבקש לאשר את הצעת החוק הזאת ולהעבירה לוועדת העבודה והרווחה. אני אהיה שם בהליך החקיקה. אני כמובן אפעל יחד עם משרד הבריאות ויחד עם הקופות. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. אדוני סגן השר.

סגן שר הבריאות ש' בניזרי:

אני מקבל את ההסכמה שאליה הגיע חבר הכנסת גפני עם השר ועם מנכ"ל המשרד, אבל באותה הזדמנות אני רק רוצה להודיע לעמך ישראל: אם יש בעיות של אנשים שמרגישים שהונו אותם בהעברה מקופה לקופה, והם נפלו, מה שנקרא "בין הקאנטים", שלא יהססו לפנות למשרד הבריאות. יש לנו היום נציב קבילות הציבור, ד"ר קרני, וכל מי שיש לו בעיה הכי קטנה בנושא הזה – ואנחנו מקבלים אלפי פניות כאלה – יוכל לפנות אלינו, ואנחנו בשמחה רבה נוכל להסדיר את זה. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה. אני מודה לך, אדוני סגן השר.

חברי הכנסת אנחנו עוברים להצבעה על הצעת חוק בריאות ממלכתי (תיקון – מעבר מקופת-חולים אחת לאחרת פעם בשנה), התשנ"ח-1998. ההצבעה החלה. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון מוקדם בוועדה – 10

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון מעבר מקופת-חולים אחת לאחרת פעם בשנה), התשנ"ח-1998, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

אורי אור (העבודה):

תוסיף אותי.

היו"ר ד' טל:

ובכן, עשרה בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים; אני מוסיף את קולו של חבר הכנסת אורי אור, ואני קובע, שהצעת החוק תעבור לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת להכנה לקריאה ראשונה. תודה, חברי הכנסת.

הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה)

(תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' טל:

אנחנו עוברים להצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998, בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, חבר הכנסת סאלח טריף. בבקשה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבד להביא הצעת חוק שהייה שלא כדין (איסור סיוע) (הוראות שעה) (תיקון מס' 3), התשנ"ח-1998. הצעת החוק המונחת לפניכם לקריאה שנייה ולקריאה שלישית עניינה הארכת תוקפם של האיסורים בדבר הלנה, העסקה או הסעה של אלה הנכנסים למדינה או השוהים בה ללא היתר ודינם של אלה העוברים על איסורים אלה.

החוק המקורי הוחק בשנת 1996, ותוקפו נקבע למשך שנה אחת, עד יום 14 במרס 1997. בשנת 1997 הוארך תוקפו בשנה נוספת, ובחודש מרס 1998 הוארך תוקפו בשלושה חודשים נוספים, עד ליום 14 ביוני 1998; זאת אומרת, לפני כשלושה-ארבעה ימים. אז הארכנו את תוקף החוק לשלושה

חודשים בגלל התנגדותם של כמה חברי כנסת דווקא מהקואליציה, למרות הבעיה הביטחונית הכרוכה באישורו של החוק החשוב הזה, בגלל חלק מהחברים, שגם כאן מבקשים בהסתייגות להחיל את החוק על יהודה ושומרון, דבר שלא היה בממשלת הליכוד, לא בממשלת העבודה, ואפילו לא בממשלת שמיר, ואני מקווה שגם לא היום. בגלל בעיה ביטחונית הארכנו אז את תוקף החוק בשלושה חודשים, ועכשיו אנחנו מציעים להאריך את תוקפו של החוק עד יום 14 ביוני שנת 2000.

תוקפו של החוק פג, כאמור, ביום 14 ביוני 1998, ולכן נקבעה הוראת מעבר, שלפיה לא יועמד אדם לדין בגין עבירה שנעברה בתקופה שבין היום שבו פג תוקף החוק לבין מועד פרסומו של החוק המונח לפניכם. זאת אומרת, במשך שלושת-ארבעת הימים האלה.

חברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם, שהשיקולים הביטחוניים שעמדו בבסיסו של החוק והביאו לחקיקתו, בעינם עומדים. ולפיכך, יש מקום להאריך את תוקפו של החוק לתקופה נוספת, כדי להמשיך ולתת מענה על הסכנה המוחשית לביטחונם של תושבי ישראל מצד אלה הנכנסים למדינה או השוהים בה ללא היתר.

אני מציע לכולם לתמוך בהצעת החוק ולהצביע בעדה בקריאה השנייה ובקריאה השלישית, ואני מאוד מקווה שלא נצטרך, אדוני היושב-ראש, להיות עדים פעם נוספת להארכת תוקפו של החוק הזה לתקופה קצרה כדי לעשות תרגיל פרלמנטרי פוליטי, שלפי דעתי אסור לו להיות חלק מבעיה שקשורה לביטחון האזרחי של כל אזרח במדינת ישראל.

אני מבהיר זאת, משום שכל אחד מביא את זה, וגם בעבר במהלך החקיקה בוועדת הפנים נתקלתי, לדאבוני הרב, באלה שמטיפים יומם ולילה לביטחונה של המדינה ולביטחונם של תושביה, בניסיונות להפיק רווחים פוליטיים, כדי להחיל את החוק על יהודה ושומרון.

אני אומר את זה, כי יש בעייתיות לא מעטה בעניין הזה, וחשוב להדגיש ולומר שהממשלה הנוכחית מתנגדת לעניין הזה. צריך שהדבר ייוודע לחברי הכנסת לפני ההצבעה, והם יבינו שהם באים להצביע והם מצביעים בעד חוק שיש לו משמעות וחיוניות וחשיבות רבה לביטחון האזרחי של כל תושב מתושבי מדינת ישראל.

אני רוצה לקרוא לחברי חבר הכנסת בני אלון, שבחוק הזה נותר על הניסיונות הפוליטיים שעולים ויורדים או מצליחים מדי פעם בפעם להביא להחלת חוקים, במיוחד בוועדת הפנים, בנושא יהודה ושומרון, כי החוק הזה הוא חשוב; הוא חיוני – ופעם נוספת אני מדגיש – הוא חיוני לביטחון המדינה ולביטחון תושביה.

פעם נוספת אני קורא לכם לתמוך בהצעת החוק הממשלתית הזאת, שהיא חשובה. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. לחבר הכנסת בני אלון – הסתייגות.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית אני רוצה לברך את יושב-ראש ועדת הפנים, חבר הכנסת סאלח טריף, שמגלה ממלכתיות ורגישות, ועל אף – וסליחה שאני אומר את זה בצורה ברורה – התנהגות לא ראויה של הקואליציה בנוכחות, אם במליאה ואם בוועדה בחוק הזה, נצליח בכל אופן לשמור על העניין הביטחוני הזה, כי כל חברי הכנסת הם חכמים גדולים חס ושלום כשקורה – – –

נסים זיילי (העבודה):

אם אתה מבקש אנחנו נצביע נגד.

בנימין אלון (מולדת):

לא, לא. ההיפך – אני אומר, באמת יפה. כי כשקורה, חבר הכנסת זיילי, פיגוע חס ושלום, אז כולנו מתחילים לכעוס על המשטרה, למה היא לא בדקה ולמה היא לא היתה ואיך זה שהיו הלנות שלא כחוק של ערבים וכו', ולכן טוב שהחוק הזה מגיע שוב.

אבל מאותה גישה ממלכתית, חבר הכנסת טריף, אני פונה אליך ואל חברי הכנסת. ואני פה כנציג סקטור של המתיישבים היהודים ביהודה ושומרון בערים, במועצות מקומיות, ואני פועל פה נגדם, כי שם יש עבריינים. הייתכן שכשבתל-אביב ובכל המקומות שומרים ויודעים שצריך שיהיה רישום וחוק וסדר – אני פונה אליך כדי לשכנע אותך – באזור התעשייה ברקן מלינים שלא כחוק, אף שאריאל היא מקום מיועד לפיגוע לפי כל הדוחות; אני רוצה לגרום לכך שגם באריאל ובבית-אל אנשים יהיו אחראיים ויבינו שיש משטרה, ובמשטרה יש מחוז ש", וסמכותו של מחוז ש" תהיה לאכוף את החוק גם באריאל ובבית-אל אם יש שם עבריינים שמלינים שלא כחוק.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני לא הממשלה. מה אתה פונה אלי?

בנימין אלון (מולדת):

לכן אני פונה גם לחבר הכנסת סאלח טריף לתמוך בהסתייגות שלי, כי ההסתייגות הזאת באה לדאוג לכך שגם ביהודה ושומרון תהיה אכיפה של החוק הזה. אבקש מכל חברי הקואליציה והאופוזיציה לתמוך בחוק ובהסתייגות, שמשלימים זה את זה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

אנחנו נצביע קודם על הסתייגותו של חבר הכנסת בני אלון, ואם היא תתקבל, נצביע על הסעיפים לרבות ההסתייגות. אם היא לא תתקבל, נצביע על סעיפים שלא כוללים את ההסתייגות. ובכן, רבותי חברי הכנסת, אנחנו מצביעים.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

האם כבר גמרנו עם ההסתייגויות, כל כך מהר?

היו"ר ד' טל:

כן, מה לעשות.

אנחנו מצביעים על ההסתייגות של חבר הכנסת בני אלון.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר הערה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

צריך להתחיל את ההצבעה.

קריאות:

— — —

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני מבקש להבהיר, כדי שיהיה ברור. להסתייגות של חבר הכנסת בני אלון הממשלה מתנגדת. זה לא עניין שלי, וחשוב לי להבהיר זאת לפני ההצבעה.

היו"ר ד' טל:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו מצביעים על הסתייגותו של חבר הכנסת בני אלון. מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 12

בעד ההסתייגות של חבר הכנסת ב' אלון אחרי סעיף 2 – 9

נגד – 8

נמנעים – 1

ההסתייגות של חבר הכנסת ב' אלון אחרי סעיף 2 נתקבלה.

היו"ר ד' טל:

אם כן, תשעה בעד, שמונה נגד, אחד נמנע. הסתייגותו של חבר הכנסת בני אלון מתקבלת.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על סעיף 1 ו-2, לרבות הסתייגותו של חבר הכנסת בני אלון.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני מבקש למשוך את החוק חזרה לוועדה.

קריאות:

— — —

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת סאלח טריף, לפי סעיף 127(א) אתה לא יכול למשוך את החוק.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

מה זאת אומרת?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ההצבעה של – – – לא נקלטה, אפשר לעשות עוד הצבעה?

היו"ר ד' טל:

לפי סעיף 127(א), אדוני לא יכול.

שבח וייס (העבודה):

מדוע הוא לא יכול?

היו"ר ד' טל:

כך העירה את תשומת לבי סגנית המזכיר, ואני קורא את סעיף 127(א): "בכל שלב של הדיון בקריאה שנייה רשאית הכנסת, לפי הצעת הממשלה או יושב-ראש הוועדה, להטיל על הוועדה לחזור ולדון בהצעת החוק כולה או בשאלה שהכנסת תפרש בהחלטתה".

בנימין אלון (מולדת):

אני לא מבין מה אתם סתם מתרגשים מזה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, פרוצדורלית לגמרי.

קריאות:

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, חבר הכנסת בני אלון, סליחה, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

כלל הוא, שאם הסתייגות מתקבלת, ומסיבה כלשהי יושב-ראש ועדה איננו משלים אתה, הוא יכול למשוך את הצעת החוק, והוא חייב להודיע זאת לפני הקריאה השלישית. לשם כך נועדה הקריאה השלישית.

להזכירכם, היה דיון על התקציב – – –

היו"ר ד' טל:

אבל הדיון בקריאה השנייה הסתיים, אדוני.

שבח וייס (העבודה):

רגע, סלח לי שנייה.

היו"ר ד' טל:

סליחה, אדוני, אני כאן נותן כרגע את רשות הדיבור, ואל תצעק עלי, עם כל הכבוד.

שבח וייס (העבודה):

אתה צודק.

היו"ר ד' טל:

אני צודק. אני דיברתי ואני גם ברשות דיבור.

שבח וייס (העבודה):

אני מבקש את הקשבתך, ואני מתנצל על הרמת הקול. היה פה מקרה בזמן ההצבעה על התקציב, שהתקבלה הסתייגות מסוימת. אני עברתי להצבעה, ואפילו לא שאלתי את יושב-ראש ועדת הכספים דאז, גדליהו גל. זה היה בשנת 1993. חבר הכנסת דן מרידור עלה ופסל את כל ההצבעה, ובצדק. אני קיבלתי את הפסילה, והצבענו אחרי שעה. ובכן, חבר הכנסת סאלח טריף, יושב-ראש הוועדה, אמר שהוא רוצה למשוך את החוק, ובעצם היה צריך לשאול אותו אם הוא מסכים לקריאה שלישית. זה היה תפקידך, אבל זה לא נורא, גם אני פספסתי פעם. אם הוא אומר לא, אין הצבעה.

היו"ר ד' טל:

אנחנו סיימנו את הדיון בקריאה שנייה.

שבח וייס (העבודה):

זה לא עניין של דיון, אלא הצבעה. אם מתקבלת הסתייגות, אי-אפשר.

היו"ר ד' טל:

הצבענו על ההסתייגות, וזו היתה ההסתייגות הראשונה והאחרונה. בכך תמו כל ההסתייגויות.

שבח וייס (העבודה):

אי-אפשר להצביע בקריאה שלישית אם הוא מבקש להחזיר לוועדה. לפי התקנון אי-אפשר להצביע בקריאה שלישית. אם הוא לא מסכים, אתה לא יכול לעשות זאת, לפי התקנון. מה, ימציאו פה תקנון חדש?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת טריף, בבקשה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, אם אני מבין מהצעתך שלפני הקריאה השלישית אדוני הולך לשאול אותי אם אני מבקש – – –

היו"ר ד' טל:

נכון.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

– – – כי אני יכול להגיד לך שבגלל זה הארכנו כאן בפעם הקודמת את החוק לשישה חודשים. קבלת ההסתייגות משנה באופן מהותי את החוק, ולכן צריך – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת טריף, אני אקצר לך. ההסתייגות התקבלה, ועכשיו אנחנו עומדים להצביע על סעיפים 1 ו-2 עם ההסתייגות. לאחר מכן, אם אדוני יבקש, הוא יוכל להחזיר את זה לשבוע לוועדה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אני מודה לך, אדוני.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה בקריאה שנייה על סעיפים 1 ו-2, לרבות, אני מדגיש, ההסתייגות שהתקבלה, של חבר הכנסת בני אלון. מי בעד? מי נגד? ההצבעה החלה.

בעד סעיפים 1-2 – 17

נגד – 5

נמנעים – 1

סעיפים 1-2, כהצעת הוועדה ועם ההסתייגות שנתקבלה, נתקבלו.

היו"ר ד' טל:

אם כן, 17 בעד, חמישה מתנגדים, נמנע אחד. הצעת החוק עברה בקריאה שנייה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש למשוך את החוק חזרה לוועדה.

היו"ר ד' טל:

להחזירו לשבוע לוועדה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

הוועדה עמוסה.

היו"ר ד' טל:

זה לפי סעיף 130(א). יש לך זמן, תתווכח עם היועץ המשפטי של הכנסת.

בנימין אלון (מולדת):

אני מבקש הצעה לסדר הדין.

היו"ר ד' טל:

רק רגע. כדי להסיר כל ספק, אני מבקש לקרוא את סעיף 130(א) שאומר: "נתקבלה הסתייגות בקריאה השנייה או הוצבע בה על גרסאות שונות לסעיף אחד, תתקיים הקריאה השלישית בשבוע

שלאחר השבוע בו הסתיימה הקריאה השנייה, והוועדה רשאית, לפני הקריאה השלישית, להביא בהצעת החוק את שינויי הנוסח המחויבים בעקבות ההסתייגות או הגרסה שנתקבלה".

מישהו עוד רוצה להוסיף משהו, או שבכך נחתום את מסכת הוויכוחים? תודה רבה.

שאלות בעל-פה

היו"ר ד' טל:

אנחנו עוברים לשאלות לשר הביטחון. חבר הכנסת יצחק כהן מבקש לשאול בנושא ידיעות על יציאת הכוח הנורבגי מיוניפי"ל בדרום-לבנון. חבר הכנסת כהן, הואל נא בבקשה לקרוא את השאלתך שאתה מבקש שסגן שר הביטחון ישיב עליה בפרק הזמן שקבוע בחוק, של דקותיים.

שבח וייס (העבודה)

אדוני היושב-ראש, אני מתנצל על הרמת הקול.

ידיעות על יציאת הכוח הנורבגי מיוניפי"ל בדרום-לבנון

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי סגן שר הביטחון סילבן שלום, חברי חברי הכנסת, לפי ידיעות שהתפרסמו לאחרונה שמקורן בממשלת נורבגיה, יש כוונה להוציא את כוח יוניפי"ל מדרום-לבנון.

ברצוני לשאול:

1. האם הדברים נכונים?

2. אם כן – מה עושה ממשלת ישראל למנוע מצב כזה?

3. כיצד תיערך ישראל לשינויים בדרום-לבנון אם הכוח יצא מדרום-לבנון?

היו"ר ד' טל:

תודה. אדוני סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

1. הידיעות שהתפרסמו בנורבגיה אינן נוגעות להוצאת יוניפי"ל מדרום-לבנון. שום הצעה כזאת אינה עומדת על הפרק. מדובר בוויכוח פנימי נורבגי המתנהל שם אשר להמשך ההשתתפות הנורבגית ביוניפי"ל. נורבגיה היא רק אחת מקבוצת מדינות התורמות יחידות צבא ליוניפי"ל. ההחלטה אם להמשיך או לסיים את ההשתתפות הנורבגית ביוניפי"ל נתונה בידי ממשלת נורבגיה עצמה. כל זמן שהיא לא תחליט על סיום השתתפותה, תמשיך נורבגיה להיות אחת המדינות המרכיבות את יוניפי"ל.

2. השתתפות נורבגיה ביוניפי"ל מבוססת על הסכם בינה לבין מזכירות האו"ם. כך לגבי כל המדינות התורמות כוחות ליוניפי"ל. אם נורבגיה תחליט לסיים את השתתפותה, יהיה עליה להודיע על כך למזכירות האו"ם, וזו תצטרך למצוא מחליפה. חזקה על המזכירות כי תתייעץ עם המדינות הנוגעות בדבר, לרבות ישראל, בנוגע למדינה שתחליף את נורבגיה – אם זו האחרונה אכן תחליט להוציא את יחידתה מדרום-לבנון.

בהזדמנות זו ברצוננו להביע את הערכתנו לנורבגיה על תרומתה החשובה לעבודת יוניפי"ל.

3. מכל האמור לעיל נובע, כי מבחינת ישראל לא צפוי כל שינוי של ממש אשר לנוכחות האו"ם בדרום-לבנון.

היו"ר ד' טל:

תודה. שאלה נוספת לחבר הכנסת כהן, בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני סגן שר הביטחון, קראת את אשר הכינו לך, אבל זה לא מדויק כל כך.

שבח וייס (העבודה):

זה לא "פיייר" מה שאתה אומר.

יצחק כהן (ש"ס):

זה לא מדויק כל כך, מכיוון שבשיחות עם ראש ממשלת נורבגיה ואנשי ממשל בנורבגיה – הם החליטו להוציא את הכוח הנורבגי מדרום-לבנון. כאחד המצדדים ביציאת צה"ל מדרום-לבנון אני מודאג מאוד, כי אנחנו חושבים תמיד שהבסיס או ה"טריגר" להסכם הוא כוח יוניפי"ל בדרום-לבנון, שיאפשר להוציא את כוחות צה"ל מדרום-לבנון.

העניין מדאיג אותנו מאוד, ואני מקווה שההתייחסות היא בהתאם. כי התשובה שנתת לי, אדוני סגן השר, לא מתייחסת למצב של יציאת צה"ל מדרום-לבנון, וזה הנושא שעומד כרגע על הפרק, כמובן. אם החלטת הממשלה היא לאמץ את החלטת מועצת הביטחון 425.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת וייס, בבקשה. אחר כך אני אעיר הערה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חלק מהאינפורמציה שטמונה בשאלתו של חבר הכנסת כהן נמסרה לנו גם על-ידי יושב-ראש הכנסת אתמול. טוב שהוא פה. הוא בוודאי יבהיר אותה. אני רוצה לשאול מעבר לאינפורמציה, ואולי קצת סמוך לאינפורמציה שקיבלנו אתמול או שלשום.

לפני זמן מה היה כינוס אקדמי פוליטי בארצות-הברית. יש איזו התרחשות כאילו מכיוון סוריה, וכמה הודעות חדשות, אדוני סגן שר הביטחון, שונות בנוסחן, מצד ראש ממשלת לבנון בביקורו בארצות-הברית עם ראש הממשלה חרירי וכן הלאה.

האם על רקע זה יש אצלכם כל הזמן מעקב שוטף ואינטנסיבי, כאשר הכוונה הבסיסית היא לצאת מלבנון? האם אתה יכול לחדש לנו משהו יותר טרי מול ההודעות שקיבלנו לפני זמן מה?

היו"ר ד' תיכון:

אדוני סגן השר, לפני שאתה משיב, סביר להניח שיש לי יותר מה לומר בעניין הזה. אני לא יודע מי מספק לך את התשובות, שמעתי את התשובה, אבל אני רוצה שתדע שהעניין רציני. שר ההגנה של נורבגיה – ויש שם ממשלת מיעוט, מיעוט מזערי. מתוך 165 חברי פרלמנט, לממשלה יש נציגות של 42. זאת אומרת, זאת ממשלת מיעוט שבמיעוט שהוקמה בעקבות הבטחה של ראש הממשלה הקודם לפני הבחירות, שאם הוא יקבל פחות מאשר תוספת של 1.5% על מה שהיה להם, הוא לא ירכיב עוד ממשלה וכן"ל לגבי מפלגתו. ואכן, במקום לעלות ב-1.5% הוא ירד ב-1.5%, קיבלו 62 מנדטים מתוך 165, והיות שראש הממשלה הבטיח, הם עברו לאופוזיציה, וכך קמה ממשלת מיעוט מזערי.

זה גם מעניין שהפרלמנט שם נבחר לארבע שנים ואי-אפשר להדיח אותו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אמרת שבדיה, לא נורבגיה.

היו"ר ד' תיכון:

דיברתי על נורבגיה כל הזמן.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כשהיינו בנשיאות הכנסת דיברת על נורבגיה?

היו"ר ד' תיכון:

אני מדבר רק על נורבגיה. גם על שבדיה חל אותו כלל, אבל אני מדבר על נורבגיה, כי אנחנו עוסקים בגדוד הנורבגי בכוח יוניפי"ל.

שר ההגנה, שמגדיר את עצמו כמי שהיה בטיוול בארצות-הברית וקראו לו ואמרו לו: מעתה ואילך אתה שר ההגנה של נורבגיה, החליט להוציא את הגדוד. אני לא יודע, הגדוד הזה הוא עיקר כוחו של יוניפי"ל. זה הגדוד המסודר ביותר, והוא מכסה גזרה ברורה. השאלה שאנחנו צריכים לשאול את עצמנו היא, מה עמדת ממשלת ישראל בעניין הזה. הם נכונים להאזין לעמדת ממשלת ישראל, האם ממשלת ישראל תאמר להם: עכשיו אנחנו נמצאים באמצע משא-ומתן בעניין החלטת האו"ם 425, ואנחנו מבקשים מכם שלא לזעזע את המבנה הזה.

שיהיה ברור – אני שמעתי שאתה אומר שהם יכולים להוציא באישור מזכיר האו"ם, והם במשא-ומתן עם מזכיר האו"ם, ובכל מקרה יבוא כוח אחר. אילו ידעת מה מציעים לנו במקום, לא היית ממחר לקבל את ההצעה הזאת. הם מציעים לנו, ששלוש המדינות הבלטיות ירכיבו גדוד של 650 חיילים, והם יתפסו את המקום של הכוח הנורבגי. איפה ליטא, לטביה ואסטוניה לעומת נורבגיה? מי יממן אותם ומה רמת החיילים שלהם? ברוך השם, יש להם צרות. יכול להיות שבעקבות ההחלטה הזאת הם עוד יחליטו שכוח רוסי יגיע לדרום-לבנון במקום הכוח של יוניפי"ל.

אבל הדעה בממשלת נורבגיה היא דעת מיעוט. שר החוץ מתנגד לעניין הזה, ויש להניח שגם ראש הממשלה יאזן את השמוע מה דעתנו בעניין.

בנימין אלון (מולדת):

גם ש"ס התנגדה.

היו"ר ד' תיכון:

לא, לא. אפרופו ש"ס, אם מותר בהומור, מעניין שש"ס טוענת שכל צפון-אירופה שייכת לש"ס. הרי זה ש"ס, והרי כולם ממריאים ונוחתים עם מטוסים של ש"ס.SAS

אבל אנחנו חוזרים לעניין. ממשלת ישראל צריכה לשבת ולקבל החלטה. אין זמן. הם עומדים להחליט השבוע או בשבוע הבא אם הם מפנים את הכוח שלהם. יש להם נימוקים כלכליים שניתן רק לצחוק כשאתה שומע אותם. בשל שיעור האבטלה ששואף שם לאפס, הם רוצים להגדיל את כוח העבודה ב-650 חיילים נורבגים.

ממשלת ישראל תיטיב לעשות אם תאמר להם מה היא רוצה, ועמדתה תכובד, אבל שלא יתברר שאנחנו רצינו א' והם עשו ב', כי שכחנו להודיע להם שאנחנו רוצים א'. אם אתה יכול להעביר את המסרים האלה למי שצריך להחליט, ושר החוץ הוא ראש הממשלה, אז יקל עליהם לקבל החלטה. אבל הבעיה היא בעיה. אם לא נגיב, הם יפנו את הגדוד הנורבגי, שהוא עמוד התווך של כוח יוניפי"ל בדרום-לבנון, ובהיעדרו יש שם מצב נזיל מאוד. אינני יודע מה מעמדו היום, אם הוא תורם יותר או פחות, אבל ברור שלאור החלטה 425 צריך לקבל החלטה שחורגת מהשגרה.

אדוני סגן השר, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, בתשובה על השאלות של חבר הכנסת כהן וגם של יושב-ראש הכנסת – הוויכוח בנורבגיה אינו נוגע לשהות בדרום-לבנון. משרד החוץ, שמספק את התשובות, בודק כמובן את העניין ואת ההחלטה אם נורבגיה צריכה להמשיך ולהשתתף בכוח יוניפי"ל. יש שם ויכוח פנימי בשאלה אם נורבגיה צריכה בכלל להמשיך ולהיות חלק מיוניפי"ל. אם היא לא תהיה חלק מיוניפי"ל, היא גם לא תהיה בדרום-לבנון. זה ברור.

לגבי עניין של מדינה נוספת – קודם כול, ההליך הוא שהם צריכים להודיע למזכירות האו"ם. כל מדינה נוספת שתהיה כאן באזור חייבת להיות בהסכמת מדינת ישראל. לכן, זה לא מצב שבו מי שיוחלף לא יהיה על דעתנו, או לא בידיעתנו. זה דבר שמצריך גם את ההסכמה שלנו, וכמובן, האו"ם יביא את זה גם להחלטתנו. מדינה אחת משמונה מדינות היא חשובה, אבל עדיין זה לא יפגע בכוח יוניפי"ל שנמצא שם, ולכן הוא ימשיך להיות שם.

לגבי יציאה חד-צדדית, וזה גם קשור למה ששאל אותי חבר הכנסת וייס – ממשלת ישראל הנוכחית קיבלה את 425 ו-426. ההחלטה הזאת מדברת על יציאה שלנו מלבנון. מובן שיציאה שלנו מלבנון

צריכה לענות על שני פרמטרים: פרמטר אחד, הבטחת יישובי גבול הצפון; הפרמטר השני, הבטחת הכפריים בדרום-לבנון שנמצאים אתנו בקשרים למעלה מ-20 שנה. בלי שנוכל לענות על שני המרכיבים האלה, צה"ל לא יצא מדרום-לבנון.

לגבי מה שפרסם חרירי, נשיא לבנון – אנחנו כמובן רואים בחיוב כל אמירה שהיא בעד שלום. אבל אם שמת לב והבחנת בכך, חבר הכנסת וייס, הוא דיבר כדובר סורי והתנה כל התקדמות במצב של המשכת השיחות עם הסורים מאותה נקודה שבה הן הופסקו, שלפי ראייתם זה נסיגה לקווי 4 ביוני 1967. הרי טלאס מוסר כל הזמן שיש התחייבות בכתב של יצחק רבין אצל האמריקנים על נסיגה לקווי 4 ביוני 1967. אסד כבר אמר שאין דבר כזה. אנחנו כמובן אומרים שאין דבר כזה. גם אם היו שיחות, הן היו שיחות בעל-פה שלא הבשילו לידי שיחות בכתב.

לכן, אנחנו חושבים שהנושא הזה צריך להיות נושא ישראלי-לבנוני, וכך הוא אמור להיות. גם הסורים עצמם, כאשר הם נכנסו ללבנון, אמרו בצורה מפורשת שהם עושים זאת כדי למנוע התפשטות ישראלית נוספת בלבנון, כדי להגן על לבנון מפני התפשטות ישראלית. כך שכאשר דיברנו על יציאה שלנו מלבנון, ערוותם של הסורים נגלתה כאשר הם באו ואמרו שהם כמובן לא ייתנו לדבר הזה לקרות ללא יציאת צה"ל מהגולן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הסורים נכנסו לפי הזמנה של ממשלת לבנון.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' טל:

אנחנו עוברים לשאלות ותשובות. אדוני סגן שר הביטחון, הואל נא לעלות לדוכן ולהשיב עליהן.

ממצאי חקירת תלונה נגד בכירים בטלוויזיה

חבר הכנסת י' וקנין שאל את ראש הממשלה ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

גבי בוטבול, חבר מליאת רשות השידור, התלונן נגד מרדכי קירשנבאום, יאיר שטרן, אהרן גולדפינגר וצבי לי-דר, בטענה שניצלו את עובדי הרשות על מנת למצוא "חומר" נגדו.

רצוני לשאול:

1. מה העלו הבדיקות לגבי כל אחד מהארבעה שהוא האשים?

2. נגד מי מהם הומלץ לנקוט צעדים?

3. האם ננקטו אותם צעדים?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לפי סעיף 39(1) לתקנון הכנסת וכעולה ממנו, אין בכוונתי להתייחס לעובדים הרלוונטיים ברשות השידור ולנקוב בשמותיהם, אלא באופן כללי בלבד. הפרטים המובאים בתשובתי זו התקבלו בעיקרם ממכתבה של יושבת-ראש רשות השידור.

1. בדיקה שערך בודק חיצוני ברשות השידור העלתה את המסקנות הבאות: אכן נעשו פעולות על-ידי עובדים ברשות שתכליתן למצוא חומר הקשור לחבר המליאה שהכעיס בכירים ברשות בביקורת שהשמיע נגדם כממלאי תפקיד ברשות. חיפוש החומר נעשה על-ידי עובדי הרשות, חלקם קשורים בתוכנית "פופוליטיקה", לא כתחקיר עיתונאי להכנת פריט לתוכנית, אלא לצורך מציאת חומר אישי.

נמצא שעובד א' הורה לתחקירנית של התוכנית לאסוף חומר על חבר המליאה, על מנת שניתן יהיה לתקוף בעזרתו אותו חבר מליאה. בנוסף, הוא יעץ, הורה או שידל את התחקירנית להעיד בוועדה שמונתה על-ידי מליאת רשות השידור, שחיפוש החומר היה עבור התוכנית, אף שידע שאין זה נכון.

נמצא שעובד ב' ביקש מעובד ג' לחפש כתבות עיתונאיות על אותו חבר מליאה, אף שידע שמלאכת החיפוש אינה מיועדת לתוכנית, אלא כנגד חבר המליאה באופן אישי.

נמצא שעובד ג' ביקש מעובד א', הנתון למרותו, לחפש מאמרים על חבר המליאה, אף שידע שאין הם מיועדים לתוכנית.

נמצא שעובד ד' ביקש מעובד ב' לדאוג לקבלתם של קטעי עיתונות על חבר המליאה, על מנת להשתמש בהם נגדו. הבודק קבע לגביו: "נראה שיש פגם נורמטיבי בחשיבתו ובהתנהגותו" – של עובד ד'.

3-2. נגד עובד א' הומלץ לנקוט הליך של תובענה משמעתית, אך זה הוסב לנזיפה בלבד. לעובד ב' נשלח מכתב נזיפה. לעובד ג' נשלח מכתב התראה.

יושבת-ראש רשות השידור הסבה את תשומת לבו של עובד ד' לדברים הקשורים בו ולהשלכותיהם.

תחזוקת הכור הגרעיני בדימונה

חבר הכנסת ר' אלול שאל את ראש הממשלה ביום כ' באדר התשנ"ח (18 במרס 1998):

אורך חייו של כור גרעיני ממוצע הוא 40-45 שנה. גילו של הכור הגרעיני בדימונה הוא מעבר לגיל הממוצע של כור גרעיני פעיל.

רצוני לשאול:

1. האם שופץ או חודש הכור? אם כן – מתי?

2. האם כובתה ליבת הכור?

3. מה היא הערכת משרדך או הערכת אנשי המקצוע לגבי משך חיי הכור בדימונה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

2-1. רוב מערכותיו של הכור בקמ"ג שופצו או חודשו במשך השנים על-פי הצורך, ואין שום הידרדרות במצבו. חלקי הכור השונים נבדקים לעתים מזומנות על-פי תוכנית שנקבעה לכך, ואישור להמשך הפעלת הכור ניתן לאחר שווידאו כי אין כל סיבה לעוצרו. ביקורת זו נערכת בשלושה רבדים: א. על-ידי סגל הקמ"ג בפיקוח אנשי אגף הבטיחות של הקמ"ג עצמה; ב. על-ידי אנשי אגף הרישוי; ג. על-ידי הוועדה המייעצת לבטיחות גרעינית – ועדת בטג"ר – שהיא ועדה ממלכתית בלתי תלויה.

3. הפיקוח הוא הדוק והוא נערך על-פי קריטריוני בטיחות מחמירים כמקובל בארצות המערב. לכן, אין כל סיבה להפסיק את פעילותו.

בעולם קיימים עוד כורים לא מעטים שהם ותיקים ממנו, ובהם גם כורי כוח לייצור חשמל הפועלים בתנאים קשים יותר, הממשיכים לפעול עד היום בצורה בטוחה בלי שידרוש מישוה לעוצרם. חלק ניכר מכורים אלה מצוי בארצות-הברית, בבריטניה, בצרפת, ביפן וכו'.

כמחצית מכורי המחקר הפועלים בעולם הם בני גילו או ישנים יותר מהכור בקמ"ג.

היו"ר ד' טל:

שאלה נוספת לחבר הכנסת אלול, בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אני מודה לסגן השר על תשובתו. ברשותך, פורסם בוועדה לאנרגיה אטומית הבין-לאומית – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כשדיברתי על האישור על-ידי אגף הרישוי, זה אגף הרישוי של הוועדה לאנרגיה אטומית.

רפאל אלול (העבודה):

הוועדה הבין-לאומית לאנרגיה אטומית פרסמה, שב-28 במאי 1998 היה ניסוי גרעיני באזור מפרץ אילת של ישראל, שגרם לאיזו רעידת אדמה. האם ידוע לך משהו על כך? הציבור צריך לדעת מזה? אני מבין שהתשובה שקיבלתי היא מאוד עדינה. האם סגן השר יכול לעדכן אותנו בנעשה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

השאלה שלך נגעה רק בעניין ההפעלה של הכור עצמו. התשובה כמובן נבחנה בקפידה על-ידי מי שהוסמך לענות על השאלות הזאת. כאשר אני קובע כאן שאין סכנה, זה כמובן בהתאם לתשובה של אותם אנשים שעוסקים בתחום הזה. הדבר הזה נבדק גם על-ידי אנשי אגף הבטיחות בקמ"ג, גם על-ידי אנשי אגף הרישוי בוועדה לאנרגיה אטומית וגם על-ידי הוועדה המייעצת לבטיחות גרעינית – ועדת בטג"ר – שהיא, כידוע או לא ידוע, גוף בלתי תלוי לחלוטין.

אם יש לך שאלות נוספות, תעלה אותן בכתב, ואני אשיב עליהן.

גישה למקומות קדושים ליהודים שבשליטת הפלסטינים

חבר הכנסת י' וקנין שאל את ראש הממשלה ביום ו' באדר התשנ"ח (4 במרס 1998):

השבועון "מקור ראשון" טוען – רצ"ב הידיעה – ששוטרים פלסטינים מנעו כניסת מתפללים לקבר עתניאל בן קנז.

רצוני לשאול:

1. האם הפרטים נכונים?

2. האם הפלסטינים ממלאים התחייבותם למתן גישה חופשית לתפילת יהודים במקומות הקדושים לנו ונתונים בשליטתם?

3. אם לא – היכן נרשמו הפרות התחייבותם?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. האירוע המצוין בשאילתא הוא מקרה שבו מנעו כוחות הביטחון את כניסת היהודים לאתר, לאחר שאלו התארגנו להפגין לציון שנה להסכם חברון. השוטרים הפלסטינים שיתפו פעולה עם כוחות הביטחון כנדרש וכמוסכם.

שבאחריות הרשות הפלסטינית, ובכלל זה דרכי הגישה 2H-3. קבר עתניאל בן קנז ממוקם בשטח 1 אליו. מאז הסכם חברון מתבצעת כניסת יהודים לאתר כפי שנקבע בהסכם, תוך תיאום וליווי. לא ידוע על מקרה שבו נמנעה כניסת יהודים למקומות הקדושים לאחר שתיאמו כניסתם עם הגורמים המוסמכים. בקשות האזרחים המבקשים לבקר בקבר נבחנות עניינית על-ידי גורמי הצבא, והאישור ניתן בהתאם למצב הביטחוני באותה עת.

המגעים לשחרורו של עזאם עזאם

חבר הכנסת ד' טל שאל את ראש הממשלה ביום י"ג באדר התשנ"ח (11 במרס 1998):

רצוני לשאול:

אילו צעדים ננקטו לאחרונה לשחרורו של מר עזאם עזאם?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בפגישותיו של ראש הממשלה עם נשיא מצרים מר חוסני מובארק העלה ראש הממשלה את הנושא הנדון פעמים מספר. כך עשה גם בפגישתם האחרונה, שהתקיימה ב-28 באפריל 1998. ראש הממשלה שוחח גם טלפונית פעמים מספר עם הנשיא מובארק בעניין זה.

הנושא מועלה גם באמצעותם של שליחים מטעמו של ראש הממשלה בפגישותיהם עם יועציו של נשיא מצרים.

מאמצים נוספים נעשים במישור הבין-לאומי על-ידי מזכירת המדינה האמריקנית.

משרד החוץ והשגרירות במצרים נמצאים בקשר מתמיד עם גורמים מצריים, כדי להקל את תנאיו של עזאם ולבדוק אפשרויות נוספות לסייע לשחרורו.

ממשלת ישראל תוסיף לעשות כל מאמץ עד שישוחרר עזאם ויוחזר לישראל.

סאלח טריף (העבודה):

למה שרים בממשלה לא מבקרים אותו? את פולארד ביקרו כבר עשרה שרים. פולארד עסק בריגול, עזאם לא עסק בריגול.

דוד טל (ש"ס):

אדוני סגן השר, אני מודה לך על התשובה, ואני רוצה לומר ששם בכלא נמק אדם שלא עשה פשע ולא עבר עבירה. אנחנו יודעים את זה ויודע את זה ראש הממשלה; אני סבור שגם המצרים יודעים את זה.

אשר על כן, כמדינה ריבונית, אנחנו צריכים לשוב ולתבוע פעם אחר פעם, בכל פגישה של כל נציג ישראלי שם, כאחד הדברים הראשונים, את שחרורו. צריך לתת הרגשה וביטחון לכל אזרח במדינת ישראל, שאם קורה לו משהו, יש מדינה שעומדת מאחוריו והוא לא נשאר זרוק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אתה יודע שיש 40 אסירים מצרים בבתי-הכלא הישראליים?

דוד טל (ש"ס):

שממשלת מצרים תדאג להם. אני, כנציג מדינת ישראל, צריך לדאוג לאזרחים שלי.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת דראושה, ביקשתי את הסכמת סגן השר להתבטא בעניין הזה. אף שהיושב-ראש יכול להתערב, בעניין הזה ביקשתי את הסכמתו והוא הסכים.

הייתי עם אהוד ברק, ראש האופוזיציה, אצל הנשיא מובארק. אהוד ברק העלה את העניין הזה. אני רק מצטט את מה שהוא אמר, אני לא נכנס לוויכוח. אמר הנשיא המצרי: מערכת המשפט שפטה אותו על-פי אמות המידה שלנו והוא קיבל את עונשו. הוא אפילו נתן כדוגמה את פולארד. הוא אמר: אתם יכולים לשחרר את פולארד כשאתם דורשים לשחרר את עזאם? הוא הוסיף ואמר לעיתונאים, ובזה אני רוצה לשים דגש: לולא התפרסם הנושא כפי שהוא התפרסם על-ידיכם, יכול להיות שהוא כבר היה בישראל מזמן, עוד לפני המשפט. תודה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אכן צודק אדוני היושב-ראש רק לגבי חלק אחד של הדברים, שאם אכן הדבר לא היה מפורסם, עזאם עזאם היה בישראל.

דבר שני, והוא הדבר החשוב, שעזאם עזאם לא עשה מעולם דבר, מעולם הוא לא הופעל על-ידי ישראל בשום צורה שהיא, בשום משימה שהיא. לכן מעצרו הוא מעצר שווא. לצערנו הרב, בית-המשפט לא קיבל את כל הפניות, מנשיא המדינה עד ראש הממשלה ועד אחרון השרים, שביקשו להתערב בעניין.

אני לא הייתי מערב את הנושא הזה עם הנושא של פולארד. צר לי רק מה שאמר חבר הכנסת דראושה, שלא מסוגל גם ברגע הזה פשוט לומר: שחררו את עזאם עזאם.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני בעד שחרור עזאם עזאם. איך אפשר לשחרר אותו?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מה זה קשור בכלל?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

צריך לשחרר אותו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

צריך לשחרר אותו, כי הוא יושב שם שלא בצדק, שלא כדין.

לגבי חבר הכנסת סאלח טריף. חבר הכנסת סאלח טריף העלה נקודה בדבר ביקורי השרים. אני מאוד מקווה שלא נצטרך לחכות, חלילה וחס, 13 שנה, כמו שחיכינו עם פולארד, עד שהשר הראשון ביקר אצלו. אני מקווה שנוכל להחזיר אותו לארץ הרבה יותר מהר מאשר זה נראה. יש גם סמכויות חנינה, למרות החלטות של מערכות המשפט, והנושא הזה לא יורד מסדר-היום שלנו. אינני רוצה לפרט לגבי נוספים שהיו לאחרונה במצרים, ודיברו על כך עם נשיא מצרים. בכל המגעים שיש לנו, גם עם האמריקנים, הדבר הזה עולה; גם עם מזכירת המדינה האמריקנית הנושא הזה עלה, ומזכירת המדינה עצמה עושה עושה מאמצים כדי לשחרר את עזאם עזאם, ואני לא רוצה להרחיב.

היו"ר א' אושעיה:

תודה, אדוני סגן השר.

טקס הדלקת המשואות בערב יום העצמאות

חבר הכנסת ר' אלול שאל את ראש הממשלה ביום י"ז באייר התשנ"ח (13 במאי 1998):

בטקס הדלקת המשואות שנערך בערב יום העצמאות נעשה ניסיון למנוע מאחת הנשים שהדליקה משואה לערוך שינוי בנוסח המוכתב על מנת להזכיר את שמו של ראש הממשלה לשעבר, מר יצחק רבין, זיכרונו לברכה.

רצוני לשאול:

1. מי אחראי לכתיבת הנוסחים שנקראו בטקס הדלקת המשואות?

2. מדוע היה צורך בוויכוח על מנת להזכיר את שמו של יצחק רבין?

3. מדוע מתנגד משרדך להזכרת שמו של יצחק רבין?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

1. מרכז ההסברה מכין הצעת נוסח למדליקי המשואות. מחברי הנוסח מאפשרים למדליקי המשואות להכניס שינויים בנוסח על-פי משאלותיהם.

2. גברת שרירא ביקשה להכניס שינוי בנוסח דבריה רק לאחר החזרה הכללית, שעות מעטות לפני הטקס עצמו.

30 דקות לאחר שהובאה בקשתה לידיעת מחברי הטקסט קיבלה גברת שרירא נוסח מתוקן, שכלל את שמו של יצחק רבין.

3. בעיצוב מהלך הטקס ראה מרכז ההסברה חשיבות בכך ששמו של יצחק רבין, זיכרונו לברכה, יוזכר על-ידי הדובר המרכזי – יושב-ראש הכנסת, וכך גם היה בפועל.

היו"ר א' אושעיה:

שאלה נוספת, חבר הכנסת אלול, בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני סגן השר, יש לי לפעמים תחושה שאנחנו לא זהירים. בכל זאת, קרה פעם אחת בחיים הדמוקרטיים שלנו רצח של ראש ממשלה בישראל. המקרה הזה הוא דוגמה, ואני מניח שיש עוד מקרים כאלה – אזכור שמו של יצחק רבין בכל מיני יומני שנה, בטקסים כאלה ואחרים, רחובות כאלה ואחרים. אולי כדאי שתהיה הנחיה מתאימה במשרד ראש הממשלה לכל משרדי הממשלה הנוגעים בדבר. בכל זאת, זו היתה פגיעה קשה מאוד בדמוקרטיה הישראלית, בכל זאת מדובר ברצח של ראש ממשלה. יש לא מעט דוגמאות שעולות כאן חדשות לבקרים. על מנת שלא יישנו מקרים מהסוג הזה, אולי תצא הוראה ברורה לכל משרדי הממשלה כיצד לנהוג בעניין הרצח הנתעב הזה ובפגיעה בדמוקרטיה, וכמובן בזכרו של יצחק רבין. תודה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת רפי אלול, אין ספק שמדובר לא רק ברצח נתעב, אלא בכל גינוי אפשרי שיש למעשה ברברי כזה, מעשה בהמי כזה. רצח של כל אדם הוא רצח שכואב למשפחה, כואב לחברים, כואב לילדים, כואב למוקירי זכרו – על אחת כמה וכמה רצח של ראש ממשלה בישראל, שהיה, וכולנו מקווים שלא יהיה עוד בעתיד.

אני חושב שצריך לעשות הכול כדי להנציח את זכר יצחק רבין, אבל החזרה הזאת, הדרישה של חבריו לסיעה, שנעשית ממניעים חיוביים, כמובן, לפי דעתי, גורמת לפעמים לתגובות של ריאקציה, לתגובת נגד, בקרב חלקים אחרים באוכלוסייה. מובן שאני רוצה שהדבר הזה יעשה בהיקף המקסימלי האפשרי, אבל בוא באמת נעשה את זה כאשר יש הסכמה. לפי דעתי, יש הסכמה כללית להנצחת זכר יצחק רבין, בלי שהדבר יהפוך להיות משהו שעושים מתוך חובה, אלא משהו שלפי דעתי צריך לעשות כזכות; הייתי אומר, חובה פנימית ולא חובה שתוכתב על-ידי כללי טקס או משהו אחר. כל מי שלא עושה זאת, לפי דעתי, עושה לא נכון. צריך לאפשר לדברים להתנהל באופן הזה, שבו בכל הזדמנות יש כמובן להזכיר את יצחק רבין, להזכיר את פועלו, להזכיר את שמו, ולגנות את המעשה שהביא לרציחתו.

היו"ר א' אושעיה:

תודה לך, אדוני סגן השר.

הוויכוח על אבטחת סגן נשיא ארצות-הברית

חבר הכנסת י' וקנין שאל את ראש הממשלה ביום י"ז באייר התשנ"ח (13 במאי 1998):

ביקורו של סגן נשיא ארצות-הברית בישראל החל בתקרית שנבעה מוויכוח בין השב"כ לאנשי האבטחה האמריקנים. הנושא שב והעלה את נושא הנהלים המחמירים של אנשי האבטחה.

רצוני לשאול:

1. האם נבדק אם הוויכוח שגרם לעיכובו של אל גור במטוסו היה מוצדק?

2. האם תיבחן עמדתו העקרונית של השב"כ?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. בסיום מבצע אבטחת סגן נשיא ארצות-הברית בוצע, כנהוג בתום כל מבצע, תחקיר ביחידה הממלכתית לאבטחת אישים, ונבחנו בו בעיקר היבטי התכנון והביצוע. למנכ"ח חומרת האירוע במבצע זה, בוצע גם תחקיר מיוחד בראשות ראש אגף האבטחה. ממצאי תחקיר זה ולקחיו הוצגו בפני ראש השירות.

בכוונת היחידה הממלכתית לאבטחת אישים לקיים בהקדם דיון הפקת לקחים עם העמיתים האמריקנים – שעמם קיימים קשרי עבודה מצוינים – על מנת לקבוע במשותף מה הם הצעדים הנדרשים למניעת הישנות מקרים כגון אלה.

2. שירות הביטחון הכללי בוחן כל העת את התאמת רמת האבטחה הנגזרת מרמת האיום מחד גיסא, ומדפוסי הפעילות של האישים המאובטחים מאידך גיסא. בחינה זו נעשית בעיקר בדיוני הערכת מצב המתקיימים בתדירות קבועה בפורומים שונים, ובכלל זה בראשות ראש השירות.

היטל על יבוא ברזל מאיטליה

חבר הכנסת ע' זיסמן שאל את ראש הממשלה ביום כ"ד באייר התשנ"ח (20 במאי 1998):

בישיבת הממשלה ב-10 במאי 1998 נטלת את סמכות שר האוצר ואישרת את ההיטל על יבוא ברזל מאיטליה. זאת, בניגוד לעמדת שר האוצר, שטען כי צו זה ימנע תחרות בענף הפלדה.

רצוני לשאול:

1. מה הם השיקולים שהנחו אותך באישור ההיטל?

2. האם ההיטל לא סותר את מדיניותך לעידוד התחרות והחופש הכלכלי?

3. ההיטל ימנע ירידת מחירים ותחרות, דבר שיפגע בצרכנים. האם לנוכח זאת תשנה את החלטתך?

תשובת סגן שר הביטחון ס' שלום:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. אחד האמצעים החשובים ביותר לעידוד תחרות חופשית והוגנת הוא כלי אכיפה נגד ייבוא בהיצף, אשר בטווח ארוך מצמצם תחרות וגורם לעליית מחירים.

2. לנוכח האמור לעיל, ההיטל אינו סותר כלל את מדיניותי לעידוד התחרות והחופש הכלכלי, אלא להיפך.

3. בטווח הארוך, ההיטל לא ימנע ירידת מחירים ולא יצמצם את התחרות, שכן היצף מביא לירידה זמנית של מחירים, לחיסול מתחרים באופן לא הוגן ולא חוקי, ובעקבות כך לעליית מחירים משמעותית בשלב מאוחר יותר.

ספר תורה המוצג במוזיאון בקהיר

חבר הכנסת ר' זאבי שאל את שר החוץ ביום כ"ג בטבת התשנ"ח (21 בינואר 1998):

בחודש פברואר 1996 שאלתי את שר החוץ בדבר ספר תורה שנלקח שלל על-ידי המצרים במוצב צה"ל במלחמת יום הכיפורים ומוצג במוזיאון הלאומי בקהיר. סגן שר החוץ דאז הבטיח פעולה מיוחדת כדי לקבל בחזרה את ספר התורה.

רצוני לשאול:

1. האם ידוע לך הדבר?

2. האם ספר התורה עדיין מוצג במוזיאון בקהיר?

3. מה נעשה עד כה כדי להשיבו לידינו?

4. מה בדעתך לעשות כדי שהמצרים ישיבו לנו את ספר התורה?

סגן שר הביטחון ס' שלום: 1. עניין ספר התורה שנלקח שלל ממוצב "המזח" במלחמת יום הכיפורים מוכר ונמצא בטיפול.

2. גם כיום מוצג ספר התורה במוזיאון המלחמה בקהיר.

3. נעשים מאמצים רבים להשיב את הספר ארצה.

4. שגרירנו בקהיר מקדיש תשומת לב אישית לכך ומעלה את נושא החזרת ספר התורה בכל פגישותיו בדרגי הממשל הבכירים.

היו"ר א' אושעיה:

בבקשה, שאלה נוספת לחבר הכנסת זאבי.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, אדוני סגן השר, אני מודה שאני חדל אונים בנושא הזה. אני מטפל בו כמעט שלוש שנים, ולא זוכה להזיז, לא את הממשלה הקודמת ולא הממשלה הנוכחית.

ברשות היושב-ראש, אני אתאר בקצרה, באמת בקצרה, את תולדות הסיפור. חייל שלנו במוצב "המזח", במלחמת יום הכיפורים, כאשר המוצב הלך לשבי, לקח אתו את ספר התורה, שבו הוא ראה את הדבר הקדוש ביותר; הוא לא יפקיר אותו במוצב או במעוז שניטש. המצרים ראו בספר התורה שלל מלחמה, אף-על-פי שזה לא אמצעי לחימה, זה בסך הכול ספר קדוש של דת אחרת, והערבים והמוסלמים יודעים לכבד דת אחרת כשהם רוצים.

בכל אופן, הם לקחו את ספר התורה כשלל, ונתנו אותו לשר ההגנה המצרי, שנתן אותו מתנה לנשיא סאדאת, שנתן אותו שי לחסנין הייכל, שהיה אז יושב-ראש מועצת המנהלים של העיתון "אל-אהראם", וזה האחרון, חסנין הייכל, נתן אותו למוזיאון המלחמה במצודת מוחמד עלי בקהיר. עד כאן השתלשלות הדברים.

אני סבור, שההתייחסות של המצרים לספר תורה יהודי כאל שלל מלחמה, צריכה לקומם אותנו, גם את אלה שקוראים לעצמם חילונים. זה הספר שעשה אותנו לעם, זה ספר קדוש, זה ספר תורת חיים בשבילנו, זה סמל בשבילנו, ולא יכול להיות שאומה שעשתה אתנו שלום, ובשביל השלום נתנו את כל חצי האי סיני עם שדות הנפט, עם שדות המלחמה, עם שדות התעופה, עם הכול – הם מחזיקים בספר הקדוש שלנו כשלל מלחמה, ומציגים אותו לתיירים שבאים למצודת מוחמד עלי לראות את ספר התורה, השלל, אמצעי הלחימה שנלקח מהיהודים.

אני חושב שאסור לנו להשלים עם זה שהמצרים אדישים. 20 שנה – שלום עם מצרים. מה עוד צריך לקרות כדי שהם יבינו שזו מחווה, לא רק אנושית, אלא מחווה בסיסית ביחסים בין עמים ובין דתות?

כשנודע לי הדבר, בפברואר 1996, היתה עוד הממשלה הקודמת. פניתי בשאלתא לשר החוץ דאז, והשיב לי סגן שר החוץ דאז, חבר הכנסת אלי דיין. הוא אמר: אני אעשה הכול, ואנחנו עושים הכול. הוא נתן לי את ההרגשה השקטה שאו-טו-טו זה בסדר. יותר מזה, הוא דיבר על ספר התורה כדבר קדוש בסופרלטיבים הרבה יותר גדולים ממני; הוא גם איש דתי, הוא שם את הכיפה על הראש כל שעות היממה, אני – רק כשאני מדבר על ספר התורה או קורא בתורה. הוא הבטיח והבטיח, ולא זז דבר.

פניתי לממשלה החדשה, שהיא ממשלה לאומית – כך היא קוראת לעצמה – והייתי בטוח שהיא לא תיתן לי תשובה כלאחר יד. חלפו שנתיים, הגשתי עוד פעם שאלתא, קיבלתי את התשובה מראש הממשלה, שאדוני כבר קרא אותה פה מן הכתב יותר מוקדם, ופניתי לשני הרבנים הראשיים – אולי

מהם תבוא התשועה. אני יודע שלרבנים הראשיים אין הכוח שיש לכם כממשלה; הם יכולים רק להצטרף לזעקה שלי או לתביעה שלי, שניתן כבוד לספר התורה.

אבל אתם, כממשלה, גם כשהיחסים מתוחים, אפשר להסביר למצרים, יש להם שגריר בתל-אביב שהוא ידידותי, וכשאני הולך אליו בשבוע הבא לקוקטייל, אני הולך לדבר אתו רק על זה. יש לנו שגריר במצרים, ויש לנו מפעם לפעם אינטרסים כאלה ואחרים, ולא יכול להיות, שספר תורה יתגלגל במוזיאון מלחמה, כאמצעי מלחמה, 20 שנה אחרי שיש לנו שלום. תודה על הסבלנות.

היו"ר א' אושעיה:

בבקשה, אדוני סגן השר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הקשבתי אכן לדבריו של חבר הכנסת זאבי, שמדברים, כמוכן, בעד עצמם. אעביר את הדברים למי שצריך להעבירם, על מנת לנסות לבדוק. אני לא בטוח שכלל חברי הממשלה יודעים על כך, וטוב שהדבר הועלה. אני מקווה שיהיה אפשר למצוא את הדרך לעשות זאת, כל אחד בדרכו שלו.

היו"ר א' אושעיה:

תודה.

הצעה לסדר-היום

מה קרה ליוזמת הממשלה לנסיגה מלבנון?

היו"ר א' אושעיה:

אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום. האם אדוני ישיב על שתי ההצעות יחד?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כן.

היו"ר א' אושעיה:

אם כן, הצעה לסדר-היום מס' 4617 – מה קרה ליוזמת הממשלה לנסיגה מלבנון? יציג את ההצעה חבר הכנסת שלמה בן-עמי. בבקשה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, מאז החלה ההרפתקה הלבנונית שלנו היא יכולה אולי להיכנס לדברי הימים כאחד מהכישלונות האסטרטגיים הגדולים ביותר שידעה מדינת ישראל.

אני רוצה להזכיר, צה"ל נכנס ללבנון כדי לעשות סדר חדש לא רק בלבנון, אלא במידה מסוימת גם מסביב, גם במזרח התיכון. התוצאה של הסדר החדש הזה היתה, שהושג בדיוק ההיפך ממה שחשבנו. הרי הכוונה המקורית היתה למנוע מן התנועה הלאומית הפלסטינית לממש את עצמה. קרה בדיוק ההיפך. התנועה הלאומית הפלסטינית נכנסה אתנו להסדר, והיא נמצאת היום בדרך לפתרון קבע של ההסדר הזה, על בסיס טריטוריאלי, שזה בניגוד לגישת הממשלה.

נכשלה תפיסה אסטרטגית נוספת, הטענה שאנחנו נתחבר עם המיעוטים, והרסנו את המארוניטים, אלה שאמורים היו להיות בעלי הברית שלנו, הוצאנו את אש"ף והשלטנו את ה"חיזבאללה".

אני לא יכול לחשוב על כישלון אסטרטגי יותר גדול של תפיסת הביטחון שלנו מהמלחמה הזאת.

אחר כך, לאחר שנים שכולנו מדשדשים בהן בבזבז הלבנוני, באה הממשלה הזאת ומציעה שתי יוזמות, בזו אחר זו. האחת – לבנון תחילה, שאיש לא יודע מה זה היה בדיוק, זה היה בתחילת ימיה של הממשלה הזאת, לבנון תחילה בלי להגיד מה אחר כך, וזה נולד כעובר מת, לא היה לזה שום סיכוי מההתחלה. יש יוזמה, אבל היא מתה, היא לא חשובה. אחר כך המשכנו את השהות בלבנון, וההרג נמשך, וחוסר התוחלת נמשך, ואז באה הממשלה עם רעיון חדש, והיא מקבלת את 425. שמענו את סגן השר, אני לא לגמרי מבין על מה הוא הולך בדיוק לענות, אם הוא לא יושב כאן כדי לשמוע מה יש לנו להגיד.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא דיברתם על זה בוועדת החוץ והביטחון?

שלמה בן-עמי (העבודה):

מה זה שייך, עכשיו אנחנו מדברים לאומה.

סאלח טריף (העבודה):

אי-אפשר להמשיך ללא נציג ממשלה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נציג הממשלה פה.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אולי תפסיק את הישיבה?

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, לא צריך להגזים, צריך להבין שלסגן השר יש גם צרכים אישיים. בכל זאת סגן השר נמצא כאן מ-11:00.

חבר הכנסת בן-עמי, ברשותך, נכנסו ליציע האורחים תלמידי כיתות ח' מ"אורט ליבוביץ" בנתניה, אז תרשה לי לברך אותם בברוכים הבאים. בבקשה, אדוני.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אם כן, באו שתי יוזמות, האחת לבנון תחילה, שנולדה מתה, כי לא היה ברור מה אחר כך. הרי כשממשלות בישראל דיברו על עזה תחילה, למה התכוונו? שיש עזה תחילה, ואחר כך יש עוד משהו, ובלי שתובהר מסגרת המשך המשא-ומתן עם הפלסטינים, לא היה אפשר להגיע לעזה תחילה. עם ערפאת הסכמת על עזה תחילה, ואחר כך על עוד משהו, אז עם לבנון וסוריה אתה לא צריך לדבר על מה יהיה אחר כך? זה היה מופרך מלכתחילה להאמין שאפשר להגיע להסדר על בסיס לבנון תחילה.

אז באה הממשלה ואומרת, לא הלך, לא פעל, יש לנו יוזמה אחרת. 425 – שכל אחד מכיר, היא קיימת. אלא מה – זאת יוזמה שאין בה התניות. 425 אומרת – כמו שנכנסת, לא שאלת איש כשנכנסת, מה אתה שואל עכשיו כשאתה יוצא? תצא. מי מפריע לך? אבל אנחנו רוצים את הטוב שבכל העולם. לצאת, על-פי 425, אבל בהסכמת הממשלה הלבנונית וסידורים שונים, מהצרפתיים והאחרים.

כלומר, המשוואה הראשונית שכל ילד יודע, שאין פתרון חד-צדדי לבעיה הלבנונית, אין בעצם פתרון טקטי. בלבנון ניסינו את כל הפתרונות הטקטיים האפשריים. הפתרון הטקטי לא קיים, אנחנו ניסינו

בלבנון הכול, רק לא את הפתרון הפוליטי. האמת היא שהיה איזה פתרון פוליטי-מדיני ב-1983. מי דפק אותו? אותם כוחות שימנעו אותו היום אם הוא לא יתואם אתם, הסורים.

היה לנו הסכם שלום ב-1983 עם הלבנונים, מה יצא ממנו? שום דבר. לא שווה את הנייר. לכן חייבים אחת ולתמיד להבין, שלבנון היא מדינה שקיימת בממד הטריטוריאלי שלה, היא לא קיימת כדי לשאת ולתת באופן ריבוני עם בן-שיח כמו מדינת ישראל. לכן אתה אינך יכול לצפות, לתבוע מממשלת לבנון להגיע אתך להסדר, משום שהסורים לא ייתנו את הדבר הזה.

תלינו תקוות באנאן. אנאן בא ואמר כאן: מאז נכנסה ישראל ללבנון, לפני 20 שנה, הופיעו כוחות חדשים שצריך להתחשב בהם. לא נוכל להגיע להסדר אך ורק בין ישראל לבין לבנון. שמעתי כמה יוזמות של שר הביטחון שהצרפתים יתפרסו, לא יתפרסו, שיראק אמר בבירור: לא יקום ולא יהיה, רוצים לצאת, זה יהיה חד-צדדי, אבל אם זה לא הולך בתיאום אזורי זה לא יפעל.

מהרגע הראשון שממשלת נתניהו הגיעה בו לשלטון אתם מפריחים כל מיני אמירות בנושא לבנון. יש פה מידה של הונאה. נכון, הממשלה התגאתה בזה, והיא צדקה שסוריה נבוכה. זאת המטרה האסטרטגית של היוזמה, להביך את הצד השני? המטרה האסטרטגית היא להשיג את המטרה, להביא ליציאת כוחות צה"ל מלבנון. סוריה נבוכה. אני אומר לך, על-פי כל מה שאני יודע וקורא, סוריה יצאה מהמבוכה. ההישג הזה מת. גם במגעים שמדלין אולברייט עושה, וגם במגעים שהאירופים עושים, הם לא מעלים בדעתם, שייתכן להפריד בתוך הכלים השלובים האלה, סוריה ולבנון.

לכן, השאלה היא, מה אתם עושים? אחרי שהפרחתם ותליתם כל מיני תקוות, היתה לכם היוזמה הדרמטית, הממשלה הראשונה שמקבלת ותמצא פתרון. אין, לצערי, פתרון. אינני נמנה עם אלה הסבורים שצריך לצאת חד-צדדית. אפילו עמיתי יוסי ביילין, שמדבר על נסיגה חד-צדדית, התוכנית שהוא פרסם מדברת על נסיגה בתוך לבנון. הדבר הזה משמעותו, שכדי לשמר את ביטחונם של יישובי הגליל, יהיה צורך להשקיע מיליארד דולר במשך שנה ולא לסגת אל הקו הבין-לאומי, כי הקו הבין-לאומי על-פי תפיסתם אינו ניתן להגנה.

במהלך השנה הזאת יש כל הסיכויים שתהיה הסלמה, משום שברגע שהכרזת על הנסיגה תהיה הסלמה.

לכן אני אומר, שזו אחת הטרגדיות הקשות ביותר ואחת ההצלחות האסטרטגיות הגדולות ביותר של סוריה. המלכוד שלנו הוא מלכוד אמיתי. יציאה חד-צדדית נושאת אתה את כל הסכנות שכל אחד מכיר, לדעתי, לרבות אפשרות לעימות גדול עם סוריה. זאת משום שבממשלה שיושבת על הדרך השלישית, שנשענת על קולותיה של הדרך השלישית, יציאה חד-צדדית מלבנון מעבירה לסוריה מסר ברור מאין כמותו, שהממשלה הזאת – כך היא תחשוב, בגלל הדרך השלישית, בין היתר – הצליחה לנתק את הקשר בין לבנון לבין סוריה. זה המסר שיעבור לאסד.

לבנון, שהיתה מכשיר העבודה של אסד במאבק על רמת-הגולן, מפסיקה להיות מכשיר כזה. יש לי ספק אם האיש לא ימצא מכשירים נוספים, לרבות התקפות על יישובי אצבע-הגליל או על יישובי הצפון, דבר שיכול בהחלט להפוך לעילת מלחמה עם סוריה.

כך שאנחנו תקועים, כשהמוצא היחיד הוא – ידעו זאת כולם, וחשוב שהממשלה הזאת תודה בכך, גם אחרי כך וכך חודשים שהיא זרקה את היוזמה הזאת – שאין הסדר זולת פתיחת משא-ומתן עם סוריה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

ההסדר עובר דרך הגולן.

שלמה בן-עמי (העבודה):

הדבר הזה פירושו לפתוח במשא-ומתן עם סוריה על-ידי אימוץ נוסחה.

אני מסיים, אדוני היושב-ראש, בכמה נקודות. צריך לשאת ולתת לא על ההסדר, אלא על הפתיחה של המשא-ומתן, על-ידי אימוץ נוסחה שכל צד מקבל או רושם לפניו את עמדתו של הצד השני כפי שהוא הבין אותה מן המשא-ומתן הקודם.

הסעיף השני צריך להיות בתמיכת המעצמות – ואולי יש כאן איזה יתרון ליוזמה שלכם, אם אתם במשא-ומתן הזה עם הסורים, ולא TEM ותבואו למשא-ומתן עם הסורים – ולפיו, החלטה 425 היא עם הלבנונים, כי זו ברכה לבטלה, אדוני סגן השר. אתם יודעים את זה. כל הממשלות הישראליות ידעו את זה.

הדבר השלישי – בהסכם הפריסה של היציאה יתפרס כוח בין-לאומי. זה יכול להיות כל כוח בין-לאומי שאנחנו יכולים לדבר עליו. עכשיו נאט"ו מקבל מעמד מאוד מיוחד כחיל שלום. זה יכול להיות נאט"ו וזה יכול להיות כל דבר אחר. וישראל תשמור על זכות ההגנה העצמית בהסכם שיגיעו אליו עם הסורים.

אני לא חושב שהיום אתם רשאים להגיד: יש לנו יוזמה ואנחנו מחכים שהיא תתממש. אין לכם יוזמה. אין דבר כזה עוד, אלא אם כן היא עוברת למשא-ומתן עם סוריה. אפשר להחליט – או לצאת חד-צדדית, או לעשות משא-ומתן עם סוריה. אבל להגיד: לא יוצאים חד-צדדית, לא עושים משא-ומתן עם סוריה, אבל יש לנו יוזמה – זאת הונאה של דעת הקהל הישראלית. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה.

הצעה לסדר-היום

שנה למלחמת לבנון

היו"ר א' אושעיה:

נעבור להצעה לסדר-היום בנושא: 16 שנה למלחמת לבנון – מס' 5554. חבר הכנסת סאלח טריף, בבקשה.

קריאה:

האם השר ישיב על שתי ההצעות יחד?

היו"ר א' אושעיה:

כן, הוא יענה על שתיהן יחד. זה אותו נושא.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אנחנו נוטים לשכוח דברים במדינה שלנו. הגעתי לכאן, לפוליטיקה הישראלית, אחרי שהשתתפתי במלחמת לבנון ב-1982, וחוויתי על בשרי את המלחמה הקשה, את הכניסה הלא-פשוטה גם במבצע ליטני לפני כן וגם במלחמת לבנון ב-1982, ואת אובדנם הנורא של החברים הכי טובים שהכרתי, מהצנחנים, קרובים לאלה שהיו במג"ב, בצור ובצידון. אם רק אמנה את שמותיהם של הנפלים – ייקח לי דקות רבות להזכיר אותם שמות הנפלים היקרים שנפלו במלחמה הקשה. היו כ-1,000 חללים בלבנון. 16 שנה עברו מאז אותה מלחמה.

אנחנו מצויים בשנים רבות של הסתבכות ישראלית קשה בלבנון וגם במלחמת ההתשה נגד כוחות גרילה של השיעים. אדוני סגן שר הביטחון, כמה קורבנות עוד יידרשו? כמה מחיר דם כבד עוד נשלם, כדי להמחיש את מגבלות הפעלת הכוח בתוך סביבה אזרחית? כמה נסבול עוד?

זה לא פשוט שקצין צה"ל – אלוף, או תת-אלוף – מדבר על נסיגה בלבנון. הוא מדבר אפילו על דברים שהם לא בתחום סמכותו ואחריותו. אבל המועקה והתחושה שחיילינו וקצינינו מגיעים אליה בלבנון היא תחושה כזאת שמוכרחים להתבטא.

אנחנו יושבים כאן בכנסת. אני שמח שהיום, כשאני וחברי, חבר הכנסת שלמה בן-עמי, מדברים על לבנון, על הנסיגה החד-צדדית, על המלחמה שהיתה ועל כל מה שקורה שם, אין נפגעים. אנחנו נוטים לשכוח. וכשיש דם וקורבנות אומרים: אל תדברו, אתם רוקדים על דם הקורבנות שיש בלבנון. השאלה היא זו: אם לא נדבר עכשיו, מתי נדבר?

אדוני סגן שר הביטחון, לדאבוני הרב, אנחנו מקבלים על-פי רוב תמונה מאוד כוזבת על מה שמתרחש. אני הייתי שם ואני יודע מה קורה. אני מדבר עם חיילים שנמצאים שם. אתה תשמע מהם את הדברים. אני לא יכול להגיד כאן את כל מה שאני יודע. אבל אני אומר לכם, אנחנו בהסתבכות קשה, שאי-אפשר להקל בה ראש. נראה לי שלא הקבינט הביטחוני, לא הממשלה ולא שר הביטחון, שהיה אלוף פיקוד צפון ויודע כל דבר שקורה שם, נותנים את הדעת מספיק, במשך שעות על גבי שעות, לשאלה: מה אנחנו עושים שם.

אדוני סגן שר הביטחון, כל פעם יוצאים במשהו חדש; יש טקטיקה חדשה, הקמנו יחידה חדשה, יש הישגים. אבל הכול חולף, הכול זמני, משום שאתה ואני יודעים למה, משום שאנחנו נמצאים בסביבה שלהם. הם מכירים את הוואדיות, את העצים, את התנאים ואת הכול יותר טוב מאתנו. הם מקבלים סיוע. גם כאשר קיבלתם בממשלה ובקבינט החלטה לגבי 425, היתה התרופפות בצד"ל. אתם יודעים שהיו שם עריקות. עקב כך עשו כל מיני פעולות שהביאו לרצח חיילים שלנו.

בכלל, בהזדמנות זו אני רוצה לומר שלא הבנתי את דבריו של תת-אלוף, מפקד יק"ל – יחידת הקישור ללבנון – ארז גרשטיין. לא הבנתי אותו. פתאום הוא מבקר את "ארבע האמהות". אני חושב שטוב שהרמטכ"ל הגיב כפי שהוא הגיב בוועדת החוץ והביטחון. זה לא תפקידו. הוא גם לא ישיא עצות לאמהות. אנחנו גם צריכים להבין כמה שעות חוסר שינה יש לאותן אמהות ומשפחות שיש להן ילדים בלבנון. מי שיש לו – יודע. כולנו צריכים להיות רגישים לעניין הזה.

רבותי, אין כאן ויכוח על כך, שיציאת צה"ל מלבנון, אם היתה מתאפשרת מתוך תיאום עם ממשלת לבנון על הסדרי ביטחון – זה היה הדבר הכי טוב שיכול להיות. אבל כולנו יודעים שהעניין הזה הוא לא מעשי ואי-אפשר להיכנס לשום סידורי ביטחון עם הלבנונים.

מה שקרה, למשל, בממשלת בגין, ב-1983, בחאלדה, היה, שחתמו על הסכם שלום, כאילו אנחנו, חבר הכנסת ראובן ריבלין, היינו בהסכם שלום. זה היה לאחר שחתמו על הסכם עם באשיר ג'מאייל, שנשיאותו לא החזיקה אפילו שבוע. אנחנו יודעים שאנחנו לא יכולים להשיג הסדרים בלבנון. אנחנו יודעים מי הוא הריבון בלבנון. אולי אנחנו גם יודעים מה הוא רוצה. צדקת כשאמרת שההסדר בלבנון עובר דרך הגולן. אבל אני אומר לך, בממשלה הזאת שלנו לא יהיה שום דיון על הגולן עם הסורים. לא יהיה שום דיון על הגולן. תמיד יהיה מי שישלם את המחיר, והמחיר יקר מאוד, והוא בינתיים בדרום-לבנון. השאלה היא: האם אנחנו לא יכולים למצוא פתרון לעניין הזה? האם אנחנו מתביישים – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת סאלח טריף, כשאתה אומר "הממשלה הזאת", האם אתה מתכוון לממשלה הסורית הזאת?

סאלח טריף (העבודה):

בינתיים הממשלה הסורית לא משתנה במשך כ-20 שנה. חשבתי שאתה הרבה יותר אינטליגנטי ממני, לחשוב שאני מתכוון לממשלת נתניהו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אולי תאמר פעם אחת שהסורים הם סרבני שלום באסטרטגיה?

סאלח טריף (העבודה):

אני מודיע לך מניסיון אישי, שהסורים פעם ראשונה – ואני מדבר אתך, ואמרתי לך את הדברים כאן בכנסת – מתכוונים לשלום באמת ורוצים שלום באמת.

אבל, תחשוב היטב שאתה ואנחנו לא יכולים להשיג שלום בלי מחיר. חבר הכנסת ריבלין, מה לעשות? המחיר הוא כבד וקשה, אבל רמת-הגולן היא שטח סורי. אתה יודע זאת. אתה מכיר בזה. כל זמן שאתה מחזיק בשטח לא שלך, אתה לא יכול לעשות שלום. אז או שאתה רציני, או שאתה רוצה סתם לתקוף את הממשלה הסורית.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אנחנו

סאלח טריף (העבודה):

הם, היום, בשונה מהעבר, מכינים את הציבור בסוריה לשלום – ברחוב ובכל מקום. הם מוכנים לשלום אמיתי. לא היה הסכם שכובד כמו שצריך כמו הסכמים עם ישראל שהסורים ידעו לכבדם במהלך הזמן מאז 1948 ועד היום. כל ראשי הממשלה שלך יגידו לך זאת. לכן, זו שאלה אסטרטגית ממדרגה ראשונה, כאשר אין לנו שום סיכוי בעולם שנעשה שלום עם סוריה בטווח הנראה לעין, והממשלה הזאת, לדאבוני, לא תיסוג מרמת-הגולן כדי להביא לנו שלום עם הסורים.

מה אנחנו עושים בדרום-לבנון? מה אנחנו באמת עושים בדרום-לבנון? אני משוכנע, שסוריה לא תאפשר שום סידורי ביטחון בלבנון בלי שיהיה הסדר בגולן, בלי שיהיה הסדר כולל עם הסורים. לכל המהלכים של הממשלה ולמהלכיו של שר הביטחון, בין בהמשך המצב הנוכחי ובין בנסיגה חד-צדדית של ישראל מרצועת הביטחון, יש עניין אחד בלבד היום – לשמור על ביטחון צד"ל. חבר הכנסת רענן כהן, אתה חבר ועדת החוץ והביטחון. בעיית צד"ל היא בעיה באמת לא פשוטה. מבחינה מוסרית, מבחינת חובתנו המוסרית והכללית לביטחון צד"ל ולביטחון אלה שעובדים אתנו בדרום-לבנון – זו בחינה חשובה ביותר. השאלה הנשאלת לגבי האבסורד הזה של "אנחנו לא יוצאים משם כדי לשמור על צד"ל היום" היא שאלה מאוד נוקבת וקשה לכולנו, וכן השאלה האם יש סידורים שאנחנו יכולים לעשות אותם.

החלטת הממשלה לקבל את החלטת האו"ם 425, שהתקבלה למעשה לפני 20 שנה, ב-1978, וקראו לה החלטה היסטורית והיא לוותה ביחסי ציבור בכל העולם – אני חשבתי שאו"ם-טו הולכים לעשות נסיגה חד-צדדית מלבנון. השר שרון היה בעד, השר מרדכי תמך בו והיה נחרץ, וראש הממשלה התקשר לקופי אנאן ויצאו לאירופה להסביר, והכול שווק כאילו לא היה כלום, אדוני היושב-ראש.

היו"ר א' אושעיה:

אתה גם ידעת. זכור לי שידעת גם שלא יצא מזה שום דבר.

סאלח טריף (העבודה):

אני אמרתי את זה.

היו"ר א' אושעיה:

כן. היתה לך משאלת לב, אבל אמרת שזה לא יתקיים.

סאלח טריף (העבודה):

אני אמרתי: הלוואי שהייתי מגיע למצב שישראל יוצאת מדרום-לבנון. קודם כול, אני מאלה שגם נלחמו בגבול, כשהיה "הקו הירוק" ההיסטורי שלנו. אני שואל אתכם: כל מה שהיה עד עכשיו – "קטיושות" נמנעו מפני שאנחנו נמצאים ברצועת הביטחון? כולנו יודעים שהתשובה היא לא. היום ניתן לירות "קטיושות" גם בטווח שמעבר לרצועת הביטחון. ה"קטיושות" לא יוצאות, מכיוון שיש הסדרים, אף שהם לא כתובים. אדוני היושב-ראש, הם לא כתובים.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת טריף, תסכם בבקשה.

סאלח טריף (העבודה):

אני מייד ניגש לסיכום. אני רוצה להסביר, והנושא כל כך חשוב. אותן "קטיושות" שמנענו – אנחנו יכולים למנוע פעילות אל תוך שטחנו גם על-ידי כך שנשב בגבולה הבין-לאומי של ישראל. חבר הכנסת שלמה בן-עמי, את זה יודעים גם קברניטי הביטחון של מדינת ישראל. את זה אומרים בחצי פה ולפעמים בפחד גם אלופים בצה"ל. השאלה הנשאלת היא, מה אנחנו עושים עם צד"ל. תמיד זו שאלה קשה וחשובה, ויש לי חברים שם. אבל, ביטחון המדינה וביטחון חיילינו וצה"ל הם דבר חשוב שצריך להיות בעדיפות עליונה אצל כולנו.

לכן אני אומר: היום, במצב הנוכחי, יציאת צה"ל מרצועת הביטחון לא תהווה שום פגיעה בביטחון המדינה. צה"ל תמיד יכול להילחם באמצעים שיש לו גם מהגבול הבין-לאומי, וגם אם צריך בתוך שטח לבנון, אם תהיה פעילות עוינת. אני רוצה להזכיר לכם, שרבים מחיילינו ומקצינינו נהרגו ממש ליד הגבול – במוצבים שרחוקים 500 מטר מהגבול הבין-לאומי שלנו. אם הם יכלו להגיע לשם, ודאי שהם יכלו להגיע אל מעבר לגבול.

היו"ר א' אושעיה:

יופי. זה היה סיכום נהדר.

סאלח טריף (העבודה):

אדוני, אני רוצה לסיים במשפט אחד.

היו"ר א' אושעיה:

לא. זה היה סיכום יוצא מן הכלל. אני רוצה להגיד לך, שמשפט הסיום היה נהדר.

סאלח טריף (העבודה):

יציאת צה"ל מרצועת הביטחון, עם הסדר על סידורי הביטחון, איננה מעשית לא בעתיד הקרוב ולא בעתיד הנראה לעין, מפני של ישראל יש עכשיו שתי אפשרויות: להמשיך להתבוסס בבזז הלבנוני, או לעשות נסיגה חד-צדדית חכמה ואמיצה מדרום-לבנון.

היו"ר א' אושעיה:

תודה לחבר הכנסת סאלח טריף. ישיב למציעים סגן השר סילבן שלום. מדובר בהצעה לסדר-היום של חבר הכנסת שלמה בן-עמי: מה קרה ליוזמת הממשלה לנסיגה מלבנון; ובהצעתו של חבר הכנסת סלאח טריף: 16 שנה למלחמת לבנון. אדוני סגן השר, בבקשה.

אדוני סגן השר, יושבים ביציע תלמידים מ"אורט ליבוביץ'" בנתניה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ישבו.

היו"ר א' אושעיה:

כן, ישבו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ישבו, והם כבר עוזבים.

היו"ר א' אושעיה:

בוודאי כולנו תקווה שכאשר הם יתגייסו כבר לא יצטרכו לשרת בלבנון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בעיקר אתה, אדוני, שאתה מראשי הציבור בנתניה, מתייחס לעניין.

היו"ר א' אושעיה:

כן. אדוני, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני האזנתי בקשב מרגע שנכנסתי לדברי חברי הכנסת שלמה בן-עמי וסאלח טריף. חבר הכנסת בן-עמי, לא הבנתי מה אתה מעדיף – שלא תהיה שום יוזמה? שלא יהיה שום דבר? שישראל תשב בחיבוק ידיים ולא תעשה דבר בתחום הלבנוני? או שאולי תנסה איזה אפיק מסוים שיכול להיות שיצליח ויכול להיות שלא יצליח?

שלמה בן-עמי (העבודה):

בטוח שלא.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אבל, לבוא ולבקר ממשלה על עצם העובדה שהיא עושה מעשה שלא עשו 20 שנה – קשה לי להבין.

סופה לדבר (העבודה):

מי בכלל מעז לבקר את הממשלה הזו? מי מעז לבקר את הממשלה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הממשלה שלך, ואתה עדיין לא היית אז חבר כנסת, במשך ארבע שנים – –

סאלח טריף (העבודה):

הוא לא היה חבר כנסת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אמרתי, הוא לא היה אז חבר כנסת.

– – לא אימצה את החלטה 425. זו ממשלת שמאל, שקוראת לעצמה ממשלת שלום, והיא לא אימצה זאת. באה ממשלה חדשה ומוכנה לשנות את כל האסטרטגיה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אתה סגן שר הביטחון, והיית בטירונות. שם אומרים: אל תנקה את הרובה, אבל שיהיה נקי. תטפלו בבעיה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת בן-עמי, חביבי, אתה תקשיב לי. החלטה 425 – זה שינוי אסטרטגי מדהים, ואולי אתה לא ער לו. עד היום, ממשלת ישראל לא היתה מוכנה ללכת לשום אמירה של יציאה מלבנון ללא הסכם שלום. זו היתה עמדת כל ממשלות ישראל 20 שנה – שלא יצאו מלבנון ללא הסדר שלום. פה השינוי המדהים, השינוי שקובע שאנחנו לא משיגים שלום נצא מלבנון אם נמצא פתרון צבאי, פתרון

צבאי שיבטיח את גבול הצפון ויבטיח את הכפריים. אז גם זה לא בסדר? תוסיף על כך, שאתה גם הסכמת ואמרת, שזה הציב את הסורים באיזו מבוכה מסוימת.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אבל, זו לא המטרה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז גם זה לא בסדר? אז היה עדיף שלא היינו מקבלים בכלל את ההחלטה הזאת. אנחנו מנסים דרך מסוימת – תאמין לי שזה לא היה קל להעביר את זה גם בממשלת ישראל, וגם בקבינט שקיבל את ההחלטה – על כך שמשנים את האסטרטגיה שקובעת שלא נצא מלבנון ללא הסכם שלום, אלא אומרים, נצא מלבנון אם יהיה פתרון צבאי, בלי שמחייבים אותם לשלום ובלי שאנחנו תובעים את מה שתבענו תמיד בעבר – יציאת הסורים מלבנון. אז גם ההליכה הזאת לקראת היא לא בסדר?

הרי לנו אין עניין באדמת לבנון, וזה ברור. היו כאלה, בזמנם, כשנכנסו ללבנון, שאמרו שזו אדמת הגלעד. היו כל מיני מודעות כאלה, ואמרו שזה חלק מארץ-ישראל ההיסטורית. אנחנו לא ראינו בזה אדמה של ארץ-ישראל, ואין לנו עניין. היינו שם ונשארו שם למען מטרה אחת, ואתה איש הצפון, אתה איש קריית-שמונה, ואתה יודע זאת – הגנה על יישובי הצפון. אין שום סיבה אחרת לכך שאנחנו יושבים שם. החשש שלנו הוא, שיציאה משם באופן חד-צדדי תוביל להסלמה קשה יותר משהיתה לפני 1982. הרי בקיץ 1981 נורו למעלה מ-2,000 מטחי "קטיושה". צריך לזכור את הימים. אלפי תושבים עזבו בלי לחזור. היו כאלה שהציעו – וגם אלה דברים שאנשים שוכחים – להסיט את התושבים, לא את כוחות צה"ל, 15 קילומטר מהגבול, כי הם עומדים בטווח האש. אלה דברים שאף אחד לא מעלה על דעתו. תבדוק כמה עזבו את קריית-שמונה אז וכמה ביישובים אחרים לאורך גבול הצפון, ותראה מדוע אנחנו שם. המטרה שם היא לא למען ההישארות עצמה.

לכן, ההחלטה שלנו היא לקבל את 425, וזה מתוך מטרה להגיע לשלום. לצערי הרב, הסורים שולטים בלבנון עד כדי כך שרפיק חרירי אתמול לא יכול היה להגיד שהוא מקבל את עמדת ישראל, אלא הוא אומר: רק אם תצאו מרמת-הגולן.

שלמה בן-עמי (העבודה):

אז מה עושים? אדוני סגן השר, אם יסתבר לכם – בוא נאמר כך: ברכה לממשלת ישראל שקיבלה את 425. מסתבר לכם שזה לא עובד. מה עושים?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

קודם כול, ברכה על 425. זה שינוי ממה שאמרת כאן, כי אמרת שקבלת 425 זו הונאה גדולה. על זה אני אסכים אתך. החלטה 425, בעד יציאה מלבנון ללא הסכם שלום וללא פינוי מקביל של הצבא

הסורי, זה שינוי מדהים, ששום ממשלה וראש ממשלה לא היו מוכנים לקבל. גם יצחק רבין לא היה מוכן לקבל את זה. זה היה שינוי אסטרטגי עצום.

אנחנו ניסינו דרך אנאן, אתה צודק, מנסים דרך האמריקנים, לכן חרירי גם נמצא שם, וכל הדבר הזה הוא במטרה אולי להגיע לאיזה הסדר מסוים. אם לא נצליח להגיע להסדר ללא מצב של יציאה מהגולן, יכול להיות שנצטרך לבחון משהו אחר, אבל להאשים אותנו גם על צעד חיובי כזה, זה נראה לי לא לעניין.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

צעד חיובי בדיבורים – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

יש הבדל בין "כלאם פאדי", שיש מישהו שאתה יודע שמדבר תמיד "כלאם פאדי", שלא אזכיר את שמו, לבין מצב שאנחנו מדברים ומתכוונים לזה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

– – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

"איסמע מינכ", הרבה פעמים רציתי לשמוע ממך, ולצערי הרב תמיד באותו כיוון.

קריאות:

– – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

– – – הצעתם הצעה רק כדי לסכסך בין סוריה ולבנון – – – מי מונע מכם לצאת? תצאו. מי מונע מצה"ל לצאת?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

רק עכשיו נכנסת, אחרי שאני מדבר כבר עשר דקות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — רבע דקה.

היו"ר א' אושעיה:

לא, אחרי שהוא דיבר כמה דקות.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מדבר עשר דקות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שמעתי אותך גם בהצעה הקודמת. באתי לשמוע אותך, כי מעניין לשמוע אותך.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תודה רבה.

לכן, אם סוריה תרצה לתת גיבוי, כמובן נשמח. אם לבנון תורה לצבאה לקחת אחריות, להתפרס שם ולפרוס את כוחותיה, כמובן נשמח. אם לא נוכל להגיע להסדר צבאי עם הלבנונים, נצטרך לבחון מה אנחנו צריכים לעשות. מאמצים בין-לאומיים נעשים ללא הפסקה, אני רק רוצה שתדע. ממשלת ארצות-הברית עושה עכשיו מאמץ גדול לנסות אולי לקחת איזו התחייבות מחירי שייתן יד לעניין הזה. מזכ"ל האו"ם כבר אמרתי, צרפת, אנגליה – בלייר, רבים אחרים, שמנסים באמת, כי אף אחד לא מבין את ההיגיון, איך הלבנונים לא מוכנים שישראל תצא משטחם, איך הם לא מוכנים לקבל את זה.

סאלח טריף (העבודה):

מוכנים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הם מוכנים, הם רק לא יכולים. הם לא יכולים להגיד את זה.

כשאתה מדבר, חבר הכנסת סאלח טריף, על 16 שנה, זה כבר 20 שנה מאז 1978 – מבצע ליטני, והיה גם ב-1976. אנחנו רוצים להגיע בסופו של דבר להסדר, וההסדר עם הלבנונים יכול להיעשות מחר רק אם הלבנונים ייתנו התחייבות צבאית שאין עוד מתקפה נגד ישראל, ובזה יצאנו משם. אבל כמובן הסורים מחזיקים אותם ואומרים להם: בלי נסיגה ישראלית הדבר לא קורה.

סאלח טריף (העבודה):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אז מה קורה? כאשר אנחנו נמצאים בשטח מסוים, צועק חבר הכנסת דראושה כל הזמן: תצאו מהשטחים. כאשר אנחנו מוכנים לצאת משטח מסוים, אומר: לא, הוא מקבל את העמדה הסורית. אנחנו מוכנים לצאת מלבנון, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

התנאים שלכם לא התקבלו – – –

קריאה:

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מה התנאים? אתה יודע מה התנאים?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

עד – – – לא יחזור – – – חבל על הזמן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

– – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

נחאב נסמאק, סייד דראושה, אבל אתה צריך להבין דבר אחד. כשאנחנו רוצים לצאת, אתה הראשון
– – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני בעד.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אם היית באמת אדם שנאמן למצפונך, ואני חושב שכן, היית צריך לעלות הראשון כאן ולהגיד לסורים:
אני תובע מכם שתאפשרו את יציאת צה"ל מלבנון. אבל אתה לא מסוגל להגיד משפט כזה, לצערי
הרב.

רענן כהן (העבודה):

מה אתה מציע עכשיו?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מציע להעביר את העניין לוועדת החוץ והביטחון.

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, האם אתם מסכימים להעביר לוועדת החוץ והביטחון? אדוני חבר הכנסת בן-עמי?

שלמה בן-עמי (העבודה):

מוכן.

היו"ר א' אושעיה:

מוכן, ועדת החוץ והביטחון.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. ניתן להצביע. הצבעה בעד פירושה שהנושא מועבר לוועדת החוץ והביטחון.

הצבעה מס' 14

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 12

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושאים לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר א' אושעיה:

אם כן, 12 בעד, אין מתנגדים, אין נמנעים. אני מבקש להוסיף את סגן השר סילבן שלום, סך הכול 13 בעד "מה קרה ליוזמת הממשלה לנסיגה מלבנון?" ו"16 שנה למלחמת לבנון". הצעותיהם של חברי הכנסת שלמה בן-עמי וסאלח טריף יועברו לוועדת החוץ והביטחון.

הצעה לסדר-היום

ברוממה אין כל חדש בהתייחסות לראש הממשלה

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: ברוממה אין כל חדש בהתייחסות לראש הממשלה – הצעה לסדר-היום מס' 4557, של חבר הכנסת ראובן ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אינני יודע אם אני משתמש בבמה זו תחת איצטלה של חסינות חברי הכנסת, אבל גם אם אני עושה זאת, זה מתוך שליחות ציבורית ומתוך נחישות ברורה שמה שאני עושה הוא מעשה צדק.

הכול התחיל בכתבת הטלוויזיה האומללה על אודות הקריאות "מוות לערבים", עם זכייתה של "בית"ר ירושלים" באליפות הכדורגל לשנה הזאת.

אני עצמי, רבותי חברי הכנסת, הייתי בकिכר עם עשרות אלפים נוספים, וכשנדע לי על הדיווח בטלוויזיה, אשר הציג את ראש הממשלה כמי שעומד ומריע לאותן קריאות גזעניות, מרושעות – חבר הכנסת דראושה – מסוכנות, הראויות לכל גינוי, אמרתי – כמו אחרים שנכחו בכיכר – כי המציאות כפי שנשתקפה מן המרקע לא היתה אפילו דומה למציאות האמיתית בכיכר, אפילו בדמיון פרוע.

לא בכדי הגיבה הקריינית גאולה אבן באותו יום כאשר ראתה את הכתבה, כשהיא מגישה את החדשות, כפי שהגיבה לנוכח התמונה הקשה.

אלפי צופי הטלוויזיה שלא היו בכיכר-ספרא חשו רתיעה, ותגובתה זו של גאולה אבן, שנאמרה לדעתי ללא שום כוונת זדון, היא ההוכחה הטובה ביותר לקיומה, חלילה, של מניפולציה, אותה עריכה שהציגה חצאי אמיתות כמציאות שלמה.

גם אם מדובר בעריכה רשלנית, וגם אם מדובר בפרובוקציה מכוונת – – –

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת ריבלין, זה תחיית המתים עכשיו שהעלית את הנושא הזה? זה מעניין אותי.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא, לא. אני כבר מגיע לעניין.

אם מדובר בעריכה רשלנית, אדוני היושב-ראש, הרי שנגרם בעטיה נזק ציבורי קשה גם לראש הממשלה, גם לירושלים ולעשרות אלפי הירושלמים שהיו בכיכר.

ב-15 במאי, אדוני היושב-ראש, תוך כדי הסערה הציבורית, הגיש רפיק חלבי תלונה לוועדת האתיקה של הכנסת. התלונה הוגשה, רבותי, נגדי ונגד סגן השר סילבן שלום, בעקבות התבטאויותיו בעניין כתבת הטלוויזיה האומללה. בתלונה כותב חלבי כך: "אני קובע באופן פסקני, שההאשמות האלה חסרות כל שחר וכל ביסוס" – ההאשמות שלנו. ולמטה מוסיף: "רק מי שנושא ראש מעוות ואינו מבין כלל בשידור טלוויזיה חי יכול להעלות טענה מגוחכת שכזו, אשר כל הכוונה מאחוריה להטיל דופי ביושרם ובהגינותם של העוסקים במלאכה".

ומוסיף חלבי: "רק מפאת כבודם של חברי הכנסת" – אותם מעוותים, אני אומר – "איני מכנה אותם בסגנונם הם". וחתם כמובן את דרישתו להעמידנו לדין משמעתי, או שוועדת האתיקה תיתן דעתה לדברינו כאן בדרישה להתנצלות מאתנו.

מובן שהתלונה הוגשה על-ידי מר רפיק חלבי לפני תוצאות הבדיקה שערך מנכ"ל רשות השידור. בתגובה, הגשתי את ההצעה לסדר-היום ופרסמתי אף הודעה לעיתונות. בהודעה נאמר, שמתמיהה העובדה שדווקא עורך החדשות הנכבד רפיק חלבי הוא זה המעז לייחס לי כוונה להשחיר את פניהם של עיתונאי רשות השידור, שהרי שמו המקצועי כבר נפגם בעבר, לצערי הרב, כאשר בפרשה שאפשר לדמות אותה לפרשה שהיתה כאן לפנינו, הואשם חלבי עצמו על-ידי ראשי הטלוויזיה בשידור כתבת טלוויזיה מניפולטיבית.

בעקבות פרסום ההודעה לעיתונות, נתבקשתי על-ידי גורמים ברשות השידור להוריד את הצעתי לסדר-היום, כדי לתרום להרגעת הרוחות שהתעוררו כתוצאה מהסערה הציבורית בעניין קריאות ה"מוות לערבים".

הסכמתי, ולשם כך הייתי נכון אף להבליג על הדברים הבוטים שכתב חלבי באותה תלונה כנגדי. לכן הופתעתי מאוד לקבל השבוע מכתב התראה מעורך-הדין של מר חלבי, המאיים בהגשת תביעת דיבה אם לא אתנצל על הדברים. בתגובה, מובן שחידשתי מייד את ההצעה לסדר-היום שלפניכם.

רפיק חלבי שכח, כנראה, שביקורת אינה יכולה להיות חד-סטריית, וכי תפקידו וחובתו לבקר את נבחרי הציבור אינם מעניקים לו או לרשות השידור חסינות מפני ביקורת של אנשי הציבור או של הציבור כלפיהם.

איני נמנה עם אלה הממהרים להטיל דופי בתקשורת, וגם איני נמנה עם אלה הקוראים לסתימת פיות או להשתקת ביקורת, גם כשזו אינה נוחה לי, למפלגתי או למנהיגות מפלגתי. אך כמו בתחומים אחרים, מסתבר כי גם זכות הביקורת שייכת כנראה לצד אחד בלבד, וכי יש כאלה הסבורים שניתן להשתיק נבחר ציבור – אגב, תמיד ממחנה מסוים – על-ידי איומים בתביעת דיבה ועל-ידי קביעות פסקניות, ביניהן גם קביעות מתנשאות. שהרי – כך אומרים הללו – מי הם בכלל אנשי אותו מחנה, שישמיעו איזו ביקורת כלפי המחנה הנאור? מה הם מבינים בטלוויזיה בכלל? מה הם מבינים באתיקה עיתונאית?

והרי השאלה האמיתית שצריכה להישאל היא: איך ייתכן שמי שכשל בעבר בתחום קרוב לאתיקה העיתונאית יעז להכפיש את שמו של חבר כנסת, המצביע על ערוותו של מלך עירום? איך ייתכן שדווקא רפיק חלבי הוא זה שמציב את עצמו בצד המאשים?

שהרי, חברי חברי הכנסת, אדוני אלוף פיקוד המרכז לשעבר, בשנת 1979 דיווח כתב "מבט", הלא הוא רפיק חלבי, על כוונה להפקיע קרקעות חקלאיות של תושבים ערבים באזור שכם, כדי להקים עליהן את היישוב אלון-מורה. בכתבה שלוותה, כמובן, בצילומים מן השטח, או על כל פנים כל מי שראה את הכתבה התרשם שהם מן השטח, נראו חקלאים פלסטינים באדמותיהם, הקובלים על כי ישראל עומדת להשתלט על שדות, כרמים ואדמות חקלאיות לשם הקמת היישוב. שר החקלאות דאז, אריק שרון, קבע, כי מדובר בכתבה מסולפת ושקרית, וכי אין כל כוונה להשתלט על קרקע חקלאית פרטית, אלא לבנות את אלון-מורה על אדמות המדינה.

קמה אז סערה ציבורית קשה: בתחילה יצאו חיים יבין – שהיה אז מנהל הטלוויזיה – ומנכ"ל רשות השידור דאז, הלא הוא טומי לפיד, ובצדק, להגנתו של חברם רפיק חלבי. הסתבר שחלבי צילם את החקלאים הפלסטינים על אדמות שלא נכללו כלל בתחומה המיועד של אלון-מורה. בסופו של דבר התברר, כי ככל הנראה אכן נכללו גם דונמים ספורים של אדמות חקלאיות ערביות בתוך 700 הדונמים של אדמות המדינה שעליהן הוקמה אלון-מורה –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא הופקעו אדמות ערבים?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אבל מהדיווח הטלוויזיוני שהציג רק את החקלאים הערבים השתמע כאילו ישראל חוסמת את אדמות הפלסטינים כדי להקים עליהן את היישוב, וכי בשורה התחתונה יוקם היישוב על חשבון אדמותיהם הפרטיות של הפלסטינים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא הפקיעו מיליוני דונמים?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא מדבר כרגע על הפקעות, אני מדבר על דיווח עיתונאי.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת דראושה, אל תפריע.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אז כמו היום הוכח, כי בייחוד בטלוויזיה הצגת חלק מהתמונה, או הצגת חצאי אמיתות גרועה לעתים מדיווח שקרי מפורש, כי דיווח שקרי קל לחשיפה ולסתירה, ודיווח אחר גרוע יותר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

רענן כהן (העבודה):

זו הצעה לסדר-היום?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא יסתמו לנו את הפיות באיומי דיבה.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת ריבלין.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, לחבר הכנסת ריבלין יש טעות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הזעקה שלכם נשמעת תמיד כאשר מבקרים את המבקרים.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אסור לך לתקוף עובד ציבור.

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת ריבלין, יש לי שאלה אליך: רפיק חלבי התלונן עליך בוועדת האתיקה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

נכון.

היו"ר א' אושעיה:

במקום להתמודד עם טענותיו בוועדת האתיקה, אתה בא להתקיף עובד ציבור כאן במליאה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא איים עלי בהוצאת דיבה.

היו"ר א' אושעיה:

אז תתגונן בבית-המשפט.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא, אני לא יכול להתגונן בבית-המשפט. הוא חושב שהוא יפחיד אותי.

היו"ר א' אושעיה:

אז אתה מפחיד אותו כאן מבמת הכנסת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא מפחיד, אני עונה לו. הרי הוא בא ואומר שאנחנו ראש מעוות. הוא פרסם את ההודעה הזו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה לא הוגן, חבר הכנסת ריבלין, אתה תוקף עובד ציבור מבמת הכנסת.

יצחק וקנין (ש"ס):

למה לא? הוא צריך לפחד?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כאשר הביקורת היא מכפישה כלפי אנשים שהם לא מהמחנה הזה, היא לגיטימית תמיד.

היו"ר א' אושעיה:

זה לא עניין של מחנה זה או אחר. אני לא מכיר אותו, לא פגשתי אותו מעולם.

יוסי שריד (מרצ):

אני חושב שאתה אומר דברים שראויים להישמע, אבל אנחנו רוצים להיות משוכנעים גם לגבי רצינות דברך. אני מציע, שלנוכח חומרת הדברים אתה תודיע שאתה לא מוכן להופיע בערוץ הזה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת שריד, יש גם בימין אנשים החושבים שביקורת היא דבר מאוד חיובי וחיובי. אבל אנחנו בימין לא כל כך מתוחכמים ולא כל כך נאורים, אנחנו לא חושבים, אדוני השר לשעבר, חבר הכנסת שריד – יש לי כל הכבוד אליך – שאנחנו צריכים לשלם לטלוויזיה כדי שהיא תשמיע אותנו. אנחנו רוצים את הזכות להופיע בטלוויזיה בדיוק כמוך. אתה לא משלם להם ומופיע, ואנחנו לא נשלם להם ונופיע.

אני לא אעבור בשתיקה על דיבורים של אדם המדבר על אנשים מהפוליטיקה שמשימעים ביקורת ואומרים שעריכה הוא שם המשפט, חצאי אמת הם סילוף. הוא בא ומאיים עלי וקובע שאני ראש מעוות, וכל כך למה – עוד מעט הוא יבוא ויאמר לי: גם לא אתן לך להופיע בטלוויזיה, עד אשר לא תאפשר לי לבקר אותך בלי שאתה תבקר אותי.

היו"ר א' אושעיה:

שאלה לחבר הכנסת אורון.

חיים אורון (מרצ):

מה שאתה אומר כאן תלוי ועומד בוועדת האתיקה.

היו"ר א' אושעיה:

אתה, חבר הכנסת ריבלין, אמרת שזה נמצא בוועדת האתיקה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא הגיש תלונה לוועדת האתיקה, הסיר אותה, אחר כך הגיש נגדי תביעה על הוצאת דיבה.

היו"ר א' אושעיה:

אז תתדיינו בבית-המשפט. מה אתה בא לעשות דיון במליאת הכנסת.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה נושא לבית-המשפט.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אורון, יש כאן עניין אחר: מי יבקר את המבקר.

חיים אורון (מרצ):

מאה אחוז, תעסוק בכתבה שעוסקת ב', לא בכתבה שעוסקת בך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הכתבה לא עסקה ב'.

היו"ר א' אושעיה:

לא, התלונה היא נגדך.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

לא, אולי יש פה אי-הבנה, אולי אי-הבנה מכוונת. הכתבה לא עסקה ב', חס וחלילה, ואין לי עניין עם רפיק חלבי באופן אישי, אלא מה קרה, דבר נורא נפל: היו חברי כנסת שבאו וזעקו חמס, איך יכול להיות שטלוויזיה תציג תמונה שמעוותת את המציאות כפי שהיתה. גאולה אבן, כאשר ישבה וחזתה פעם ראשונה בכתבה שהועברה למיליוני הצופים בישראל, הזדעזעה. היא אמרה: כיצד, איך ייתכן שראש ממשלה מנופף בידיו וקורא לאותם המונים המשתלחים וקוראים זעקות איומות של "מוות לערבים"?

היו"ר א' אושעיה:

רק רגע, סליחה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כיצד ייתכן שראש הממשלה יעמוד ויחשה ויעודד אותם?

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האם אסור לנו לבקר עורך טלוויזיה? האם אסור לנו לבקר כתבי טלוויזיה על מעשה כזה?

יוסי שריד (מרצ):

היו"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת שריד, אני מבקש ממך שלא להפריע. חבר הכנסת ריבלין צריך להופיע ב-16:00 בתוכנית בערוץ-33. אני מבקש לאפשר לו לסיים את דבריו ללא הפרעה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מקווה שעד אז לא איענש בעניין זה.

יוסי שריד (מרצ):

אין תוקף מוסרי לדברך כל זמן שאתה ממשיך לשתף פעולה אתם.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, ברשותך, חבר הכנסת שריד, כאשר הדבורה עוקצת אותי בבית, אני לא הורס את הבית כדי להרוג אותה. אני מנסה לביית אותה, לחיות אתה בשלום, או לגרש אותה מהבית.

אדוני היושב-ראש, בזאת אסיים: כל העניין אינו אלא סימפטום של הדבר האמיתי. הדבר האמיתי הוא האמונה העמוקה, שלפיה, כאשר אנחנו מדברים נגד הימין, מותר לנו הכול. על ראש הממשלה מותר לומר הכול, על חברי כנסת מותר לומר הכול, על מי שמעז, חלילה, לטעות מותר לומר הכול, על שיקולי עריכה מקודשים מותר לומר הכול. הרי אנחנו שק החבטות הקבוע, הרי השלטון שלנו לא ממש לגיטימי, בינינו לבין עצמנו – הרי אנחנו במקרה הגענו לשלטון.

רענן כהן (העבודה):

אתה לא יודע אפילו עד כמה אתה צודק.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

דעותינו על גורמים מסוימים בתקשורת הן תמיד טענות מגוחכות, של בעלי ראש מעוות שלא מבינים דבר בטלוויזיה. מי אנחנו? הביקורת שלנו היא לעולם הסתה, ובכלל, מי אנו שנעז לפקפק במקצועיותם של אנשי התקשורת? מה מבין חבר כנסת מהליכוד בתקשורת בכלל? מה הציבור מבין בכלל?

האם הציבור המליך על עצמו את האוליגרכיה הזאת, שחבריה בטוחים לחלוטין שאלוהים לשלטון בחרם, אישית, כדי שהם, ורק הם, יהיו שומרי החותם של האמת ושל הזכות והחובה להשמיע ביקורת?

אני מבקש, אדוני היושב-ראש, שמליאת הכנסת תקיים דיון מקיף ביחס מבקר-מבוקר במדינת ישראל, כדי שלא תהיה כאן סתימת פיות וכדי שלא יהיו נבחרים הציבור מאוימים על-ידי זה או אחר המוציאים שם רע לרוב הגדול. תודה רבה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה לחבר הכנסת ריבלין. בבקשה, אדוני סגן השר.

יוסי שריד (מרצ):

אדוני היושב-ראש, יש לי הצעה לא שגרתית, הצעה בעלת חשיבות מיוחדת. אני מציע שלא נסתפק בדיון במליאה, אלא נחליט באופן יוצא דופן על יום עיון.

היו"ר א' אושעיה:

תודה על ההצעה. בבקשה, אדוני סגן השר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מקווה שאתה מסכים שגם אנשים מהימין ישתתפו ביום העיון הזה.

היו"ר א' אושעיה:

סגן השר סילבן שלום ישיב בשם הממשלה.

קריאות:

— — —

היו"ר א' אושעיה:

בבקשה, אדוני סגן השר, נא להשיב על הצעתו לסדר-היום של חבר הכנסת ריבלין: ברוממה אין כל חדש בהתייחסות לראש הממשלה.

רענן כהן (העבודה):

זה נושא שקשור לביטחון המדינה.

צבי הנדל (מפד"ל):

זה נושא שקשור לחוצפה של השמאל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה?

רענן כהן (העבודה):

לימין אין — — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת — — —

סופה לדבר (העבודה):

היו"ר א' אושעיה:

תודה לך, חברת הכנסת לנדבר.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ככל הנראה, הנושא הזה מסרב לרדת מסדר-היום הציבורי שלנו.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

לא, הוא לא סירב, יש כאלה שמסרבים להוריד אותו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כשהנושא הוא נושא חשוב ומרכזי, הוא מסרב לרדת מעצמו, אתה רואה. הרי אתה, חבר הכנסת חטיב, העלית כאן את הנושא ראשון. אפשר להגיד שבגללך כל הנושא עלה. אתה העלית כאן הצעה לסדר-היום נגד הקריאות "מוות לערבים".

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

הרי כך התחילה כל הפרשה, כשאתה העלית כאן את הנושא ואמרת, שראש הממשלה אינו מאזין ואינו מקשיב, ועוד אמרת דבר שהוא חמור. ביקשתי ממך מייד אחרי כן לחזור בך מדברייך. אתה אמרת: הדברים נאמרו במוצאי-שבת, ביום ראשון בלילה פורסמו בטלוויזיה, וביום שני לפנות בוקר, בין יום ראשון ליום שני, נרצח ערבי, וקשרת ואמרת שדברי ההסתה האלה מובילים – עלי-די זה שראש הממשלה מנופף בידו ונותן להם גיבוי – לרצח ערבים.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אז הנה נרצח עוד אחד.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ואני ביקשתי ממך, חבר הכנסת חטיב, לחזור בכ מהאמירה המסוכנת הזאת, כי אמרתי שכל אמירה שלך נגד מתנחל תוביל בסופו של דבר לכך שאתה תהיה אשם אישית ואחראי לכך כשיהיה פיגוע נגד אותו מתנחל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אין סוף לדברים.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת דראושה, אני רוצה לדבר לעניין. כיוון שהוא העיר לי הערה, אני רק רוצה להזכיר את ההיסטוריה. אני השבתי פה על ההצעות והעליתי את האפשרות האחת, שאולי ראש הממשלה לא שמע, ואת האפשרות האחרת, שאולי כאשר ראש הממשלה דיבר, על רקע דבריו לא היו בדיוק הקריאות "מוות לערבים", כי חלק מהאנשים פה טענו זאת. סיכמתי את דברי בשני דברים. אמרתי: בואו נסכם בהסכמה, שאם הדברים אכן לא היו כפי שהם הוצגו בטלוויזיה, אנחנו כולנו תובעים חקירה, ולכן אני פונה למנכ"ל רשות השידור לחקור. והדבר השני שאמרתי הוא, שגם אם הדברים אכן נאמרו על רקע דבריו של ראש הממשלה, נגיע למסקנה בינינו שהוא לא שמע את הדברים ממקום מושבו.

והנה למחרת, חבר הכנסת רובי ריבלין, אני קורא בעיתונים, שמאיימים עלי בתביעות דיבה, כי אני תבעתי ממנכ"ל רשות השידור לחקור. כתבת "מעריב" פנתה לרפיק חלבי, שאמר, כמובן, שהוא י שקול הגשת תביעה דיבה, ופנתה לאריה אבנרי, שמיידי הודיע שהוא י שקול הגשת תביעת דיבה – משהו בערך בסגנון שהם יבדקו את העניין, להגיש תביעות, הם שוקלים. לא אמרו שהם יעשו. רפיק חלבי לא עשה עם זה מאומה. הוא הגיש מכתב לוועדת האתיקה, ולאחר מכן התברר, כמובן, שגם זה נעשה ללא סמכות, כי מנכ"ל רשות השידור לא אישר לעשות זאת בכלל. לא כל עובד של משרד יכול להגיש נגד חברי כנסת תלונות לוועדת האתיקה, אבל לא זה העניין. הוא עזב את העניין.

כעבור שתיים אני מקבל בפקס מכתב מעורכת-הדין של אגודת העיתונאים: אמרת אחת, שתיים, שלוש, ארבע וחמש, ואם לא תעשה כך וכך, אנחנו, כמובן, שוקלים את כל האפשרויות. מאחר שהמכתב הגיע לידיעתי רק ביום חמישי בלילה – רק אז ראיתי אותו – לא יכולתי בשישי-שבת לעשות משהו. אבל ביום ראשון בבוקר קיבלו כולם מייד מכתב מעורך-דין שאמר: אם אתם תמשיכו, לא רק בעניין הזה, אלא רק תאמרו מלה או חצי מלה, התביעה בדרך. ומאז אני רק שולח מכתבים.

היו"ר א' אושעיה:

באופן אישי, או דרך פרקליטות המדינה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

בוודאי, כל אחד קיבל, כולם קיבלו מכתבים.

היו"ר א' אושעיה:

לא, ההתכתבויות שלך הן דרך פרקליטות המדינה, או באופן אישי?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, לא, באופן אישי.

היו"ר א' אושעיה:

אבל אמרת את הדברים פה במליאה, לא?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

באופן אישי, מעורר-דין פרטי, נשלחו לשורה שלמה של אנשים מכתבים האומרים, שעוד מלה אחת, והם יימצאו בבית-המשפט. הם אומרים, שאני אמרתי והאשמתי שהיה בישול, שהיו אחת, שתיים ושלוש, וזה עוד לפני המסקנות של רשות השידור. כל אשר אמרתי הוא, שמאחר שיש כאן טענות כאלה, אני תובע ממנכ"ל רשות השידור לחקור. זה הדבר היחיד שהיה. אבל, כמובן, גם זה היה לי אסור. לכן קיבלו מכתבים, קיבלו פניות, שורה ארוכה של אישי ציבור, בתחומי התקשורת ובתחומים אחרים, וכל מי שהיה ממשיך היה מגיע גם לבית-המשפט, כי אף לא קוראים, לצערי הרב, את הפרוטוקול, לא מסתכלים. עיתונאי מרים טלפון: אמרו כך וכך, סילבן שלום אמר, תשקול הגשת תביעה? כן, תרשמי שאני אשקול הגשת תביעה. למחרת זה מופיע בעיתון בכותרת, בכותרת משנה: הוא שוקל הגשת תביעה. לא ראה את הפרוטוקול, לא שמע, לא התקשר, לא כלום. כשמדברים על שטחיות של עיתונות, זאת בדיוק שטחיות, לצערי הרב, כי אם היה קורא רק את הפרוטוקול – שום דבר אחר – היה רואה שמעולם לא אמרתי דבר וחצי דבר ממה שנאמר, וגם אותו מכתב לוועדת האתיקה, כמובן, פג מייד מהעולם לאחר שקראו את הפרוטוקול.

בעניין הזה הדברים שלי והפניות שלי לאותם אנשים היו עוד לפני פרסום המסקנות של אורי פורת, והמסקנות של אורי פורת, הדברים שנמסרו לי, בהודעה שהיתה לעיתונות, הגיעו לידי לפני שבועיים.

הרי ההצעה של חבר הכנסת ריבלין היתה צריכה לעלות, כמדומני, לפני שבועיים, ואכן קיבלתי את התשובה המפורטת לפני שבועיים, וכאן יש לי כל הפירוט של המסקנות, ולא אקרא את כל המסקנות. אלה מסקנות הבדיקה של רשות השידור. הן כבר פורסמו בעיתונים, ולפי דעתי אין טעם לחזור עליהן.

היו"ר א' אושעיה:

מה עמדת הממשלה לגבי דבריו של – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מדבר בדיוק על העניין.

בהודעה שנמסרה נאמר: "בבדיקה שערך מנכ"ל רשות השידור אכן התברר, כי הכתבה שבה מדובר עברה עריכה לא מקצועית, שתוצאותיה עלולות לעורר את הרושם שמדובר במניפולציה של עובדות מתוך מגמה לא כשרה. המנכ"ל הביא את המסקנות שלו בפני הוועד המנהל, הוועד המנהל אישר. עם זאת ביקש הוועד המנהל כי ההחלטה תישקל מחדש".

אני מבין שביום-יומיים האחרונים אכן הגיעו לסידור מסוים, או להסדר מסוים, שאכן הם יודו בחלק מהדברים והוא יחזור בו מההשעיה. אבל לאחר מעשה, האם מישהו מעלה בדעתו מצב שבו ניתן לעבור על הנושא הזה לסדר-היום, כאילו מעולם לא היה דבר, כאילו כלום לא התרחש? כאשר התחילו הדברים – – –

יוסי שריד (מרצ):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת שריד, תקשיב, כאשר עדיין לא ידעתי דבר וחצי דבר, עדיין לא אמרתי דבר וחצי דבר, ודיברתי כאן על הנושא של "מוות לערבים" – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יוסי שריד (מרצ):

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה מאשים – – – זאת היתה הסתה, לא יעזור כלום.

יוסי שריד (מרצ):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אמרתי מה שיש לי להגיד על "מוות לערבים", אבל זה לא כדי לצאת ידי חובה. הייתי אומר שכיניתי את הדברים בצורה חריפה ביותר. קראתי להם, דברים בהמ"ם, כיניתי אותם בצורה קשה ביותר, אבל לא זה העניין.

כאשר ראש הממשלה אומר את הדברים, מתחיל לדבר, הקריאות "מוות לערבים" עוברות ל"הוא גדול, הוא גדול, הוא גדול", ועוד כל מיני קריאות משבחות מסוג הזה, וכאשר הוא אומר את הדברים אין בדיוק קשר. אלה המסקנות של מנכ"ל רשות השידור. זה כבר לא הדברים שאומר חבר הכנסת ריבלין או אני אומר או מישהו אחר אומר. אז ניתן ככה, כאילו כלום?

מעלה חבר הכנסת ריבלין עניין, שבסופו של דבר אנחנו חייבים להגיע למסקנה, שהדברים האלה מחייבים ליבון עד הסוף. כי כאשר אומרים דבר – רק "מבקש לחקור" – מייד רועדות אמות הספים, מייד הולכים להגנה טוטלית, גם בלי שבדקים וגם בלי שיודעים. רק בקשה לחקור.

בעניין הזה, לאחר שחבר הכנסת חטיב העלה את היוזמה כאן, ואני ביקשתי לחקור, לפי דעתי, בסך הכול עשינו שירות, כי היום יודעים שלא ניתן לעשות דברים מסוג כזה. היום יודעים, שכאשר רוצים להביא דברים, צריך להביא אותם במדויק, ואם רוצים להביא דברים במדויק, צריך להציג את התמונה לאמיתה. כי הרי כל אחד יכול היה להתרשם אחרת. גאולה אבן עצמה באותו ערב היא ההוכחה הטובה ביותר לכך שאפשר היה גם להתרשם אחרת. כי כאשר היא שמעה את הדברים, היא עצמה אמרה: "עוד יגידו לנו שמדובר רק בקומץ של אנשים".

לכן, חבר הכנסת ראובן ריבלין, אני חושב, שאני אקבל את הצעתך, שהיא כמובן על-פי התקנון, לקיים דיון במליאה. לפי דעתי, הדבר הזה חשוב, נחוץ; הדבר הזה נכון, וטוב מאוד שהמליאה תקיים באמת דיון בכל הנושא הזה. אני שמח – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

אתם עומדים פה ומסיתים – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת אופיר פינס-פז, אתה לא תקבל על זה שום שורה נוספת בערוץ-1. אתה לא תקבל על בערוץ-1. SCENE.1 זה שום

אופיר פינס-פז (העבודה):

הרי אתם לא מפסיקים לעשות שימוש בתקשורת. ההצעה היא שימוש בתקשורת והתשובה שלך היא שימוש בתקשורת.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת אופיר פינס-פז, אז מה אתה מדבר? הסתה? עוד פעם, אתה רוצה למצוא חן בעיני מישהו? אז תלך ותגיד לו שהיום אמרת ככה וככה; לך תתקשר עכשיו ותמצא חן בעיני מישהו. לא כן, בדיון הזה. לכן, חבר הכנסת אופיר פינס-פז, עם כל הכבוד, לך תתקשר לרפיק חלבי, תגיד לו שהגנת עליו; לך. חבל על הזמן. נו, עברו עשר שניות, חבל על הזמן.

בכל מקרה, חבר הכנסת ריבלין, אני מקבל את הצעתך. אני חושב שטוב יהיה שכולם יוכלו באמת להגיע לידי ביטוי. אני באופן טבעי, כנציג הממשלה, מבקש להעביר את הנושא לוועדת החינוך והתרבות – זאת ההצעה הפורמלית.

שבח וייס (העבודה):

לפי התקנון – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כן. אבל אז אני נותן לכל אחד לדבר פעמיים – – –

היו"ר א' אושעיה:

אדוני סגן השר, אפשר קצת לאזן.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אין לי בעיה, שידבר עוד מישהו.

היו"ר א' אושעיה:

פעם סיפרת לי, שכשהיית חבר הנהלת רשות השידור – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מליאה.

היו"ר א' אושעיה:

מליאה. אמרת לי שיש שם אנשים טובים. נכון?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תמיד.

היו"ר א' אושעיה:

אז יש חריג אחד. נניח שהיה חריג, אני לא יודע את הפרטים. מה שנוצר עכשיו – – –

יצחק וקנין (ש"ס):

זה לא סתם חריג.

היו"ר א' אושעיה:

מה שנוצר עכשיו מהדברים של חבר הכנסת ריבלין וגם קצת מהדברים שלך – אנחנו למעשה מטילים כתם ודופי בכל רשות השידור.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חן וחלילה.

היו"ר א' אושעיה:

אולי גם מלה טובה עליהם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אם אתה לא רוצה לקבל ממני מכתב, אז לפחות אל תגיד בשמי שמהדברים שלי הצטייר רושם. כי אני בסך הכול תיארתי תמונה – – –

היו"ר א' אושעיה:

מותר לי להתרשם. סליחה, כך התרשמתי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אם התרשמתי, אז יש לך בעיה. תגיד לי את זה בצד ואל תגיד את זה כאן לפרוטוקול. אם אתה אומר שמהדברים שלי – אני נצמד בצורה מדויקת לתיאור המצב שהיה בהצעה לסדר-היום, לתיאור המצב, שביקשתי חקירה, ולתיאור המסקנות. מעבר לכך – לא הבעתי מלה וחצי מלה. יש שם אנשים שלפי דעתי הם אנשים מצוינים – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

מינית פוליטרוק לרשות השידור.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

סגן שר הביטחון ס' שלום:

-- ותמיד הם אנשים טובים, ורובם אנשים טובים. אבל כאשר אני בא ואומר את הדברים, אז אתה אומר שממני התרשמת. על סמך מה התרשמת? כיוון שאני מתאר את התמונה כהווייתה? אינני מבין את הדברים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

קירשנבאום גאון, אני חושב, אבל למה פוליטרוק?

אופיר פינס-פז (העבודה):

אורי פורת הוא פוליטרוק.

קריאה:

ברוך השם, ברוך השם.

רענן כהן (העבודה):

מה אתה מציע?

היו"ר א' אושעיה:

סגן השר הסכים עם המציע שיהיה דיון במליאה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

רק שנייה. מבחינה פורמלית אני צמוד להצעתי להעביר את הנושא לדיון בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת, אבל אני לא אתנגד כמובן להצעה של חבר הכנסת ריבלין לדון בנושא במליאה. עכשיו זו תהיה החלטה שלך לגבי ההצבעה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. בבקשה, חבר הכנסת אחמד סעד ביקש להסיר מסדר-היום את הצעתו של חבר הכנסת ריבלין. בבקשה, אדוני.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, לפי דעתי, צריך להגיד תודה לצוות הטלויזיה ולתקשורת, שצלצלו בפעמון האזהרה לגבי התופעה שמזהמת את החברה – תופעת הגזענות, והבריונים שקראו "מוות לערבים". אני חשבת שחבר הכנסת ריבלין גם יגיד אחרי חודש בערך, שעד היום הזה לא שמענו מה עשו עם הגזענים האלה. תודה רבה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה. אם כן חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אני הצעתי להעביר את ההצעה

היו"ר א' אושעיה:

— — — חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. אפשר להצביע. הצבעה בעד פירושה דיון

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — אדוני היושב-ראש, לפי התקנון מותר

הי"ר א' אושעיה:

מה קרה, חבר הכנסת דראושה, מה ההתרגשות? סליחה, מה הבעיה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אני מבקש לדבר.

הי"ר א' אושעיה:

על מה לדבר?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

להעביר את ההצעה — — —

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא הסכמתי.

הי"ר א' אושעיה:

סליחה, אדוני סגן השר. תסלח לי, חבר הכנסת דראושה, הבנתי. הציע סגן השר להעביר את הנושא לוועדה. הוא אמר: אם ירצה חבר הכנסת ריבלין לדון בנושא במליאה, אני באופן אישי לא אתנגד.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא לא יכול לתת שתי אלטרנטיבות.

הי"ר א' אושעיה:

חבר הכנסת דראושה, אם תרצה להעיר הערה, אני מוכן להקשיב, אבל אני אומר לך, שסגן השר אמר בוודאות ובמפורש, שעל-פי הנוסח המוצע לפניו הוא מציע להעביר את הנושא לוועדה, אבל לא יתנגד לדיון במליאה. נכון, אדוני סגן השר? עכשיו, לפני משורת הדין, הערה מהמקום לחבר הכנסת דראושה; 20 שניות, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת רובי ריבלין עשה מעשה שלא ייעשה כאן בכנסת. הוא תקף עובד ציבור בצורה ברוטלית, לא צודקת – –

יצחק וקנין (ש"ס):

הם חסינים?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אתה מעולם לא עשית את זה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

– – כאשר לא היתה אפשרות לעובד הציבור להגן על עצמו, ולכן אני מגנה את הדברים של חבר הכנסת ריבלין ואני חושב שהם לא היו צריכים להיאמר בכנסת.

היו"ר א' אושעיה:

תודה. חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. הצבעה בעד פירוש דיון במליאה. בבקשה.

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 6

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 10

נמנעים – אין

ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר א' אושעיה:

בעד – 6, נגד – 10, אין נמנעים. אם כן, הצעתו של חבר הכנסת ריבלין בנושא: ברוממה אין כל חדש בהתייחסות לראש הממשלה – לא עברה ולא יתקיים דיון במליאה.

הצעות לסדר-היום

דברי הרמטכ"ל ותגובת ראש הממשלה

היו"ר א' אושעיה:

אנחנו עוברים לנושא הבא: דברי הרמטכ"ל ותגובת ראש הממשלה – הצעות לסדר-היום מס' 4692, 4697, 4717, 4723 ו-4729. ראשון הדוברים, חבר הכנסת רחבעם זאבי, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, התקשורת במדינת ישראל איבדה השבוע כל פרופורציה כאשר במשך שעות וימים ארוכים עסקה בחילופי דברים שוליים בין ראש הממשלה לבין הרמטכ"ל בישיבת הממשלה.

ראש הממשלה איננו זקוק להגנתי, ואני גם לא שש באלה הימים – ימים של "פעילות" – להגן עליו, בוודאי לא ביום שבו עשו פשיטה על ערוץ-7. אבל אינני יכול להישאר אדיש לבכחנליה הזאת בנושא שולי ולא צודק, שבא לעולם מסיבות פוליטיות מובהקות.

אני זוכר מקרים רבים, שבהם ראשי ממשלות העירו לקציני צבא ומשטרה או ליועץ ראש הממשלה למלחמה בטרור – אני הייתי כזה – על נושאי הדיווח, על צמצום בדיווח או על התעלמות מנושא מסוים, וזאת הן בפורום הממשלה או הקבינט והן במסגרת ועדת החוץ והביטחון.

צווחה כזאת לא היתה באה לעולם כאשר יצחק רבין, זכרו לברכה, או מנחם בגין, זכרו לברכה, היו מעירים הערה כזאת, או כאשר שמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים, היה מעיר הערה כזאת.

כשם שאתם תובעים שלא להשתמש בשם הביטחון לשווא, אל תשתמשו בשם הדמוקרטיה לשווא.

אין בדברי אלה משום ביקורת כלשהי על הרמטכ"ל אמנון שחק, שהוא קצין מעולה ולויאלי, ואני בטוח בכך שהוא לא התכוון להתערב בוויכוח המדיני או לגלות בממשלה ידיעה שתביך את ראש הממשלה.

עם זאת, אני מאמין שראש הממשלה לא התכוון לסתום את פיו של הרמטכ"ל, אלא התכוון לחלק את נושאי הדיווח בינו לבין הרמטכ"ל, וזה לגיטימי, וזה בתחום סמכותו. נתניהו שימש כיושב-ראש הישיבה ותפקידו לנווט אותה ולנהל אותה, הוא היושב בראש ומשמעו להנהיג את הישיבה. ראש הממשלה עשוי גם לשקול שאין לגלות דברים מסוימים מפני שהם יזיקו להמשך המשא-ומתן עם האמריקנים ועם הערבים, והרי כולנו יודעים שכל דבר הנאמר בישיבת הממשלה דולף אל התקשורת.

לכן, אני סבור שהתקשורת צריכה לרשום לעצמה הערה, ואפילו נזיפה, על התלהמות מוגזמת והשמעת צפירות אזעקה כאשר אין הצדקה לכך. סערה מלאכותית כזאת פוגעת קודם כול בתקשורת עצמה. תודה, אדוני.

היו"ר א' אושעיה:

תודה לחבר הכנסת זאבי. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת רענן כהן.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בראשית דברי אני רוצה לגנות את הרצח המתועב שכמה מתנחלים היו שותפים לו, רצח ערבי חף מפשע בצורה ברוטלית על-ידי כמה מתנחלים באזור חברון.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

מי אמר לך שהם מתיישבים יהודים?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה פורסם היום בבוקר והם הודו שהם מתנחלים. הם נחקרו והודו.

רחבעם זאבי (מולדת):

מאיפה הם?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה להמשיך בדברים שלי.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

רחבעם זאבי (מולדת):

יש לי הודעה של מזכיר בית-חג"י, שהוא – – –

היו"ר א' אושעיה:

חברי הכנסת אורן וזאבי. בבקשה, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, הפתרון לבעיה של המתנחלים הוא, שיוציאו אותם מחברון. זה יותר טוב ליהודים ויותר טוב לערבים.

לעצם הנושא שלנו, ראש הממשלה ניסה להשתיק את הרמטכ"ל כי הוא רוצה להעלים דברים, דברים שכל העולם מכיר אותם. הפלסטינים יודעים מה קורה, הערבים יודעים, האמריקנים יודעים, האירופים יודעים, ורק לשרי ממשלת ישראל לא מותר לדעת. לכן הוא ניסה להשתיק אותו. זה ניסיון מסוכן, מראה את סוג ההתנהגות של ראש הממשלה הזה, גם כלפי שריו, לא רק כלפי הכנסת. זה זלזול גם בשרים.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לחשוף כאן גם דבר שראש הממשלה מנסה להעלימו – הניסויים הגרעיניים הישראליים שהתקיימו בתקופה האחרונה במפרץ אילת-עקבה. האחרון בהם היה ב-28 במאי, לפני שבועיים, כאשר ישראל פוצצה פצצה גרעינית מסוג נויטרון במפרץ עקבה, וההשפעה

שלה היתה בדלתא של הנילוס, שם היתה רעידת אדמה; גם בישראל וגם בירדן, בסעודיה ובאזור כולו.

אני חושב, שהכנסת לא צריכה לשתוק, היא צריכה לחקור את מה שקרה. כאשר ישראל זועקת כלפי פקיסטן והודו שהן עשו ניסויים גרעיניים – אני מגנה אותן, אבל בישראל שותקים ומעלימים אינפורמציה מהציבור, שגם ישראל עושה ניסויים גרעיניים מסוכנים ביותר במפרץ עקבה, במפרץ אילת, וזה מסכן את תושבי עקבה.

חבר הכנסת הירשזון, אתה צוחק, אבל הוועדה לאנרגיה אטומית חקרה את הנושא הזה, ובעוד ימים אחדים תשמע, יהיה פרסום שמגנה את ממשלת ישראל על הניסוי הגרעיני האחרון וניסויים גרעיניים אחרים. ד"ר טארק אל-נימר הוא מומחה גרעיני מצרי בכיר, הוא גילה את הסיפור הזה ופרסם אותו, וכבר היתה חקירה ראשונית שהראתה שישראל עורכת ניסויים גרעיניים במפרץ עקבה ומסכנת את כל מדינות האזור. צריך להפסיק את הניסויים הללו, וישראל צריכה לחתום על האמנה להפסקת הניסויים הגרעיניים בעולם כולו.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה לחבר הכנסת דראושה. חבר הכנסת רענן כהן, בבקשה.

רענן כהן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הערה ראשונה. אני מודאג מאוד מכך שנאלצתי להסיר, זו פעם רביעית, את ההצעה לסדר-היום בנושא התוכנית להרחבת ירושלים, שמופיעה בהמשך, משום שאין שר שמוכן להשיב עליה. או שמסתירים משהו או שיש להם אילו כוונות, או שמשהו קורה כאן.

אני חושב, שעל הכנסת לחייב את שרי הממשלה לבוא ולהשיב בגאווה אם יש להם תוכנית כזאת. זאת הערה שלא קשורה לדיון, שהייתי חייב להעיר אותה, ודחיתי אותה.

היו"ר א' אושעיה:

זו הערה חשובה, אבל היא על חשבון זמנך.

רענן כהן (העבודה):

אני מקווה שלא.

אדוני היושב-ראש, מקרה חמור וחסר תקדים אירע השבוע בממשלת ישראל. רמטכ"ל צה"ל, מי שאמור להיות המעריך הלאומי, מושתק על-ידי ראש הממשלה במהלך דיווח לשרי הממשלה בנושאים מדיניים-ביטחוניים.

אני שואל את עצמי, מהיכן שואב נתניהו את החוצפה, את עזות המצח, את חוסר הנימוס כלפי רמטכ"ל מכהן. אין ייתכן שיושבת ממשלה בהרכב מלא, ממשלה שאינה יודעת דבר וחצי דבר על המשא-ומתן, ואיש משריה אינו קם ואומר: סליחה, אדוני ראש הממשלה, אנחנו מבקשים לקבל אינפורמציה מהרמטכ"ל.

כבר אמרנו על השרים – "שתיקת הכבשים".

רחבעם זאבי (מולדת):

רענן, תאמין לי שרבין אמר לי את זה עשר פעמים בישיבות ממשלה כשהייתי יועץ שלו.

רענן כהן (העבודה):

אתה לא היית רמטכ"ל.

רחבעם זאבי (מולדת):

מה זה משנה? קצין בכיר שבא לדווח אמר – – –

רענן כהן (העבודה):

אתה לא שימשת בתפקיד רמטכ"ל בממשלה שכל שריה לא יודעים דבר.

לדעתי, נכון יותר לומר על רקע המקרה הזה – "שתיקת השפנים".

מה שקורה כאן הוא לא דמוקרטיה, אלא דיקטטורה של אדם אחד שאיש לא מאמין לו, איש לא משתף עמו פעולה. עד כמה שאני מצליח להבין, הוא לא מעוניין לשתף איש בהחלטות שהוא מקבל. הוא פועל לבד; לא מתייעץ, לא עם הצבא, לא עם מערכת הביטחון. ראש ממשלה שחי בוואקום, חי עם עצמו.

איך ייתכן שראש ממשלה לא נפגש עם הרמטכ"ל במשך שבועות? איך ייתכן שבמשך שנתיים לא משיב ראש הממשלה על הצעות אי-אמון בו? הוא אולי מבין שאין לו רוב בכנסת. איך ייתכן שהוא עצמו מכחיש ידיעות ודיסאינפורמציה שהוא מעביר לחדשות שעה קודם לכן? ראש ממשלה שחי ממהדורת חדשות אחת לשנייה, מבודד, חי עם עצמו, איש לא מאמין לו, ואינו מדבר אפילו עם ראשי מדינות ידידותיות. אני לא מדבר על המלך חוסיין, אני לא רוצה לדבר על מובארק, אני לא מדבר על האופוזיציה. בליכוד עצמו, בממשלה, מה חושבים עליו.

וזה ראש הממשלה שאמור להביא לנו שלום וביטחון.

אני גם יכול לומר לחברי בליכוד: אל תהיו מודאגים, לא תהיה פעימה. נתניהו ימשיך לבזבז זמן, עוד יום ועוד יום, ו-29 ביולי מתקרב ומתקרב.

אני מזהיר מעכשיו את חברי אביגדור קהלני, את השר קהלני, את חבריו לסיעה, את שרנסקי ואנשי ישראל בעלייה, את שר הביטחון וכל מי שבאמת אכפת לו מהשלום: אל תיתנו לו להתחמק מאחריות, דרשו פעימה, או תלכו לבחירות, כפי שהבטחתם לציבור.

מלה אחרונה, אולי של כבוד, על דברים שנאמרו. אני רוצה להביע את הערכתי לרמטכ"ל, איש עם כבוד, ששמר ושומר על שתיקה, שתיקה של קצין וג'נטלמן, שתיקה רועמת שאומרת הכול, שתיקה של מי שחרד ממה שקורה כאן ושומר זאת בבטנו.

המדינה נמצאת במצב לא נוח. ככה לא מנהלים מדינה, ככה לא מבטיחים את הביטחון, ככה לא משתפים את אלה שצריכים לקבל החלטות גורליות במדינת ישראל, וחבל.

היו"ר א' אושעיה:

תודה לחבר הכנסת רענן כהן. חבר הכנסת שמריהו בן-צור, בבקשה, שלוש דקות, הצעה דחופה. אחריו – אחרון הדוברים, חבר הכנסת אברהם הירשזון.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אתה דואג לשרים של הליכוד, אני מעריך זאת.

רענן כהן (העבודה):

אני רוצה שתקיימו ממשלה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

"שתיקת הכבשים" זה סרט – – –

היו"ר א' אושעיה:

לא, הוא דיבר על שפנים, זה משהו חדש.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אין סרט ואין ספר כזה.

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתפלא מאוד איך לקחו דבר פשוט והפכו אותו לתקרית תקשורת ממדרגה ראשונה. האם זה מעיד על עונת המלפפונים של התקשורת? אנחנו עדיין לא יצאנו לחופשה, יש לנו עוד חודש וחצי. מה התקשורת כל כך ממהרת לתפוס דבר פשוט?

מה אמר ראש הממשלה? אומר זאת בקצרה, לא אנצל את שלוש הדקות – – –

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

מי הגיב לתקשורת?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

זו שאלה שעומדת היום. השאלה היא, מה התקשורת עשתה. תקשורת צריכה להיות אובייקטיבית. בהיותה אובייקטיבית, התקשורת חזקה, תקיפה. ברגע שהיא סוטה מהאובייקטיביות והופכת להיות סובייקטיבית ומשרתת צד זה או אחר, היא לוקה ויורדת בערכה.

מה קרה פה? ראש הממשלה העיר הערה פשוטה. אמר לו: בנושא שקשור לוועידה שמארגנת צרפת עם מצרים תשאיר לי, זה עניין מדיני, אני אדווח על כך. זה הכול.

נסים זיילי (העבודה):

היית בשיבת הממשלה?

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

שלשום נפגשתי עם ראש הממשלה ושאלתי אותו פעמיים, שלוש פעמים, בנושא הזה. לא הסתפקתי בתשובה שלו, שאלתי גם אנשים אחרים שאינם שרים שישבו בישיבה הזאת, והם נשבעו לי בנקיטת חפץ שלא היו דברים מעולם. הוא אמר לו: בנושא של הוועידה שמארגנת צרפת עם מצרים – תשאר לי אותו, ואני אדווח כשר החוץ. זה הכול. פה מפתחים תיאוריות על גבי תיאוריות. והגדיל לעשות חברי משכבר הימים, וגם היום, חבר הכנסת דראושה – פיצוץ גרעיני. מעניין, במצרים הרגישו אותו, לפי דבריו, בירדן הרגישו, בעירק תיכף הרגישו, בישראל לא הרגישו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תשאל את תושבי אילת, אתמול הם הרגישו זאת.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

יש גבול מינימלי כדי לסחוט כותרת בעיתון. זכית לכך בעיתון "הארץ", יפה מאוד, אבל יש גבול בהיגיון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

תשאל את סגן שר הביטחון.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אשר על כן אני מצפה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה נכון, היה פיצוץ גרעיני שישראל – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

זה לא היה גרעיני, זה היה – – –

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אשר על כן, אדוני היושב-ראש, ניקח את זה ברצינות. לא נצטרף למחול הזה של התקשורת. לא היו דברים מעולם. זכותו של ראש הממשלה לבקש משר או מרמטכ"ל, יהיה אשר יהיה – והוא ביקש זאת – הנח לזה, על כך אדווח אני בעצמי. תודה.

היו"ר א' אושעיה:

תודה רבה לך, חבר הכנסת בן-צור. חבר הכנסת אברהם הירשזון, דברי הרמטכ"ל ותגובת ראש הממשלה – בבקשה.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן שר הביטחון סילבן שלום, חברי הכנסת, כל העניין, האם ראש הממשלה אמר משהו לרמטכ"ל או לא אמר לרמטכ"ל, בנימה זו או אחרת, זה כלל לא הוויכוח. זה גם לא מעניין, משום שהרבה פעמים ראש הממשלה אומר דברים לשרים, והוא אומר לרמטכ"ל דברים, ואני בטוח שגם הרמטכ"ל אומר לו דברים. יש סדר דיון, כולנו מקיימים דיונים ויודעים שמפסיקים אנשים מסוימים בזמן מסוים, ולאחר מכן מתווכחים. לא זאת הבעיה. הבעיה היא התסכול של מפלגת העבודה והתקשורת, והיטיב להציג אותה פה בכנות גדולה חבר הכנסת רענן כהן. אם היית מביא פסיכולוג או פסיכיאטר, הוא היה מנתח את זה מייד ואומר: האיש מתוסכל עד היסוד.

מה הבעיה? הרי שני גורמים התחברו פה ביחד: א. מפלגת העבודה היא בתסכול גדול משום שהיא לקחה אדם משכמו ומעלה – שאינני מסכים לדעותיו – שמעון פרס, למרות דעתך, חבר הכנסת זילי, והחליפה אותו במועמד שצריך להביא את השלטון, אהוד ברק. עכשיו האיש לא מביא את הסחורה, מועד הבחירות מתקרב, וראש הממשלה הולך וצובר תאוצה, וצריך לעשות מעשה. אין מנוס, צריך להביא אדם אחר שיחליף את אהוד ברק, ואולי תהיה לו אפשרות להתמודד מול בנימין נתניהו. נפל הפור, והאיש הוא הרמטכ"ל, שנוהג בהגינות, בדרך ארץ ובכל הכבוד ולא אומר מלה וחצי מלה כל זמן שהוא לובש מדים. אבל הזמן יגיע, שעון החול מתקתק, וצריך להפעיל את הפתיל הפוליטי.

ב. התקשורת שותפה לעניין, משום שחלקים גדולים ממנה עשו הכול כדי שבנימין נתניהו לא ייבחר, בגלוי, בפרהסיה, כפי שלא היה במדינת ישראל.

נסים זילי (העבודה):

הסיפור מרתק, תן לשמוע את הסוף. היחידים שמתוסכלים הם השרים.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

גם אתה מתוסכל בתוך מפלגת העבודה.

אני חושב, שחברו פה שני אינטרסים – גם של התקשורת, שלא מפרגנת ולא רוצה בשום אופן לראות את ראש הממשלה, וגם של מפלגת העבודה. וניפחו דבר שהוא מלאכותי לחלוטין.

אורי אור (העבודה):

התקשורת לא מפרגנת?

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

שלום לך, מר אור, התעוררת.

אורי אור (העבודה):

אני מקשיב לך בשקט. התקשורת מחזיקה אתכם בשלטון. ביבי נתניהו יכול להגיד כל יום "מודה אני" רק לתקשורת.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

אתה אפילו לא מאמין למה שאתה אומר.

אורי אור (העבודה):

אני מתכוון באמת.

היו"ר ש' בן-צור:

הוא אומר את זה בחיוך.

אברהם הירשזון (הליכוד-גשר-צומת):

בשעה הזאת נימה דבדיחותא היא דבר טוב, זה בסדר גמור.

האינטרסים האלה חברו יחדיו, וזה בסדר, זה לגיטימי. זכותכם להחליף את השלטון, זכותכם לומר שדרככם היא הדרך הצודקת והיא זאת שצריכה להכתיב למדינת ישראל את דרכה בעתיד, אבל אתם לא יכולים לכפות את זה על העם.

אני מתרעם מדבר אחד, חבר הכנסת זוילי – וזה הדבר האחרון – כאשר עולה פה רענן כהן. אני מצטט בסך הכול את מה שאמר אברום בורג לפני שבועיים, שמפא"י ההיסטורית הוציאה את הנשק החלוד שלה עוד הפעם, וכאשר אין לך מה לדבר לגופו של עניין אתה מדבר לגופו של אדם. אז ראש הממשלה הוא כבשים וראש הממשלה הוא שפנים וראש הממשלה הוא טיפש. תבוא, תדבר לעניין. תציג דרך מול דרך, זה בסדר גמור. אז גם ייתנו לכם אולי את השלטון. אבל אם אתם כל הזמן תתקפו לגופו של ראש הממשלה ולא לגופו של עניין, אני לא יועץ שלכם, אבל מזה לא תרוו נחת ולא תנצחו. תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. אדוני סגן שר הביטחון, בבקשה.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בעלותי לדוכן שאל אותי חבר הכנסת נסים זוילי, האם הייתי נוכח באותו רגע ספציפי. אכן נכחתי. סקירות ניתנות בתחילת הישיבה. סקירה של הרמטכ"ל היא דבר קבוע, כמעט מדי שבוע. יש סקירות של גורמים נוספים במערכת הביטחון, לאחר מכן שר הביטחון, ראש הממשלה, ויש דיון. זה הליך שגרתי, וההליך הזה מתקיים תמיד. גם בפעם הזאת נפתחה הישיבה בסקירת הרמטכ"ל, והישיבה הזאת לא היתה שונה מאשר ישיבות אחרות.

נאמר רבות על כך שראש הממשלה נמצא במערכת כזאת או אחרת עם הרמטכ"ל. לכן ראש הממשלה ביקש ממני לומר את הדברים כדלהלן: ראש הממשלה מעריך את הרמטכ"ל, הוא מכבד מאוד את הסקירות והדיווחים שהוא מוסר מעת לעת בממשלה, בקבינט ובפורומים אחרים.

ראש הממשלה מעודד את הרמטכ"ל בפרט וקציני צבא בכירים בכלל להביע עמדה ולהתבטא בחופשיות בכל תחום צבאי או מודיעיני כדי להעשיר ולהעמיק את הדיון בדרג המדיני.

בישיבת הממשלה הנדונה – בדקתי את הפרוטוקול של אותה ישיבה, אני עצמי, הבוקר – התייחס הרמטכ"ל לנושא מסוים, נושא שבדרך כלל הרמטכ"ל מתייחס אליו בהערכות, אבל הוא גם נושא מדיני, ואין מדובר בכינוס ועידה בין-לאומית אלא בכינוס פסגה ערבית על-ידי מצרים, נושא שהיה כלול בדיווח, שראש הממשלה עצמו התכוון למסור בהרחבה לממשלה בהמשך אותה ישיבה מתוקף

תפקידו כשר החוץ. משום כך, ובעיקר משיקולים של נוהל וסדר-יום, ראש הממשלה הפסיק את הרמטכ"ל וביקשו לעבור לנושאים אחרים שבסקירתו.

אני יכול לומר לך, שלאחר מכן עבר הרמטכ"ל מדיווח על הנושא הפלסטיני לנושא הסורי. בדרך כלל זו סקירה מקיפה על כל ההיבטים.

ראש הממשלה לא רואה באירוע הזה תקרית ולא ביטוי לחילוקי דעות עקרוניים עם הרמטכ"ל או עם מישהו במערכת הביטחון.

זו זכותו של ראש הממשלה לקבוע את סדר-היום וחלוקת נושאי הדיווח בממשלה. כל ראשי הממשלה עשו זאת בעבר, ובאופן טבעי איש לא פצה פה. כל יושב-ראש דיון יודע, כי דבר שבשגרה הוא וקורה לא אחת, אפילו בישיבות הכנסת כאן, שיושב-ראש הישיבה קוטע את הדובר אם הוא מתייחס לנושא שמונח על סדר-היום לדיון במועד אחר של אותו יום.

על כן, לא רק שלא מדובר על סתימת פיות, אבסורדי לחשוב כך, זו עוד דוגמה של ניגוח פוליטי. לצערי הרב, אנשים שלא היו נוכחים כלל – – –

נסים זיילי (העבודה):

אתה צריך להיות הוגן. איש מהאופוזיציה לא היה בישיבה. הדיווח לעיתונות יצא ממישהו בתוך החדר שלכם, מאחד השרים שרצה להפוך זאת לתקרית. התקשורת לא היתה בפנים. מישהו הוציא זאת ברוח הזאת מתוך ישיבת הממשלה.

היו"ר ש' בן-צור:

זה ליקוי בהבנת הנשמע.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כשאני מדבר על ניגוח פוליטי, אני מדבר על מה שקרה לאחר מכן. אבל אתה לא יודע או נראה שלא עקבת אחרי בליל התגובות, תגובות שהיו ניגוח פוליטי.

נסים זיילי (העבודה):

אני מאמין לך – – –

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני הייתי נוכח בישיבה והתראיינתי למחרת. שאל אותי רינו צרור, שהיה מראיין אורח אצל דליה יאירי, והיה גם עורך שלי בעיתון "חדשות": אתה היית עיתונאי, לא חשתי שמשהו היה לא בסדר? אמרתי לו: אגיד לך את האמת, לא. לא רק אני, אלא גם אף אחד מהאחרים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אל תגיד אף אחד.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תיכף אגיד לך למה. כי אם היה מצב שבו מישהו כן היה מרגיש, תאמין לי שבתוך עשר דקות "קול ישראל" היה משדר את הדבר הזה. זה שודר רק בשעה 20:00 בערוץ-2. זאת אומרת, יש מצב שבו יכלו להיות התלחשויות, חליפת פתקים. ואז הוא שואל אותי: אם היית עד לזה בתור עיתונאי, לא היית מדווח על כך? אמרתי לו: אני רוצה להיות הוגן, אני הייתי מדווח על כך, אבל בטח לא בצורה של כותרת ראשית בכל העיתונים.

בסביבות השעה 20:15, 20:20, הייתי באיזה אירוע, ופתאום האיתורית שלי צפצפה בלי הכרה, כל שנייה, כל הכתבים המדיניים, כל הכתבים הצבאיים, רשתות זרות. כבר חשבתי שעשיתי משהו לא בסדר.

נסים זוילי (העבודה):

איך אתה מסביר את התגובה של הצבא?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא היתה תגובה רשמית.

נסים זוילי (העבודה):

היו גורמים צבאיים.

היו"ר ש' בן-צור:

וגורמים צבאיים מה הם?

נסים זילי (העבודה):

גורמים צבאיים הם באחריותו של סגן שר הביטחון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כשהרמטכ"ל אמר את הדברים, הוא אמר אותם בצורה הלגיטימית ביותר. הוא חשב שהוא צריך להגיד אותם, והוא אמר אותם. איש לא חושב לרגע שהוא אמר את הדברים בצורה לא לגיטימית; להיפך. אני חושב שהרמטכ"ל הזה הוא רמטכ"ל מצוין, אחד הטובים ביותר שהיו לנו, וחבל ששלושה שבועות לפני שחרורו כל העניין משתרבב: האם ראש הממשלה עושה אתו ניגוח פוליטי כי לאחר שהוא פושט מדים הוא הולך להיות איש פוליטי. צר לי שהנושא הזה עולה לגבי הרמטכ"ל. מה עוד שאני יודע ממנו, שזה לא הולך להיות, לפחות לא בזמן הקרוב. הוא בכלל חושב על חופשה. אחרי כל כך הרבה שנות שירות, אחרי כל כך הרבה שנים של תרומה למדינה, הוא חושב שהגיע הזמן לחופש.

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה לא הגנתם עליו בישיבה?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כאשר ראש הממשלה אמר את הדברים שלו וביקש ממנו לעבור לנושא הבא כי הוא מתכוון לדווח על כך – גם זה לגיטימי. אני חושב ששני הדברים היו לגיטימיים. כאשר הרמטכ"ל הגיע ואמר את הדברים, הוא אמר זאת כי הוא היה בטוח שזה מה שהוא צריך להגיד, וזה היה לגיטימי לחלוטין. הוא גם הגיע עם דפים. אומנם הוא לא קורא מהכתב כל הזמן, אבל הוא משתמש בכך. הוא אמר את הדברים בצורה שבה הוא עושה זאת, בשיקול דעת מקצועי נכון ביותר. ראש הממשלה חשב שזה נושא שהוא צריך להתייחס אליו אחר כך, נושא מדיני, וביקש ממנו לעבור לעניין הבא.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אולי הוא חשב שזה נושא שאתם לא צריכים לדעת עליו?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא. אפשר להגיד הרבה דברים. למשל, שאלו אותי לגבי דברים ששרים לא צריכים לדעת. קודם כול, לגבי דיווחים של אמ"ן, חבר הכנסת פינס, אתה צריך לדעת, שאומנם רואים אותם בודדים, מבחינת המערכת הפוליטית. רואה אותם ראש הממשלה, שר הביטחון, סגן שר הביטחון.

נסים זיילי (העבודה):

יושב-ראש ועדת החוץ והביטחון.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אני מדבר על אנשי ממשלה. בקבינט עצמו יש דיווח, וראש אמ"ן מדבר בישיבות קבינט באופן קבוע. היום היתה ישיבת קבינט, היה ראש אמ"ן והיה ראש חטיבת מחקר, כמו בכל ישיבה שהיא ישיבת קבינט. שם הדברים נאמרים בדרך כלל.

אני מצטער שהנושא הזה קיבל ממדים כאלה. לפי דעתי זה לא תורם, לא דבר ולא חצי דבר. כולנו צריכים להיצמד לאותם דברים ענייניים. כאשר יש מחלוקת, מחלוקת פוליטית או מחלוקת לא-עניינית, לא צריך לשתף את הצבא, וודאי שלא את הרמטכ"ל. אני, באופן אישי, מצטער על כך שהנושא הזה הגיע לאותם ממדים שהגיע, אני לא משתמש באמירה של היושב-ראש שלכם שדיבר על חום הקיץ. הרי הוא דיבר על ניפוח – – –

היו"ר ש' בן-צור:

זה מותר להם.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

לא, הוא דיבר על ניפוח הדברים בגלל הקיץ. אתם יודעים, שאם באותו יום היה נושא מרכזי אחר, אז הוא היה הופך להיות הכותרת הראשית, אבל באותו יום לא היה נושא אחר. יכול להיות שהמצוקה גם הובילה לכך. עד הערב הנושא הזה לא נדון, ו"קול ישראל" בדרך כלל חרוץ, הוא מביא את הידיעות ראשון, יחד עם "גלי צה"ל". שני הגורמים האלה, שהם גורמי רדיו, הם חרוצים, הם גורמים שיכולים להביא את הדברים מייד לאחר ישיבת הממשלה. הם מדווחים על ישיבת ממשלה, והדברים האלה לא יצאו עד אותו דיון בערב.

אני מציע, אדוני היושב-ראש, שלא להמשיך לעסוק בנושא הזה, ואם המציעים יסכימו להסתפק בדברי, אני חושב שהדבר יתרום להורדת הנושא הזה מסדר-היום; ובאמת יש להוציא את הרמטכ"ל,

האיש שלא מגיע לו, ולהוציא את הרמטכ"ל – לפי דעתי, זה דבר שלא נכון לעשותו. יש להסתפק בדברים שלי, ובכך אני מקווה לסיים את הפרשה. תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה רבה לך, סגן השר.

חבר הכנסת זאבי, אתה מסתפק?

רחבעם זאבי (מולדת):

אני מקבל את הצעת סגן השר.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת דראושה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

דיון במליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת רענן כהן – לא נמצא. חבר הכנסת שמריהו בן-צור מסתפק בהודעת סגן השר. חבר הכנסת הירשזון – מסתפק.

אנחנו ניגשים להצבעה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

ביקשתי לדבר.

היו"ר ש' בן-צור:

לא. אנחנו ניגשים להצבעה. אני רוצה לומר, אם בעד – אנחנו מסתפקים בהודעת סגן השר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה להסיר את ההצעה של חבר הכנסת דראושה.

היו"ר ש' בן-צור:

לא.

רפאל פנחסי (ש"ס):

זו זכותו.

היו"ר ש' בן-צור:

בבקשה, דקה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מקבל את הסבריו של סגן השר סילבן שלום. אלא מה – – –

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

אני ביקשתי גם כן.

היו"ר ש' בן-צור:

בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני שמעתי את דבריו של סגן השר סילבן שלום, שגם היו הגיוניים. אלא מה? יום לאחר מכן, כשאהוד ברק היה במצרים, ראש הממשלה שוב התקיף באופן די בוטה את אהוד ברק כאילו הוא לא ממלכתי מספיק, כאילו הוא פוגע בממשלה, כאילו הוא מנהל משא-ומתן מאחורי הגב – התקפה די קשה, יום אחרי ההתקפה על הרמטכ"ל.

נהפוך הוא, היו עיתונאים עם אהוד ברק במצרים, הם אמרו שהוא היה ממלכתי כפי ששום ראש אופוזיציה לא היה בשיחות בחוץ-לארץ. ואז דבר גורר דבר, והתחושה שלי היא, שבסופו של דבר, ראש הממשלה רגיש מדי, כנראה, יורה לכל הכיוונים, ויכול להיות באמת שסגן השר אמר דברים של טעם, אבל בקונסטלציה שקיימת היום, נדמה לי שהם לא מבטאים בדיוק את מה שקורה עם ראש הממשלה.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מודה לך.

אנחנו ניגשים להצבעה. אני מסביר לחבר הכנסת אחמד סעד. בבקשה. מכל חברי הכנסת המציעים כולם הסכימו להסתפק בדברי סגן השר, להוציא אחד, חבר הכנסת דראושה שלא הסתפק, אז נתנו לו מקביל, הבנת אותי? אי-אפשר לתת לשני חברי כנסת להציע להסיר. הבנת? תודה רבה.

אנחנו ניגשים להצבעה. מי שבעד – למליאה. מי שנגד – מסתפקים בהודעת סגן השר, וההצעה יורדת מסדר-היום. בבקשה.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 5

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 5

נמנעים – 1

היו"ר ש' בן-צור:

חמישה בעד, חמישה נגד, נמנע אחד. ההצעה לסדר-היום לא עברה.

הצעה לסדר-היום

בינאום תהליך אוסלו כפועל יוצא מקיפאוו

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום מס' 4730, של חבר הכנסת יהודה לנקרי, בנושא: בינאום תהליך אוסלו כפועל יוצא מקיפאוו. שימו לב לניסוח היפה. יעלה ויבוא.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראשית, אני מבקש להודות לכבוד היושב-ראש על שיבוח הנושא ועל ההעלאה על נס של הסגנון שבו הנושא מוצג.

שנית, וברשות היושב-ראש, אני רוצה לקדם בברכה – הואיל ויש לי עשר דקות לדון בסוגיה – את ידידי, מבניו הוותיקים והמסורים וגם ממנהיגיו של היישוב שלומי, שבו שימשתי, כפי שאתה יודע, ראש מועצה במשך שנים אחדות, שמו דוד גוזלן, והוא יושב אתנו.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת לנקרי, כאשר עליתי מתימן בגיל ארבע, עברנו לגור בכפר הערבי בצת שליד שלומי.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

הנה לנו קשר.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אל-בצה.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

הנה לנו קשר בלתי צפוי ובלתי ידוע – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היה אל-בצה, יישאר אל-בצה.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

– – – ועל כן נאמר: וברית שלומי לא תמוט – ובזאת אני גם מזכיר את הנביא ישעיהו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

יש שיר ערבי (מצטט שיר בערבית): אל-בצה לא תימחק מהזיכרון.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

שוכרן ג'ידן, חבר הכנסת דראושה.

כעת אני ניגש להצעה לסדר-היום. בתהליך המדיני המאוד-מתמשך של מדינת ישראל, בניסיון שלה גם ליישב את סכסוכה ולהשכין שלום עם שכניה – הפלסטינים, הערבים – הדגישו ממשלות ישראל באורח מתמיד את הממד של משא-ומתן ישיר ללא תנאים מוקדמים, הן כתפיסת עולם מדינית והן כאמצעי יעיל ובעיקר משולל עכבות וסתירות בין-לאומיות, שעלולות להכביד השגת יעדים מדיניים.

הרתיעה הישראלית מהזירה הבין-לאומית, היונקת ממה שהייתי מכנה "מעמקי תסמונת המצור ושיח המצור", תורגמה לעתים תכופות להתחפרות מפני אותה זירה בין-לאומית, שהופיעה תמיד בעיני ישראל, נתפסה בעיניה, כבית-דין, כטריבונל בין-לאומי.

כולנו זוכרים את הסירוב המוצק, האיתן והסימפטומטי משהו של ראש הממשלה יצחק שמיר לכינוס ועידה בין-לאומית ליישוב בעיות האזור ולהשגת השלום.

צריך להודות, שישראל הגשימה את שאיפתה, דהיינו, משא-ומתן ישיר וללא תנאים מוקדמים, רק באורח חלקי. הן השלום עם מצרים והן ועידת מדריד, שכונתה בשעתה "ועידה אזורית", כדי להמתיק

משהו מהמינון הבין-לאומי הניכר מאוד שהיה בה, נוצרו בחסות בין-לאומית, ובעיקר בראשות מעצמות מובילות – ארצות-הברית, כמובן, וברית-המועצות לשעבר, היום רוסיה.

אם אנחנו סוקרים את ההתפתחויות המדיניות של ישראל, נמצא שהחריג היחסי בבינאום תהליכי המדיניים של ישראל הוא דווקא תהליך אוסלו. ראשיתו בהידברות חשאית ישירה ללא תנאים מוקדמים, שהביאה באמת את הצדדים המובהקים הנוגעים בדבר, דהיינו הישראלים והפלסטינים – אומנם, עם חשיפתו לעולם של תהליך אוסלו, התחייבה השותפות של ארצות-הברית בבחינת מעצמה שאין בלתה, שעל פיה יישק דבר, וכן גם חזינו בליווי רוסי ואירופי כלשהו. אבל תהליך אוסלו תחת הממשלה הקודמת של יצחק רבין המנוח ושל פרס, ייבדל לחיים טובים וארוכים, התהליך התנהל בעיקר בין שני הצדדים, הישראלי והפלסטיני, ובליווי מה שהיה קרוי תיווך הוגן אמריקני.

נציין עוד בהגינות, שממשלת נתניהו, בראשית דרכה, עד להסכם חברון, השכילה אף היא להטיל דגש מרכזי בממד הדו-צדדי, זה שהביא בעדיפות עליונה ישראלים ופלסטינים לדון בסוגיית אוסלו.

קיפאון התהליך כפי שאנחנו עדים לו זה חודשים ארוכים, הטומן בחובו גם סכנה גדולה ליציבות האזורית – וראוי להקשיב לקולותיהם של הנשיא מובארק ושל המלך חוסיין – הקיפאון הזה מוביל בהכרחיות אוטומטית לבינאום התהליך.

ראשית סממניו, בתיווך ההוגן האמריקני שהופך ללחץ אמריקני ניכר, הוא עדיין אינו עימות פתוח בין הממשל לממשלת נתניהו, משום שהאמריקנים אינם רוצים עימות פתוח, אבל בוודאי – בלחץ כבד.

כדאי גם לשים לב לתמרון של הנשיא מובארק, ונזכיר שמדינות ערב לא חיכו זמן רב מעת כינונה של ממשלת נתניהו, עד שכינסו פסגה ערבית, אגב, תוך אימוץ דעה קדומה, משפט קדום על ממשלת נתניהו, על הימין הישראלי. כאילו אין הוא יכול לעשות שלום, התכנסו מדינות ערב לפסגה ערבית כדי להתרות בישראל ולהתריע בפניה. יכול להיות שהמציאות של הקיפאון הוכיחה, שההתראות האלה לא היו מיותרות.

אבל אותו נשיא מובארק, שיחד עם המלך חוסיין מנסה להשהות עד כמה שניתן את כינוסה של הפסגה הערבית לפי דרישה פלסטינית, מצא לו מוצא אחר. זה לא כבר הוא ביקר בצרפת, והוא העלה את ההצעה שאומצה על-ידי הנשיא הצרפתי, של ועידה בין-לאומית ויוזמה משותפת צרפתית-מצרית לדיון בסכסוך, או בתהליך השלום באזור.

אני יודע משהו על הוועידה הזאת, אולי בחסדי שיחה שקיימתי לפני ימים אחדים עם פקיד בכיר במשרד החוץ הצרפתי, ומה ששמעתי ממנו הוא, שהאמריקנים דווקא אינם מתנגדים כלל וכלל לקיומה של ועידה כזאת. נכון שהצרפתים והמצרים לקחו על עצמם שלא להפריע למהלך הנוכחי של ארצות-הברית. אבל, הוסיף אותו פקיד בכיר, לא רק שהם אינם מתנגדים לקיום הוועידה, אלא אפילו במקרה של הצלחה אמריקנית לגלגל קדימה את התהליך, הם יראו בכך גם תרומה למיציא כוללני של תהליך אוסלו. עוד נאמר, שוועידה כזאת אמורה להתכנס בשני שלבים. ראשית, תוזמנה אליה מדינות שלא נוגעות לסכסוך או לתהליך שחפצות בכך, ורק אחרי התכנסות ראשונית יוזמנו הצדדים ליישוב הסכסוך, ולתהליך השלום, אל הוועידה הזאת.

בהתחשב בכל מה שאמרנו מבחינת רתיעתה של מדינת ישראל מבינאום התהליכים, הרי אם לא נתקדם במסלול הישראלי-הפלסטיני וביתר המסלולים, יש בפירוש סיכון של ממש שישראל תידרש למחיר כבד הרבה יותר בוועידה בין-לאומית מהשגת יעדים שהיא יכולה להשיג באורח ריבוני ובהחלטה ריבונית של ממשלת ישראל.

ממשלת ישראל, ובראשה ראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, חייבים להפנות מבט מפוכח אל ההתפתחויות המיידיות בזירה הבין-לאומית. אינני רוצה להוסיף דבר על הסכנות ויציבות האזור, אבל בינאום התהליך עלול לסבך באורח כבד את מיצויו. אנחנו עלולים, בגלל חיפוש כמעט אובססיבי אחר שיפור מקצים פה ושם, אחר הישגים משניים פה ושם – אני לא מדבר על התניות מרכזיות, מה שנקרא הדדיות בקיום התהליך, מה שמרכזי בהדדיות צריך לדרוש אותו, אבל את הררי ההתניות שאנחנו מבקשים להשיג בעשרות סעיפים, אם נמשיך להתעקש, נבזבז זמן יקר, כי אז נמצא את עצמנו בפני אותו טריבונל בין-לאומי שאיננו רוצים בו, ושם נשלם מחיר כבד הרבה יותר.

לסיכום, אדוני היושב-ראש, אצטט כאן את שר החוץ לשעבר, מר דוד לוי, במקרה ראש מפלגתי, שעזב את הממשלה בין היתר על רקע הקיפאון בתהליך אוסלו: עדיף שנהיה בעמדה של מובילים ולא מובלים. אנחנו מוצאים את עצמנו, אט-אט, בהדרגה, בגלל השהיית התהליך, בגלל קיפאון העמוק, במצב של מובלים.

בסיום דברי לא אבקש שום דבר מיוחד. ייתכן שדבריו של סגן השר ישכנעוני ואסתפק בהם, ולא, אם יהיה מקום לדון בוועדת החוץ והביטחון או במליאת הכנסת בסוגיה הזאת – גם דבר זה יהיה מקובל עלי. תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

אדוני סגן שר הביטחון, בבקשה. בוא תפסיר בבקשה את תהליך אוסלו, תוציא אותו מקיפאון.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא לא יכול, המפד"ל עדיין בקואליציה. אתה מאיים עליו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אדוני היושב-ראש, התהליך המדיני איננו במצב של קיפאון, אלא להיפך – בפעילות אינטנסיבית מאוד לקראת הכרעה. דווקא משום כך יוצא ערפאת ביוזמה לכינוס פסגה ערבית, או ועידה בין-לאומית, במטרה לגרום לקבלת החלטות נגד ישראל, לרבות בתחום הנורמליזציה, כאמצעי לחץ של הרגע האחרון לשחוק את עמדותיה של ישראל במשא-ומתן. זה לא מצביע, לצערי הרב, על רצון רב בשלום. איך יכול להיות, כאשר יש שלום ורצון להגיע לשלום, אתה הולך ומבקש מאלה שכבר יש להם שלום אתך, לבטל את הנורמליזציה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

כמה זמן הוא חיכה כבר?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

איך אתה יכול, כאשר יש שלום, לבוא ולדרוש מאלה שכבר יש להם שלום אתך לבטל את השלום?
אתה רוצה שלום, תגיע לשלום – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

איפה השלום? הרגתם את אוסלו.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

דבר זה מצביע, אולי, על כוונותיו האמיתיות. אם הוא רוצה שלום, הוא היה צריך להגיד לירדן ולמצרים, תבטלו את השלום? מנגד סוריה, אדוני היושב-ראש, בולטת במאמציה להכתיב יצירת זיקה בכל הנושאים, קרי הערוץ הפלסטיני, הסורי-הלבנוני, ירושלים. זאת, במקום התמקדות בסוגיה הפלסטינית. הסורים, מהצד השני, לא רוצים שיהיה רק העניין הפלסטיני, הם רוצים הכול במקשה אחת. לכן הם רוצים פסגה ערבית, כל אחד לפי השיקולים שלו, לעולם אלה לא אותם שיקולים.

סוריה, ולא בפעם הראשונה, שואפת ליצור זיקה בין מצב התהליך לבין הנורמליזציה. הסורים, זה זמן רב, מנסים לפגוע במרקם הקשרים בין ישראל למדינות אחרות.

בין הסורים לבין הסעודים והמצרים יש חילוקי דעות קשים בשאלת השתתפותה של עירק, ותחרות סמויה על הבכורה. לכן מצרים פונה לרעיון של ועידה בין-לאומית, ולא פסגה ערבית.

תמונת הפעילות משקפת, בסופו של דבר, לבטים ויריבות במחנה הערבי. האינטרסים הייחודיים לכל מדינה גוברים, בדרך כלל, על הרצון והיכולת לגבש לכידות ערבית. בשלב זה לא ברור אפוא אם בכלל תתקיים פסגה ערבית ומה יהיו הרכבה ומתכונתה, ועוד יותר מעורפל ולא ממשי הוא הרעיון של ועידה בין-לאומית.

אני מבקש לנצל את ההזדמנות ולקרוא לערפאת, מבמה זו, להתמקד בתהליך המדיני ולא להתחמק מהכרעות קשות באמצעות השקעת אנרגיה בכינוס פורומים בין-לאומיים שנזקם לתהליך מוכח. כל התקדמות בינינו לבין הפלסטינים יכולה להיות רק במסגרת של דיון ישיר וממוקד בעניין הפלסטיני, והיא מחייבת את הפלסטינים לעמוד בהתחייבויותיהם. לכן, אדוני היושב-ראש, אני מציע לערפאת שיפסיק את מסעותיו וניסיונותיו ליצור חזית אנטי-ישראלית, שאין בה כל תועלת, אלא רק נזק לתהליך השלום.

במקום זה עלינו לנהל משא-ומתן ענייני על מנת לצמצם את הפערים בעמדות הצדדים ולקדם את התהליך.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אדוני סגן השר, מה עם ההסכם שנחתם ומחכים ליישומו? למה צריך לרוץ עכשיו?

היו"ר ש' בן-צור:

אגב, זו שאלה ששואלת המפד"ל.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

חבר הכנסת חטיב, זו שאלה טובה. בחברון יש התחייבות חד-משמעית של ערפאת.

היו"ר ש' בן-צור:

בוודאי.

סגן שר הביטחון ס' שלום:

ביטול האמנה, מספר השוטרים, הפסקת ההסתה, מעורבות במזרח-ירושלים. יש שורה ארוכה של דברים. זה אמור לגבי הסכם חברון וגם אוסלו.

עכשיו אנחנו רוצים להגיע לחבילה שתכלול את הכול, גם נסיגה ישראלית, לצערנו הרב, אבל גם – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

מתי?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

תראה, הנושא הוא מאוד קרוב. אבל אנחנו צריכים להגיע למצב שבו יהיה אפשר באמת להגיע להסכם, כי הסכם שלא כולל מעשים מהצד השני איננו הסכם. אם אנחנו נותנים להם להפר את מה שהם כבר התחייבו עליו, אנחנו נגיע למצב שבעתיד, גם בעוד חודשיים-שלושה, נהיה בהפרות נוספות. ואז מה נאמר? אם לא תבענו עכשיו את יישום ההתחייבויות הפלסטיניות, לא נוכל לתבוע זאת גם בעתיד.

שבח וייס (העבודה):

אפשר לשאול שאלה?

היו"ר ש' בן-צור:

שאל.

שבח וייס (העבודה):

יש לי הצעה אחרת, שאוותר עליה, ובמקום זה אנצל את רשות הדיבור עכשיו.

עניין הזמן מתחיל להיות דחוף, כי מדובר בזמן רב. קיימת הרגשה בקרב רבים, וגם בין חברי הכנסת, שמתרחשת איזו טקטיקה של סחיבת ההכרעה עד לערב צאתנו לפגרה, ולאחר מכן להרוויח שלושה חודשים של שקט פרלמנטרי. האם אתה תוכל לומר משהו קונקרטי על התחושה הזאת?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

כן. אדוני היושב-ראש, אני עצמי אפילו הצעתי לראש הממשלה לנסות לגבש את ההחלטה אולי לקראת סוף החודש הבא ולהביא אותה לכנסת לקראת סוף החודש. זאת כדי למנוע מצב שבו אתם תפילו את הממשלה. זאת אומרת, נוכל גם להרוויח פעימה וגם להרוויח את יציבותה של הממשלה.

שבח וייס (העבודה):

תוכל להסביר?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

אסביר. אם היה מצב שבו אתם הייתם באמת – אולי לא אתה, אלא אחרים – נאמנים לעניין של השלום בלבד – ופעם אמרו חבריך שבשביל שלום הם מוכנים ללבוש שטריימל – זה היה דבר אחר. אני אומר, שבשביל שלום רק תוותרו על החלום לחזור לכיסאות האלה. מה זאת אומרת? למה אני מתכוון? תבואו ותגידו לציבור: אנחנו אכן רוצים בפעימה, ולכן לא נפיל את ראש הממשלה באי-אמון. אז היינו מגיעים למצב שיכולנו לעשות זאת אולי בזמן קרוב יותר. זה לא מה שעוצר עכשיו. ממש לא. שלא תבין ממני שמה שעוצר עכשיו זה העניין הזה. מה שעוצר עכשיו הוא ההחלטה לגבי מכלול הפעימה השנייה והשלישית וההתחייבויות.

עצם האיום שלכם שלכם להפיל את הממשלה, עם חברים אחרים בקואליציה, הוא כמובן דבר שעומד לנגד עיניה של הממשלה. אבל זה לא מה שמפריע כרגע להגיע להסכם.

היו"ר ש' בן-צור:

מה אתה מציע, אדוני? האם אתה מציע להסתפק בתשובתך?

סגן שר הביטחון ס' שלום:

מבחינה פורמלית אני מציע להעביר את הנושא לוועדה. אבל אם הוא מוכן להסתפק – אדרבה.

יהודה לנקרי (הליכוד-גשר-צומת):

הסתפקתי.

היו"ר ש' בן-צור:

אתה מסתפק. תודה רבה.

הודעת היושב-ראש

היו"ר ש' בן-צור:

"ראש הממשלה ביקשני להודיע, על-פי סעיף 36(א) לחוק-יסוד: הממשלה, כי השר משה קצב ימלא את מקומו של שר המדע בעת היעדרו מהארץ, מיום כ"א בסיוון התשנ"ח, 15 ביוני 1998, עד יום ל' בסיוון התשנ"ח, 24 ביוני 1998."

חבר הכנסת שבח וייס, לשם מה הודעה זו?

שבח וייס (העבודה):

על-פי החוק החדש צריך להודיע מעל בימת הכנסת מתי שר יוצא, מתי שר חוזר ומי מחליף את השר. זו חובת החוק. מבחינה זו, אדוני היושב-ראש, אין ברירה. מי כמוך יודע שצריך לקיים את החוק.

אני מציע שניזום בצוותא הצעה לתלות את הפרסום הזה על לוח המודעות של הכנסת ונוריד מעצמנו דבר שאפילו בעיני הציבור נראה מוזר.

היו"ר ש' בן-צור:

מוזר.

שבח וייס (העבודה):

כן.

היו"ר ש' בן-צור:

מה עוד שלפעמים הם מודיעים לאחר שהשר כבר חזר.

הצעות לסדר-היום

קריסת תקרה באולם ספורט של בית-ספר בבאר-שבע

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום מס' 4684, 4689, 4711 ו-4718, בנושא מאוד מכאיב: קריסת תקרה באולם ספורט של בית-ספר בבאר-שבע. חבר הכנסת צבי הנדל – ראשון. בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אפשר להוסיף על כך את האסון האחרון של הילדה שנפלה בבית-ספר בירושלים.

היו"ר ש' בן-צור:

כן, הילדה מבית-הספר "לוריא". אנו מאחלים לה רפואה שלמה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אסון אחר אסון קורה. בשבוע שעבר היתה התמוטטות התקרה בבית-הספר בבאר-שבע, באולם הספורט, אסון שבו נהרגו שני ילדים חמודים. קרה, לצערי, אסון נוסף, ילדה נפלה מחלון בית-הספר ומצבה אנוש.

ברשותכם, אני רוצה בשם כולנו להשתתף באבלן הכבד של המשפחות בבאר-שבע ולשלוח ברכת החלמה מהירה ושלמה לילדה שנפצעה כאן בירושלים.

ראש הממשלה המנוח, יצחק רבין, אמר בהזדמנויות שונות, ששיטת ה"סמוך" במדינת ישראל היא שיטה מפחידה, ויש להיזהר זהירות מרובה מהמלה הזאת, או מהמנטליות הזאת שיש כאן בארצנו.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

מי צריך להשיב?

היו"ר ש' בן-צור:

סגן השר. זה בסדר. הוא יגיע.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הוא לא צריך לשמוע אותנו.

צבי הנדל (מפד"ל):

הוא יודע את התשובה.

היו"ר ש' בן-צור:

הוא יודע שכולם מסכימים ומביעים תנחומים.

צבי הנדל (מפד"ל):

אני אומר, שחשוב מאוד, לאחר שני אירועים מסמרי שיער כאלה, שידע כל אחד לעצמו, מעבר לחקיקה ומעבר לוועדות הבדיקה וועדות החקירה שיעשו, שידע כל אחד ואחד שיש לו איזו משרה שיש בה אחריות, שהוא לוקח לא רק את הסמכות שבתפקיד שאותו הוא ממלא, אלא שגם האחריות שנופלת עליו מחייבת אותו. לפעמים זלזול, אי-ניצול האחריות ואי-עמידה איתנה על כל פסיק ותג, כי "סמוך, יהיה בסדר", נגמרים באסון כבד.

אני אומר זאת לעצמי, אני אומר זאת לבית הזה, אני אומר זאת לכל אחד ואחד בארץ הזאת. יש לנו צרות כבדות די הצורך. יש לנו הרבה בעיות שלא תלויות בנו. אבל אם ניטול על עצמנו אחריות, יהיה אפשר למנוע אסונות.

אבל יש גם צד שני למטבע, ואני לא יכול שלא להזכיר אותו. אחרי אסון כזה, אחרי כאב כזה, אחרי נושא שבעצם אין חילוקי דעות לגביו, נושא שאי-אפשר לעבור עליו לסדר-היום, הייתי מצפה מכולנו – וגם בעניין הזה אני לא מוציא את עצמי מהכלל, פעם אני טוב יותר בעניין הזה ופעם טוב פחות – לא לנצל הזדמנויות מהסוג הזה להתנצחויות פופוליסטיות ולספר סיפורים שהיה אפשר למנוע את מות הילד הזה, או הילד ההוא, אילו היה התקציב מתחלק לא כך אלא אחרת. קצת זהירות. לא כל נושא חייבים להפוך לנושא שהוא בניגוח פופוליסטי. קצת אחריות. יש משפחות שיושבות בבית שבעה. יש הורים שכואבים ונקרע לבם. יש חברים שלא ישנים בלילה. אין להפוך כל דבר למין עניין כזה, שכאילו בקלות היו יכולים השר הממונה, או ראש הממשלה, או הכנסת, או ועדה מסוימת, להציל את הנער או הנערה.

צריך לתבוע מהאחראים במקום, עד תום, את אחריותם שלא עמדו בה. ולמי שלא אחראי אין להטיף מוסר זול. זה מקומם, זה מחליש, זה מיותר. תודה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה, חבר הכנסת צבי הנדל. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה. אחריה – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. אחריו – חבר הכנסת יורי שטרן. חבר הכנסת נסים זולילי אחריו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בכאב גדול הגיעה הידיעה הנוראה על מותם המיותר לחלוטין, האיום, של שני התלמידים בבאר-שבע, ליאור קבלו ושלומי טולדו, זיכרונם לברכה, ופציעתו הקשה של התלמיד גיא זלצר. הלכו התלמידים לאימון כדורסל באולם ספורט בתיכון מקיף ו' בבאר-שבע, ולא חזרו הביתה.

השאלה הגדולה שעומדת לפנינו, ואנחנו חייבים לדון בה ברצינות, היא, כיצד כולם ראו, כיצד כולם של בעצם ידעו מה קורה וכיצד כולם לא מנעו את האסון הזה. לרשלנות הפושעת שגדעה את חייהם של שני התלמידים יש שותפים רבים – לא רק אלה שבאותו יום ראו שמהתקרה נפלות חתיכות בטון ולא הוציאו את התלמידים מהאולם, ולא רק אלה שכשאמרו להם שהעמודים זזים שמו שם איזה משהו לתקן את העמודים והלכו והשאירו את התלמידים בפנים. אבל איפה הכללים, התקנים, ההוראות וההנחיות של משרד החינוך? איך בכלל מכניסים תלמידים לאולם שעושים בו תיקונים יסודיים כאלה? איך בכלל מרשים להם להיות בסביבה? איך לא מגדרים את המקום? איפה עיריית באר-שבע? ואיפה המתכנן? ואיפה העובדים ששמעו רעשים? ואיפה המדריך? התלמידים אמרו, שהם שמעו רעשים ואיש לא הוציא אותם מהאולם. משחק כדורסל חשוב יותר מהכול? זה הייעוד? היו צינורות חלודים בבניין ישן בן 25 שנה, ואיש לא חשב שאסור להכניס לשם ילדים.

כבר הזכיר היושב-ראש את הילדה בת התשע, אמיליה כהן, שנפצעה אנושות אתמול, בעת שנפלה מחלון הכיתה בקומה ב' בבית-הספר "לוריא" בירושלים. שם יש סיפור על סורגים. אדוני היושב-ראש ואדוני סגן שר החינוך והתרבות, אני רוצה לומר לכם, שבמחקר מקיף שנעשה ביוזמת המועצה הלאומית לשלום הילד נמצא, שהסיבה העיקרית למותם של ילדים, לפגיעות שגורמות נכות, להבאת ילדים לחדרי מיון, היא תאונות שנגרמות בבית, בחצר ובבית-הספר, ולא דווקא תאונות דרכים. התאונות האלה, האיומות והנוראות, שקורות בבית, כשילד נוגע בפלטה חשמלית לוחטת וכשילד שותה רעל, והתאונות האיומות האלה, כשמישהו נוסע במכונית לאחור ודורס את הילד – הכול קורה ליד הבית או בבית-הספר. הבעיה העיקרית שלנו היא איך להבין שאנחנו חייבים לספק לילדים סביבה בטוחה.

אדוני היושב-ראש, בניו-יורק מצאו שבשכונה אחת יש הרבה תאונות שבהן ילדים נופלים מחלונות. אתה יודע מה עשתה עיריית ניו-יורק? על חשבונה היא התקינה סורגים בכל הדירות שגרים בהן ילדים, כי עיריית ניו-יורק אמרה לעצמה שזה חסכוני גם כלכלית ולא רק מבחינה אנושית.

היו"ר ש' בן-צור:

חיים.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לכן, כאשר אתמול סיפרה לי אם אחת בשכונה בירושלים, שיש לה בעיה שבמרפסת, בדירה בשכירות שהיא קיבלה, יש –

נסים זיילי (העבודה):

— — — מעקה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — מעקה נמוך, אמרתי לה: אני לא יודעת מה מצבך הכלכלי, אבל לפני שאת קונה לחם, לפני את קונה חלב ולפני שאת עושה משהו, תזמיני מישהו שיתקין מעקה.

לכן, אני אומרת: זאת אחריות של כולנו, אחריות של ההורים, אחריות של משרד החינוך ואחריות של העיריות. אסור שאסונות כאלה יקרו שוב. תודה.

הי"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת דהאמשה – לא נמצא. חבר הכנסת יורי שטרן, בבקשה. שלוש דקות.

יורי שטרן (ישראל בעלייה):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אבות אבותי למדו בישיבת חלם, אבל לא חלמתי לחיות במדינת חלם. אי-אפשר להסכים עם אבדות כאלה במדינה שגם כך מאיימות עליה סכנות רבות. אנחנו שולחים את בנינו לצבא, ואנחנו עומדים מול פעילויות הטרור במידות ובהיקפים ששום מדינה מערבית אחרת לא עומדת מולם, ונוסף על כך יש הרשלנות הזאת? אוזלת היד? חוסר התכנון? אולי שחיתות, ואולי דברים פליליים. הדעת איננה סובלת מציאות שכזאת. חווינו את אסון גשר המכבייה – מה שקילקל את השם הטוב שלנו בעולם כולו, ובראש ובראשונה בעולם היהודי. הבעיה היא קודם כול פנימית שלנו. יש פה לא מעט מתרבות שדיבר עליה ראש הממשלה המנוח יצחק רבין כתרבות של "סמוך עלי", אבל יש גם דברים ארגוניים שצריכים להיות מובנים בתוך המערכת – עניין של פיקוח, עניין של בדיקות, עניין של בטיחות בכלל.

מעבר לבדיקות השגרתיות – הכול חירום – שוודאי שתיעשנה, ואני מקווה שגם יגלו מי אחראי ותהיה ענישה, וענישה כבדה – שום דבר כבר לא יחזיר לאמהות ולאבות את היקרים שלהם שאבדו ככה. אני מציע, שבשלב זה יקים ראש הממשלה ליד משרד ראש הממשלה צוות חשיבה לנושא בטיחות. אני חושב, שהנושא כולו חייב לעבור בדיקה יסודית בכל המערכות, על כלל המשרדים, ואז יש לבדוק מה הם המשאבים, מה הם הצעדים הארגוניים ומה הם הצעדים החוקיים שעלינו לנקוט כדי לצמצם את התופעה הנוראית והבלתי-נסלחת הזאת.

הי"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת שטרן, תודה רבה. חבר הכנסת יצחק כהן, בבקשה. שלוש דקות.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ליאור ושלומי, זיכרונם לברכה, שייבדלו לחיים ארוכים וסשה אלתרמן, גיא ואמיליה כהן הם ילדים שמחים, מלאי שמחת חיים. הם ילדים שהיו בשיא פריחתם לאושרם של הוריהם. בתום לב בא חלקם למשחקי המכבייה מאוסטרליה הרחוקה, וחלקם הלך לאימון כדורסל תמים, וילדה קטנה בכיתה ב', בת תשע, אמיליה כהן, שיחקה משחק ילדים תמים. וכולם הרוגים, זיכרונם ולברכה, וייבדלו לחיים ארוכים הפצועים. נאחל להם רפואה שלמה.

אדוני היושב-ראש, לו נפגעו הילדים האלה בפעולת טרור, מייד היית רואה כותרות ומייד היית רואה כותרת ענקית המצטטת את ביאליק: "נקמת ילד קטן עוד לא ברא השטן"; וכל מיני קלישאות מהסוג הזה.

נסים זיילי (העבודה):

זו לא קלישה.

יצחק כהן (ש"ס):

נסים, אתה יודע שאני אוהב אותך.

כשמתרחש אסון בגלל רשלנות פושעת של החברה הישראלית, שלא יודעת להעמיד במקומם הנכון אותם פושעים, שמזלזלים בחיי אדם, רודפי בצע – זו ההגדרה היחידה וזו המוטיבציה היחידה שלהם. ברגע שנשכיל להבין ולהעמיד אותם אנשים במקום, אני מבטיח לכם שהתופעות האלה לא יחזרו.

קריסת הגשר, קריסת התקרה – אי-מילוי הוראות בטיחות מינימליות, ועל כל זה משלמים ילדים יקרים מחיר יקר מאוד.

אדוני היושב-ראש, אני חושב שהדיון הזה לא צריך להסתיים היום, הוא רק התחיל היום, ואם אנחנו, חברי הכנסת, לא נעצור את המהלכים המסוכנים האלה, אזי הסוף – מי ישורנו? תודה רבה, אדוני.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה, חבר הכנסת יצחק כהן. חבר הכנסת נסים זיילי, בבקשה.

נסים זילי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אדוני היושב-ראש, אתה מחנך ואתה יודע, שכשהורים שולחים את ילדיהם לבית-הספר, הם הולכים הביתה או לעבודה בראש שקט, בדרך כלל.

הי"ר ש' בן-צור:

סליחה, אני מבקש לסגור את הדלת. אפשר לבצע את הפעולה הזאת? באמת, זה נושא מאוד חשוב ומעניין, בואו נשמע זאת בצורה רצינית, לא עם הרעש הזה, עם כל הכבוד.

נסים זילי (העבודה):

מי כמוך יודע, שכשהורים מביאים או שולחים את ילדיהם לבית-הספר, הם הולכים לעבודה או חוזרים הביתה עם ראש שקט שהילדים נמצאים בטיפול נאות, שהם באחריותם של אנשים מבוגרים, והם יחזרו הביתה בשלום.

ליאור קבלו ושלומי טולדו הלכו לשחק כדורסל במגרש כדורסל של בית-הספר, נפלה עליהם התקרה וחרב עולמם של הוריהם ושל הרבה מאוד אנשים מעולמם.

אנחנו לא יכולים לומר עוד: זה קורה, זה אחוז אחד, חצי אחוז. אין בעיה של אחוזים בנושא הזה, ואנחנו חייבים לשאול את עצמנו ולשאול את האחראים את השאלות הקשות ביותר, אדוני סגן שר החינוך, והשאלות צריכות להיות ברורות, חדות, וגם התשובות: האם יש תקנים מחייבים של בטיחות בבתי-הספר? מי אחראי ליישום התקנים האלה ולהבטחת התקנים האלה בכל מקרה ובכל נקודת זמן במסגרת בתי-הספר? איך יכול להיות שיוצקים כ-20 טונות בטון על ברזלים שריתכו אותם לפני יותר מעשר שנים, ואיש לא דואג לבדוק אם הריתוכים חזקים מספיק כדי להחזיק את המשקל הזה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת זילי, אולי אתה לא יודע – בוועדת החינוך התברר לנו שהמקום הזה נבנה כפטייו.

נסים זילי (העבודה):

כן, אני יודע. קראתי על כך בעיתון.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה בכלל מזעזע.

נסים זיילי (העבודה):

זה לא חשוב. איך יוצקים 20 טונות מלט על קונסטרוקציה שלא נבנתה כלל לזה, ואיש לא טורח לבדוק האם בכלל הברזל יכול לעמוד במשקל הזה? איך עובדים על הגג, ואולם הספורט נשאר עדיין פתוח? מי היה צריך לתת את ההוראה לסגור את האולם הזה?

סופה למדבר (העבודה):

מהנדס הבטיחות היה צריך לתת.

נסים זיילי (העבודה):

לא. אני לא יודע מי.

סופה למדבר (העבודה):

מהנדס הבטיחות. יש תקנים במשרד הרווחה, אבל – – – מפטרים זה אחר זה.

נסים זיילי (העבודה):

סופה, תאמיני לי שאני לא יודע מי היה צריך לתת. אני יודע שהאולם הזה היה צריך להיות סגור, שאסור היה לשחק בתוכו ואסור היה להתקרב אליו, וכל הדברים האלה לא נעשו.

מאחר שוועדות החקירה – אדוני סגן השר, אני רוצה לומר לך עוד הערה אחת – לא מקימים חמש ועדות חקירה על מקרה אחד, זה לא מקובל בשום מקום בעולם. יש מערכת אחת שצריכה לבחון זאת, עם כל המומחים שהיא צריכה, ולא יכול להיות שתקומנה ארבע ועדות חקירה. אולי כל אחת תגיע למסקנות שונות ומשונות שסותרות זו את זו, ולעולם לא נדע את האמת. רק גורם אחד היה צריך לבדוק את הנושא הזה ולהגיע למסקנות המתחייבות.

המקרה של אמיליה כהן אתמול מזעזע עוד יותר. הוא מזעזע עוד יותר משום שההורים התריעו, משום שעיריית ירושלים נתנה את דעתה ומשום שעיריית ירושלים, כדי לחסוך כמה אלפי שקלים, סיכנה את ביטחונם של הילדים. לא יכולים לומר: לא ראינו, לא ידענו. ההורים התריעו, ויש מכתב; המכתב פשוט מזעזע כשאתה רואה את התוצאות של זה.

הייתי מאוד מבקש מסגן שר החינוך – אני לא בעד עוד צוות ליד משרד ראש הממשלה. חלוקת האחריות צריכה להיות ברורה, ומי שנושא באחריות למה שקרה צריך לשלם את כל המחיר, משום שאסור שנרשה לעצמנו תופעות כאלה בקרבנו.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה רבה. הייתי מבקש מחברי הכנסת – תאופיק חטיב, זה נושא כל כך כואב.

תשובת סגן שר החינוך, בבקשה. אני מבקש להפריד בין ש"ס לעבודה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

היית רוצה, אדוני היושב-ראש.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ביום חמישי אחר הצהרים הייתי, יחד עם שר החינוך הרב יצחק לוי, בהלוויות שני התלמידים, שלומי טולדו וליאור קבלו, ואני רוצה פעם נוספת להביע בשם משרד החינוך, התרבות והספורט את השתתפותנו באבלן של משפחות הנערים שאיבדו את חייהם בתאונה הטרגית באולם הספורט בבית-הספר המקיף ו' בבאר-שבע.

לבנו עם המשפחות בכאבן ובצערן. אנחנו גם מאחלים החלמה מהירה ורפואה שלמה לגיא זלצר – הנער שנפצע, וביקרתי אותו בבית-החולים, ואני יודע שהוא כבר יצא מבית-החולים, חזר הביתה. הוא אמר לי בבית-החולים, כשהייתי ליד מיטתו, שהוא מקווה שבעוד חמישה שבועות הוא יחזור אל מגרש הכדורסל. אני לא יודע אם זה יהיה למגרש הזה, אבל הוא יחזור לשחק, וכשחקן כדורסל של נבחרת הכנסת – ראש הקבוצה שלנו נמצא כאן, אופיר פינס – אני שולח לו מכאן ברכת שיבה מהירה למגרש.

אני רוצה להזכיר לחברי הכנסת, שהנושא מאוד רגיש, מאוד טעון, נמצא בחקירה מקפת – אחר כך אעסוק בחקירה, חבר הכנסת זוילי – ולכן הוא דורש מכולנו משנה זהירות, משנה רגישות. אני מבקש לעשות הבחנה בין שני היבטים חשובים ביותר בהקשר זה של קריסת הגג של אולם הספורט. ההיבט הראשון הוא ההיבט ההנדסי, שהוא בתחום האחריות והטיפול הבלעדי של הרשות המקומית ובעלי התפקידים הרלוונטיים ברשות המקומית, היינו – ההנדסה, הפיקוח, התכנון, הבקרה, הביטחון, הבטיחות וכו'.

סופה לדבר (העבודה):

היה שם מהנדס בטיחות או לא היה?

היו"ר ש' בן-צור:

הוא ייגע בזה תיכף.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

שנית, בהוראות ההתנהגות של משרד החינוך, שהמשרד הפיץ בחוזר המנהל הכללי – שיצא, אגב, רק באפריל 1997, בדיוק לפני שנה, שנה וחודש – יש הוראות בטיחות עם כללי התנהגות מחייבים כלפי מוסדות החינוך והרשויות המקומיות בכל הקשור לבנייה ולשיפוץ של מבני מוסדות חינוך.

יש להבהיר, שאיננו עוסקים בפיקוח על תהליך הבנייה, כיוון שבעניין זה חוקי הבנייה מהווים את המסד ואת הבסיס המחייבים, ועל כן כל זה נשאר בתחום הרשות המקומית.

אשר לתפקידו של משרד החינוך בהקשר של מבנים חדשים, הרי שכאן המשרד עוסק בקבלת המבנה לאחר סיום העבודות ולאחר שמהנדס הרשות המקומית מאשר בכתב שהמבנה מוכן.

בכל הקשור לעבודות בנייה במוסד חינוכי בזמן שמתקיימים בו לימודים – יש הוראות מפורטות וברורות: בין השאר אנו ממליצים לבצע את השיפוצים בחופשת הקיץ.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה זה ממליצים?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני סגן השר, השאלה היא: מי מפקח?

סופה לנדבר (העבודה):

אני שואלת אותך, ואתה כאילו לא שומע, האם יש מפקח בטיחות? הוראות טובות כאשר יש אנשים טובים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

במקרים דחופים שבהם צריך לבצע שיפוצים לאלתר, יש לנהוג על-פי כללי בטיחות ברורים, כפי שמפורט בחוזר המנהל הכללי, על מנת שלא ייפגעו ילדים. במקרה של בית-הספר המקיף ו', אחת השאלות שתישאל בוועדה של משרד החינוך היא, מה היתה מידת הדחיפות שבאיטום התקרה, מדוע לא היה אפשר לחכות ולבצע את עבודת האיטום בחודשי הקיץ.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

נניח שביצעו, למה לא הוציאו את הילדים?

היו"ר ש' בן-צור:

בודקים את זה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

בכל מקרה, אין לקיים פעולות במבנה שמתקיימים בו שיפוצים, אלא רק לאחר סיום השיפוצים ואישור המבנה על-ידי מהנדס הרשות.

בימים אלה פועלות שלוש ועדות, או מתנהלות שלוש חקירות: 1. ועדת חקירה של המשטרה, שעובדת בכל מקרה של אסון, בעיקר אסון שיש בו הרוגים; 2. ועדת חקירה של משרד העבודה; 3. ועדת בדיקה של משרד החינוך.

אני מקבל את ההערה שלך, חבר הכנסת זוילי. יכול להיות שבמקרה הזה כבר מאוחר, הוועדות כבר עובדות, אבל אני מציע למשרד הפנים – וכאן אני נוגע בשאלות שאת שאלת, על הפיקוח על הבטיחות בעירייה: שר הפנים חייב להקים צוות בין-משרדי, שיבדוק את כל מה שנקרא הסינכרוניזציה בין רשויות השלטון. זאת אומרת, מהנדס העיר ידע מה נעשה במוסדות החינוך, ומוסדות החינוך ידעו מה נעשה על הגגות.

אני רוצה לומר לך, שעוד לא ראיתי משפחה שמתפנה כאשר אומרים לה שמחר באים לשים לה איטום על הגג. מה זה איטום על הגג? – ניילון או זפת. הבית לא מתפנה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

זה לא ניילון, זה בטון.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

היא לא ידעה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מי לא ידע?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

מנהלת בית-הספר. היא לא ידעה ששמים עליה 25 טונות בטון.

היו"ר ש' בן-צור:

יוצקים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

היא לא ידעה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אבל נפלו פירורי בטון.

נסים דהן (ש"ס):

מה היתה הבעיה לחכות עוד שבועיים, עד החופש הגדול?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לכן אני אומר, שצריכה לקום ועדה בין-משרדית, ואחראי לכך משרד הפנים שאחראי לשלטון המקומי. הוא צריך לדאוג שתהיה סינכרוניזציה מלאה בין כל אגפי השלטון המקומי: בין הבטיחות ובין

הביטחון, ההנדסה והפיקוח, הבקרה, החינוך והתרבות. ראינו שקרה אסון דומה באירוע תרבותי, לאו דווקא בבית-ספר – האסון בערד, שבו קיפחו את חייהם שלושה תלמידים.

אני אומר שזו משימה המחייבת את משרד הפנים ליצור את הסינכרוניזציה המלאה בתוך רשויות השלטון המקומי, כמו שקורה בתדריך מפקדים בצבא: פלוגה יוצאת להתאמן, כל אחד ביחידה יודע מה תפקידו, ולא שומע בקשר ככה או בטלפון ככה.

נסים דהן (ש"ס):

אפשר להסביר לנו, מה היתה הדחיפות לבצע את השיפוצים דווקא עכשיו? בעוד שבועיים מתחיל החופש הגדול.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

את השאלה הזאת אני שואל את מהנדס העיר. את השאלה הזאת שואלת ועדת הבדיקה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מהנדס העיר הוא יושב-ראש ועדת החקירה בבאר-שבע. אמת או לא?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אין לבאר-שבע ועדת חקירה. באותו יום חמישי, כאשר ירדתי לבאר-שבע, סיכמתי עם ראש העיר: אין ועדת חקירה לעיר באר-שבע. יתירה מזאת, אף אחד מאנשי העירייה ומהפונקציונרים העובדים בעירייה לא שותף לשום ועדה המקיימת עכשיו בדיקה בשטח. כך סיכמתי עם ראש העיר, והוא הבין את זה מייד.

עם תום עבודתן של שלוש הוועדות, נלמד ונפיק לקחים הן לגבי שיטות העבודה והן לגבי אנשים ובעלי תפקידים שהיו מעורבים. החלטתנו נחושה שנעשה הכול וננקוט את כל האמצעים האפשריים, על מנת שתאונה נוספת לא תתרחש.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

יש לך משהו לומר על מה שקרה אתמול בירושלים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני רוצה לסיים ולהזכיר פעם נוספת את דבריו של ראש הממשלה המנוח, יצחק רבין, זכרו לברכה, שאמר דברים בעניין זה בטקס סיום המכללה לביטחון לאומי לפני ארבע שנים. הוא יצא בחריפות נגד התופעה של הראש הקטן, נגד תופעת ה"סמוך", נגד התרבות של "יהיה בסדר", התרבות של – נגיע לגשר, נעבור אותו.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אבל ביחס למה שקרה אתמול בירושלים, המנהלת ביקשה מכם להתקין סורגים – למה לא התקנתם?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

מה זה מכם?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

למה לא התקנתם סורגים?

אופיר פינס-פז (העבודה):

הם היו צריכים לפנות לאגף לחינוך תורני.

נסים דהן (ש"ס):

היו סורגים, הורידו אותם שבועיים לפני כן.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

רבותי, אני מציע לקיים דיון בנושא בוועדת החינוך והתרבות של הכנסת מייד בתום עבודת ועדות הבדיקה. תודה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. יש הצעות אחרות. יש הצעה של חבר הכנסת אופיר פינס, שמבקש להסיר את הצעת חבר הכנסת צבי הנדל.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אדוני סגן השר – ראשית, הייתי מבקש ממך לשלוח לכל חברי הכנסת את כתב המנדט של הוועדה שהקים משרד החינוך. אני מבקש מאוד לראות את הסמכויות, אני חושב שכך גם כל חברי הכנסת.

דבר שני, הייתי מבקש ממך לבקש מיושב-ראש הוועדה שמינית, מר עמוס ברעם, לסתום את הפה. פשוט לסתום את הפה.

היו"ר ש' בן-צור:

הוא ירושלמי?

אופיר פינס-פז (העבודה):

הוא באמצע העבודה, והוא לא מפסיק לפטפט, לקשקש ולהגיד מראש מה הוועדה הולכת להחליט. לא ראיתי דבר כזה בחיים שלי. איזה מין דבר הוא זה – הוא כבר אומר שהמנהלת בסדר והוא לא יערוף ראשים. בשביל מה צריך ועדה?

והדבר השלישי, לידיעת כל חברי הכנסת, הנחתי על שולחן הכנסת הצעת חוק שנועדה למסד מבנה של ועדת חקירה שאיננה ועדת חקירה ממלכתית, בלי שנחליט שכך זה ייראה במשרד החינוך, כך במשרד השיכון, כך בעיריית באר-שבע. ועדת זו צריכה להיות ועדת חקירה שבראשה שופט או שופט בדימוס.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

FACTS FINDING. ועדה של

אופיר פינס-פז (העבודה):

ויהיו לה כללי עבודה מסודרים, גם אם היא לא ועדת חקירה ממלכתית.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעת חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני נמצא 17 שנים בבית. אחרי כל אסון, אנחנו משחזרים אותו, מתרגשים, אני משער לעצמי שברוב המקרים – אם לא בכולם – באמת בכנות. אחר כך בא החיזיון של ועדות חקירה. עוד לפני שנבחרתי לכנסת, ב-1973 או 1974, כתבתי באחד הרבעונים המקצועיים בארץ חיבור על ועדות החקירה: "לחקור את עצמנו לדעת", כך קראתי לחיבור.

יש לי התנגדות לכל ועדות החקירה, גם לרוב ועדות החקירה הפרלמנטריות. בגדול, הניסיון ההיסטורי הוא, שוועדות חקירה הן בדרך כלל הזדמנות לאחראים לגלגל את האחריות החוצה. קודם כול אנחנו חוקרים.

כל מקרה שיש בו מוות או פציעה, אני מציע להטיל את בדיקתו על הקורנר – על חוקר מקרי מוות. נקודה. קיים דבר כזה בבית-משפט. אפשר להרחיב את זה על-ידי תיקון קטן בחוק גם למקרים של פציעה. לא רוצה ועדת חקירה ציבורית, לא רוצה אנשים בדימוס או בשמימוס – שום דבר לא; יש מוות – חוקרים ומייד. חיוני לעשות את זה. אני מציע שאחד מחברי הכנסת המתמחים בחקיקה יעשה את הדבר. זהו תיקון אחד.

שנית, נאומו של רבין, שהוא מאוד פופולרי – מזכירים אותו כל כך הרבה בכנסת, ואנחנו מרוצים, רק שאנחנו מאוד מצטערים שהוא לא בין החיים. אני אומר לכם, את הנאום הזה צריך להדפיס ולהפיץ בכל מקום אפשרי, בכל מקום שיש בו סכנה של אי-זהירות; הייתי הופך אותו לאיזה מוטו, אפילו בתבליט או באיזה מקום אחר. יקראו אותו, כי אלה דברי רבין, ורבין יקר לנו. אולי זה קצת ישפיע. תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

כמו שעשו עם הנאום שלו בהר-הצופים. תודה. חבר הכנסת אחמד סעד מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת יורי שטרן. בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני משתתף בצערן של המשפחות בבאר-שבע ומגנה בתוקף את הרצח הנפשע שביצעו בריוני המתנחלים בפלסטיני באזור חברון.

אליהו גבאי (מפד"ל):

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

הם בריונים והם פושעים.

אליהו גבאי (מפד"ל):

לא, אל תגיד ---

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אני רוצה להזהיר, אדוני סגן השר, ולומר, שמה שקרה בבאר-שבע יכול לקרות במקומות אחרים. יש כמה מבנים – ואנחנו הזהרנו וכתבנו, בשאילתות ושלא בשאילתות; יש כמה מקומות שבהם עומדים עד היום הזה בתי-ספר מאסבסט מסרטן, בין בסח'נין ובין במקומות אחרים. יש מקומות שיש בהם סכנה שבתי-ספר ייהרסו, בין בעכו ובין במקומות אחרים. לכן צריך להביא בחשבון תקציב מיוחד כדי לחדש וגם לבנות בתי-ספר במקומות שבהם יש צורך בכך. תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת צבי ויינברג רוצה להסיר את הצעת חבר הכנסת יצחק כהן. בבקשה.

קריאה:

היו"ר ש' בן-צור:

אתה השתמשת בביטויים קשים.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני כמה ימים התקיימה ישיבה של ועדת החינוך, בנוכחותו של סגן השר פלד, בנושא הכואב הזה. סגן השר הזכיר, שיש נוהל מפורט של משרד החינוך, שלפיו אסור בהחלט לקיים שיפוצים בבתי-ספר, חוץ מאשר בתקופת חופשה; אפילו תיקון קטן – בחופשות, תיקון גדול – ביולי ובאוגוסט. כך כתוב.

אני שאלתי בישיבה הזאת את האחראי לבטיחות בעיריית באר-שבע: למה עשו שיפוצים עכשיו? התשובה היתה: קשה למצוא קבלן שיכול לסיים את התיקונים בזמן. מה זאת אומרת? זה עוד פעם גלגול של האחריות. אי-אפשר למצוא קבלן שיכול לסיים את העבודה בזמן? איפה אנחנו חיים?

אני אומר עוד הפעם: זאת לא צריכה להיות המלצה, אדוני סגן השר, זה צריך להיות חיוב. יש נוהל בטיחות, נוהל שקיים בכתב, ונראה שכל המערכת במשרד החינוך יודעת עליו, אבל לא מקיימים, אין אכיפה, אין ציות לנהלים. לדאבוני, זו בעיה כללית. תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת תאופיק חטיב מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת נסים זוללי.

שבח וייס (העבודה):

אם זה היה בקיץ – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – –

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, סגן השר, בממשלה הקודמת היה בתקציב בניית בתי-הספר סעיף מיוחד להחלפת בניינים פסולים. ב-1997 הוא קוצץ ב-50%, ב-1998 הוא קוצץ עוד פעם. אולי זו ההזדמנות ללמוד דרך הטרגדיה הזאת, שבניינים פסולים צריך להחליף מייד, ולא לקצץ בתקציב שלהם. צריך לחפש אותם במקום שבו הם נמצאים, כי אם זה קרה היום בבאר-שבע – כל בניין כזה הוא פשוט סיכון, ויש שם מאות תלמידים. זה לא בית מגורים שיש בו שניים-שלושה – אם כי גם שניים-שלושה אנשים זה הרבה – אבל כשיש 400, 500, ויש מקומות שיש בהם 1,000 איש, והמקום מסוכן, הרי שהטרגדיה יכולה להיות הרבה יותר גדולה.

לכן, אנא הבא את זה בחשבון, ואפשר להעביר את זה לממשלה: קיצוצים – לא דרך הסעיף של החלפת בניינים פסולים. תודה.

הי"ר ש' בן-צור:

אני מודה לך. סגן השר, בבקשה.

קריאה:

הי"ר ש' בן-צור:

הוא רוצה להוסיף כמה משפטים. זכותו.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

תודה רבה ליושב-ראש. אני רוצה להתייחס רק לסוגיה שהעלה חבר הכנסת שבח וייס בנושא של ועדות החקירה. אני מזכיר לכולנו, שבשנה וחצי האחרונה קיים משרד החינוך שתי ועדות חקירה. זאת הוועדה השלישית.

בעקבות ממצאי ועדת החקירה הראשונה הושעו אנשים בעלי תפקידים מתפקידיהם במשרד החינוך – בעלי תפקידים בכירים במשרד החינוך, במטה הארצי, גם בבתי-הספר. מוסדות חינוך פסקו להוביל תלמידים לטיולים בעקבות מסקנות ועדת החקירה.

ועדת החקירה השנייה עסקה באסון של גשר המכבייה. היום כל חמשת האנשים עומדים למשפט, בהמלצת הוועדה, ומסקנות הוועדה הן הבסיס לכתבי האישום; ואת זה אומרת הפרקליטות עצמה.

זאת אומרת, ועדות החקירה הן כדי לבדוק, לא על-ידי תחקיר עיתונאי. הן באות כדי לבדוק בצורה רצינית, עניינית ומקצועית, ולא כדי להגיע עם איזו דקלרציה בתקשורת.

אבל אני אומר שוב: אני חושב שההצעה שלך, חבר הכנסת פינס, למסד את העניין של חקירת התאונות היא הדבר החשוב, ואני שמח שאתה עושה את זה בחקיקה. תודה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר, העיקר למנוע, לא לחקור לאחר מעשה. השאלה היא, איך מונעים.

היו"ר ש' בן-צור:

אדוני סגן השר, אתה מציע להעביר את הנושא לוועדת החינוך. האם חבר הכנסת צבי הנדל מסכים?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

איננו כאן.

היו"ר ש' בן-צור:

אני מניח שכן. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, את מסכימה?

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

לא, אדוני היושב-ראש, ההצעה נופלת.

היו"ר ש' בן-צור:

הוא נמצא. יש קשר, אפילו בלתי נראה, בין חברי הכנסת של המפד"ל, אז אני יודע שהוא פה.

קריאה:

בעירבון מוגבל.

צבי הנדל (מפד"ל):

בעירבון בלתי מוגבל.

היו"ר ש' בן-צור:

"SPILL OVER. אני מבקש לא לעשות "

קריאות:

היו"ר ש' בן-צור:

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, מסכימה? – כן.

חבר הכנסת יורי שטרן מסכים. חבר הכנסת יצחק כהן, אתה מסכים להעברת הנושא לוועדה?

יצחק כהן (ש"ס):

לוועדת החינוך.

היו"ר ש' בן-צור:

לוועדת החינוך.

חבר הכנסת זוילי מסכים להעברת הנושא לוועדת החינוך?

נסים זוילי (העבודה):

לא אכפת לי שהנושא יעבור לוועדת החינוך, אבל הייתי רוצה שאחרי שוועדות החקירה מסיימות את עבודתן, הוא יחזור למליאה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

נסים זילי (העבודה):

לועדת החינוך זה יגיע – – –

שבח וייס (העבודה):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת שבח וייס, הלוא ממילא המסקנות של ועדות החקירה יועברו לוועדת החינוך, והן יונחו על שולחן הכנסת, ואתה יכול לקיים דיון עוד הפעם.

שבח וייס (העבודה):

במקרה זה, כידוע לך, הדיון כבר היה בוועדת החינוך.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אבל יהיה עוד דיון.

היו"ר ש' בן-צור:

יהיה דיון לאחר הגשת מסקנות הוועדות.

שבח וייס (העבודה):

הרי הסיפור חוזר על עצמו.

היו"ר ש' בן-צור:

מוכר, ידוע.

שבח וייס (העבודה):

הנשיאות מחליטה, יושבי-ראש הוועדות לא מחכים לנשיאות – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

ודאי שלא.

שבח וייס (העבודה):

– – חוטפים את העבודה מחברי הכנסת מהר מהר, בעצם עושים צחוק מכל – –

היו"ר ש' בן-צור:

הוא אשר אמרנו, אבל אתה מקיים מצוות "והתעלמת" – התעלמת מהדברים שלי. אמרתי לך, שהדין-וחשבון של ועדות החקירה יועבר לוועדת החינוך, ועדת החינוך תדון בנושא הזה.

שבח וייס (העבודה):

– – –

היו"ר ש' בן-צור:

לא סיימתי לדבר. ולאחר מכן ועדת החינוך תגיש מסמך לשולחן חברי הכנסת.

שבח וייס (העבודה):

עם כל הכבוד, אין החלטה כזאת. אנחנו מחליטים על ועדת החינוך, זה עובר לוועדת החינוך.

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד העברת הנושא לוועדת החינוך? מי נגד?

נסים זילי (העבודה):

אני ביקשתי דיון במליאה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתה רוצה מליאה? ההצעה שלך תידון במליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

אתה רוצה מליאה? אם כן, אני חוזר. הצבעתם כבר?

שבח וייס (העבודה):

לא.

נסים דהן (ש"ס):

תבטל, תבטל.

היו"ר ש' בן-צור:

מי בעד דיון במליאה בהצעתו של חבר הכנסת זילי? מי נגד דיון במליאה?

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום של הכנסת – 16

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 1

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושא שהעלה חבר הכנסת נ' זוילי בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ש' בן-צור:

16 בעד. בעד מה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הצעתו של זוילי תידון במליאה.

היו"ר ש' בן-צור:

זה מפתיע.

שבח וייס (העבודה):

אני מציע שכולם יהיו במליאה, כי בוועדה זה כבר היה.

היו"ר ש' בן-צור:

עכשיו אנחנו מצביעים על העברה לדיון בוועדה. מי בעד?

צבי המדל (מפד"ל):

סליחה, אדוני היושב-ראש, אם דנים במליאה אז גם אני רוצה שהצעתי תידון במליאה.

שבח וייס (העבודה):

יהיה פה, יהיה שם – כבר היה שם ופה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת צבי הנדל, הנח לזה.

אנחנו ניגשים להצבעה לגבי יתר ההצעות. ההצעה אומרת להעביר את ההצעות לדיון בוועדת החינוך. מי בעד? מי נגד? בבקשה.

הצבעה מס' 20

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 17

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושא שהעלו חברי הכנסת צ' הנדל, ת' גוז'נסקי,

י' שטרן וי' כהן לוועדת החינוך והתרבות נתקבלה.

היו"ר ש' בן-צור:

17 בעד, אין נגד, אחד נמנע. כל ההצעות של החברים שהעלו את הנושא הזה יועברו לדיון בוועדת החינוך והתרבות. ולפני כן נתקבלה הצעתו של חבר הכנסת זוילי שנדון בהצעתו במליאת הכנסת. מתי? – נראה.

אנחנו עוברים להצעה לסדר-היום בנושא: דבריו של סגן השר יגאל ביבי – – –

נסים זוילי (העבודה):

שאלות ותשובות.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

שאלות עכשיו. אנחנו מחכים מהבוקר.

היו"ר ש' בן-צור:

סליחה, נכון, שאלות.

שאלות ותשובות

היו"ר ש' בן-צור:

אני מזמין את סגן שר החינוך והתרבות להשיב על שאלות. בבקשה.

הפיקוח על לימודי דת האסלאם בבתי-הספר הערביים

חבר הכנסת ע' דראושה שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ב' בסיוון התשנ"ח (27 במאי 1998):

העדר מפקח מטעם משרד החינוך והתרבות על לימודי דת האסלאם בבתי-הספר הערביים במדינה גורם למחסור בתחום זה.

רצוני לשאול:

מתי ימונה מפקח על לימודי דת האסלאם במשרד החינוך, וכיצד?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

נושא מינוי מפקח לדת האסלאם יידון עם המנהל הכללי עם קבלת מפת הצרכים החיוניים של כלל המשרד. בשלב זה התפקיד מוטל על שני מדריכים – יום בשבוע לכל אחד.

טיפול משרד החינוך בנגע הסמים

חבר הכנסת א' גבאי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

לאחרונה פורסם ב"מעריב", כי המשטרה עצרה ארבעה בני 14-16 ממודיעין בחשד שעישנו מריחואנה. על-פי אותה ידיעה, המסחר בסם נעשה בבתי-ספר.

רצוני לשאול:

כיצד פועל המשרד במלחמתו בתופעה, במיוחד כאשר בתי-הספר משמשים כמקום המסחר בסם?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ככלל, משרדנו מטפל בתופעת השימוש בסמים באמצעות תוכניות מניעה חינוכיות. לגבי תלמיד שנמצא מעורב בשימוש מזדמן בסמים ולא בסחר קיים נוהל – חוזר מנכ"ל מיוחד ו' התשנ"ח – המנחה את המערכת בגישה משפטית וחינוכית ייחודית ומופעלת תוכנית בנושא. הנוהל נקבע בתיאום עם המשטרה ושירות מבחן על-פי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה.

לגבי סחר בסמים: תלמיד שנמצא מעורב בסחר בסמים, תחול עליו חקירת המשטרה "בהליכים הרגילים לעניין זה" וללא מעורבות ישירה של בית-הספר.

יש לציין, שעד כה לא היה דיווח רשמי לבית-הספר על קיום סחר בין כתליו. החקירה בשלב זה בעיצומה.

פעולות בית-הספר בעיר מודיעין – בית-הספר פעל על-פי כל ההנחיות ובאופן היסודי ביותר. המורים הודרכו על-ידי היועצות. נערכו פעולות מניעה על-ידי המחנכים בכיתות. התקיימו פעולות הסברה להורי בית-הספר. הוקמה ועדת היגוי עם נציגי "אל-סם" באזור. מתקיים קשר רצוף עם משטרת ישראל.

היו"ר ש' בן-צור:

סגן השר ישיב על שאלתא מס' 3048, של חבר הכנסת שאול עמור – לא נמצא; לפרוטוקול. שאלתא מס' 3053, של חבר הכנסת משה גפני – לא נמצא; לפרוטוקול. שאלתא מס' 3054, של חברת הכנסת נעמי חזן – לא נמצאת; לפרוטוקול.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אף שזה בניגוד לתקנון, אבקש שסגן השר ישיב על השאילתא של חבר הכנסת עמור, מס' 3048.

שבח וייס (העבודה):

אתה לא יכול.

היו"ר ש' בן-צור:

תמתין, אני הולך לקראתך, רק אם סגן השר רוצה. הוא לא יכול?

נסים דהן (ש"ס):

אם הוא רוצה הוא יכול.

שבח וייס (העבודה):

הוא יכול לעשות מה שהוא רוצה, כי אנחנו גמישים ואנחנו מעטים. בעבר היה נוהל, שכאשר חבר כנסת איננו, מישו אחר יכול לשאול את השאילתא במקומו. ביטלנו את זה בכוונת המחבר. מדוע? – כי זה לא "פייר פליי", אם יש לו שאילתא – שיבוא.

היו"ר ש' בן-צור:

בוא נשמע את התשובה. מקובל.

השעיית תלמידות בעקבות מבצע התרמה

חבר הכנסת ש' עמור שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

נודע לי, כי כ-20 תלמידות מבית-הספר "נווה-רוחמה" הושעו על-ידי המנהלת בשל אי-יכולתן לגייס את מלוא סכום התרומות – 150 ש"ח – לבית-הספר. ההליכה מדלת לדלת היא דבר מביך לילדים, ויש שאינם מעוניינים לתרום.

רצוני לשאול:

1. האם הובא המקרה לידיעתך?

2. האם השעיית התלמידות מבית-הספר נכונה בהשוואה לעבירה?

3. האם הנהלת בית-הספר יכולה לחייב תלמידים לצאת למבצעי התרמה?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, כיוון שיש פה נוגעים בדבר שרוצים לשמוע – ענייני חינוך חשוב להשמיע.

1-3. להלן תגובת מנהלת בית-הספר: א. אף לא תלמידה אחת הושעתה מבית-הספר בגלל אי-מכירת פנקס תרומות; ב. המנהלת אספה את הבנות לשעה אחת ושוחחה אתן בנושא ואחר כך חזרו לכיתה; ג. הבנות נדרשו שלא ללכת מבית לבית אלא לפנות רק לבני משפחה ולחברים קרובים; ד. בנות שלא מכרו את פנקס התרומות היו צריכות להביאו לבית-הספר יום לפני ההגרלה על מנת להשמידו; ה. בית-הספר מחייב כל בת להשתתף בקניית דברים לרווחת התלמידות, כגון "לוקרים" וכו'. זה חלק מחינוך התלמידות – נותנת ולא רק מקבלת. מופעל לחץ חינוכי לשבוע – אך במשך השנים לא קרה ולו מקרה אחד שתלמידה הושעתה מבית-הספר בשל אי-מכירת פנקס תרומות.

תחרויות אופניים בשבת

חבר הכנסת מ' גפני שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

תחרויות הרכיבה באופניים, המאורגנות על-ידי איגוד האופניים בישראל, מתקיימות כמעט תמיד בשבת. התחרות הקרובה עומדת להתקיים בשבת בחודש יולי הקרוב.

רצוני לשאול:

1. האם אין בכך פגיעה בזכויות רוכבי אופניים שומרי שבת?

2. האם קביעת מועד התחרות בשבת היא כדי למנוע בכוונה קידומם של ספורטאים שומרי שבת?

3. מה יעשה משרדך בנדון?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

3-1. אכן נכון, מרבית תחרויות האופניים נערכות מאז ומתמיד בשבת. פנינו להנהלת איגוד האופניים והסבנו את תשומת לבם על ארגון מפעלים בשבת, שמונע מספורטאים שומרי שבת לקחת חלק במפעלים. המלצנו בפני האיגוד, שלא לקיים את המפעלים בשבת.

חשוב לזכור, שהאיגודים הם עמותות אוטונומיות. עם זאת, אם האירוע הוא אליפות ישראל או משהו רשמי, אנו עומדים על כך שלא יאורגן בשבת.

בתי-הספר הממלכתיים בבני-ברק

חברת הכנסת נ' חזן שאלה את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

נודע לי, כי עיריית בני-ברק מנהלת מדיניות של צמצום מערכת החינוך החילונית בעיר. לאחרונה התקבלה החלטה להקים חטיבת ביניים לבתי-הספר החילוניים בעיר, על מנת להעביר את מבני בתי-הספר החילוניים לשימוש מערכת החינוך החרדית.

רצוני לשאול:

1. מה היו ההליכים שקדמו להחלטה לחטב את בתי-הספר הממלכתיים בעיר?

2. מה הם הנימוקים הפדגוגיים להחלטה?

3. האם ניתן לשתף את ועדי ההורים בנימוקים אלו?

4. האם יעבור המבנה של בית-הספר הממלכתי "רמז" לשימוש מערכת החינוך החרדית?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. התקיימו ההליכים המקובלים במשרד החינוך לביצוע חיטוב של מערכת החינוך, כפי שנעשה חיטוב בבתי-הספר האחרים.
2. העלאת רמת הלימודים והתלמידים בכיתות ז'-ח', וזאת על-ידי העברת תלמידי בתי-הספר לתיכון הכללי – "רמז"; הגדלת פוטנציאל בוגרי בתי-הספר היסודיים שימשיכו ללמוד בעיר ובמקום שתהיה הגירה; תוספת שעות למערכת, מעבדות רבות כמקובל בחטיבה.
3. בפגישה שהתקיימה בתאריך 2 ביוני 1998 בין נציגי אגף החינוך בעירייה וועדי ההורים נמסר להם כל המידע בנושא החיטוב. כמו כן נערכו בעבר מפגשי הכנה בנושא.
4. המשרד המליץ על הכנת החיטוב במגזר הממלכתי החל משנת הלימודים התשנ"ט, ואכן, המבנה שיתפנה כתוצאה מאיחוד שלושת בתי-הספר הממלכתיים, שיזינו את חטיבת הביניים, ייועד לכלל צורכי מערכת החינוך בעיר.

אלימות במגרשי הכדורגל

חבר הכנסת ז' בויס שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט"ז בסיוון התשנ"ח (10 ביוני 1998):

תופעת האלימות במגרשי הכדורגל נפוצה: שחקנים מוכים, נשמעים איומים על חיי השופטים, ולאחרונה אף הושלך רימון רסס לעבר מכונית של שופט כדורגל.

רצוני לשאול:

1. האם משרדך מרוצה מטיפול ההתאחדות לכדורגל בסוגיית האלימות במגרשים?
2. האם נמסרו לידי ההתאחדות הכלים המתאימים כדי להילחם בתופעת האלימות במגרשים?
3. כיצד ניתן להרחיק מהמגרשים את האווירה האלימה שהתפתחה בקרב האוהדים, ומה ייעשה בנדון?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרדנו אינו מסתפק במה שההתאחדות לכדורגל עושה. אנו, בשיתוף ההתאחדות, מקווים לנקוט אמצעים שונים של ענישה, הרתעה וגם פרס לקהל ולהגינות בספורט.

2. ההתאחדות הינה עמותה אוטונומית ובידיה התקנון והכלים על מנת לפעול לצמצום האלימות במגרשי הכדורגל. מובן שההתאחדות לבדה אינה יכולה לעשות מספיק מול האלימות הגוברת.

3. משרדנו פועל עם כוחות משותפים של מערכת החינוך, אנשי תקשורת, התאחדויות הכדורגל והכדורסל, עמותת מציל"ה – מועצה ציבורית לצמצום העבריינות בישראל – ועוד, כדי לצמצם את האלימות בספורט.

הוקמה ועדה בראשותי ובהמלצת חבר הכנסת עמנואל זיסמן, יושב-ראש ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת, אשר גיבשה המלצות לפעולה מערכתית, למען הפחתת האלימות במגרשי הכדורגל ובכלל. לצערנו, חסר תקציב על מנת להפעיל את כל ההמלצות.

ככלל, אנו סבורים שהטיפול צריך להיות יסודי מגיל הגן ומערכתי לאורך כל הדרך עם ההורים, הקהילה, המורים, המאמנים, כוכבי הספורט ועוד.

לימוד מקצוע האזרחות

חבר הכנסת א' גולדשמידט שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט"ז בסיוון התשנ"ח (10 ביוני 1998):

בהתאם לפרסום בעיתון "הארץ" ב-2 ביוני 1998, לימודי האזרחות ניצבים בחמש השנים האחרונות בתחתית סולם הישגים בבחינות הבגרות.

רצוני לשאול:

1. האם מערכת החינוך לא מיישמת את דוח ועדת-קרמניצר? מדוע?

2. מדוע אין בסמינרים למורים מגמה ללימוד אזרחות?

3. מה יעשה משרדך למען שיפור רמת ההישגים של התלמידים במקצוע הנדון?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. דוח-קרמניצר מתבצע בשלב זה ברמות מקומיות. ברמה ארצית עדיין לא נקבע התקציב המיוחד הנדרש לביצוע הדוח.

2. המכללות להכשרת עובדי הוראה אינן מכשירות מורים לחטיבה העליונה, אלא בתי-הספר לחינוך שבאוניברסיטאות.

3. הפיקוח המקצועי על הוראת האזרחות סובר, שבעיה מרכזית היא שהמקצוע נלמד רק בחטיבה העליונה, ורק שנה אחת, שבה קשה לתלמידים גם ללמוד את מושגי היסוד והידע העובדתי הבסיסי וגם לרכוש את הליכי המחשבה המתבקשים במקצוע. כמו כן, מסיבות שונות אין זה בטוח שראוי לדחות את לימודי האזרחות לדרגת כיתות י"א וי"ב. לפיכך, משרדנו בוחן עתה את האפשרות להנהיג לימודי אזרחות כבר בדרגת כיתה ט', עם המשך בכיתה י', ואפשרות להיבחן בבחינת הבגרות בסוף כיתה י'.

ספרי הלימוד הנפוצים בבתי-הספר אינם מאושרים על-ידי המשרד. האגף לתוכניות לימודים מסיים עתה הכנת חומרי לימוד חדשים.

הישגי הנבחנים בבחינות הבגרות

חבר הכנסת נ' זילי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט"ז בסיוון התשנ"ח (10 ביוני 1998):

מנתונים שמתפרסמים ב"הארץ" ב-3 ביוני 1998 עולה, כי פרסום תוצאות בחינות הבגרות הראה "גידול במספר הנבחנים אך ירידה בציונים, אחרי שנים של שיפור בהישגים". על זה נטען כי הכרזת, כי "הרבה יותר חשוב שהתלמידים יצליחו להישאר בבית-הספר מאשר להציג אחוז גבוה יותר בבחינות הבגרות".

רצוני לשאול:

1. האם דברים אלו נכונים?

2. האם זו מדיניותו המוצהרת של משרד החינוך?

3. מה ייעשה על מנת לשנות את הנתונים שמשקפים ירידה ובינוניות?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

2-1. מדיניות המשרד בנושא מניעת נשירה והשקעת המשאבים והמאמצים הרבים בתחום זה הביאה לכך שיותר תלמידים ממשיכים בלימודיהם. בעבר היו תלמידים אלה עלולים לנשור מן המערכת. תלמידים אלה נכללים במספר הלומדים, אולם חלקם אינו משיג, בשלב זה, תעודת בגרות. משרד החינוך מאפשר לתלמידים אלה ואחרים להשלים תעודת בגרות באמצעים שונים, כמו למשל פרויקט השר, הזדמנות שנייה ופרויקטים נוספים.

3. הנתונים לגבי תוצאות בחינות בגרות מועד קיץ התשנ"ז אינם מעידים על ירידה ובינוניות. היות שבמשך שלוש-ארבע השנים האחרונות היתה עלייה משמעותית באחוז הזכאים, הירידה של כ-1% בין התשנ"ו להתשנ"ז אינה משמעותית; ירידה בסדר גודל כזה יכולה להיחשב כתנודה סטטיסטית. על מנת לוודא מגמת ירידה, יש לבדוק את המגמה לאורך זמן בשנים הבאות. מירידה חד-פעמית, באחוז נמוך וסביר מבחינה סטטיסטית, לא ניתן להסיק על מגמת ירידה. ככל שאוכלוסיות חלשות מצטרפות למעגל הנבחנים, קשה יותר לשמור על מגמת העלייה הרצופה.

היו"ר ש' בן-צור:

שאלה נוספת לחבר הכנסת זוילי. אגב, לא חייבים, לא מדרבן ולא מהתורה ולא מדברי סופרים.

נסים זוילי (העבודה):

אני התייחסתי לבחינות הבגרות ולתוצאות, משום שאדוני סגן השר, אני בדעה שמשרד החינוך צריך לבחון את כל השיטה. צריך לברך על המגמה שיותר תלמידים גומרים י"ב כיתות. אבל אני מתחיל לחשוש שהכתם שנדבק לצעירים שלא עוברים את בחינות הבגרות הוא כתם שמלווה אותם לאורך זמן, ולכן ההתייחסות שלך לכאילו הזדמנות שנייה ובחינות חוזרות מחפה על חלק מהבעיה, אבל לא פותרת אותה בצורה יסודית. אני בדעה, שמאחר שאנחנו צריכים להיות ערוכים לכך שלימודים אקדמיים יינתנו כמעט לכול או לכול, אם זה ניתן, אני סבור שאת כל נושא בחינות הבגרות צריך לבחון מחדש.

היו"ר ש' בן-צור:

תשובה קצרה, אם אפשר.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני חושב כמוך, גם השר חושב כמוך, ואכן הנושא נבדק גם לאחר שהשנה היה שינוי-מה. בנושא של ההגדרות לבחינות הבגרות אמר השר: אנחנו בודקים לקראת השנה הבאה את נושא בחינות הבגרות – כיצד מגישים יותר וכיצד מצליחים יותר – ואני מקווה מאוד שהוועדה תגיש את מסקנותיה לשר מוקדם ככל האפשר בשנת הלימודים הבאה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה.

אלימות בבתי-הספר

חבר הכנסת נ' זילי שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט"ז בסיוון התשנ"ח (10 ביוני 1998):

"מנתוני המשטרה ברחבי הארץ עולה, כי מינואר 1997 ועד סוף אפריל 1998 טיפלה המשטרה ב- 1,170 מקרי אלימות בבתי-ספר" – "הארץ", 3 ביוני 1998. האלימות הגוברת בבתי-הספר מקפלת בתוכה גם תופעות של אלימות רחבה יותר, שאינה מדווחת.

רצוני לשאול:

1. האם נתונים אלו נכונים?

2. מה היא מדיניות המשרד בנושא זה?

3. מה ייעשה בנדון?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. נתוני משטרת ישראל אמינים, ואין סיבה לפקפק בהם. יש כאן כ-160 מקרי אלימות יותר מאשר בשנה שעברה, וקשה לדעת אם מספר מקרי האלימות עלה או שעלה מספר התלונות כתוצאה ממודעות רבה יותר.

2. ככלל, המשרד אינו מתייחס למספרים אלא לעובדה שקיימת אלימות בבתי-הספר. על כן, מדיניות המשרד פועלת על-פי העקרונות הבאים: א. המשרד רואה את בית-הספר כאחראי הראשון לביטחון התלמידים. לשם כך מסייעים לו כ-1,200 פסיכולוגים וכ-2,000 יועצים חינוכיים – – –

שבח וייס (העבודה):

מה עם השביתה של הפסיכולוגים?

נסים דהן (ש"ס):

כשנסיים אותה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

השביתה לקראת סיומה.

כמו כן קיימים מדריכים המסייעים למנהל ולבית-הספר להתמודד עם התופעה. האווירה בבית-הספר והאקלים הבית-ספרי, יש להם חלק משמעותי ביותר בקיום או אי-קיום תופעת האלימות, ואכן בת-ספר רבים פועלים לפי תוכניות ובקיום אווירה בית-ספרית מצמצמת אלימות; ב. המשרד מעודד את הרשויות המקומיות לקחת אחריות למצב האלימות, מתוך מחשבה שאין כמותן מכירות ומודעות לתהליכים הקורים ביישוב. כמו כן מעודד המשרד עבודה מערכתית כוללת במחוזות, כפי שזה נעשה במחוז תל-אביב; ג. המשרד רואה חשיבות רבה בעבודה משותפת עם משרדי הממשלה הרלוונטיים ועם גופים וולונטריים לצורך איגום משאבים ותיאום העבודה.

3. המשרד הקים ועדה משרדית שדנה במה שנעשה ומעלה רעיונות חדשים ויצירתיים על מנת להתמודד עם האלימות בצורה יעילה יותר. בדומה לכך פועל השירות הפסיכולוגי-הייעוצי בחשיבה כיצד לשפר את דרכי המניעה וההתמודדות של המשרד עם התופעה. המטרה בדיונים אלה היא לשפר את פעילות המערכת בתחום זה ולהפחית את האלימות.

אני רוצה לסיים ולומר, שמנוי וגמור עם המשרד, בעיקר עם השר, להוסיף תקציבים ומשאבים לנושא של האלימות בחברה הישראלית בכלל, ולהוסיף תקציבים, במיוחד לפעילות בית-ספרית שעוסקת במניעת האלימות. כשאנחנו מדברים על אלימות – זה אלכוהול, סמים, תאונות דרכים, אלימות נגד נשים ואלימות בית-ספרית, אלימות במשפחה על כל שלוחותיה ומגרעותיה. האלימות היא תחום כולל מאוד, ומנוי וגמור עמנו להוסיף משאבים לתחום החינוכי הזה. עד כאן.

היו"ר ש' בן-צור:

אתה רוצה לשאול שאלה נוספת? תודה רבה.

בתי-הספר הממלכתיים בבני-ברק

חבר הכנסת א' כבל שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום ט' בסיוון התשנ"ח (3 ביוני 1998):

רוב תושבי בני-ברק הינם חרדים, אך יש כ-20,000 חילונים שמחובתה של העירייה לספק להם שירותים.

רצוני לשאול:

1. האם בית-הספר הממלכתי ברחוב אבוחצירא בפרדס-כץ הועבר למגזר החרדי? אם כן – מדוע?

2. האם יש כוונה להעביר למגזר החרדי מבנה מבית-הספר "רמז"?

3. מה הם השיקולים לחיטוב בתי-הספר הממלכתיים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

1. ברחוב אבוחצירא בפרדס-כץ קיים בית-ספר "פני-מנחם" – מסורת אבות – השייך למגזר החרדי כ-20 שנה. בעבר היה מבנה בית-הספר שלוחה של בית-הספר "קוממיות" שנה אחת בלבד, והוא הועבר למגזר החרדי בעקבות ירידה במספר התלמידים.

2-3. ראה תשובתי מהיום על שאילתא מס' 3054, של חברת הכנסת נעמי חזן, והיא כבר הועברה לפרוטוקול.

היו"ר ש' בן-צור:

אתה רוצה לשאול שאלה נוספת, אדוני?

שבח וייס (העבודה):

עכשיו הוא ישאל מה היתה התשובה לחברת הכנסת נעמי חזן.

איתן כבל (העבודה):

אדוני סגן השר, בלי להקשיב למה שהשבת, בכל זאת יש לי שאלה. בני-ברק היא עיר חרדית שיש לה אפיונים חרדיים ברורים, אבל יש בה אוכלוסייה חילונית. בנושא החינוך, כמו בנושאים אחרים, התחושה היא, שכיוון שלאוכלוסייה הזאת אין פה ויד בתוך מועצת העיר, היא נדחקת לשוליים ואין מי שיגן עליה ויטפל בבעיותיה. האם במשרד החינוך ערים לעובדה הזאת, ומה עושים בעניין זה?

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אתה ביקרת פעם אחת בבני-ברק? יצא לך לבקר שם?

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת כבל, חבר הכנסת הלפרט מבקש להזמין אותך.

איתן כבל (העבודה):

א. אודה לך אם תזמין אותי; ב. זה שאני – – –

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

על סמך מה אתה אומר את הדברים האלה?

איתן כבל (העבודה):

ידיעות מודיעיניות מהשטח.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

תגיש בג"ץ.

איתן כבל (העבודה):

איזו שאלה זאת אם אני ביקרתי. איפה אני גר? אתה היית בראש-העין?

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

לפני שבועיים הייתי בראש-העין.

נשירת תלמידים בני העדה האתיופית ממערכת החינוך

חבר הכנסת ב' בן-אליעזר שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ' בסיוון התשנ"ח (14 ביוני 1998):

בתקופה האחרונה דווח על מאות נערים בני העדה האתיופית אשר נשרו מלימודים, או נמצאים בסכנת נשירה מבתי-הספר. חלק מבני הנוער הנושרים מידרדרים לפשע.

רצוני לשאול:

1. האם מודע משרד החינוך לממדי התופעה המתרחבת?

2. מה עושה משרדך על מנת לשנות את המצב הקיים?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ב-10 ביוני 1998 עניתי בנושא זה בהרחבה על הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת אלכס לובוצקי.

צמצום הפער בין תלמידים ערבים לתלמידים יהודים

חבר הכנסת ה' מחאמיד שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ' בסיוון התשנ"ח (14 ביוני 1998):

במסיבת עיתונאים שערך לאחרונה משרד החינוך פורסמו נתונים על איכות ההשכלה של התלמידים הערבים בישראל ועל הפער הגדול בינם לבין התלמידים היהודים.

רצוני לשאול:

1. איך מסביר משרדך את הנתונים האלה ואת הפער בין התלמידים היהודים לבין התלמידים הערבים?

2. איך יפעל משרדך לצמצום הפער הזה?

תשובת סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

ראה נא תשובתי מהיום על שאלתא בעל-פה מס' 239, של חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה.

פיטורי מורים באזורי עדיפות לאומית א'

חבר הכנסת ר' חג' -יחיא שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ' בסיוון התשנ"ח (14 ביוני 1998):

2,000 מורי תיכון מעיירות הפיתוח ומיישובי הפריפריה קיבלו לאחרונה מכתבי פיטורים מהרשויות המקומיות בעקבות החלטת משרדך על ביטול התמיכה הניתנת להן לצורך הוספת שעות לימוד, דבר אשר נעשה, על-פי מנכ"ל משרדך, בעקבות קריטריונים חדשים שנקבעו לקבלת התמיכה הכספית.

רצוני לשאול:

1. מה הם הקריטריונים החדשים שהתקבלו?

2. איזה מענה ייתן משרדך ל-2,000 המורים שפוטרו?

3. האם הקיצוץ בשעות לא יפגע בתלמידי היישובים הנ"ל?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

ביום 10 ביוני 1998 עניתי בהרחבה בנושא זה על הצעה לסדר-היום של חבר הכנסת שמריהו בן-צור, יושב-ראש הישיבה דהיום. התשובה מאוד ארוכה, ואני מעביר אותה אליך אחר כבוד.

רפיק חג'-יחיא (העבודה):

אני רוצה לשמוע מה התשובה.

איתן כבל (העבודה):

סגן השר עוסק היום בקיצור הליכים.

שבח וייס (העבודה):

הוא יכול לשאול שאלה נוספת.

רפיק חג'-יחיא (העבודה):

מה השיטה הזאת של מחבואים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לא, לא מחבואים. כתבתי את זה, עניתי בהרחבה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת רפיק חג'-יחיא, תקשיב, בבקשה. תשובת סגן השר צריכה לקחת שתי דקות, התשובה שהוא כתב לך היא יותר מאשר שתי דקות.

רפיק חג'-יחיא (העבודה):

אני אסתפק בשתי דקות.

היו"ר ש' בן-צור:

התשובה תהיה קטועה.

רפיק חג'י-יחיא (העבודה):

התשובה שהיתה לא היתה מספקת. הוא יודע למה הוא מתחמק.

היו"ר ש' בן-צור:

בוא לא נשתמש במלים כאלה. אני טיפלתי בנושא הזה.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

לפני שבועיים עניתי על אותה שאלה לחבר הכנסת שמריהו בן-צור, תשובה ארוכה ומפורטת.

החלטת הממשלה מס' 2650 מיום ו' באלול התשנ"ז, 8 בספטמבר 1997, קובעת:

א. לבטל, החל משנת הלימודים התשנ"ט, את הסיוע הניתן לבתי-ספר מקיפים באזורי עדיפות לאומית א'.

ב. להטיל על שר החינוך, התרבות והספורט, בתיאום עם שר האוצר, לגבש קריטריונים סוציו-אקונומיים ואחרים לתקצוב דיפרנציאלי בחינוך העל-יסודי החל משנת הלימודים התשנ"ט במסגרת התקציב הקיים לשכר לימוד בחינוך העל-יסודי.

במקום השיטה הקיימת, שנתנה תוספת תקציבית ביישובים מסוימים לפיצוי בכיתות שבהן האכלוס נמוך, הוחלט לאמץ את השיטה שמקצה בדירוג על-פי מדד הטיפוח גם בחטיבה העליונה.

הקצאת משאבים דיפרנציאלית לבתי-ספר היא מרכיב מרכזי במדיניות משרד החינוך, התרבות והספורט לקידום אוכלוסיות חלשות. משאבים אלה נועדו לפצות על חסך חינוכי הנובע מתנאים משפחתיים וחברתיים ומתנאים בית-ספריים בלתי מספיקים.

על-מנת ליישם את החלטת הממשלה, הוחלט להיעזר במרכיבי הטיפוח של בית-הספר, כפי שנקבעו במדד הטיפוח, ובכך ליישם את מדיניות המשרד להקצאה מדורגת ולייצב את רשימת בתי-הספר הזכאים לכך בהתאם לקריטריון קבוע.

חשוב לציין, כי הנושא נוגע לכ-250 מורים בלבד.

ביישובים שהוגדרו בעבר כיישובי עדיפות לאומית א' ואינם זכאים לתוספת תקציב על-פי מדד הטיפוח, תהיה הפחתה מדורגת במשך שלוש השנים הקרובות.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. אני מסתפק בזה. אדוני רוצה לשאול שאלה נוספת? בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

מי קובע את מדד הטיפוח במשרד החינוך?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

יש קריטריונים ברורים למדד טיפוח שקשורים להכנסה ולמצב הפעילות העירונית וכו'. אפרט לך עכשיו את הקריטריונים?

היו"ר ש' בן-צור:

רגע, סליחה, אל תענה לו. אם אתה רוצה לשאול שאילתא – שאל אותו והוא יענה לך, אין לו כל המרכיבים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

יש לי הכול, אבל לא פה.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת יצחק כהן, שאל שאילתא כזאת והוא ישיב לך. אלה שאילתות, זה לא דיון. בבקשה, חבר הכנסת חג'-יחיא.

רפיק חג'-יחיא (העבודה):

הכוונה שלי היתה – ואבקש מכבוד סגן השר לענות לי בכנות הפעם – שכתוצאה מביטול התמיכה נפלטו מאות מורים ערבים מבתי-הספר הערביים. האם יש בידי סגן השר נתונים על מספר המורים הערבים שעדיין לא הוחזרו לבתי-הספר שלהם?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

למשרד החינוך יש נתונים. לי כרגע אין נתונים. אני יכול להמציא לך את הנתונים בשבוע הבא.

רפיק חג'-יחיא (העבודה):

זאת היתה הכוונה בשאלתא, כי אתה יודע מה עושה משרד החינוך. הוא מפטר כמה מאות מורים, ערבים כיהודים, הוא עושה שוויון בעניין הפיטורין, ובעניין החזרתם הוא נוהג באי-שוויון. אלה הנתונים בשטח היום.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. הוא ימסור לך את התשובה בכתב.

החלת תוכנית הלימודים הישראלית במזרח-ירושלים

חבר הכנסת א' סעד שאל את שר החינוך, התרבות והספורט ביום כ' בסיוון התשנ"ח (14 ביוני 1998):

בעיתון "ידיעות אחרונות" מיום שני, 8 ביוני 1998, פורסמה ידיעה, ולפיה המליצה ועדה בראשות מנכ"ל משרד החינוך להחיל בחלק ממסודות החינוך במזרח-ירושלים את תוכנית הלימודים הישראלית.

רצוני לשאול:

1. האם נכונה הידיעה?

2. אם כן – מה הם הנימוקים להמלצה זו?

3. מה היא התועלת הפדגוגית שיפיקו תלמידים פלסטינים במזרח-ירושלים מלימוד שירתו של ביאליק ונושאים דומים?

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

3-1. התוכנית שהוגשה על-ידי ועדה בראשות מנכ"ל משרד החינוך היא תוכנית כוללת לשיפור מסגרת החינוך במזרח-ירושלים ולקידומה, ויש בה שורה של המלצות, כגון שיפור התשתיות הפיזיות והעלאת רמת הלימודים, ועוד ועוד. הדוח הוגש כבר לפני חצי שנה, ואין היום כל חדש בעניין זה, למעט העובדה ש"דיעות אחרונות" בחר לצאת עם הפרסום דווקא היום.

היו"ר ש' בן-צור:

שאלה נוספת לחבר הכנסת סעד, בבקשה.

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

אדוני סגן השר, מה שפורסם אתמול ב"הארץ" סותר את הדברים שאתה אומר עכשיו. אתמול דובר על דבר שונה לגמרי. דובר על בקרה על בתי-הספר הערביים במזרח-ירושלים, איך להתערב בגיבוש תוכנית הלימודים שם. כשאני הגשתי את השאילתא דובר על כך שיש כוונה כזאת. אתמול דובר בצורה מפורטת על הכוונה של התוכנית הזאת, שסותרת את מה שאמרת.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

אני לא עונה על סמך ידיעות בעיתון. המשרד לא עובד ולא פועל על סמך עיתון "הארץ" או "דיעות אחרונות".

אחמד סעד (חד"ש-בל"ד):

זה לפי החלטת ועדת השרים לענייני ירושלים.

סגן שר החינוך, התרבות והספורט מ' פלד:

ועדת השרים לענייני ירושלים מינתה ועדה בראשות מנכ"ל משרד החינוך. אמרתי, ההמלצות מדברות גם על שיפור רמת הלימודים, גם על שיפור הרמה הפיזית של בתי-הספר, ואני מקווה שמשרד החינוך יפעל כך, שהלימודים בירושלים, הן ליהודים והן לערבים יהיו טובים יותר מבעבר.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה לסגן שר החינוך והתרבות.

הצעות לסדר-היום

דבריו של סגן השר יגאל ביבי בנושא מערכת המשפט

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום מס' 4682, 4687, 4732, 4733 ו-4734, בנושא: דבריו של סגן השר יגאל ביבי בנושא מערכת המשפט.

אני מאמין שכל חברי הכנסת מאחלים רפואה שלמה לחברנו חבר הכנסת יגאל ביבי.

נסים דהן (ש"ס):

אם הייתם נותנים לו גיבוי בזמן, הוא לא היה מגיע לבית-חולים. הוא כל כך מאוכזב מהחברים שלו, שהוא הלך ישר לבית-חולים.

היו"ר ש' בן-צור:

לא יעזור לכם. סיעת המפד"ל מאוחדת ומגובשת.

רן כהן (מרצ):

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת רן כהן, התחלת כבר לנאום?

ח כהן (מרצ):

לא, אדוני, אני הצטרפתי לדבריו בלב שלם.

היו"ר ש' בן-צור:

בוודאי, אנחנו מאחלים לו רפואה שלמה. במקום שתגידו אמן, אתם מדברים בצורה כזאת.

נסים דהן (ש"ס):

היו"ר ש' בן-צור:

אנחנו לא צריכים שום לקח ומוסר מכם. אל תשליכו עלינו מה שהולך אצלכם.

חבר הכנסת צבי ויינברג, בבקשה.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, המצב הנוכחי במדינה, במה שנוגע לציות לנהלים ולחוקים, במה שנוגע לאכיפה של חוקים, במה שנוגע לכבודה של המערכת המשפטית – המצב הוא בשפל שלא היה כמוהו מאז קום המדינה. אני משוכנע, ואני לא מגזים כשאני אומר שמדינת ישראל נמצאת מבחינה זו בסכנה שאינה פחותה מהסכנות הביטחוניות שאנו מתמודדים אתן.

כל בר-דעת יודע, או צריך לדעת, שהמערכת המשפטית היא קו ההגנה הבסיסי האחרון, השכפ"ץ של כל חברה מתוקנת.

דוד אזולאי (ש"ס):

גם אם המערכת הזאת גורמת לעיני דין?

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

המערכת המשפטית היא השומר, היא הש"ג שבלעדיו חברה יכולה להידרדר במהירות לתוהו ובוהו, לאנרכיה בכל תחומי החיים. מי שמערער על שלטון החוק הוא מחבל במלוא מובן המלה – מחבל בשלומה ובביטחונה של המדינה.

לאחרונה אנו עדים לכך שחברי כנסת אפילו מתעסקים בשתדלנות למען אנשים שהוגשו נגדם כתבי אישום חמורים. הפשיעה גוברת, והמשטרה קורסת תחת עומס בכל תחומי תפקודה.

עכשיו אני רוצה לצטט משפט שבעיני הוא איום ונורא מדברי סגן השר, חבר הכנסת יגאל ביבי, כאן במליאה.

נסים דהן (ש"ס):

לפני כן תאחל לו רפואה שלמה.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

כולנו מאחלים לו רפואה שלמה. כבר אמרו את זה.

אני מצטט משפט אחד מדבריו של סגן השר יגאל ביבי: "אם בית-המשפט העליון ימשיך לא לשמור על החוק, נצטרך לעשות חוק שבית-המשפט העליון ישפוט לפי החוק".

צבי הנדל (מפד"ל):

מה לא נכון בזה? הוא צודק במאה אחוז.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

זה שסגן שר תוקף את בית-המשפט העליון, שלפי הערכת – – –

דוד אזולאי (ש"ס):

— — —

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

חבר הכנסת אזולאי, תן לי לדבר. אני מכבד אותך; אל תפסיק אותי.

היו"ר ש' בן-צור:

חבר הכנסת אזולאי.

דוד אזולאי (ש"ס):

מותר לי להעיר.

היו"ר ש' בן-צור:

מותר לך להעיר, אבל תן לו לסיים, בבקשה. קטעו אותו פעמיים.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

זה שסגן שר תוקף את בית-המשפט העליון, שלפי הערכת משפטים דגולים בארצות-הברית ובמדינות אחרות הוא בין המצוינים בעולם, מצביע על כך שיש כאן חוסר הבנה מוחלט לחומרת הבעיה, לחומרת ההשתלחות של חבר הכנסת ביבי. כל אזרח, כמובן חבר בממשלה, צריך להיות מודע לחשיבותה העצומה של המערכת המשפטית בקיום חברה מתוקנת.

חומרת התקפותיו של סגן השר יגאל ביבי על בית-המשפט העליון מתעצמת עוד יותר נוכח ההתקפות הרבות על מערכת החוק והשלטון לאחרונה, ולנוכח רצח קצין משטרה בכיר, ודווקא היום יש עוד כותרת גדולה ב"מעריב": "עבריינים חשודים תכננו להתנקש במפקד ממשטרת יפו".

אבל אני רוצה להוסיף עוד דבר. כיהודי שומר מצוות על סגן השר ביבי לדעת, שבמקורות שלנו יש כמה וכמה גינויים ואיסורים על כל אלה שמאזרים את השופט. על האזרח מוטלת החובה לכבד את הדין ואת הדיין, וחל עליו איסור חמור מפורש מדאורייתא לפגוע בכבודם ובמעמדם, שנאמר בספר שמות כ"ב, פסוק כ"ז: "אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר". על-פי הפרשנים, אלוהים אלו הדיינים, והנשיא זה כל ראש שררה בישראל.

הפרשנים מדגישים עד כמה חמור האיסור לקלל אותם, הן בסתר והן בגלוי. הספורנו נותן טעם, שנכון גם לענייננו. אני מדגיש למי שאינו יודע, שהספורנו הוא עובדיה בן יעקב, חכם תורני שגר באיטליה במאה ה-15 וכתב פירוש לתורה על דרך הפשט עם הערות במוסר ובפילוסופיה. הספורנו נותן שם טעם: "קללת המלך ורעתה תהיה על הרוב סיבת רעה רבה והיזק לציבור".

אני קורא לחבר הכנסת יגאל ביבי, מייד כשהוא יחלים, להכיר בטעותו, אם זאת היתה טעות, ועל אחת כמה וכמה אם זו לא היתה טעות; אני קורא לו להתנצל התנצלות ברורה ומוחלטת. תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

תודה. חבר הכנסת תאופיק חטיב, שלוש דקות, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אברהם רביץ.

יצחק כהן (ש"ס):

אבל הוא לא קילל.

היו"ר ש' בן-צור:

נכון, הוא לא קילל.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, אני רוצה להתייחס לדבריו של סגן השר משני היבטים. ראשית, מההיבט המינהלי. וכאן אני חושב שהוא עשה טעות, אולי טעות חייו, בכך שהוא בא להשיב בשם הממשלה ושם את כל מה שיש לו נגד בית-המשפט באופן אישי, בניגוד גמור לתפקיד שהוא בא למלא. מצד שני אני חייב לומר, שחלק גדול מדבריו, באופן אישי, הם נכונים.

אני טענתי זה זמן, שבתי-המשפט אינם בדיוק כפי שהיינו רוצים וכפי שהרוב חושב שהם מקיימי דין צדק.

דוד אזולאי (ש"ס):

אל תגיד דברים כאלה. אסור לך. עכשיו אתה אומר דברים נגד הדמוקרטיה.

יצחק כהן (ש"ס):

זו השתלחות.

דוד אזולאי (ש"ס):

זו השתלחות בבית-המשפט. איך אתה מעז להגיד את זה? מחר תהיה בכותרות.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

היו"ר ש' בן-צור:

הוא מודה לך על העצה שלך.

ח כהן (מרצ):

טוב שמצאתם שפה משותפת.

תאופיק חטיב (מד"ע-רע"ם):

אני טענתי זאת והבאתי כמה דוגמאות ממשפטים שהיו באותם תיקים או בתיקים זהים נגד ערבים ובמקביל נגד יהודים. אז הדברים נשמעו בסלידה בציבור היהודי ואף אחד לא היה מוכן להבין ולקבל את זה, כי זה היה משהו אסטרונמי.

לאחרונה פורסם מחקר באוניברסיטת חיפה, שמצביע בבירור על אפליה קשה מאוד נגד הציבור הערבי בבתי-המשפט בישראל. שלחתי שאלתא לשר המשפטים בנושא המחקר, ואחרי חודש שר המשפטים לא הצליח להשיב לי. הוא שלח לי תשובה קצרה, שהמחקר עדיין לא הגיע לידיעתו וכשהוא יבדוק אותו הוא ישמח להתייחס לנושא. כאילו זו תשובה ונגמר הסיפור.

אני מקווה ששר המשפטים יקרא את הדוח, יקרא את המחקר, יבין את הדברים החמורים שנמצאים במחקר, ואכן ישיב לי ולחברי הכנסת כאן. תודה רבה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת תאופיק חטיב. הדובר הבא הוא חבר הכנסת הרב אברהם רביץ.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, איך שר המשפטים ידע להשיב לנו כשהוא לא שומע אותנו?

היו"ר י' לנקרי:

היושב-ראש התיישב על כיסאו זה עתה. אולי היושב-ראש הקודם יוכל להשיב על שאלה מביכה זו.

חבר הכנסת יצחק כהן. לך יש מסגרת זמן קצת יותר גדולה, משום שהצעתך היא הצעה רגילה לסדר-היום; זה לא בדיוק עשר דקות, משהו שבין חמש לשבע דקות.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני באמת קצת נבוך. אני לא יודע כיצד עלי למתוח ביקורת, או כיצד להשמיע ביקורת. אז אולי, ברשותכם, אני אציע הצעה. כל פעם שאני מתכוון לדבר על נשיא בית-המשפט העליון אני אגיד: ירום הודו, הוד מעלת אהרן ברק הראשון.

אופיר פינס-פז (העבודה):

למה אתה מזלזל?

יצחק כהן (ש"ס):

אני לא מזלזל, חס וחלילה.

דוד אזולאי (ש"ס):

הוא אומר לו הוד מעלתו.

יצחק כהן (ש"ס):

חבר הכנסת אופיר פינס, בתחילת דברי ביקשתי עצה. למה אתה מתנפל? אתה יוצר פרובוקציה, קונספירציה. אני אומר לך שאני מחפש את הדרך שבה נאמר את הדברים ואתם לא תקפצו ותאמרו:

למה אתה מזלזל או למה אתה מבקר או למה אתה משתלח. תן לי אתה את הדרך; אני מוכן לקבל ממך את הדרך. אתה רוצה לומר דברים כחבר כנסת, כאיש ציבור – תציע לי הצעה כיצד עלי לומר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

תדבר בסגנון פשוט ומכובד.

נסים דהן (ש"ס):

מה זה סגנון פשוט?

אופיר פינס-פז (העבודה):

תדבר כמו שהיושב-ראש יהודה לנקרי מדבר.

יצחק כהן (ש"ס):

אני אשתדל, וכבר מראש אני אומר, שאני לא מתכוון להשתלח, אני לא מתכוון לפגוע, ועם כל הכבוד הראוי. זה מקובל עליך? אפשר לצאת לדרך? תודה רבה.

ובכן, אני מבקש להתייחס שוב לנושא בית-המשפט העליון ונשיאו, כבוד השופט ברק, נושא כאוב, שלצערנו אינו יורד מהכותרות, ובמיוחד, פרופסור שבח וייס, אני מבקש להתייחס לאמירתו של נשיא בית-המשפט העליון, כי חוק עוקף בג"ץ הוא חוק עוקף דמוקרטיה, וזאת לאחר שבג"ץ עוקף את הגוף המחוקק. "ומי שטוען שעל בג"ץ להימנע מלעסוק בעניינים פוליטיים" – אומר כבוד נשיא בית-המשפט העליון – "לא מבין מה זה משפט". זאת אומרת, אנחנו גם לא מבינים מה זה משפט, אנחנו לא מבינים מה זה דמוקרטיה.

מורי ורבותי, הגדרות שונות יש למושג הפוליטי דמוקרטיה, אך ההגדרה המקובלת והנפוצה ביותר לשיטת ממשל זו היא, שזהו שלטון העם בידי העם. משמעות אמירה זו היא, שהשלטון על מוסדותיו הוא בידי נציגות אמת, משדרות ומשכבות העם השונות והרבגוניות שבו. אושיות הדמוקרטיה עומדות על מסד זה, למי שלא יודע. אולי אנחנו לא מבינים בדמוקרטיה.

לאחרונה אנחנו שומעים מדי ערב ובוקר כעין מנטרה של עובדי אלילים, בעקבות כל אמירה ביקורתית נגד מערכת המשפט, כאילו הדבר פוגע בדמוקרטיה ובאושיות הדמוקרטיה; וזהו, רבותי, דרך מחוכמת לסתום פיות מבקרים במהירות ובהחלטיות.

מי הם סותמי הפיות האלה? מקהלת סותמי הפיות מתנהגת, תסלחו לי, ככת שלטת, שזרועותיה פרוסות כמעט בכל מערכות שלטון החוק והאכיפה, בחלקים נכבדים בתקשורת, ברשות השידור וגם באקדמיה. בקיצור, מה שנקרא הציבור הנאור.

נסים דהן (ש"ס):

אליטות.

יצחק כהן (ש"ס):

תקרא לזה אליטות.

כת זו, ידידי חבר הכנסת הרב נסים דהן, עושה שימוש זדוני בכוחה בעמדות שבהן יושבים חבריה כדי להגדיר את המתנגדים לה, כאשר רוממות המושג דמוקרטיה בגרונה.

הכת השלטת כמעט בכל מוקדי העוצמה – זו עובדה, אני מקווה שזו לא השתלחות – היא חילונית, הומוגנית, מתנשאת ונאורה, לפי מושגיה היא, ומכתיבה את סדר-היום הציבורי לציבור הבלתי-נאור. היא הקובעת מה הם החוקים הנכונים ותובעת את המתנגדים לה. ואת כל זה, ידידי היקר, סגן השר יגאל ביבי, לא ידעת. וכאן ההזדמנות לאחל לך רפואה שלמה.

מורי ורבותי, זאת לא דמוקרטיה, זה לא שלטון העם ביד העם, זה שלטון הכת ביד הכת.

לטענת כבוד נשיא בית-המשפט העליון, השופט אהרן ברק, אנחנו לא יודעים מהי דמוקרטיה ואנחנו לא יודעים משפט מהו. ואם חלילה גם חבריו המלומדים בבית-המשפט העליון פוסקים בניגוד לדעתו, גם הם זוכים להשפלה מנומקת בנימוס רב, בשפה אקדמית. אני אקרא לכם.

אומר השופט ברק: "יש להתייחס לדברים שנאמרו בפסיקת בית-המשפט העליון במלוא כובד האחריות". אך מייד ותוך כדי דיבור הוא מוסיף ואומר: "לדעתי, אמרות אלה בטעות יסודן, ומן הראוי יהיה לסטות מהן". עונה לו השופט אלון: "עם כל הכבוד הראוי, עמלתי ויגעתי ולא הבנתי על שום מה יש לסטות מפסיקה שהתקבלה פה-אחד על-ידי שישה שופטים של בית-המשפט העליון".

אז לא רק דמוקרטיה אנחנו לא מבינים ולא רק משפט אנחנו לא מבינים, נראה שגם מתמטיקה אנחנו לא מבינים.

רבותי, בחוק-יסוד: השפיטה, סעיף 18, נאמר, שאם הרכב של בית-המשפט העליון דן בהרכב של שלושה שופטים, הוא רשאי להעביר אותו להרכב של חמישה, שבעה, תשעה ו-11 שופטים. אבל על-פי אותו חוק, אם ההרכב היה של חמישה שופטים, לא ניתן להעביר אותו.

מכאן לפרשת נחמני המפורסמת, שנכתבו עליה כרכים עבי כרס והושקעו בה עשרות שעות יקרות של משפט, בעוד תיקים אחרים ממתינים. נראה שפסק-הדין לא מצא חן בעיני הנשיא ברק, ואז המציא לנו מושג מתמטי חדש – "תחושת הלשון". מה היא תחושת הלשון? תחושת הלשון היא, אני מצטט את השופט ברק, כי הדיבור, עניין שפסק בית-המשפט העליון בשלושה בסעיף 18 לחוק-יסוד: השפיטה, בא לתאר את המספר המינימלי של המותב, ולא את המספר המקסימלי – – – קיימת אפוא אופציה לשונית, ולפיה הדיבור על פסק-דין שניתן בשלושה או על דיון שהתקיים בשלושה משתרע גם על פסק דין שניתן במספר גדול יותר של שופטים.

ובכן, השופט תיאודור אור, נראה שגם הוא מבין קצת מתמטיקה, כמו כל ילד בכיתה א' שיודע שאחת ועוד אחת הן שתיים, אומר: איני שותף לתחושת הלשון. הדבר פשוט וברור. שלושה אינם חמישה, אינם שבעה ואינם כל מספר אחר שאינו שלושה. אז חבל, חברי הכנסת. נראה שגם חשבון אנחנו לא מבינים, לא רק דמוקרטיה ומשפט.

חן כהן (מרצ):

אני לא יודע, יכול להיות שאתה הבנת, אני לא הבנתי.

יצחק כהן (ש"ס):

אני גם לא הבנתי – – –

קריאות:

– – –

יצחק כהן (ש"ס):

– – – פשוט מאוד, מדובר בתיק נחמני. אני אתן לך את זה אחר כך.

היו"ר' לנקרי:

חבר הכנסת כהן, יש לך דקה נוספת לסיום.

יצחק כהן (ש"ס):

אני רוצה לומר לך, שאין לנו, חלילה, דבר וחצי דבר נגד בית-המשפט או בית-המשפט העליון, וגם לא נגד חוקי היסוד. הבעיה שלנו – הפירוש של חוקי היסוד בעידן הנשיא ברק, עם כל הכבוד הראוי. הנשיא ברק רואה בהם – איך הוא התבטא? – נשק בלתי קונבנציונלי למימוש המהפכה החוקתית והאקטיביזם השיפוטי.

אופיר פינס-פז (העבודה):

מתי הוא התבטא כך?

יצחק כהן (ש"ס):

בבקשה, יש לי הכול פה.

היו"ר י' לנקרי:

אתה תראה לו אחר כך, חבר הכנסת כהן, כי זמנך ממש עומד להסתיים.

ח כהן (מרצ):

אני מבין שהדובר רוצה להעביר את הפרשנות לגבי סדאם חוסיין.

יצחק כהן (ש"ס):

לא. אם עד עכשיו ידענו שאחת ועוד שתיים הן שלוש, אז עכשיו יש לנו את תחושת הלשון. מחר, בפירוש של חוק אחר, אולי תהיה תחושת האף, תחושת האוזן.

בכל אופן, נאמר: את מכבדי אכבד, וכל בוזי ייקלו. תודה רבה, אדוני. אני מאחל החלמה מהירה ורפואה שלמה לסגן השר יגאל ביבי. כל טוב לכם.

היו"ר י' לנקרי:

תודה רבה, חבר הכנסת יצחק כהן.

כולנו, כמובן, מצטרפים לאיחולי רפואה שלמה לסגן השר יגאל ביבי.

חבר הכנסת צבי הנדל, גם כן במסגרת של הצעה רגילה, מעט מכווצת בגלל דחיפות ההצעה, בין חמש לשבע דקות.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מצטרף, כמובן, לאיחולי החלמה מהירה לידידי סגן השר יגאל ביבי.

נסים דהן (ש"ס):

צבי הנדל (מפד"ל):

אני לא שלחתי אותו לבית-החולים, חבר הכנסת דהן.

קריאות:

דוד אזולאי (ש"ס):

שלחו אותו, ואחר כך מברכים אותו.

צבי הנדל (מפד"ל):

יש חשיבות לטונים של הדיבור, יש חשיבות למנגינה, צריך להיזהר לפעמים, וכולם נתפסו למנגינה ולטונים. אני, לשם שינוי, אדבר על העובדות, ואתחיל, ברשותכם, ואקרא כמה שורות שכל כך מקוממות מהנאום של סגן השר, ואני לא יודע מה לא בסדר בו.

מאחר שלא הייתי, לא שמעתי את הטונים. יכולתי רק להוציא את הפרוטוקול, ואני קורא מתוכו. "לדעתי", הוא אומר, "בית-המשפט העליון כורת את הענף שעליו סמכנו כל השנים. אני מתפלא שהכנסת לא הזדעזעה לאחר התחקיר המקיף של עיתון 'ידיעות אחרונות' בשבועות האחרונים על מערכת המשפט, על עיניי דין, על הדוגמאות המזעזעות שהיו בכתבות בדבר 20 שנה משפט, עשר שנים משפט. ובהמשך הוא אומר: "צדק שנעשה אחרי 20 שנה הוא לא צדק, וזה מה שצריך לעניין את כבוד השופט ברק". אני לא יודע מה לא בסדר בזה. מרגיז נורא לשמוע את זה. נורא מקומם. אם זה נכון, לא בדקתי. אני מניח שתחקירני 'ידיעות אחרונות' בדקו, לא בדקתי.

אבל מה לעשות, יש בתוכנו כאלה, כמו שאמר קודמי ידידי חבר הכנסת יצחק כהן, שהפכו את הבג"ץ לדת, לגוף כמעט אלוהי. ואני מייחס, לא רק לבג"ץ, לכל מערכת המשפט, חשיבות מפליגה במדינה דמוקרטית, כמעט אחד הכלים האחרונים ששומרים על המרקם החברתי הבריא והנורמלי. ויש אצלי גם פרות קדושות. צה"ל, למשל, מערכת הביטחון היא פרה קדושה אצלי. אני אומר, שמי שחוסנו מספיק, והוא מקבל מעמד כזה, צריך גם ללמוד לקבל ביקורת. הוא לא יכול להרשות לעצמו לבקר אחרים בלי להיות מסוגל לקבל ביקורת.

אחר כך נאמר, הזכירו גם קודמי, שבאחת ההתבטאויות אמר השופט ברק, שמי שמציע חוקים עוקפי בג"ץ – אחרי שהוא עצמו עקף את הגוף המחוקק – לא מבין מה היא דמוקרטיה. ואני רוצה לקרוא לכם קטע מעיתון "הארץ" מ-22 בדצמבר 1995. בפגישה עם חברי ועדת החוקה, חוק ומשפט הסביר הנשיא ברק, אני קורא: "הכנסת תוכל לבטל החלטה של בית-המשפט שאינה נראית לה בדרך חקיקת חוק". ציטוט. אבל ברגע שזה קורה, נראה שזה מרגיז. וכל אלה שהפכו את העניין הזה לחצי אלוהות – קופצים.

כאן אני קורא מאמר של יהודי שכותב בעיתון מכובד, גון גינת, שניסה לדבר עם שופטי בית-משפט, והכתרת: "רק אל תצטט אותי". המערכת סביב נשיא בית-המשפט העליון מותחת עליו ביקורת קשה, אבל מפחדת לדבר לציטוט. שופטים שיש להם סיבה לפחד הם תופעה חמורה הרבה יותר –

דוד אזולאי (ש"ס):

יש פחד?

נסים דהן (ש"ס):

— — —

צבי הנדל (מפד"ל):

— — מכל משפט שנאמר השבוע. הוא מתכוון למשפטים שאמר סגן השר ביבי.

ידידי כבוד הרב, אשמח אם לא תפריע.

הרבה מאוד אנשים שמעו השבוע את הדברים של יגאל ביבי והסכימו אתם. תקשיבו טוב למה שהוא כותב, והוא צודק כל כך: גם לשופט אהרן ברק יש אחריות גדולה במה שחושבים על אהרן ברק. לטעמי, בראש ובראשונה, לו יש האחריות הזאת. אני אומר זאת באמת במלוא הכבוד הראוי.

חשוב מאוד שאנחנו נדע שיש רגעים, בוודאי בבית הזה ובוודאי במקרים מסוימים, שבהם חובה עלינו להגיד את האמת. לא רק משום שמשפילים אותנו, אולי בזה אנחנו גם אשמים, לפעמים, גם אנחנו משתפים פעולה – משום שזו האמת. וחשוב שנדע שיש גוף מחוקק, והוא הבית הזה. העם בחר אותו. והעם גם מסוגל אחת לארבע שנים להוריד אותו מהכיסאות בבניין הזה, ולהעלות אחרים, וזה רצון העם.

זה הגוף המחוקק, ויש גוף שופט, וצריך לתת לו את כל הכבוד הראוי, ואני לא נמנה עם אלה הטוענים שצריך לשנות עכשיו את שיטת הבחירה לשופטים. שמעתי שזאת שיטה טובה, אני לא יודע אם היא באמת מכסה את המגוון. השיפוט בבית-המשפט הופך לשיפוט אקטיביסטי, כלשון השופט ברק, והוא מפרש את החוקים פירושים מרחיקי לכת, שלפעמים המחוקק לא התכוון להם. אני לא יודע אם הוא מוסמך לכך, אני לא יודע מי הסמיך אותו לכך, אבל לבקר את זה אסור? אסור מהבמה הזאת? אם לא אנחנו, מי כן?

מילא, אני שומע ששופטי בית-המשפט העליון לא כל כך רוצים להעביר ביקורת לציטוט, הם עובדים יחד, אבל כאן, בבניין הזה, אסור לעשות זאת? מה ההשתלחות העצומה הזו? מה עשה סגן השר, מה הוא אמר לא נכון? הוא קרא תחקיר מ"דיעות אחרונות". בשבילי הוא עיתון, נו, אבל אלה שירדו על ביבי – בשבילם זה אורים ותומים.

היו"ר י' לנקרי:

לסיום, חבר הכנסת הנדל.

צבי הנדל (מפד"ל):

לסיום, אדוני היושב-ראש וחברי הנכבדים, חוץ מזה שאני מאחל לידידי יגאל ביבי החלמה מהירה, אני מאחל החלמה מהירה לבריאות הנפשית שלנו, אני מאחל החלמה מהירה לחוסן הפנימי שלנו ולקבלת ביקורת בעת שצריך, ולא להתבייש, ואין דברים קדושים אצל בני אדם פשוטים, יש דברים קדושים אצל בורא עולם.

היו"ר י' לנקרי:

תודה על איחוליך, חבר הכנסת צבי הנדל.

חבר הכנסת רן כהן, גם באותה מסגרת של חמש עד שבע דקות.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, קודם כול, אני רוצה להצטרף בכל לב למה שכבר הצטרפתי אליו מלכתחילה, לאיחולי בריאות שלמה לסגן השר יגאל ביבי, ואם הוא שומע אותי – אני באמת עושה זאת מכל הלב ומאחל לו לב חזק ובריא ואיתן וחזרה לתפקידו ולעבודתו בריא ושלם.

לקודמי אני רק רוצה לומר משפט אחד – אין לי בעיה עם חבר הכנסת צבי הנדל, מסיבה פשוטה מאוד – את צבי הנדל אני אשלח ליצחק לוי ולשאול יהלום, שיקבל מהם את התשובות, מדוע הם ביקרו את סגן השר יגאל ביבי. אני לא רוצה עכשיו להתווכח.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הם טענו.

צבי הנדל (מפד"ל):

אם הם ישכנעו אותי אני אבוא אליך.

רן כהן (מרצ):

חברות וחברי הכנסת, הדיון הזה הוא לא דיון על סגן השר יגאל ביבי, הדיון הזה הוא באמת דיון שהעמקתם בו בצורה די מעניינת ומגוונת – לעתים עמוקה ולעתים ברוטלית – בנושא של שלטון החוק.

תאמרו את האמת, אתם אלה שמבקרים את מערכת המשפט, אתם לא רוצים מערכת משפט בתוך שלוש או ארבע רשויות שמאזנות זו את זו.

יצחק כהן (ש"ס):

זו השתלחות.

רן כהן (מרצ):

אין דמוקרטיה שהיא רק נציגות של העם. זה היה גם ברוסיה, זה היה גם בשלטונות אחרים, שבהם כביכול בחרו את נציגי העם, והם השולטים. דמוקרטיה היא מערכת האיזונים שבין הרשויות. זה כמו שיבואו בורים ועמי ארצות וישתלחו בממשלה, הכיזד היא שולחת את הצבא, שולחת את המשטרה, שולחת את מערכת הביטחון, גובה מסים – מה הדרכונות הזאת? זאת בורות של מי שיטען זאת בציבור. יש הגוף המבצע, אנחנו הגוף המחוקק, יש הרשות השופטת, וכל אחת מקבלת במערכת הזאת את חלקה ואת יכולתה לבקר ולהעיר על המערכת השנייה. לכן, ביקורת על מערכת המשפט היא דבר המחזק את מערכת המשפט. הכפשה, פגיעה, רצון לרסק, לסלק מעל פני האדמה את מערכת המשפט – דבר זה נקרא להתגעגע לסטלין, מצד אחד, ולסדאם חוסיין, מצד שני. אין ואקום, אין. מה שיבוא במקום דמוקרטיה הוא אנרכיה ודיקטטורה, תבינו את העניין הזה.

נסים דהן (ש"ס):

דיקטטורה כבר יש.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

חבר הכנסת רן כהן, חלק ממערכת המשפט הוא בתי-הדין הרבניים.

רן כהן (מרצ):

כן, אבל את זה הם לא כוללים. חבר הכנסת פורז, תסלח לי, אתה לא יודע, כשבית-דין רבני בבאר-שבע דן אדם מנתיבות לכמעט גזר-דין מוות בחייו על סכסוך של 3,000 שקל, אז הם שותקים, אז זה צדק, אצלם זו יהדות בטהרתה, זו דמוקרטיה אצלם.

צבי הנדל (מפד"ל):

מקרה אחד לפני כמה שנים.

רן כהן (מרצ):

אבל להכפיש את נשיא בית-המשפט העליון – בדבר זה אין בעיה, ידם רחבה.

נסים דהן (ש"ס):

ח כהן (מרצ):

חבר הכנסת דהן, הבנתי, אצלך האורים והתומים הם סגן השר יגאל ביבי. השופט ברק הוא בור ועם הארץ. ראש הממשלה, שר המשפטים, השר יהלום, השר יצחק לוי, היועץ המשפטי לממשלה אליקים רובינשטיין, כולם אפסים – – –

נסים דהן (ש"ס):

אתה אמרת.

ח כהן (מרצ):

כולם לא מבינים בדמוקרטיה, רק אתם ויגאל ביבי מבינים בדמוקרטיה. הבנתי את הרעיון הזה. אבל אולי תחשבו על מלים פשוטות? מה אמר כאן, מהדוכן הזה, והקירות עדיין רועדים, סגן השר האדיר הזה? הוא אמר את הדבר הבא – והוא לא טיפש – הוא אמר: אם בית-המשפט העליון ימשיך לא לשמור על החוק, נצטרך לעשות חוק שבית-המשפט העליון ישפוט לפי החוק.

נסים דהן (ש"ס):

גם אתה אמרת זאת.

יצחק כהן (ש"ס):

אתה לא מסכים אתו?

ח כהן (מרצ):

חבר הכנסת יצחק כהן, לא שאני מסכים או לא מסכים, הרי זה משפט אווילי שאי-אפשר אפילו להסכים אתו או לא להסכים אתו מסיבה פשוטה מאוד – הוא סותר את עצמו ארבע פעמים.

אופיר פינס-פז (העבודה):

זה משפט ארסי, לא אווילי.

ח כהן (מרצ):

שים ראשך בראשך ותן תשובה. אם בית-המשפט העליון לא שופט לפי החוק, איך הוא ישפוט גם אם נחוקק עוד חוק כאשר הוא לא שופט לפי החוק?

יצחק כהן (ש"ס):

שופט עליון אמר את זה.

ח כהן (מרצ):

צריך הרבה שכל כדי להבין שזה משפט אווילי, חסר כל היגיון. אבל מה אומר המשפט הזה? המשפט הזה בא להגיד רק דבר אחד: לקעקע את בית-המשפט העליון ששופט לפי החוק. זו לא ביקורת, זו הכפשה כדי לרסק.

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים רק בדבר אחד, לא באתי כאן כדי "לעלות" על סגן השר יגאל ביבי או לבקר אותו, הוא כבר קיבל את המנה שלו מכולם וגם היום. באתי לכאן כדי לומר דבר אחד: אוי לה למדינה, שבה סגן שר שמכהן בתפקיד הזה עולה לדוכן הזה בשם הממשלה ואומר דברי בלע כאלה נגד הדמוקרטיה.

צבי הנדל (מפד"ל):

מה הוא אמר?

ח כהן (מרצ):

היועץ המשפטי דורש מראש הממשלה לנזוף בו, וראש הממשלה עד הרגע הזה, לא רק שהוא לא סילק אותו מתפקידו על-פי דרישת שר המשפטים, אלא אפילו לא נזף בו. זו תרומת נתניהו לקעקוע שלטון החוק. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת רן כהן.

רפאל פנחסי (ש"ס):

כולם רוצים דיון במליאה.

היו"ר י' לנקרי:

עוד לא הגענו לדיון במליאה. אין לנו העונג המועדף לשמוע את שר המשפטים משיב בסוגיה כה נכבדה. על כן, אנחנו ניגשים לסבב חברי הכנסת – – –

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אני מוחה על כך שבנושא חשוב כל כך שר המשפטים, שמתפקידו להגן על מערכת המשפט, לא נמצא כאן היום.

היו"ר י' לנקרי:

רשמנו לפנינו את המחאה שלך.

ח כהן (מרצ):

אולי נסתפק בתשובת השר?

היו"ר י' לנקרי:

הלואי שיכולנו לשמוע אותה.

אם המציעים אינם מוכנים להסתפק בדבריהם שלהם, אנחנו ניגש לסבב קלאסי של חבר כנסת פלוני המציע להסיר הצעה של חבר כנסת אלמוני. הואיל והסוגיה רוויה רוח פולמוס, אני מבקש להסתפק בדקה ולומר בדקה אחת את מה שאתם חושבים לנכון לומר.

ראשון המציעים להסיר – חבר הכנסת שמריהו בן-צור, שיציע להסיר את הצעתו של חבר הכנסת צבי ויינברג.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לומר שני דברים. יש כאן שני דברים נעלמים. הדבר הראשון שנעלם מאתנו הוא שר המשפטים, שצריך להשיב על סוגיה זו. אני מאוד תמה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הוא לא בארץ, חבר'ה.

קריאה:

לא, ראיתי אותו.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

אני לא רוצה להערים עליו כל מיני השערות ודברים המסבירים מה אני באמת חושב על כך שהוא לא נמצא פה. אבל לפי דעתי הוא היה חייב להיות נוכח בדיון הזה. זה דבר אחד.

דבר שני שנעלם ממני הוא הדבר הבא: איך זה קורה שחברי הטוב רן כהן – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת פנחסי, יש שם, בתא ההוא של היועצים, יתר אנימציה. אני מבקש לתת לנו לשמוע את חבר הכנסת בן-צור.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

התגובה שלי לגבי היעלמותו של שר המשפטים נכתבה ונאמרה בעיתונות, כאשר הוא תבע לפטר את סגן השר.

אופיר פינס-פז (העבודה):

הוא עשה מסיבת עיתונאים.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

נכון. אני רוצה לומר שאנחנו דוחים את הדברים של שר המשפטים על סגן שר הדתות. נכון שאפשר להתבטא בצורה אחרת, אבל אני תמה מאוד על חבר הכנסת רן כהן, שעלה כאן היום ודיבר בשם הצדק, בשם המשפט ובשם הצורך לשמור היטב על מערכת המשפט. איך הוא לא הגיב על מעשהו של חברו לסיעה, חבר הכנסת דדי צוקר, בהתנהגותו כלפי המשטרה באותה שבת בהרצלייה?

נסים דהן (ש"ס):

לא, זה לא קשור.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

איך זה יכול להיות?

נסים דהן (ש"ס):

זה לא קשור. להם מותר. מה פתאום?

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת בן-צור, אני מודה לך.

נסים דהן (ש"ס):

להם מותר, לנו לא. איך אתה מעז להעלות דבר כזה? להם מותר הכול.

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, אנא הירגעו. חבר הכנסת נסים דהן, תן לי להזמין את כבוד הרב, חבר הכנסת שמואל הלפרט, המבקש להעביר את הנושא לוועדה.

נסים דהן (ש"ס):

להם מותר הכול.

רן כהן (מרצ):

אם כל אחד מכם יעשה 10% ממה שהוא אומר בדבריו – – –

נסים דהן (ש"ס):

מי? אתה או דדי צוקר?

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, אני מבקש להפסיק את הוויכוח. חבר הכנסת הלפרט, בבקשה.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, אי-אפשר להבין על מה כל הצעקה נגד סגן השר ביבי. לגיטימי להשמיע ביקורת על בית-המשפט העליון, לא פחות ממה שמשמיעים נגד בתי-דין רבניים ונגד כל מוסד ממשלתי אחר. איש לא הכפיש ואיש לא השמיץ. היחיד שאמר שמי שמבקר את בית-המשפט אינו יודע בית-משפט מהו הוא נשיא בית-המשפט העליון עצמו.

אדוני היושב-ראש, לא ייתכן שבית-המשפט העליון יפסוק או יתערב בנושאים הנוגעים להלכה, לאמונה ולהשקפה, בנושאים השייכים לבתי-דין רבניים. לא ייתכן שהוא יתערב בפסקי-דין של בתי-דין רבניים.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת שמואל הלפרט. חבר הכנסת אופיר פינס-פז מבקש להסיר את הצעת חבר הכנסת יצחק כהן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני רוצה להגיד כמה דברים. ראשית, אני מתפלא על אלה מבין חברי שמצאו לנכון לגנון על סגן השר יגאל ביבי. כבר היה אפשר לעשות לעניין הזה סוף, והם מצאו לנכון לגנון עליו. אני חושב שלא המסר הזה היה צריך לצאת מבית-המחוקקים.

עם זאת, אני לפחות משבח אותם על כך שהם לא השתמשו לא במוזיקה שלו, לא בטון שלו ולא באופן הדיבור שלו.

אני רוצה להזכיר להם, לחברי, ששופטי בית-המשפט העליון ושופטי בית-המשפט בכלל לא יכולים להשיב על ביקורת. דבר זה אתם צריכים לדעת. שלא כמו כל פוליטיקאי, הם לא יכולים להשיב. אנחנו יכולים לקיים מסיבת עיתונאים, לעלות על דוכן הכנסת ולהגיד את כל מה שאנחנו חפצים. הם לא יכולים להשיב. הם לא יכולים לכנס מסיבות עיתונאים והם לא יכולים להשיב על דברי הביקורת. צריך להביא זאת בחשבון.

נסים דהן (ש"ס):

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת דהן, חבר הכנסת דהן.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אני חושב, שהיועץ המשפטי לממשלה חייב למצות את הדין. פניתי אליו כדי שהוא יסיר את חסינותו של חבר הכנסת יגאל ביבי. חבר הכנסת יגאל ביבי צריך להסיר את חסינותו וצריך להישפט על זילות בית-המשפט.

נסים דהן (ש"ס):

צריך לתלות אותו.

דוד אזולאי (ש"ס):

צריך להעמיד אותו בפני כיתת יורים.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת אופיר פינס-פז.

קריאות:

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, אנא מכם. הכול תלוי בכם.

חן כהן (מרצ):

על זה נאמר: תצאו מה"טראנס". אל תיכנסו ל"טראנס".

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, אני מבקש, שבו נא במקומותיכם והירגעו מעט.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הולכים להצביע?

היו"ר י' לנקרי:

הכול תלוי בכם. אם תאפשרו לי לקדם את התהליך – נגיע להצבעה מהר.

חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת צבי הנדל.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת, קודם כול, לא להיבהל מהוויכוח. בארצות-הברית היה בשנות ה-30 צבי ויינברג, אתה יודע SUPREME COURT ויכוח שהסעיר את דעת הקהל של ארצות-הברית על ה- זאת. זה היה עד כדי כך, שהנשיא רוזוולט, בנאום לאומה – וקראו לזה שיחות על-יד האח, לא היתה WE ARE UNDER CONSTITUTION, הלוא הוא ישב על-יד האח בחדר האובלי – הוא אמר: BUT CONSTITUTION IS WHAT JUDGES SAY IT IS. כטענה, אנחנו תחת חוקה וזה לא שהשופטים אומרים שזו חוקה.

מורי ורבי, פרופסור אקצין, בספרו "תורת המשטרים", שעליו הוא קיבל את פרס ישראל, מספר לנו, ויש SUPREME COURT שהיו תקופות שהנאורים או הליברלים מחאו בהן כף לבית-המשפט, ל- תקופות שהשמרנים עשו כן. הוויכוח הוא במקום, ויש על כך הרבה מה לומר.

אני, למשל, חושב, שחברי בשמאל, בחלקם הגדול, ברגע שהם איבדו את הסוציאליזם הם אימצו את המשפט, את הלגליזם. יש לי אתם ויכוח מעניין מאוד בנושא. מרקס היה אומר להם משהו כזה.

איפה, לדעתי, עיקר הבעיה שבגינה אני בצד זה ולא אתכם? א. הניסיון שלכם, שהוא אידיאולוגי, לבדד את בית-המשפט הרבניים מכל קשר למערכת המשפט של המדינה, פירושו הקמת שתי מדינות. תבינו זאת. זה עניין אידיאולוגי עמוק; ב. כאשר חלק מכם מעביר ביקורת על בית-המשפט העליון, ובהזדמנות אחרת – יושב-ראש לשכת עורכי-הדין, נוצר הרושם שזה קשור למשפט שמתנהל ונוצר הרושם שאתם רוצים להלך אימים על בית-המשפט. זאת הנקודה הקשה.

קריאה:

שבח וייס (העבודה):

אני אומר: נוצר רושם. לכן, היה יותר טוב – – –

קריאות:

שבח וייס (העבודה):

אני כבר מסיים.

היו"ר י' לנקרי:

תנו לו לסיים.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

מדוע מותר למתוח ביקורת על בתי-הדין הרבניים ועל בתי-משפט אסור?

שבח וייס (העבודה):

אדוני, אם תרצה, עכשיו השמעתי ביקורת לא עקיפה על בית-המשפט. זה הסיפור הגדול.

נסים דהן (ש"ס):

בנימוס – – –

שבח וייס (העבודה):

הנימוס לא כל כך חשוב. איך אמר צבי הנדל? אני מכבד את השופט, ואחר כך אמר משהו אחר בחוץ.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת וייס, מה היא הצעתך?

שבח וייס (העבודה):

הצעתי היא להסיר את הנושא מסדר-היום. אני רק רוצה למקד את הוויכוח.

הצעתי הפרלמנטרית היא, שכל יום רביעי, בשעות 18:00-20:00, יתקיים דיון על דת ומדינה. זה "כיף" של דיון. אנחנו מסיימים שבוע כזה, נהנים ונמשיך כך עוד שנתיים, שלוש-ארבע שנים. אני מציע להכניס זאת לתקנון.

היו"ר י' לנקרי:

חן חן. תודה, חבר הכנסת וייס.

שבח וייס (העבודה):

הסיפור הוא הסיפור הזה, חברים.

יצחק כהן (ש"ס):

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת כהן, אני יכול לומר לך היום שיש לך אקטיביזם פרלמנטרי יוצא דופן.

רפאל פנחסי (ש"ס):

לא, יש לו אקטיביזם שיפוטי.

היו"ר י' לנקרי:

ובכן, תן לחבר הכנסת דוד אזולאי, שכנך גם לזיקה וגם לספסל, לומר את דברו ולהציע להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רן כהן מסדר-היום.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, אתה משרה אווירה נעימה כשאתה מנהל כאן את הדיון. אני חושב שזה ראוי לשבח.

אדוני היושב-ראש, ידעו נא כל אבירי החופש המנסים לסתום פיות, שבכל פעם שיש ביקורת על נשיא בית-המשפט העליון או על מערכת המשפט במדינת ישראל, קמה צעקה. סגן השר יגאל ביבי הביע את רחשי הלב של אזרחים רבים במדינת ישראל. בסתימת פיות לא יפתרו את הבעיה.

על נשיא בית-המשפט העליון לדעת: אפשר לבקר אותו, נעשה זאת בכל הזדמנות, בדרך הראויה, עד שידע הוא וכל האחראים למערכת זו שיש לשנות את שיטת מינוי השופטים, לנהל פרוטוקולים של הוועדה למינוי שופטים ולהפסיק את עינויי הדין. בית-המשפט הוא לא מעל למחוקק. תפקידנו לדאוג שהציבור הרחב ייתן אמון במערכת המשפט. כשאנחנו מבקרים – אנחנו מחזקים את האמון. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לחבר הכנסת דוד אזולאי.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

הצעה לסדר: להסתפק.

היו"ר י' לנקרי:

אני צריך לשאול את חבר הכנסת הרב בני אלון, אם יש בכוונתו לומר דברים. אתה מבקש להעביר לוועדה? הוא אחרון הדוברים.

בנימין אלון (מולדת):

להסתפק אתה לא יכול, כי לא ניתנה תשובה.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

בדברים שלי.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, רציתי להעיר רק הערה אחת, הואיל והייתי נוכח במליאה בזמן שדיבר סגן השר ביבי. חבר הכנסת פנחסי, רציתי להעיר רק הערה אחת.

רן כהן (מרצ):

אל תסתמו את הפיות.

בנימין אלון (מולדת):

התקשורת הוציאה משפט מרכזי אחד שאמר סגן השר ביבי מן ההקשר, ואחר כך, לצערי, חבר הכנסת ויינברג וחבר הכנסת רן כהן חזרו על המשפט הזה באי-הבנה מוחלטת. סגן השר לא אמר שבית-המשפט לא שומר על החוק באופן כללי אלא על חוק פקודת הדיונים. זה היה הדיון.

רן כהן (מרצ):

זה לא מה שהוא אמר.

בנימין אלון (מולדת):

קדם לו פרופסור שאקי, שציטט את החוק בפקודת הדיונים וטען, שהפסיקה של ברק חורגת מהחוק הזה. אמר סגן השר, שאם בית-המשפט העליון לא יציית לחוק הדיונים כמו שהוא הובא במליאה, אנחנו נבהיר באמצעות חקיקה את הדברים האלו. זה מה שהוא אמר.

רן כהן (מרצ):

זה לא מה שהוא אמר.

בנימין אלון (מולדת):

אני הייתי, חבר הכנסת רן כהן, ואפשר לקרוא את זה ולראות את ההקשר.

אני שולח בזאת רפואה שלמה לסגן השר ביבי. אני חושב שהוא מילא את תפקידו כאחראי למערכת בתי-הדין הרבניים, וזו היתה עבודתו. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת בנימין אלון, אני מודה לך.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

יצחק כהן (ש"ס):

לא, אתה לא הבנת.

צבי ויינברג (ישראל בעלייה):

--- להמשיך לא לשמור ---

היו"ר י' לנקרי:

רבותי חברי הכנסת, חבר הכנסת ויינברג, אנא תשומת לבכם. אני חושב שכולכם מכוונים לדיון במליאה. האם אני טועה?

רפאל פנחסי (ש"ס):

לא. רוצים להסיר.

צבי הנדל (מפד"ל):

להסיר את ההצעות.

היו"ר י' לנקרי:

לא. אתם מסתפקים בהצעות.

רפאל פנחסי (ש"ס):

לא מסתפקים.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

להסיר.

היו"ר י' לנקרי:

להסיר את ההצעות.

שבח וייס (העבודה):

בשבוע הבא זה יחזור ממילא.

היו"ר י' לנקרי:

אז, אנחנו מסירים, ואני מבין שאין צורך להצביע. חייבים להצביע.

חן כהן (מרצ):

אפשר גם להסיר את דבריו את סגן השר עם ההסרה יחד.

קריאות:

חן כהן (מרצ):

את שלי גם להסיר.

היו"ר י' לנקרי:

ובכן, אנחנו ניגשים להצבעה. מי להסרת — — —

נסים דהו (ש"ס):

נגד.

שמריהו בן-צור (מפד"ל):

בעד.

היו"ר י' לנקרי:

מי בעד דיון במליאה ומי נגד?

רפאל פנחסי (ש"ס):

זה קודם על דיון במליאה?

היו"ר י' לנקרי:

כן.

הצבעה מס' 21

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 3

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 8

נמנעים – 3

ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום

של הכנסת נתקבלה.

שבח וייס (העבודה):

אני מציע להסיר. אני בעד. אי-אפשר שבוע בלי זה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אין דיון במליאה.

היו"ר י' לנקרי:

ובכן, ברוב של שמונה מתנגדים ושלושה נמנעים לא יתקיים דיון במליאה.

שבח וייס (העבודה):

יתקיים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

די, נגמר, אין.

רן כהן (מרצ):

גם דברי סגן השר יוסרו מסדר-היום.

היו"ר י' לנקרי:

זה מה שאמרת: לא יתקיים דיון בהצעות לסדר-היום של חברי הכנסת צבי ויינברג, תאופיק חטיב, יצחק כהן, צבי הנדל ורן כהן.

הצעות לסדר-היום

פעילות המשטרה במסיבה בכפר-שמריה

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להמשך סדר-היום, הצעות לסדר-היום מס' 4702, 4715 ו-4731, בנושא: פעילות המשטרה במסיבה בכפר-שמריהו. ראשון המציגים הוא חבר הכנסת אברהם פורז.

שבח וייס (העבודה):

זה יהיה מעניין.

היו"ר י' לנקרי:

שלוש דקות להצעות דחופות.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בתחילת דברי אני רוצה למחות בחריפות על כך שהשר לביטחון פנים איננו כאן.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הוא נמצא. הוא מגיע.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

הוא מגיע.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הוא נשאר במיוחד.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני מוכן להמתין, אולי.

רפאל פנחסי (ש"ס):

הוא מגיע, ורק צריך להודיע לו.

נסים דהן (ש"ס):

נעשה שירה בציבור.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

עם כל הכבוד, אני חושב שהוא צריך לשמוע את מה שאומרים. אחרת אין טעם. אני לא יודע על מה הוא יגיב.

רפאל פנחסי (ש"ס):

חבר הכנסת פורז, לדבר לקירות אין טעם. אמרו לי שהוא בבניין.

נסים דהן (ש"ס):

או שירה בציבור או שיעור בגמרא – מה שאתם רוצים.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני בהחלט מוכן להמתין לו. אבל אני לא יודע. אני חושב – – –

רפאל פנחסי (ש"ס):

תתחיל לדבר. הוא שומע, והוא יבוא באמצע.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

כן, הוא שומע. אני לא יודע. אדוני היושב-ראש, להמתין? הוא יבוא?

שבח וייס (העבודה):

הוא עורך חיפוש בערוץ-7.

היו"ר' לנקרי:

אנחנו מוכנים להמתין דקה, אם זה רצונך.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אדוני, אני אתחיל, ואם הוא יבוא – בתמצית אחזור על חלק מהדברים.

היו"ר' לנקרי:

בבקשה. אני מאפס את השעון מחדש לשלוש דקות.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אם הוא לא יגיע, זה באמת לא בסדר. אני חושב שהתופעה הזו, ששרים לא באים בימי רביעי ונותנים לחברי הכנסת לדבר בלי שיש תגובה, היא לא תופעה חיובית, והייתי מציע שאתם בנשיאות תעשו על כך דיון. יכול לקרות מצב שפה ושם שר לא יכול לבוא, אבל כשזה הופך לתופעה זה זלזול בכנסת, ואני לא חושב שצריך להסכים לכך.

היו"ר' לנקרי:

חבר הכנסת פורז, רשמנו לפנינו.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

הדבר השני – כבר בתחילת דברי אומר לכם, כדי שלא תהיה שום אי-הבנה, שאני באופן הנחרץ ביותר בעד מלחמה בנגע הסמים –

נסים דהו (ש"ס):

גם בכפר-שמריהו?

אברהם פורח (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

– – כשהמטרה היא לבער את הדבר האמיתי ולהילחם בסמים.

נסים דהו (ש"ס):

גם בכפר-שמריהו, או רק בדימונה ובירוחם?

אברהם פורח (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אולי תתאזר בסבלנות, ואני אגיד לך, ותשמע בסוף הכול?

נסים דהו (ש"ס):

חכה, אני רושם.

אברהם פורח (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אין ספק, שהמשטרה ורשויות המדינה האחרות חייבות להילחם בסמים, כי סמים הם דבר שלילי. אגב, אני מחזיק עיתון מהיום שאומר, שאלכוהול הוא סם מסוכן כמו ההרואין. אומרים זאת מומחים של צוות מחקר במכון הבריאות הלאומי של צרפת.

רפאל פנחסי (ש"ס):

זה אומר שגם אלכוהול אסור, אבל זה לא אומר שסמים מותר.

אברהם פורח (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

מאה אחוז. לגבי דבר זה אני משתדל, בדרכי נועם, כבר כמה חודשים, לבוא בדיאלוג עם המשטרה, כי המשטרה נלחמת בנושא הזה בצורה מוטעית, לדעתי. היא לא משיגה את התוצאה וגורמת, בסופו של דבר, עוגמת נפש מיותרת.

בשנים האחרונות או בשנתיים האחרונות סובל קהל של צעירים שאוהב מוסיקת טראנס מיחס התנכלות של המשטרה.

נסים דהן (ש"ס):

אתה תצביע בעד – – – של המוזיקה הזאת?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני חוזר ואומר: המשטרה לא עושה זאת מתוך רצון רע לקלקל מסיבות. אני לא טוען זאת כלפיהם. אבל אני רוצה שתדעו, רבותי חברי הכנסת, שמוסיקת הטרנס, ואתם יכולים גם לא להכיר אותה וגם לא לאהוב אותה ואין חובה לאהוב כל דבר – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה הולך עם סמים או לא הולך עם סמים?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

חכה, תיכף אגיד לך.

נסים דהן (ש"ס):

זה בטהובן או באך?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

מוזיקת הטרנס היא מוזיקה לגיטימית כמו כל מוזיקה אחרת, ויש רבים מאוד, הייתי אומר, הרוב המכריע של המאזינים למוזיקה הזאת מאזין לה ללא כל קשר לסמים. נכון שמי שלוקח סמים המוזיקה הזו כנראה עוזרת לו ליהנות יותר, אבל יכול להיות מצב שגם מוזיקה מסוג אחר, רועשת וקצבית, יכולה לעזור לו באותה מידה.

רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם, שיש אצלנו עשרות אירועים המוניים של מופעים שמשתתפים בהם בני נוער. יכול להיות, שבמרבית האירועים האלה, אם יחפשו אצל כולם – ויש שם, לפעמים, מאות ואלפים – ימצאו פה ושם מישהו עם סמים. התופעה של סמים נפוצה, לצערנו, בקרב הנוער, ואם יעשו זאת – ימצאו. אבל האם נוכל לומר שאסור להשמיע הורה או אסור להשמיע ג'אז כי יש מישהו שבאירוע שניגנו בו ג'אז תפסו אותו עם סמים?

נסים דהן (ש"ס):

היתה תקופה שאסרו להשמיע את ה"ביטלס" בגלל זה.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אז חשבו שזה משחית את הנוער.

רפאל פנחסי (ש"ס):

והיום אתה בטוח שלא – – – זה מביא לסמים.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

רבותי חברי הכנסת, אני רוצה לומר לכם, שהמשטרה מנעה את כניסתם של אמנים ידועים ומכובדים מחוץ-לארץ שמנגנים מוזיקת טראנס בטענות שונות, שבמרכזן עומדת ההנחה שהם עומדים ליטול חלק בארגון מסיבת סמים. בין האמנים והתקליטנים האלה שגורשו מהארץ עם נחיתתם, ההרכבים FLYING, מנהל חברת התקליטים JAMES MONROE והתקליטן JUNO REACTOR ו-TOTAL ECLIPSE RHINO.

רפאל פנחסי (ש"ס):

זה לא לגיל הזה.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

מוזיקת הטרנס מהווה זרם אחד בתנועה שלמה שצמחה בעשר השנים האחרונות ברחבי העולם, והיא תרבות הדאנס. תרבות זו היא מכלול שלם של רעיונות, אופנה ואמנות, הסובבים סביב מוזיקה אלקטרונית המתחלקת לתת-ז'אנרים, ובכללם הטרנס.

בנימין אלון (מולדת):

אתה יכול לשיר לנו?

אברהם פורח (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

המוזיקה הזו, ובמיוחד הטראנס, בנויה באופן כמעט מדעי, כדי להיות רקידה ומקפיצה ככל האפשר.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת פורח, אפשר להדגים קצת?

נסים דהן (ש"ס):

ביקשתי את זה בהתחלה. אין פה טייפ.

אברהם פורח (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני מציע, חבר הכנסת אלון, שלא נדגים כל אחד על מה שאנחנו מדברים, כי אז נהיה במצבים מביכים מאוד.

שבח וייס (העבודה):

יש לנו תקנון נגד מיצגים.

היו"ר י' לנקרי:

אין טעם שחברי כנסת ייכנסו לטראנס לשמע הדברים האלה. אנא סיים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — — עם שקפים.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

הטראנס מנוגנת באמצעות סינטיסייזרים, סמפלרים ומחשבים. האנשים המפיקים אותה הם מוזיקאים מוכשרים, בעלי דמיון ויצירתיות. זה גם מקור לגאווה, כי אמני טראנס שזכו לרמה גבוהה ביותר של הצלחה מסחרית הם מוזיקאים ישראלים.

רבותי חברי הכנסת, אני מוכן – – –

היו"ר י' לנקרי:

אתה מסיים בזה?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני מסיים. הייתי מציע את זה גם לשר המשטרה. אין שום בעיה אם המשטרה מחליטה, שבמקום שבו מתקיים אירוע כזה, כל מי שנכנס – יבדק בכניסה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — —

היו"ר י' לנקרי:

הנה שר המשטרה נכנס, ואתה יכול לבדוק אותו בכניסה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

את המוזיקה של דבריק הוא היה צריך לשמוע.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

הרי אני מדבר על העניין הזה לא בהתלהבות. אני, באופן אישי, לא בדיוק להוט על מוזיקת טראנס. אני שומע מוזיקה קלאסית במכונית, אבל יכול להיות שיש אנשים שאולי כשהם לוקחים סמים, מוזיקה קלאסית עוזרת להם גם כן, אני לא יודע.

כל מה שאני אומר, אדוני השר – אתם, לדעתי, המשטרה, מתוך כוונה טובה, אין לי ספק, ואמרתם זאת בתחילת דברי; אני לא מטיל ספק בכוונות הטובות של המשטרה. פה ושם יכול להיות מישהו עם כוונה רעה, אבל אני לא רוצה להטיל חלילה על המשטרה איזה כתם של כוונה רעה. אבל מה קורה? מתקיימת מסיבה שבה מנגנים מוזיקת טראנס, המשטרה פושטת תוך כדי המסיבה, עוצרת את כל האנשים, מתחילה לחפש להם על הגוף, ובזה מפוצצת את כל העניין.

רפאל פנחסי (ש"ס):

למה לא – – –

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני אומר לכם: אם מחר תבוא המשטרה לאירוע כלשהו של צעירים, בפסטיבל כלשהו, ויחליטו שכל מי שנמצא שם עובר חיפוש על גופו – מישהו יימצא עם סמים.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת פורז, זה היה הצלצול השלישי מעבר לשלוש הדקות.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אבל ישנו כאן השר.

היו"ר י' לנקרי:

כוץ את הסיכום שלך.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

לכן, אדוני השר, אתם, כמשטרה, צריכים להיות הרבה יותר מתוחכמים. אתם צריכים, מצד אחד, להילחם בסמים, אבל מצד שני לא לקלקל את ההנאה שיש לאנשים שרוצים ליהנות ממוזיקה, ורק

ממוזיקה. אחת האפשרויות היא כמובן, שבאותם מקרים שיש לגביהם חשד, לא לפשוט על המקום אחרי שמתקיים בו האירוע, אלא לעמוד בטרם מתקיים האירוע, אפילו לתבוע מהמארגנים שהוא יהיה מתוחם, ומי שנכנס פנימה – אתם רוצים, מי שנראה לכם – תחפשו על גופו. דבר שאי-אפשר לעשותו. הוא לתת לאירוע להתקיים, ובמהלכו להיכנס פנימה ולקלקל.

רבותי חברי הכנסת, אני בכוונה לא מתייחס כלל לעניין של כפר-שמריהו, כי העניין הזה נמצא בבדיקה, ואני לא רוצה להיכנס אליו.

ח כהן (מרצ):

ואם מכרו סמים באירוע?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אני שב ואומר – אני מוכן להסכים לכל דבר במשטרה, שמטרתו להילחם בסמים, אבל בהיגיון – –

נסים דהן (ש"ס):

מה עם הפרעה לשכנים?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

– – בפרופורציות. אסור להסכים למצב שבו המשטרה, בכוונה הטובה להילחם בסמים, פוגעת במקטע עצום, באלפי צעירים שאוהבים את המוזיקה הזאת, נהנים ממנה, ולא משתמשים בסמים.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת פורז.

נסים דהן (ש"ס):

קריאות:

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת דהן, רק רציתי לומר לו שיעזור לנו לצאת מהטראנס בשלום.

חבר הכנסת הרב פנחסי, בבקשה.

ח כהן (מרצ):

חבר הכנסת פורז, ואם ימכרו סמים בקונצרט שבו ינגנו את באך?

קריאות:

שבח וייס (העבודה):

ח כהן (מרצ):

במקום שבו מוכרים סמים, שיתפסו אותם.

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, אנא מכם. בבקשה, חבר הכנסת פנחסי. חברי הכנסת, אני מבקש להפסיק את הוויכוח. חבר הכנסת כהן, אנא שוב למקומך, בבקשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, מה שאומר רן כהן הוא דבר חשוב.

היו"ר י' לנקרי:

מה אומר חבר הכנסת רן כהן?

שבח וייס (העבודה):

הוא אומר דבר חשוב: אפילו בקונצרט שבו מנגנים באך, שיחפשו בלי ה"פוגה".

היו"ר י' לנקרי:

הבנתי, אני מודה לך.

חבר הכנסת הרב פנחסי.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אדוני השר, קשה לי להאמין למראה עיני ולמשמע אוזני. בדרך כלל, אנחנו רגילים שחרדים נגד משטרה, אבל מרצ נגד משטרה – זה מחזה – – –

מיכה גולדמן (העבודה):

זה שינוי, לא מרצ.

רפאל פנחסי (ש"ס):

שינוי. לא, אבל דדי צוקר נדמה לי עדיין שייך למרצ, הוא לא עבר לשינוי. שינוי זה רק חבר הכנסת פורז, שמעלה את ההצעה – הוא חבר שלו. אבל מי שמנהל את המאבק, מי שהיה שם במקום, לפי העיתונות שקראתי זה היה חבר הכנסת ממרצ דדי צוקר – ימות המשיח.

משטרת ישראל נגד המפלגה הליברלית. המשטרה רוצה להגן מפני סמים, והמפלגה הליברלית הזאת הולכת להפריע למשטרה בעבודתה. פשוט קשה לי להאמין. אולי אני לא שומע טוב או לא רואה טוב.

נסים דהן (ש"ס):

רפאל פנחסי (ש"ס):

רבתי, אנחנו מדברים על נושא שהוא מאוד מאוד כאוב. בא לכאן חבר הכנסת פורז ואומר: יש מוזיקת טראנס, הרבה צעירים נהנים. חבר הכנסת פורז, האם אתה יודע באיזו שעה זה היה? השעות 14:00-16:00 – נדמה לי שאלה שעות מנוחה. בשבת השכנים רוצים לנוח. מה המוזיקה הזאת? איך המשטרה הגיעה בכלל? זה הפריע לשכנים. מפלגת מרצ, לא אכפת לה שהשכנים מוטרדים, מפריעים את מנוחתם? מותר הכול. למה? אלה כמה צעירים שמצביעים עבורכם, איפה קצת הגינות כלפי השכנים? ומתי עשו זאת? בשבת. ומה עשו שם? מכרו כרטיסים. אתה יודע שצריך לזה רשיון? פתחו עסק. נכון שהקבלן אברמוב – יש שפל בענף הבנייה, אולי הוא מחפש לו איזה עיסוק אחר, הכנסה אחרת, אבל זה לא נותן לו רשיון לעבור על חוק שעות עבודה ומנוחה ולהפריע לשכנים.

אני כבר לא מדבר על הסמים. לגבי הסמים יש הסכמה שצריך להילחם בהם, המשטרה נלחמת, אבל אני שואל עכשיו בפן אחר – פן של שכנים טובים. הרי הוא לא עשה זאת באיזה יער, הוא לא עשה זאת באיזה כפר, הוא עשה זאת בכפר-שמריהו – מקום שאנשים נכבדים גרים, ישנים ומתגוררים בו ורוצים את השעות האלה כשעות מנוחה. דווקא בשעות האלה הביאו מוזיקה שהם עצמם מודים שהיא עושה רעש גדול ומפריעה את מנוחת השכנים.

יצחק כהן (ש"ס):

שולמית אלוני צריכה להירדם.

רפאל פנחסי (ש"ס):

נראה שזה לא ליד הבית של שולמית אלוני, אני לא יודע. אולי הם עשו זאת בכוונה, כדי שיפריעו לה. כבר זרקו אותה מהמפלגה, אז גם בבית שלה צריך להפריע לה. אני לא יודע מה היו הכוונות שם.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

יצחק כהן (ש"ס):

רפאל פנחסי (ש"ס):

עכשיו אני מדבר ברצינות, כיהודי. לאן הידרדרנו? איפה השבת היהודית, איפה המנוחה היהודית? במקום להיות עם המשפחה – – –

ח כהן (מרצ):

רפאל פנחסי (ש"ס):

חבר הכנסת רן כהן.

כשאני מתבונן כיהודי, אני מתבייש שביום שבת קודש, שבת של מנוחה, שבת של להיות עם המשפחה – איפה הקידוש, איפה הצוותא? עושים מסיבה, השכנים מתלוננים, המשטרה באה ורוצה להגן על השכנים – על-ידי תפיסת סמים או הפסקתה של אותה מסיבה רעשנית – ודווקא מרצ אומרת: למשטרה אסור להתערב, תנו לעשות מה שהצעירים האלה רוצים.

אני חושב שהגיע הזמן באמת לשבח את המשטרה על עבודתה. למרות כל העומס, כל משימות הביטחון וכל מה שהיא עושה, היא היתה צריכה גם לפנות כוחות כדי להילחם בנושא כזה כאוב – לא להפריע את מנוחת השכנים, לשמור על החוק. אנחנו באים לכאן ומתדיינים: המשטרה עשתה כהוגן, לא עשתה כהוגן, היה מותר, היה אסור. אני בדקתי זאת משפטית. מכרו שם כרטיסים, היו שם הכנסות. המשטרה החרימה שם סכומים נכבדים. זה מצריך רשיון.

שבח וייס (העבודה):

מה היה מחיר הכרטיס?

דוד אזולאי (ש"ס):

תשאל את דדי צוקר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

מה היה מחיר הכרטיס? אני לא יודע אם בכלל מותר בשבת לגבות כסף בעבור כרטיסים, אבל תשאל את דדי צוקר, הוא נכנס בלי כרטיס, כי אותו הזמינו.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

חבר הכנסת פנחסי, איש לא טוען שצריך להפריע לשכנים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

באיזו שעה זה היה? אתה כן יודע. זה התחיל ב-14:00 – אני ניזון מהעיתונות – דדי צוקר הגיע לשם בסביבות 17:00. 14:00-16:00, לכל הדעות אלה שעות המנוחה של כל השכנים, לא רק בכפר-שמריהו, גם במקומות אחרים, וכל שכן כשמדובר בשבת שצריך להיות בה עם המשפחה, להשמיע את המוזיקה החולנית הזאת החילונית – ולכן אני חושב שהכנסת – – –

קריאה:

— — —

רפאל פנחסי (ש"ס):

כן, בהחלט, אני קורא לזה חולנית ולא רק חילונית.

לכן אני חושב שהכנסת צריכה – – –

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

מהי מוזיקה בריאה?

רפאל פנחסי (ש"ס):

שירה בשבת ליד המשפחה, עם כל הילדים, עם כל הנכדים – תראה שתרגיש עונג שבת. זה העונג הכי טוב שיכול להיות.

אני מבקש שהכנסת תדון בנושא. תודה.

היו"ר' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת פנחסי.

הדובר האחרון בסוגיה הטראנסית הזאת, שמכניסה את כולם לטראנס פה, הוא חבר הכנסת מיכה גולדמן.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני חוב שביום כזה, ודאי שמאז הפרסום במוצאי-שבת בטלוויזיה, היתה עוולה שנעשתה, מצד אחד, לשוחרי מוזיקת הטראנס, ומצד שני – עוולה גדולה למשטרה. אני חושב שצריך לעשות הפרדה ברורה. ודאי שכאן, מבמת הכנסת, אני יכול לבוא ולומר בצורה ברורה: לכל מה שקשור למאבק בסמים, צריך לתת בבית הזה את כל הגיבוי.

דבר שני, ודאי שאני חושב שאי-אפשר לומר, שכתוצאה מכך שהיו מקרים חריגים במסיבות מוזיקה, אנחנו צריכים לבוא ולהחליט שאין מוזיקה ואין מסיבות, לנוער ולכל קבוצה אחרת.

אני חושב, שבמקרה זה, גם המיקום וגם השעות, ודאי שיש להם חלק לא קטן בתוצאה, כלומר, במה שקרה מאז אותה מסיבת הטראנס בביתו של אמיל אברמוב בכפר-שמריהו.

שבח וייס (העבודה):

היו שם בלשים? אם כן, זה היה אמיל והבלשים.

מיכה גולדמן (העבודה):

כולנו צריכים להיות זהירים, ואני רוצה שנהיה כאן זהירים יותר. אני פונה גם לחברי בציבור הדתי והחרדי: רבותי, באו לא נהפוך זאת למלחמת תרבות. תעשו הפרדה ברורה בין מלחמת תרבות לבין המאבק והמלחמה בשימוש בסמים.

אני חושב, שמשטרת ישראל זכאית, וחובתנו לסייע לה ולתת לה את כל הגיבוי. אני אומר זאת כאן, משום שיש איזו תחושה, שמשטרת ישראל רודפת את מסיבות הצעירים במדינת ישראל.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אגב, יש הרבה שוטרים צעירים.

מיכה גולדמן (העבודה):

העוולה שנעשתה במוצאי-שבת היא הפרסום הרחב באמצעות הטלוויזיה על המסיבה שהתרחשה החל מ-11:00. הכוונה היתה ליצור את הרושם, כאילו היתה זו מסיבת סמים. אני חושב שחבר הכנסת דדי צוקר לא תרם למה שהיה בשבת בכפר-שמריהו, ואני אומר זאת כאן מבמת הכנסת.

אני חושב, שהמאבק של אותה קבוצת מוזיקאים הוא מאבק לגיטימי וצודק, שנועד לאפשר להם להמשיך לפתח את המוזיקה הזו. זו מוזיקה שיש לה יכולת שיווק והצלחה, והיא לא גורמת לפגיעה בנוער או באחרים. המאבק של כולנו הוא קודם כול בסמים.

FM אני רוצה להגיד גם לחבר הכנסת פנחסי: לידיעתך, תחנת הרדיו החרדית בירושלים, 92.6, משדרת מדי לילה בשעות 21:00-23:00 מוזיקת טראנס.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אין דבר כזה. תאמר לי איזו תחנה זו, אני לא מכיר תחנה כזו.

מיכה גולדמן (העבודה):

אמרתי את התדר של התחנה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אם יש תחנת רדיו שמשדרת מוזיקה כזו, אם אני רוצה, אני מקשיב לה, אם אני רוצה – אני סוגר את הרדיו.

מיכה גולדמן (העבודה):

זו התשובה שציפיתי לשמוע ממך. אני אומר כאן מהבמה הזו: המאבק, המלחמה בסמים צריכה להיות עם כל היכולת של המשטרה. אני פונה כאן באמצעות השר לביטחון פנים למשטרת ישראל.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, מותר לצלם מהיציע?

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

כן.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

היו"ר י' לנקרי:

אני מציע, חבר הכנסת פנחסי, נבדוק זאת עם משמר הכנסת. תנו לחבר הכנסת גולדמן לסיים.

מיכה גולדמן (העבודה):

רבותי חברי הכנסת, הופתעתי לשמוע אתמול בבוקר, שד"ר יואב בן-דב מאוניברסיטת תל-אביב יוצר בכלל בשידור ברדיו אווירה של לגיטימציה לשימוש בסמים במסיבות. מה הוא אמר בתוכנית של עמיקם רוטמן בבוקר: אין מסיבה שאין בה שימוש בסמים, אין בית-ספר תיכון שאין בו משתמשים בסמים.

יצחק כהן (ש"ס):

לא במחננו.

מיכה גולדמן (העבודה):

אני אומר לכם, רבותי, כל מי שחושב שזו סיבה לתת לכך לגיטימציה, ועל המשטרה לאפשר קיום אירועים כאלה מבלי שתפעל – זה נורא ואיום. המשטרה צריכה לעשות הכול כדי לעקור מן השורש כל מקום שיש בו כניסה של סוחרי סמים. אם יש כאלה שנתפסים כאשר הם משתמשים בסמים, צריך לפעול נגדם.

אני גם לא רוצה שנאמר כאילו זה קיים רק בבתי-ספר חילוניים, אני יכול לבוא ולומר מהבמה הזו: שימוש בסמים קיים לא רק בבתי-ספר חילוניים, אלא גם בבתי-ספר דתיים. שלא נהפוך את זה לעניין של חילונים מול דתיים.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת גולדמן, שואל חבר הכנסת ריבלין – בצדק – כמה זמן תדבר?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אני מציע שלא ייתנו יותר מעשר דקות להצעה דחופה.

היו"ר י' לנקרי:

חבר הכנסת ריבלין, גם לך קורה שאתה חורג מעת לעת.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה בעיקר קורה לי.

היו"ר י' לנקרי:

אני מבקש לסיים.

מיכה גולדמן (העבודה):

ולסיום דברי, חבר הכנסת ריבלין, אני קורא כאן לחברי הכנסת, אני משער שבקרוב הצופים בבית יש גם שוחרי מוזיקת הטראנס: כדי שתוכלו להמשיך ולקיים את המסיבות, תהיו שותפים למאבק של המשטרה כנגד סוחרי הסמים ומשתמשי הסמים.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך, חבר הכנסת מיכה גולדמן. השר לביטחון פנים ישיב על שלוש ההצעות של חברי הכנסת. אברהם פורז, רפאל פנחסי ומיכה גולדמן.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חברי כנסת משתמשים במכסת ההצעות הדחופות, אך אינם נמצאים כאן.

חן כהן (מרצ):

אתה צודק, אבל זה צריך להיות מהלך שלך בתוך הסיעה.

היו"ר י' לנקרי:

לפני שהשר ישיב אני רוצה לומר לחבר הכנסת פנחסי, שהצילום בוצע באישור לשכת הדובר.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני מתכבד להשיב על הנושא שעלה על סדר-היום הלאומי בשבת האחרונה. אני רוצה למסור כמה עובדות. חבר הכנסת גולדמן, מכיוון שאני עומד לומר כמה עובדות שאינן תואמות את מה שאמרת, אני מציע שתקשיב לי.

בשבת, 13 ביוני 1998, החל משעות הבוקר, בוצעה פעילות סיור למניעת עבירות שבל"ר – שימוש ברכב ללא רשות, מה שנקרא בשפתנו גנבת רכב – באזור הרצלייה וכפר-שמריהו, על-ידי שוטרי תחנת הרצלייה.

ב-09:00 לערך, ברחוב המעפילים, באזור המרכז המסחרי בהרצלייה, הבחינה ניידת הסיור בשלושה כלי רכב מהסוגים "רנו אקספרס", "מיצובישי גאלאנט" ו"פז'ו" מנסים להתחמק מהאזור שהמשטרה נמצאה בו. הדבר הזה עורר חשד, ומובן שהמשטרה החלה לרדוף אחריהם.

בתוך כלי הרכב נתפסו כמה בחורים הנראים – סליחה על הביטוי – כפריקים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

מה זה פריקים?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

פריקים – חצי זרוקים.

רפאל פנחסי (ש"ס):

מסטולים.

חן כהן (מרצ):

כאלה שלא אוהבים להתלבש כמו לבית-כנסת.

שבח וייס (העבודה):

לבושים חופשי.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לפעמים אנחנו אומרים: זר לא יבין זאת, אבל כאן אומר שש"ס לא יבין זאת.

על ארבעה מתוכם, מתוך אותם אנשים, נתפסו סמים. ארבעת החשודים היו כבני 20. בתשאול של הבחורים הללו הם מסרו שהם בדרך למסיבה בכפר-שמריהו, אצל אברמוב. בעקבות התפיסות הללו החלו כוחות מבצעיים בביצוע סריקות בכפר-שמריהו.

במהלך הסריקות, ב-11:00 לערך, נתגלו התגודדויות של אנשים ורכבים במקום, ברחוב האורנים 5.

שבח וייס (העבודה):

זה ביום?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

בעניין הזה אין לא יום ולא לילה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת, תמעטו בהערות ביניים, אני מבקש.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

במקביל נתקבלו קריאות טלפוניות בתחנת המשטרה מתושבי כפר-שמריהו, בגין רעש והפרת סדר ציבורי, ביניהן קריאות של ראש המועצה ואחיו של חבר הכנסת דדי צוקר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אחיו?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אחיו של חבר הכנסת דדי צוקר.

רפאל פנחסי (ש"ס):

אז מה, הוא הולך נגד אחיו?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

הוא התלונן על הרעש והפרעת הסדר הציבורי ביישוב, בכפר-שמריהו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה מה שנקרא: צוקר נגד צוקר.

דוד אזולאי (ש"ס):

גמר את הקריירה במרצ.

רפאל פנחסי (ש"ס):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

רבותי, ברשותכם, אני רוצה להמשיך.

היו"ר י' לנקרי:

חברי הכנסת. חבר הכנסת פנחסי, תוכל, בבקשה, כיושב-ראש ועדת הכנסת, לאפשר לנו להתקדם?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

קצין הסיור של תחנת הרצלייה אשר נמצא במקום בירר פרטים, שמהם עולה כי במקום – אני מדבר על אותו רחוב מפורסם, מס' 5 – תיערך מסיבה במחיר 80 שקל לכרטיס.

רפאל פנחסי (ש"ס):

השר לביטחון פנים א' קהלני:

נראה לי שהוא באמת סובל מבעיה תקציבית קשה מאוד, אמיל אברמוב.

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — — אני אמרתי

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כמו כן הבחין בבעל המקום, אמיל אברמוב, והבהיר לו את משמעות המסיבה ומשמעויותיה מבחינה חוקית — —

יצחק כהן (ש"ס):

זה כולל מע"מ?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — שהוא לא רשאי מבחינה חוקית לעשות מסיבה ולקחת כסף. יצוין כי קצין הסיור הבחין באנשים רבים שהיו באזור ונראו כמושפעים מן הסמים.

ניידות משטרה ובלשים המשיכו בפעילותם באזור, ובמהלך פעילות זו, בשעות 11:00-16:00, בוצעו שלושה מעצרים, בהם נתפסו סמים ועוכבו מעת לעת חשודים.

ב-16:15, לאחר ריכוז הכוחות, בוצעה כניסה לביתו של אמיל אברמוב, הובחנה מכירת כרטיסים במקום ונתפסו מוצגים. בוצעו מעצרים של בעל המקום, אמיל אברמוב, ושל ארגון המסיבה, איתי סחייק, וכן של חשוד נוסף, שאני יכול לומר לכם שהוא אסיר ברשיון. שמו חסוי. במקום המסיבה נמצאו אנשים רבים שנראו כנמצאים תחת השפעת סם.

ח כהן (מרצ):

— — — מה פירוש

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

לא, ניכו לו שליש.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אסיר ברשיון, לא שהוא היה בלי רשיון.

קריאה:

בחופשה.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

ניכו לו שליש.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אני אומר ששמו חסוי. אני לא יכול להגיד לך את שמו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כל אדם שקיבל – – –

השר לביטחון פנים א' קהלני:

במקביל לאירוע הנדון, הגיע בריצה חבר הכנסת דדי צוקר – –

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

בריצה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

כך מתארים. המשטרה מדייקת בעובדות. הוא לא היה בהליכה.

רפאל פנחסי (ש"ס):

— — — הוא היה — — —

השר לביטחון פנים א' קהלני:

— — והתנהל דין ודברים עם מפקד התחנה, וממנו עלה — מהדברים של מפקד התחנה — שבעצם חבר הכנסת דדי צוקר מנסה להלהיט את היצרים ומתסיס את האנשים במקום.

תשעה אנשים עוכבו, שלושה אנשים נעצרו, הזכרתי את שמותיהם קודם.

קריאות:

— — —

השר לביטחון פנים א' קהלני:

סך כל המוצגים והראיות שנתפסו במקום — 54 כדורי "אקסטזי", 159.39 גרם מריחואנה, שלוש קופות, סכום של 3,547 שקל במזומן, שתי חותמות ושני פנקסים. אלה הדברים שנמצאו במקום.

ידידי חברי הכנסת, עם כל הכבוד לכולנו, לאיש אין בעיה עם מוזיקה כזו או אחרת. כל אחד ישמע מה שערב לאוזנו. המשטרה אין לה בחוקיה, בתקנותיה, הוראות איזו מוזיקה מותר לשמוע.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, רק לא הבנתי מה חשובות הקופות.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בקופות שמו את הכסף. זה מראה שזה הפך לעסק מסחרי, כלומר, כרטיסי כניסה, אותן קופות שבהן שמו את הכסף – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

כל מי שיתפוס קופות צריך צו בית-משפט. זה לא עניין של סמים. אדוני השר, יש צורך להקפיד על זכויות האזרח בארץ הזאת.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

נדמה לי שאתה מסיט את הדיון, אתה מנסה למשוך לדבר שלא זה המקום לעסוק בו. הקופות הן ראיות ללקיחת כסף במקום שאין לו רשיון לביצוע. אם אתה רוצה עוד, עורך-הדין רובי ריבלין, אני יכול לתת לך עוד דברים, אבל בוא נעזוב את זה. אתה מסיט את הדיון לעניין שלא זה המקום לדון בו, ואני מבקש מהיושב-ראש להגן על השר.

היו"ר י' לנקרי:

אני מעניק לך הגנה מלאה, רק שהשר, כנראה, צריך להביא בחשבון שדבריו ערבים לאוזני חברי הכנסת כמוזיקת טראנס, והם נכנסים קצת לטראנס מעת לעת.

קריאות:

— — —

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ידידי ורעי, אני רוצה לומר לכם: הלוא כל יום שאני עומד בו על הבמה הזו אני צריך להגן על המשטרה מפני התוקפים אותה על כך שהיא איננה מטפלת בסדר הציבורי, ברעש, בהגנה על האזרח במדינת ישראל; אינה מטפלת באנשים שמשתמשים בסמים. ופה אני צריך לעמוד ולהגן – על מה? על כך שהמשטרה ביצעה את תפקידה, כדי לשמור על הציבור במדינת ישראל? ריבוננו של עולם, להיפך, הייתי צריך לשמוע פה חיזוק למשטרה, כפי שעשו חלק מחברי הכנסת, לחזק את המשטרה להמשיך בפעולות האלה.

בעצם מה הם עושים? אתם יודעים איזו מכת סמים יש במדינת ישראל, ואתם יודעים כמה סם מוחדר למדינת ישראל, ואתם יודעים את הבעיות האלה, אתם מכירים את מסיבות האסיד שמתקיימות בפרדסים, ואני אישית הלכתי לבדוק ולבחון את זה. אני הולך עכשיו לעמק האלכוהול, שנקרא כך לא על שם אלכוהול שמישהו ייבא לשם, אלא בשל מה שקורה שם כרגע – תשע דקירות הסכינים שהיו

שם לפני עשרה ימים והסמים. המשטרה נלחמת. תפקידנו לתת כתף למשטרה, כדי להגן עלינו כציבור.

אדוני היושב-ראש, אני חושב שתשובתי צריכה להספיק במקרה הזה, ואני מציע לידידי: בואו נעזור למשטרה לבצע את תפקידה, ולא נפריע לה, כי בסך הכול היא רוצה לשמור עלינו ועל הילדים שלנו. תודה רבה.

אני מבקש להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, כבוד השר לביטחון פנים.

לפני שניגש להצבעה, האם יש מישהו מחברי הכנסת שמציע להעביר את הנושא לוועדה?

שבח וייס (העבודה):

לא, להסתפק.

אברהם פורז (מרצ – רצ, מפ"ם, שינוי):

אנחנו מסתפקים בתשובת השר.

היו"ר י' לנקרי:

אתם מסתפקים בתשובת השר.

שבח וייס (העבודה):

דיינו.

הצעות לסדר-היום

התפילה שקיימו הרפורמים ברחבת הכותל

היו"ר' לנקרי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא, ואני מזמין את חבר הכנסת שמואל הלפרט להביא בפנינו את ההצעות לסדר-היום מס' 4724 ו-4728, בנושא: התפילה שקיימו הרפורמים ברחבת הכותל.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ההפגנה בצורת "תפילה", שקיימו הרפורמים ברחבת הכותל המערבי ביום ראשון, היא שערורייה פרובוקטיבית חסרת תקדים, שלא ייתכן לעבור עליה לסדר-היום, ואני מוחה על כך בכל תוקף.

קדושת הכותל המערבי היא ערך עליון ומקודש בעיני כל העם היהודי, על כל שכבותיו, זרמיו ופלגיו, וחלילה להרהיב עוז לפגוע בקדושת המקום, מה גם שהדבר מעוגן בחוק.

מאז שחרור הכותל המערבי לפני 31 שנה, הוקמה במקום מחיצה להפרדה בין גברים ונשים, והדבר עוגן בחוק.

רבבות יהודים מכל העדות והחוגים, דתיים ושאינם דתיים, מהארץ ומהעולם כולו, ולא-יהודים, מכבדים את הכלל הזה בעצם נוכחותם במקום יומם ולילה.

כאמור, הדבר מעוגן בחוק השמירה על המקומות הקדושים, התשכ"ז-1967, שבו נאמר: "המקומות הקדושים יהיו שמורים מפני חילול וכל פגיעה אחרת ומפני כל דבר העלול לפגוע בחופש הגישה של בני הדתות אל המקומות הקדושים להם או ברגשותיהם כלפי אותם מקומות. המחלל מקום קדוש או הפוגע בו בכל דרך אחרת דינו מאסר שבע שנים". על פגיעה ברגשות מטיל החוק חמש שנות מאסר.

בתקנות שהתקינו שרי המשפטים והדתות לחוק זה נאמר: "מקומות קדושים הם הכותל המערבי ורחבתו, לרבות כל מבנה וכל מעבר עילי או תת-קרקעי שהכניסה אליהם היא מתוך הרחבה", וכן ש"בתחומי המקומות הקדושים אסור לערוך טקס דתי שלא על-פי מנהג המקום, הפוגע ברגשות ציבור המתפללים כלפי המקום. העובר על הוראה זו דינו מאסר שישה חודשים או קנס".

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, לא ייתכן שיבואו אדם, או קבוצת אנשים, ויפירו את מנהג המקום המקודש, יפגעו ברגשות המתפללים וברגשות כל יהודי באשר הוא, ינסו ליצור מוקד חדש של התכתשויות והפגנות, יעברו על החוק – ואחרי הכול עוד יזכו להגנת המשטרה. זה אבסורד שאני מתקשה להבין אותו, ונדמה לי שחברי כנסת רבים שעמם שוחחתי לא יכלו להסביר איך קרה

שהמשטרה, שהיתה אמורה לאכוף את החוק ולמנוע מהרפורמים לקיים את הפגנת ה"תפילה", תוך הפרה מפורשת של חוק המדינה, עוד נתנה להם חסות והגנה.

אין מלים שיוכלו להביע את חומרת המעשה שעשו הרפורמים ואת מידת הכאב והזעם של כל יהודי שקדושת המקום קרובה ללב. ולא צריך להרחיק לכת ולשאול, האם היו הרפורמים מעזים לנהוג בצורה שונה מתקנות המקום בכנסייה או במנזר, להבדיל, כפי שהעזו לעשות בכותל המערבי.

אדוני היושב-ראש, מה לרפורמים, הכופרים בתורת ישראל, ולתפילה ליד הכותל? הטמפלים שלהם הם מקום של הצגות תיאטרליות, ובהם שמים ללעג ולקלס את התפילה היהודית מדורי דורות ומחללים שבת בפרהסיה. מה לרפורמים ולכותל, מה לרפורמים ולירושלים? הם מחקו מסידור התפילה שלהם את התפילה: "ולירושלים עירך ברחמים תשוב". האם יעלה על הדעת להרשות להם להפוך את המקום המקודש ביותר של עם ישראל לטמפל רפורמי?

אני מתפלא גם על שר האוצר יעקב נאמן, שמתאמץ מאוד לחפש מקום עבור הפגנות ה"תפילה" שלהם באזור רחבת הכותל המערבי.

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, אם יש כאלו שחושבים שעל-ידי הפגנות "תפילה" חוזרות ונשנות מעין אלו הם יוכלו לקעקע את המצב הקיים, עליהם לדעת שזו טעות. הם ייתקלו ברבבות-רבבות יהודים שיעמדו כחומה בצורה על המשמר ויגנו בכל כוחם על קדושתו של הכותל המערבי, שריד בית-מקדשנו, המקום הקדוש והמקודש ביותר לעם היהודי. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

אני מודה לך, חבר הכנסת שמואל הלפרט. הדובר הבא הוא חבר הכנסת דוד אזולאי, באותו נושא.

דוד אזולאי (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, אינני יודע איך לקרוא למה שקרה בכותל, האם לקרוא לכך הפגנה או תפילה – לא תפילה, אלא תפילה – מעורבת של גברים ונשים שנערכה ליד הכותל המערבי, במקום הקדוש ביותר לעם היהודי, על-ידי קבוצת רפורמים פורקי עול מחרחרי ריב ומדון בעם ישראל. היא מחייבת תגובה הולמת של המשטרה למען לא יישנו מקרים כאלה.

והנה, במקום שהמשטרה תנקוט אמצעים כנגד הקבוצה ותפעל לאכיפת החוק, המשטרה דאגה, לצערי הרב, לגדר להם שטח, ובחסותה עמדו והפגינו ברחבת הכותל בניגוד לחוק ובניגוד לתקנות השמירה על המקומות הקדושים ליהודים, האוסרות עריכת טקס דתי שלא על-פי מנהג המקום, הפוגע ברגשות ציבור המתפללים כלפי המקום.

אדוני השר לביטחון פנים, זו שערורייה שהמשטרה נתנה ידה להפרת חוק במקום אכיפת חוק, ובכך נתנה משטרת ישראל לגיטימציה, ומי שפעל כך חייב לתת את הדין. יותר מ-30 שנה יש הסכמה

כללית במדינת ישראל על קדושת המקום ועל סדרי התפילה, ואיש לא פגע בקדושת המקום הזה ולא ערער על הסדרים במקום הזה. עד שבאה אותה קבוצה קטנה של חצופים ופרובוקטיבים הגורמים לפילוג ושברה מוסכמות של 30 שנה בחסות המשטרה, וכל מטרתם אחת ויחידה – לעורר ריב ומדון ולהרבות מחלוקת בעם ישראל, וחבל שהמשטרה נפלה קורבן בעניין הזה.

אני חייב לציין, שהמנהל האחראי למקומות הקדושים התריע בעוד מועד והזהיר מפני קיום התפילה המעורבת. הדבר מהווה פריצת גדר. גם סגן שר הדתות הרב גמליאל פנה לכבוד השר וגם הוא התריע בעוד מועד, ולמרות הפניות הנ"ל אפשרה המשטרה את קיום התפילה בטענה שלא נגרמה הפרעה לסדר הציבורי. אדוני שר המשטרה, זה מחדל של המשטרה, שלא פעלה למנוע את הפרובוקציה למרות הפניות של סגן השר והאחראי למקומות הקדושים.

לסיכום, אדוני היושב-ראש, מן הראוי שקבוצות שוליות כאלה ידעו, שלא ניתן לשבור מוסכמות של 30 שנה, ואם כך יהיה בעתיד, המשטרה תנקוט כנגדן אמצעים חמורים. בכך יימנעו מפרובוקציות שגורמות למחלוקות מיותרות בעם ישראל. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה, חבר הכנסת הרב דוד אזולאי. תשובת השר לביטחון פנים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

האיזון העדין.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אתם מעלים היום בעיה קשה, מורכבת, רגישה. תפקידה של המשטרה הוא לשמור על החוק, אבל תפקידה של המשטרה הוא גם לשמור על הסדר הציבורי ולמנוע אלימות אם אפשר וכל הדברים האלה. תפקידה של המשטרה הוא גם לנסות למצוא דרכים איך למלא את החוק וגם איך למלא את רוח החוק וגם איך למלא את רוח בג"ץ ואת רוח היועץ המשפטי.

הדברים שנקראו כאן מהבמה על-ידי חבר הכנסת הלפרט, או חבר הכנסת אזולאי, הם דברים שמופיעים בחוק, אבל מאז חוקקו את החוקים האלה היו כמה דברים. היתה פנייה לבג"ץ, ובג"ץ קבע שהמדינה צריכה לתת אלטרנטיבה לאותן קבוצות שיש להן קושי להתפלל בתנאים הקיימים בכותל. מדובר בקבוצות שאנחנו מכירים – כרגע, לפחות – נשות הכותל, הרפורמים והקונסרבטיבים.

האלטרנטיבות שקיימות הן בתוך רחבת הכותל, כי רחבת הכותל, כפי שהיא מוגדרת, כפי שנקרא כאן, היא רחבה גדולה מאוד. היא רחבה שבעצם מקיפה, כוללת את הבתים מסביב ועד לשער ועד לחומה ומחוץ לה. זו הקביעה מה היא רחבת הכותל.

הנטייה של היועץ המשפטי לממשלה היא למצוא פתרון בתוך רחבת הכותל. העניין תלוי ועומד בבג"ץ ברגע זה, והוא אומר: יש למצוא פשרה. והעניין הזה עומד במקום שבו יש צורך למצוא פשרה בעניין. הוא השאיר זאת כרגע לניסיון שמישהו יעשה את העבודה וימצא את הפשרה. היועץ המשפטי, על-פי הנחייתו למשטרה, אומר שהפשרה תימצא כנראה בתוך רחבת הכותל. זה הכיוון שעכשיו דנים בו כדי למצוא פתרון.

עם הנתונים שקיימים בידי המשטרה צריך מפקד המקום לנווט את המצב שבו לא תהיה אלימות במקום. כזכור לכם, בתשעה באב היתה פרובוקציה בתפילה, אנשים הוצאו, היו צעקות, כל העולם ראה את התמונות, והמשטרה ביצעה את תפקידה בגלל אותה פרובוקציה. מרגע שהנתון הזה קיים חייבת המשטרה למצוא פתרון כדי למלא את תפקידה ולשמור על החוק ועל הסדר הציבורי. לכן, מפקד המחוז שנוכח במקום הוא זה שמקבל את ההחלטות במקום, הוא רשאי על-פי חוק לקבל את ההחלטות. הפתרון שנתן מפקד המחוז על-פי הנתונים במקום, על-פי כמות האנשים, התפילה הקצרה בבוקר, כשהם בדרכם לשדה התעופה כדי לטוס – על-פי כל הדברים האלה החליט מפקד המחוז להקצות להם מקום רחוק מאוד מן הכותל, ובו הם התפללו. המקום נשמר כדי שלא ייווצרו עימותים.

דוד אזולאי (ש"ס):

האם בכך אתה לא יוצר תקדים ונותן לגיטימציה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

לא. תן לי לסיים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

יש לי שאלה.

היו"ר י' לנקרי:

השר יסכים לענות על שאלה של חבר הכנסת ריבלין?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

אסכים לענות על שאלה, אבל אני רוצה לסיים.

במקרים כאלה, כאשר הבג"ץ תלוי ועומד, והבג"ץ הנחה למצוא פתרון, והיועץ המשפטי אומר שהאלטרנטיבה תהיה במקום על-פי ההבחנה שלו – בתנאים האלה, מפקד המחוז, שהוא האחראי למקום, יש לו הזכויות והחובות, וההחלטה היא שלו.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

עדיין אין החלטה.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

עם כל הניסיון לתמרן במצב הנוכחי, שהוא מצב עדין מאוד, נדמה לי שמפקד המחוז נהג כמו שצריך, והוא גרם לכך שהתקיימה תפילה רחוק מן הכותל. האנשים האלה גמרו את התפילה ונסעו.

מכיוון שהעניין הזה תלוי ועומד, ראוי שבבית הזה ידונו מול כל אלה שצריכים לדון בו כדי לקבל את ההנחיות הברורות ולא לגרום לכך שהמשטרה שמנסה לשמור על החוק והסדר תהיה המואשמת במקרה הזה. עד כאן, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' לנקרי:

שאלה לחבר הכנסת ראובן ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם אחת העדות הנוצריות, למשל, תבקש להתפלל בכותל, תרשה להן? או אחת הסיעות המוסלמיות?

אופיר פינס-פז (העבודה):

מה הפרובוקציות האלה עכשיו?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

השאלה שלך לא במקומה, כיוון שאני לא בודק בציציות מי שנכנס אל רחבת הכותל, נכנסים גם אנשים נוצרים שמחבקים ומנשקים את הכותל. אין חוק שמחייב לבדוק מי נכנס לכותל.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני השר, להיפך. כאשר בא נוצרי או מוסלמי ורוצה להיות בכותל – כל הכבוד, כל אדם לעצמו. אבל אם באה סיעה או זרם בנצרות, עדה נוצרית כלשהי שאומרת: אנחנו רוצים להתפלל דווקא על-יד הכותל, האם אתה תאפשר להם, או לבודהיסטים, או לכל מיני כתות כאלה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

מכיוון שהוויכוח "מיהו יהודי" לא נדון בשעה זו, אני מציע שלא להיכנס לסוגיה הזאת.

היו"ר י' לנקרי:

נסתיימה שאלתך. אני מבין שהשר מציע שנדון במליאה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

חברי הכנסת מבקשים שהדיון יהיה בוועדה, אני מכבד את רצונם.

היו"ר י' לנקרי:

איזו ועדה?

השר לביטחון פנים א' קהלני:

ועדת הפנים, אולי ועדת דתות? יש דבר כזה?

היו"ר י' לנקרי:

קודם להצבעה, חבר הכנסת שבח וייס יציע להסיר את הצעת חבר הכנסת שמואל הלפרט.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני לא עושה את זה טכנית, אנחנו מבליים פה יחד, אנחנו רוצים קצת לדבר.

אני רוצה לפנות אליכם, בלי קשר לתשובה של השר לביטחון פנים שעושה רושם טוב – אני אורתודוקס. אתם יודעים שרוב המלחמות כאן הן לא בין אורתודוקסים לבין רפורמים וקונסרבטיבים, המאבקים פה הם בין דתיים לחילונים, זו האמת. החילונים, בחלקם, אימצו את הקונסרבטיבים ואת הרפורמים. הם פשוט לא דתיים. מיהו אורתודוקס?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חילוני לא אכפת לו שנשים וגברים מתפללים בנפרד; לרפורמי זה עולה בבריאות.

שבח וייס (העבודה):

אני רוצה לפנות אליכם בתור שכזה. כשאני הולך לבית-כנסת – לא יותר מדי פעמים, אני מודה בזה – אני הולך באופן טבעי לבית-כנסת אורתודוקסי, אני לא מחפש דברים אחרים. יש לי הסברים לזה, אבל אני אפילו לא מתאמץ להסביר. תביאו בחשבון, שיש הרבה יהודים שנאחזים ביהדות לשיטתם ולרגשותיהם דרך הערוץ הרפורמי והקונסרבטיבי, הכותל המערבי הוא גם שלהם, תבינו זאת. למה אתם צריכים את הדברים האלה?

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

אבל למה ביחד? מישהו לא נותן להתפלל ליד הכותל?

שבח וייס (העבודה):

תידברו אתם. מה לעשות, כך הם מתפללים. גם נשים מגיעות לכותל, והרי אתם מכבדים נשים.

שמואל הלפרט (יהדות התורה):

הכותל מחולק חצי לגברים וחצי לנשים. מי לא נותן להם להתפלל?

שבח וייס (העבודה):

זה סוג התפילה שלהם.

היו"ר' לנקרי:

חבר הכנסת וייס, נא לסיים את הדו-שיח.

שבח וייס (העבודה):

טוב, גמרתי, היתר נדחה לשבוע הבא.

היו"ר' לנקרי:

אני מודה לך על נכונותך.

לפני שאני עובר לחבר הכנסת אזולאי, עוד שאלה של חבר הכנסת ריבלין, שקבל על נדיבות לבי במתן זמן ארוך יותר לכמה חברים בצד הזה של המפה. בבקשה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת וייס, הרי כל אדם יכול לבוא ולהתפלל לפני אלוהיו בכותל. העניין הוא, שהכותל הוא היום אחד מהקדושים במקומות לעם היהודי, בעיקר לקהילה היהודית האורתודקסית, וכאשר באים גברים ונשים יחד להתפלל ליד מקום קדוש – אני לא רוצה לומר קודש הקדשים, אבל קרוב לקודש הקדשים – הדבר הוא פגיעה בלתי מתפשרת בהם. בארץ חיים יהודים שומרי מצוות ויהודים שאינם שומרי מצוות. כשאנחנו מחללים, חלילה, את השבת, אנחנו לא מחללים אותה לפי האורתודוקסים, או הרפורמים, או הקונסרבטיבים, אנחנו עושים מה שאנחנו רוצים, יש לנו דת אחת.

יש לשקול דבר כזה שיקול רחב ומעמיק. היום, כאשר אין שום קהילה כזאת שיצרה דת שהיא בבחינת רבים, ובעיני היהודים היא דת חדשה, האם עדיין יכולים לבוא ולעשות לנו סדרים חדשים?

היו"ר' לנקרי:

תודה לך, חבר הכנסת ריבלין. חבר הכנסת בני אלון יציע להסיר את הצעתו של חבר הכנסת דוד אזולאי.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הדוגמה של רחבת הכותל היא דוגמה לכך, שהחקיקה ביחס למקומות קדושים היא ברורה, אבל הפסיקה המאוחרת יותר של בג"ץ מטשטשת, בעיקר לנשות הכותל ולא לרפורמים. אדוני השר, אם אני לא טועה, פסיקת בג"ץ לא נתנה לרפורמים אפשרות להתפלל ברחבה, היא רק דרשה למצוא פתרון לעניין של נשות הכותל. לעניין של נשות הכותל נמצא פתרון כלשהו, וזה עובר בשלום על כל הצדדים.

השר לביטחון פנים א' קהלני:

בנימין אלון (מולדת):

נדמה לי שזה בפסק הזה, והפסק שלהם נדחה. לא משנה, אדוני השר, יש פה דוגמה שמחייבת את המחוקקים לסתום את הלקונה הזאת, ואז שוב יש צורך בחקיקה דתית, ושוב מתח חברתי, וחוזר חלילה.

לכן, אין ברירה, רבותי המחוקקים, צריך להבהיר בחקיקה, שרחבת הכותל כולה, לכל צדדיה, ינהגו בה כמנהג בית-כנסת, לפחות מקדש מעט. תודה.

שבח וייס (העבודה):

מי שאין לו מקום שילך לאברמוב.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך, חבר הכנסת בני אלון.

רבותי, אנחנו עוברים להצבעה על הצעתו של השר לביטחון פנים. אני מקווה, בהסכמת שני חברי הכנסת, להעביר את ההצעה לוועדת הפנים של הכנסת. אנחנו מצביעים.

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 9

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

היו"ר י' לנקרי:

ברוב של תשעה בעד, ללא מתנגדים וללא נמנעים, עוברת הצעתם של חברי הכנסת שמואל הלפרט ודוד אזולאי, בנושא: התפילה שקיימו הרפורמים ברחבת הכותל, לדיון בוועדת הפנים של הכנסת.

הצעות לסדר-היום

מצוקתם של יהודי חבל קוארה שבאתיופיה

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו עוברים לנושא האחרון בסדר-יומנו, הצעות לסדר-היום מס' 4685 ו-4698, בנושא: מצוקתם של יהודי חבל קוארה שבאתיופיה. ראשון המציגים הוא חבר הכנסת ראובן ריבלין, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בצפון-מערב מחוז גונדר שבאתיופיה, סמוך לגבול הסודני, תקועים כ-2,500 יהודים בחבל קוארה. אלו הם יהודים המתגוררים בכמה כפרים נידחים, באזור המנותק מקשרי תחבורה סדירים ומקשרי דואר וטלפון.

יהודים אלו לא הצליחו לעלות לישראל במבצעי העלייה ההמוניים, בעיקר משום הקשיים בקיום קשר עם אזור זה, אשר בעבר היה נתון לשליטת המורדים אשר נלחמו בשלטון האתיופי המרכזי.

אין בין יהודים אלו ובין הפלאשמורה ולא כלום, אדוני היושב-ראש, איש אינו מטיל ספק ביהדותם.

לפני כשנה ביקרו בחבל הנידח שני צעירים ישראלים, ניר כץ ואמונה לנדאו, היושבים כאן עמנו ביצע. הם חזרו לישראל ובפיהם עדות חד-משמעית על אודות קהילות של יהודים אתיופים המשועים לעלות לישראל אך איחרו את מבצעי העלייה המסיביים של שנות ה-80. הם התדפקו על כל הדלתות, וכולם הפנו את האצבע אל משרד הפנים.

משרד הפנים הוא האחראי הבלעדי לקביעת זכאותם של יהודים אתיופים לעלייה. בדרך כלל עושה זאת הסוכנות היהודית. בחבר העמים עושה זאת לשכת הקשר, והייתי שם לאחרונה. רק באתיופיה יושבים נציגי משרד הפנים, ואלו אמורים לקבוע את יהדותם ואת זכאותם של הפונים ומבקשים לעלות לישראל.

בחודשים האחרונים עסוקים אנשי המשרד בסינון קבוצת הפלאשמורה הגדולה אשר ישבה במתחם שעל-יד שגרירות ישראל באדיס-אבבה. הבעיה היא, שבעוד נציגי המדינה עוסקים בבירור יהדותם של אנשי קבוצת הפלאשמורה ובקביעת זכאותם לעלייה, תקועים הרחק משם, בחבל קוארה הנידח, 2,500 יהודים שאיש אינו מטיל ספק ביהדותם.

בידי רשימה שמית שערכו שני צעירים אלה, למעלה מ-2,000 שמות, אחד לאחד. אלה יהודים שלהם קרובים בישראל, אשר הצליחו להגיע לשטחי הכינוס של מבצעי העלייה הגדולים, וכך זכו לעלות לישראל, בעוד הם עצמם נשארו מאחור, כשעיניהם כלות.

חברי חבר הכנסת אופיר פינס ירחיב כאן אחרי יוסביר את הדחיפות הגדולה, המחייבת את משרד הפנים ואותנו, בכנסת, להתנער מן הקיפאון ומן האדישות.

אני מבקש רק לסיים בשאלה אחת לשר הפנים, איש תנועת ש"ס ונאמנו של הרב הגאון עובדיה יוסף: איה אחריותנו המוסרית? איה אחריותך המוסרית? הלוא הרב עובדיה היה זה אשר בפסיקתו ההלכתית האמיצה לפני שנים פתח את הדלת בפני יהודי אתיופיה. הרב עובדיה הוא אשר הכיר ביהדותם של יהודי אתיופיה, וסמכותו ההלכתית המקובלת על הכול היא זו שהכריעה את הכף בזמנה והיא זו שבזכותה החליטה מדינת ישראל להעלות את יהודי אתיופיה לישראל. כיצד ייתכן אפוא, שדווקא בתקופתו של שר הפנים, איש תנועת ש"ס, מתעלם משרד הפנים מ-2,500 יהודים אתיופים? מדוע אין זעקתם האילמת של יהודים אלו מהדהדת בלשכתו של שר הפנים ומזעזעת את אמות הספים במשרד?

אני מציע, שהכנסת תראה עצמה אחראית לגורלם של יהודים אלו, וכפי שעשינו זאת לגבי שאר יהודי אתיופיה, נעשה כל שביכולתנו על מנת להעלותם ארצה.

אני מבקש להעביר את העניין לדיון במליאה; אם השר יסכים – לדיון בוועדת הפנים של הכנסת. תודה.

היו"ר י' לנקרי:

תודה לך, חבר הכנסת ראובן ריבלין, על העלאת נושא חשוב כל כך.

חבר הכנסת אופיר פינס-פז, בבקשה.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, "בסדר", אמר ראש מינהל האוכלוסין במשרד הפנים, ידידי רפי כהן, לשני הצעירים שעליהם דיבר חבר הכנסת ריבלין, שהציגו בפניו את ממצאיהם בנוגע ליהודי קוארה.

רפי כהן אמר, שבאדיס-אבבה יושב נציג שלנו שבודק את זכאותם של הזכאים לעלייה ואת יהדותם של אנשי הפלאשמורה, וגם אל יהודי חבל קוארה נגיע בסוף. איזו שלוות נפש, אדוני היושב-ראש, איזו זחיחות דעת, ממש פסטורליה.

אלא שהבעיה היא, אדוני היושב-ראש, שלא בטוח שיש לנו כל הזמן שבעולם, כפי שחושב אולי רפי כהן.

היו"ר' לנקרי:

אני רוצה להגיד לך, שהוא פקיד מדינה מסור מאוד ומוכשר מאוד. אני מכיר אותו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

התחלתי בכך שאמרתי שהוא ידידי, משום שאני עובד אתו בצמידות על הרבה דברים.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

הוא מטובי עובדי המדינה שלנו.

אופיר פינס-פז (העבודה):

כן, אבל בעניין הספציפי הזה נדמה לי שאנחנו לוקים – וזה מה שאני מנסה לומר גם בדברים שלי – באיזו תחושה של "יהיה בסדר" ו"יש זמן", בו בזמן שאין זמן.

אדוני היושב-ראש, ליהודי חבל קוארה אין זמן. בשנה האחרונה גורשו רבים מהם מאדמותיהם החקלאיות. עדרי צאן ובקר שלהם נבזזו, גידולים חקלאיים הושחתו. משפחות גורשו מבתיהן בכמה כפרים. והגרוע מכול: בנות יהודיות צעירות בכמה מן הכפרים, אשר היו בדרךן לשאוב מים – שם עדיין אין מים בברזים – נחטפו, נאנסו, ולבסוף אף אולצו להינשא לאתיופים נוצרים, בני המקום, מתוך מחשבה שכך יוכלו המשפחות החוטפות לזכות בהכרתה הנכספת של מדינת ישראל, ובזכות זו לעלות לישראל מכוח חוק השבות.

בשנה האחרונה מתגלות תופעות של תת-תזונה ואף רעב בקרב רבים מן היהודים, אף ששכניהם אינם יודעים מחסור.

בגלל ריחוקם ובשל העדר קשרי תחבורה, דואר או טלפון, נשכחו יהודים נאמנים אלו מלב שליחי הארגונים היהודיים ונתרו הרחק מעיני אנשי משרד הפנים.

גם שכניהם הנוצרים, ובהם גם הכומר האזורי, מעידים – והדברים מתועדים ומוקלטים – כי יהודים אלו מנהלים את חייהם הקהילתיים בנפרד מן הנוצרים, בכל תחומי החיים. המנהגים הדתיים, ההקפדה האדוקה על הלכות נידה, על שמירת השבת והחגים, אינם מותירים כל צל של ספק, כי אלו יהודים נאמנים אשר שמרו אמונים למורשתם, גם כשהיו מנותקים משאר הקהילות בארץ ישראל.

אדוני היושב-ראש, כבר לפני שמונה שנים ידיד טוב שלי, אבי מזרחי, שמטפל בנושאים האתייופיים בסוכנות היהודית, יצא לחבל קוארה וקיים מיפקד של היהודים בחבל קוארה, והביא את הממצאים שלו ארצה – העניין לא מתעכב רק עכשיו, והוא לא נחשף רק עכשיו למי שצריך לקבל את ההחלטות. מקבלי ההחלטות במדינת ישראל, שמונה שנים הם לא יכולים להתעלם מן העובדה שקיים ישוב יהודי בחבל קוארה, ואיש לא עושה דבר כדי להביא את בניו למדינת ישראל.

מדוע מתעלם מהם משרד הפנים? מדוע לא מתעורר משרד החוץ? קשה, קשה לתת על עניין הזה תשובה חד-משמעית. יכול להיות שגם אנחנו, חבר הכנסת ריבלין ואנוכי, לא היינו מזעקים היום מבימת הכנסת אלמלא נחשפו הדברים לציבור במוצאי-שבת בטלוויזיה, במסגרת התוכנית "רואים עולם" של יעקב אחימאיר, ויכול להיות שעולם כמנהגו היה נוהג ומשרד הפנים היה ממשיך את מדיניותו הנוכחית, שלפיה אנחנו כנראה לעולם, או לפחות לא בשנים הקרובות, לא נראה בתוכנו את יהודי קוארה.

אנחנו – ואני מרשה לעצמי, חבר הכנסת ריבלין, לדבר גם בשמך – אנחנו קוראים לכל מקבלי ההחלטות במדינת ישראל, בראש ובראשונה לשר הפנים – ואני גם מוכן, אני לא רואה בכך פחיתות כבוד, לפנות גם לרבו ומורו של שר הפנים, הרב עובדיה יוסף, שהיו לו יד ורגל בהבאת יהודי אתיופיה לארץ ובפסיקות הלכה חשובות מאוד שסייעו רבות כדי לקרב ולצרף את העדה היהודית הזאת לתוך כלל ישראל – אנחנו פונים אליו ואל כל האחרים שעוסקים במלאכה במשרד החוץ ובסוכנות היהודית, לא לטפל בעניין הזה כאילו הם מטפלים בעניין שבשגרה.

יש כאן קהילה שנמצאת בסכנה קיומית, על כל המשתמע מכך, ואנחנו מפקירים אותה. עכשיו כל המדינה יודעת שאנחנו מפקירים 3,000 יהודים אחרי "מבצע משה", אחרי "מבצע שלמה", אחרי עליית הפלאשמורה. איך זה יכול להיות?

דיברו אתי היום אנשים – אני לא רוצה להגיד שמות – תן זמן, אנחנו מתארגנים, זה לא כל כך פשוט, תחכה עם זה, אל תלחצו עלינו. אנחנו לוחצים כי מדובר בדיני נפשות.

אני מקווה מאוד שבשבוע הבא, כששר הפנים יוכל להתפנות, נקבל גם תשובות אופרטיביות על ההצעות לסדר-היום שלנו. תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר י' לנקרי:

ובכן, כפי שרמזת, חבר הכנסת אופיר פינס-פז, תשובת השר תינתן רק בשבוע הבא, כך גם ההצבעה. לעת עתה נוכל רק להודות לכם מקרב לב, לחבר הכנסת ריבלין ולחבר הכנסת אופיר פינס-פז, על מאבקכם לכינוס נידחי ישראל בארץ האבות.

רבותי חברי הכנסת, אנחנו סיימנו את ישיבתנו.

שבח וייס (העבודה):

מה נעשה, נצביע?

היו"ר י' לנקרי:

אנחנו לא נצביע. תשובה והצבעה בשבוע הבא. אתם רוצים להישאר עוד קצת?

שבח וייס (העבודה):

יש סיפור על אלכסנדר זיסקינד.

היו"ר י' לנקרי:

בוא תספר אותו. קצת סיפורי אלף לילה ולילה. זה הלפתן של השבוע.

שבח וייס (העבודה):

זה טוב לסיום.

הסופר אלכסנדר זיסקינד-רבינוביץ נחשב למספיד המקצועי של היישוב. אחר כך שז"ר החליף אותו. זה היה מקצוע בתנועה הציונית פה.

שלמה בן-עמי (העבודה):

קווים לדמותו.

שבח וייס (העבודה):

קווים לדמותו, נהדר. הוא נפטר בגיל 100, 101 – כמו מונטיפיורי, אגב. הם היו אנשים בעלי עוצמות. יש אנקדוטה שאומרת, שכשהוא בא כל פעם והיה מספיד – הוא כבר היה בן 99 – האחראי לבית-הקברות אמר: אלכסנדר, אולי כבר תישאר פה.

אז אנחנו נישאר פה.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אם כבר לפרוטוקול – פעם אחת הוא הספיד בן-אדם ואמר: המנוח קרא את עיתון "דבר" כל ימי חייו ובסוף ימיו סבל רבות – מהעיתון, כמובן.

היו"ר י' לנקרי:

ובכן, תודה על הרוח המבודחת הזאת לסיום שבוע עמלני. תודה לצוות הכנסת, לסגנית מזכיר הכנסת, למשמר הכנסת, לעובדיה ולערוץ-33, כמובן, שמלווה אותנו בנאמנות.

נתראה בשבוע הבא ובישיבה הבאה ביום שני, כ"ח בסיוון התשנ"ח, 22 ביוני 1998, ב-16:00. ערב טוב ושבוע טוב.

הישיבה ננעלה בשעה 19:52.